Bundel - 1.3 Commissievergadering van 19 maart 2024

1 Opening en spreekrecht Blok
Aanwezig: De heer Diepenbroek (voorzitter), Mevrouw Jansen en De heren De Jonge, Van Gorkum en Beije (R'74), de heren Van den Akker en Breeuwsma (PAK), Mevrouw Hupkes en de heer Ruseler (BGR), mevrouw Weststeijn (burgemeester), mevrouw Van der Pas (wethouder), de heer Warmerdam (wethouder) en de heer Schaap (griffier).

Concept-agenda commissie 2024-03-19

2 Mededelingen

3 Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
· Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken (zie het overzicht in iBabs/de website) en Raadsinformatiebrieven;
· Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen (zie de overzichten in iBabs/de website);
· Agendapunt 10: Financiële verordening, Controleverordening en controleprotocol;
· Agendapunt 12: Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio;
· Agendapunt 13: Kadernota Groene Metropoolregio.

6. Overzicht Raadsinformatiebrieven raad 2024-03-19
6a. Raadsinformatiebrief heroriëntatie OOR De Bosrank
10. Raadsvoorstel Financiële verordening, Controleverordening en Controleprotocol
10a. Concept-raadbesluit Controleprotocol
10b. Concept-raadsbesluit Controleverordening 2024
10c. Concept-raadsbesluit Financiële verordening 2024
10d. Bijlage bij raadsvoorstel Financiële verordening: was - wordt financiële verordening
10e. Bijlage bij raadsvoorstel Financiële verordening en Controleverordening: was-wordt Controleverordening
12. Raadsvoorstel wijziging Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio
12a. Concept-raadsbesluit wijziging Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio
12b. Bijlage bij Raadsvoorstel wijziging GR GMR: Aanbiedingsbrief aan gemeenten definitief
12c. Bijlage bij Raadsvoorstel wijziging GR GMR: Wijzigingsbesluit
12d. bij Raadsvoorstel wijziging GR GMR: Ontwerp Gemeenschappelijke regeling GMR
12e. bij Raadsvoorstel wijziging GR GMR: WAS WORDT Wijziging Regeling
12f. bij Raadsvoorstel wijziging GR GMR: Overzicht inbreng raden en invulling voorontwerp
13. Raadsvoorstel Reactie raad op kaderbrief GMR uitgangspunten begroting 2025
13a. concept Raadsbesluit bij raadsvoorstel Reactie raad op kaderbrief GMR uitgangspunten begroting 2025
13b. Bijlage bij raadsvoorstel Reactie op kaderbrief GMR: Brief gemeenten en raden inzake financiële en algemene uitgangspunten 2025 d.d. 23-01-24
13d. Bijlage bij Raadsvoorstel Reactie op Kaderbrief GMR: Concept-brief reactie raad op kaderbrief GMR uitgangspunten begroting 2025

4 Rondvraag

5 Schorsing

6 Heropening
Aanwezig: De heer Diepenbroek (voorzitter), Mevrouw Jansen en de heren Beije en Van Gorkum (R'74), de heer Jansen en mevrouw Jordans (PAK), Mevrouw Hupkes en de heer Ruseler (BGR), mevrouw Weststeijn (burgemeester), mevrouw Van der Pas (wethouder), de heer Warmerdam (wethouder) en de heer Schaap (griffier).

7 Mededelingen

8 Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
· Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken (zie het overzicht in iBabs/de website) en Raadsinformatiebrieven;
· Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen (zie de overzichten in iBabs/de website);
· Agendapunt 11: Visie op het Sociaal Domein, waaronder Publieke gezondheid.

6. Overzicht Raadsinformatiebrieven raad 2024-03-19
6a. Raadsinformatiebrief Overzicht welzijnssubsidies 2023
6a1. Bijlage bij RIB Ovz. wz. subs. 2023 Bijl 1 Jaarlijks
6a2. Bijlage bij RIB Ovz. wz. subs. 2023 Bijl 2 Eenmalig
6a3. Bijlage bij RIB Ovz. wz. subs. 2023 Bijl 3 Toelichting
11. Raadsvoorstel Visie sociaal domein

11a. Concept-raadsbesluit Visie op Sociaal Domein
11b. Bijlage bij raadsvoorstel Visie op Sociaal Domein: Visie 2024-2028
11c. bijlage bij raadsvoorstel Visie op het Sociaal Domein: Reactie Adviesraad Sociaal Domein

9 Rondvraag

10 Schorsing

11 Heropening
Aanwezig: De heer Diepenbroek (voorzitter), mevrouw Den Hartog en de heren Beije en Van Gorkum (R'74), de heren Jansen en Van Ooik (PAK), Mevrouw Hupkes en de heer Ruseler (BGR), Mevrouw Weststeijn (burgemeester), Mevrouw Van der Pas (wethouder), de heer Warmerdam (wethouder) en de heer Schaap (griffier).

12 Mededelingen

13 Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
· Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken (zie het overzicht in iBabs/de website) en Raadsinformatiebrieven;
· Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen (zie de overzichten in iBabs/de website);
· Agendapunt 8: Vervolgactiviteiten Energietransitie 2024;
· Agendapunt 9: Elektrische Deelauto.
6. Overzicht Raadsinformatiebrieven raad 2024-03-19
8. Raadsvoorstel Buurtuitvoeringsplan (BUP) en vervolgaanpak Rozendaal energieneutraal 2024
8a. Concept-Raadsbesluit BUP en aanpak Rozendaal energieneutraal 2024
8b. Bijlage Bij raadsvoorstel BUP: Rozendaal Rapportage BUP (definitief)
8c. Bijlage bij Raadsvoorstel BUP: Activiteitenoverzicht Rozendaal energieneutraal 2024
9. Raadsvoorstel Elektrische deelauto 2024
9a. Concept-besluit bij raadsvoorstel Elektrische deelauto 2024
9b. Bijlage bij raadsvoorstel Elektrische Deelauto: Aanbod behoefte peiling OnzeAuto

14 Rondvraag

15 Sluiting

Gemeente ROZENDAAL

Agenda voor de openbare vergadering van de commissie voor beeldvorming en opiniëring ter voorbereiding op besluitvorming door de gemeenteraad

Datum: dinsdag 19 maart 2024
Plaats: Raadszaal gemeentehuis. De vergadering wordt live uitgezonden en is terug te zien via de website van de gemeente: www.rozendaal.nl
Aanvang: 19:00 uur.
Deze maand vergaderen drie blokken van de commissie.

BLOK ALGEMENE ZAKEN EN FINANCIËN

Aanvang: ca. 19.00 uur

1. Opening en spreekrecht;

2. Mededelingen;

3. Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
   - Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven;
   - Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen;
   - Agendapunt 10: Financiële verordening, Controleverordening en controleprotocol;
   - Agendapunt 12: Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio;
   - Agendapunt 13: Kadernota Groene Metropoolregio.

4. Rondvraag;

5. Schorsing;

BLOK SOCIAAL DOMEIN

Aanvang: ca. 19:30 uur

6. Heropening;

7. Mededelingen;

8. Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
   - Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven;
   - Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen;
   - Agendapunt 11: Visie op het Sociaal Domein, waaronder Publieke gezondheid.

9. Rondvraag;

10. Schorsing;

BLOK RUIMTELIJK DOMEIN

Aanvang: ca. 20:00 uur

11. Heropening;

12. Mededelingen;

13. Bespreking agendapunten raadsvergadering 19 maart 2024:
    - Agendapunt 6: Overzicht van ingekomen stukken en raadsinformatiebrieven;
    - Agendapunt 7: Overzicht van openstaande moties en openstaande toezeggingen;
    - Agendapunt 8: Vervolgactiviteiten Energietransitie 2024;
    - Agendapunt 9: Elektrische Deelauto.

14. Rondvraag;

15. Sluiting.

Regeling ten aanzien van het spreekrecht:
Wilt u persoonlijk inspreken in de raadscommissie en/of in de vergadering van de gemeenteraad? Maakt u dit dan minstens 24 uur voorafgaand aan de vergadering per email kenbaar bij de griffier: griffie@rozendaal.nl of telefonisch: 026-3843661. De griffier laat u dan weten hoe tot het inspreekgedeelte van commissie en/of raad wordt toegelaten.
U kunt uw inspraakreactie ook 24 uur voorafgaand aan de vergadering sturen naar griffie@rozendaal.nl. De voorzitter van de vergadering spreekt uw tekst dan tijdens de vergadering uit.
We vragen u uw bijdrage zo kort en bondig mogelijk te formuleren en niet meer dan de toegestane 5 minuten te benutten.

Het betreft een vergadering, waarvan geluid en beeld worden vastgelegd.
Uw bijdrage is openbaar en wordt eveneens vastgelegd.

Gemeente ROZENDAAL

Overzicht Raadsinformatiebrieven ten behoeve van de Raadsvergadering van 19 maart 2024

Raadsinformatiebrief	B&W stellen voor
Het OOR/De Bosrank	Voor kennisgeving aannemen
Overzicht welzijnssubsidies 2023	Voor kennisgeving aannemen

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Heroriëntatie OOR/De Bosrank

Adviseur : R. ten Brinke
Portefeuillehouder : E. Weststeijn
Datum : 5 maart 2024

Aan de Raad

1. Inleiding
Sinds de uitbraak van de oorlog in Oekraïne eind februari 2022 zijn gemeenten aan zet om tijdelijke opvanglocaties te organiseren voor gevluchte Oekraïners. Op 31 januari 2023 nam het college van B&W[1] van Rozendaal, als laatste gemeente in ons land, het besluit om een opvangfaciliteit te realiseren. Het college besloot om voor een periode van 18 maanden (1 april 2023-1 oktober 2024) opvang te organiseren voor maximaal 55 vluchtelingen uit Oekraïne, op een perceel aan de Del. Dit besluit is op 1 februari 2023 met de gemeenteraad gedeeld en vervolgens in een aantal inloopsessies met inwoners besproken. Na een periode van voorbereidingen is de opvanglocatie – later 'De Bosrank' gedoopt – per 24 april 2023 geopend. Op dit moment, begin maart 2024, is De Bosrank dus ruim 10 maanden 'in bedrijf'. In het licht van het besluit van het college resteren er nog zeven maanden voor De Bosrank sluit. Alle contracten met partners (denk aan huur van de grond en de noodwoningen) zijn ook geënt op dit besluit.

De voortdurende oorlog in Oekraïne zorgt echter voor een aanhoudende stroom van ontheemden naar onder andere ons land. Op dit moment verblijven meer dan 107.000 Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Ruim 90.000 mensen kunnen terecht in een gemeentelijke opvanglocatie.[2] Vrijwel alle plekken in de gemeentelijke opvang zijn vol.[3] De taakstelling vanuit het rijk richting gemeenten voor opvang van Oekraïense vluchtelingen blijft daardoor voorlopig bestaan. Om deze redenen is het college begin 2024 een heroriëntatieproces gestart over de opvang in Rozendaal. De gemeenteraad is daarvan mondeling op de hoogte gesteld.

Twee vragen zijn leidend in dit proces:
1) **Wat betekent het als we stoppen met de opvang van Oekraïense vluchtelingen per 1 oktober 2024, conform het collegebesluit 31 januari 2023?**
2) **Wat betekent het als we besluiten de opvang van Oekraïense vluchtelingen te verlengen, in de vorm van een nieuw te nemen besluit door de gemeenteraad?**

---

[1] Sinds 1 april 2022 zijn de burgemeesters verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op basis van het Staatsnoodrecht. Het COA vervult hier geen rol. Al langer is het voornemen om dit op reguliere wettelijke basis te regelen. Daarvoor lag in januari 2023 al de *Tijdelijke wet opvang vluchtelingen Oekraïne* ter consultatie voor. In de wet is voorzien dat de verantwoordelijkheid voor opvang en zorg voor vluchtelingen uit Oekraïne verschuift van de burgemeester naar het college van B&W. Daarop vooruitlopend hebben we ervoor gekozen om de beslissingen over opvang in Rozendaal op 31 januari 2023 door het college te laten nemen i.p.v. door de burgemeester als bestuursorgaan. Op dit moment, eind februari 2024 is nog altijd niet over de wet besloten. Het wetsvoorstel ligt op dit moment voor in de Tweede Kamer.
[2] Zie https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraine/cijfers-opvang-vluchtelingen-uit-oekraine-in-nederland.
[3] Zie https://nos.nl/artikel/2492640-opvang-oekrainers-overvol-oproep-tot-meer-plekken-en-minder-leefgeld en https://wnl.tv/2024/02/28/gemeenten-hebben-92-000-opvangplekken-voor-oekrainers/.

Dit proces is grofweg verdeeld in drie fasen.

- Fase 1: *'Wat kan er?'* Indien bijvoorbeeld de eigenaar van de grond niet bereid zou zijn de huurovereenkomst te verlengen/vernieuwen, is een eventuele heroverweging van de einddatum überhaupt niet aan de orde.
- Fase 2: *'Wat willen we?'*. Deze vraag adresseert het draagvlak voor stoppen of doorgaan, bij de direct omwonenden (aangrenzende percelen), bij de buurt, bij de inwoners in het algemeen en bijvoorbeeld ook in onze eigen organisatie.
- Fase 3: besluitvorming.[4]

Deze raadsinformatiebrief schetst het proces op weg naar een voorstel dat we uw raad voorleggen in de gemeenteraadsvergadering van 7 mei 2024. We informeren u over dit proces omdat u als raad al in een raadsvergadering eind 2023 heeft aangegeven dat er op tijd gekeken moet worden naar de situatie na 1 oktober 2024. Uw raad benadrukte dat u verwacht dat bewoners hierbij actief betrokken worden. Draagvlak bij bewoners voor vervolgstappen is van groot belang. Dit is in onderstaand proces verwerkt.

2. Proces heroriëntatie OOR/De Bosrank

Onze aanpak is als volgt.

Fase 1: Wat kan er?

1) We overleggen met onze partners in de regio en verzamelen gegevens over onder meer het aantal opvangplekken in Gelderland-Midden en de bezettingsgraad.
2) We verzamelen gegevens over mogelijke veranderingen in de wettelijke basis onder de opvang, m.n. de (toekomst van de) bekostigingsregeling (inhoud, bijstelling, duur) en treden in contact met het ministerie hierover.[5] Voor onze gemeente is het opvangen van vluchtelingen uit Oekraine alleen haalbaar indien we blijvend financieel door het rijk gecompenseerd worden.
3) We voeren gesprekken met onze contractspartners of en zo ja onder welke voorwaarden bestaande overeenkomsten verlengd kunnen worden.

Fase 2: Wat willen we?

4) We voeren drie dialoogsessies, de eerste met de eigenaren van de direct aangrenzende percelen (de 'buren') en de leden van de tijdelijke klankbordgroep[6], de tweede met de bredere kring omwonenden (de groep van ca. 100-120 adressen om de locatie De Bosrank heen) en de derde voor alle inwoners van Rozendaal die graag mee willen praten. We zoeken in deze sessies een verdieping op de vragen die we stellen in de enquête (zie de stap hierna). De opbrengsten van de dialoogsessie worden verwerkt in een verslag dat bij het raadsvoorstel wordt gevoegd.
5) We zetten een beknopte enquête met enkele open vragen uit onder alle inwoners van Rozendaal. We sturen de enquête mee met de uitnodigingsbrief voor de dialoogsessie, zie de stap hiervoor. De enquête kan zowel per post op papier geretourneerd worden als online ingevuld wor-

[4] Formeel is de gemeenteraad in dit besluit niet aan zet. We hechten echter in onze context waarde aan de expliciete instemming van de raad met de koers die we kiezen.

[5] Deze week is in de Tweede Kamer gedebatteerd over de hoogte van het leefgeld en een wettelijke basis voor het verminderen of stopzetten van het leefgeld aan Oekraïners die werk gevonden hebben in Nederland. Hoewel sommige gemeenten op basis van vrijwilligheid een bijdrage krijgen van werkende vluchtelingen, zijn Oekraïners op dit moment niet verplicht om te betalen voor hun opvang. Het leefgeld kan vervallen als iemand doorgeeft werk te hebben, maar op dit moment moeten Oekraïners zélf aangeven of ze werk hebben. Het demissionaire kabinet en vrijwel alle partijen uit de Tweede Kamer vinden dat dit moet veranderen. Volgende week debatteert de kamer verder over een wet die dit mogelijk maakt.

[6] Dit was een tijdelijke klankbordgroep bestaande uit 13 personen die in de directe nabijheid van de locatie wonen. Deze mensen hebben op persoonlijke titel in de maanden februari-maart 2023 geadviseerd over o.a. de inrichting van de locatie (positionering van de units/afstand tot aangrenzende percelen; parkeerplaatsen, looppaden; inrichting buitenruimte etc.)

den op onze website (via een QR-code in de uitnodigingsbrief). We onderscheiden drie categorieën inwoners (buren, bredere kring omwonenden en Rozendaal-breed), om te zien of de uitkomsten van de enquête per groep verschillen. Binnen deze categorieën worden de antwoorden geanonimiseerd verwerkt. De opbrengsten van de enquête worden verwerkt in een verslag dat bij het raadsvoorstel wordt gevoegd.

6) We stellen alle medewerkers in onze eigen gemeentelijke organisatie en de (tijdelijke) medewerkers op locatie enkele vragen per e-mail. Tijdens een personeelsoverleg wordt doorgesproken over de uitkomsten van deze vragen.

Fase 3: besluitvorming

7) We bundelen de opbrengsten en maken een onderbouwd voorstel aan de gemeenteraad.
8) De gemeenteraad neemt een besluit op basis van een voorstel van het college. Het college weegt alle argumenten (praktisch, financieel, organisatorisch en in draagvlak).
9) We communiceren actief naar onze doelgroepen (buurt; omwonenden; Rozendaal-breed) en onze partners (regio, contractspartners, rijk) etc. over de afweging en het besluit van de raad.

Gedetailleerde planning

De gedetailleerde planning ziet er op dit moment als volgt uit:

Wanneer	Wat	Wie
januari	Gesprekken met ministerie en partners in de regio, verzamelen gegevens	Ambtelijk team OOR/coördinator
februari	Gesprekken met contractspartners	Portefeuillehouder en ambtelijk team OOR
19 maart	Informatie over proces (RIB) in raadsvergadering	Portefeuillehouder en raad
20 maart	Uitnodigingsbrief dialoogsessies in april mét in brief korte enquête (3 groepen; per huishouden één uitnodiging en één enquête)	Ambtelijk team OOR/Burgerzaken
3 april	Dialoogsessie 1: 'buren' en leden klankbordgroep[7]	Bewoners op uitnodiging 1 lid per fractie welkom als toehoorder
5 april	Deadline enquête retour (papier of online)	Inwoners (per huishouden één enquête)
8 april	Dialoogsessie 2: omwonenden[8]	Bewoners op uitnodiging 2 leden per fractie welkom als toehoorder
11 april	Dialoogsessie 3: inwoners Rozendaal	Alle inwoners van Rozendaal Alle raads-/commissieleden welkom als toehoorder
12 april	Aanleveren stukken voor B&W	Ambtelijk team OOR
16 april	Besluit B&W op voorstel aan de raad	College B&W
18 april	Verzenden voorstel naar de raad	Griffie
30 april	Fractievergaderingen	Fracties
7 mei	Bespreking voorstel B&W over heroriëntatie OOR in raadscommissie; besluitvorming in raadsvergadering	Raadscommissie Raad

[7] Deze dubbelen deels met de bewoners van de 6 aangrenzende percelen.

[8] Betreft een groep van ca. 100-120 huizen die in een 'logische kring' relatief dichtbij de locatie liggen. Hieronder vallen ook enkele straten uit Velp, gemeente Rheden (Componistenbuurt).

Tot slot

We zijn ons er als college van bewust dat het besluit dat we in januari 2023 namen om een opvanglocatie voor 55 vluchtelingen te realiseren veel teweeg heeft gebracht. Een voorheen met bramen overgroeid perceel met de bestemming 'tuin' is nu al tien maanden lang de woonplek van tientallen mannen, vrouwen en kinderen. Tijdelijk herbergt onze gemeente bijna 3% meer inwoners. Inwoners die hun weg moeten vinden in onze omgeving, met andere culturele gebruiken, die vaak onze taal niet spreken, die soms zorg en ondersteuning nodig hebben, die werk zoeken, waarvan de kinderen naar school moeten etc. Medewerkers in onze eigen organisatie hebben er een flinke kluif bij gekregen in de combinatie van hun bijdrage aan het project OOR en hun eigen werkzaamheden.[9] We hebben ineens een forse uitbreiding van onze gemeentelijke begroting en ons personeelsbestand.

Juist vanwege het ingrijpende karakter van dit project hebben we een vol jaar lang consequent geïnvesteerd in de communicatie en relatie met de buurt, een bredere kring van omwonenden, inwoners van Rozendaal in het algemeen, onze medewerkers en met u als raad. Op gezette tijden heeft de portefeuillehouder u via raadsinformatiebrieven en mondeling in de raadsvergaderingen op de hoogte gehouden over eerst de opstartfase en later de beheerfase. En juist vanwege het ingrijpende karakter van dit project nemen we deze heroriëntatie niet licht op.

Als we terugkijken op het afgelopen jaar zien we dat het, op hoofdlijnen, goed loopt. Zowel op locatie (tussen bewoners) als in de directe omgeving (tussen buurt en bewoners). Op dit moment zijn er geen grote kwesties die spelen in de organisatie, de personele bezetting, de financiële stand van zaken en de financiële verantwoording. We komen uitgebreider terug op de stand van zaken in een raadsvoorstel dat u aangeboden wordt voor de raad van 7 mei 2024.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

[9] Denk aan de inschrijvingen van de vluchtelingen bij Burgerzaken, aan werkzaamheden rond de financiële verantwoording en aan P&O zaken rond bijv. de inhuur van tijdelijke krachten als de locatiemanager en de coördinator.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Financiële verordening, controle verordening en controleprotocol

Adviseur	: D. Blagdan	**Datum B&W**	: 23-01-2024
Programma	: Bestuur en ondersteuning	**Datum Raad**	: 19-03-2024
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Tijdens de interim-controle bleek dat de op 16 mei 2023 vastgestelde financiële verordening en de controle verordening niet overeenkwamen met de modelverordening van de VNG. Een modelverordening van de VNG is geen verplichting, maar er ontbraken artikelen in onze financiële verordening en controleverordening. Daarnaast is het VNG-model voor de Controleverordening in november 2023 gewijzigd. Deze wijziging hebben wij ook meegenomen in deze gewijzigde controleverordening.

Ook zijn wij er door de accountant op geattendeerd dat het controleprotocol ingetrokken kan worden, omdat deze niet meer van toepassing is met invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De in het controleprotocol genoemde onderdelen komen terug in de financiële verordening dan wel in de controleverordening.

Gevraagde beslissing
1. In te stemmen met de Financiële verordening 2024(art. 212 GW)
2. In te stemmen met de Controle verordening 2024 (art 213 GW)
3. In te stemmen met het intrekken van het controleprotocol 2023

Wat willen we bereiken?
Doelstelling is om te voldoen aan de wettelijk noodzakelijke kaders.

Argumenten
Om aan de wettelijke kaders te voldoen is deze aanpassing nodig.

Kanttekeningen
N.v.t.

Wat gaan we daarvoor doen?
De aangepaste verordening wordt gepubliceerd en de ingetrokken verordening wordt verwijderd.

a) Planning
N.v.t.

b) Evaluatie
N.v.t.

c) Participatie en communicatie
De aangepaste verordening wordt gepubliceerd via de daarvoor beschikbare fora. Het ingetrokken controleprotocol wordt ook op de beschikbare fora verwijderd.

d) Publicatie verplicht?
Ja

Wat mag het kosten?
Er zijn geen kosten aan verbonden.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)
1. Concept Raadsbeluit Financiële Verordening (art. 212 GW)
2. Concept Raadsbesluit Controle Verordening (art 213 Gw)
3. Concept Raadsbesluit Controleprotocol
4. Was – wordtlijst Financiële Verorderning
5. Was – wordtlijst Controle Verordening

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Controleprotocol

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 januari 2024

Besluit:

1. In te stemmen met het intrekken van het controleprotocol vastgesteld op 16 mei 2023.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Gemeente ROZENDAAL

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 januari 2024

Besluit:

vast te stellen de navolgende:

Vast te stellen de Controleverordening Rozendaal 2024

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. accountant

een door de raad benoemde accountant als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

b. accountantscontrole

de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de accountant.

c. de rechtmatigheidsverantwoording

met ingang van het verslagjaar 2023 geeft het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording af bij de jaarrekening. De stellige uitspraken van de commissie BBV in de Kadernota rechtmatigheid zijn daarbij leidend. De rechtmatigheidsverantwoording maakt deel uit van de jaarrekening zodat het huidige kwaliteitsniveau van de controle op rechtmatigheid geborgd blijft. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af bij de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

d. deelverantwoording

een in opdracht van de raad ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de gemeentelijke organisatie, welke verantwoording onderdeel uit maakt van de jaarrekening.

e. goedkeuringstolerantie

een tolerantie voor fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle in de vorm van een percentage van de totale lasten van de gemeente (de omvangsbasis). De goedkeuringstoleranties worden door de accountant gehanteerd ten behoeve van zijn oordeelsvorming over de jaarrekening.

f. verbijzonderde interne controle

De verbijzonderde interne controle heeft als doel om namens het college, onafhankelijk van het voor de uitvoering van (financiële) processen verantwoordelijk management, vast te stellen of de interne controlemaatregelen binnen de processen zijn uitgevoerd en voldoende hebben gewerkt.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole van de jaarrekening als bedoeld in artikel 213, lid 2, Gemeentewet, wordt opgedragen aan een door de raad te benoemen accountant. De benoeming van de accountant vindt eenmaal per raadsperiode plaats.

2. De raad stelt voordat met de accountant een overeenkomst wordt aangegaan het programma van eisen vast.
In het programma van eisen worden voor de jaarlijkse accountantscontrole opgenomen:

a. de toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties) bij de controle van de jaarrekening;
b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties);
c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
d. de eventueel aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;
e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering.

3. De raad kan in het programma van eisen opnemen dat de raad jaarlijks voorafgaande aan de accountantscontrole, in overleg met de accountant, specifieke aandacht vraagt voor onderwerpen. Hierbij kunnen afwijkende rapporteringstoleranties afgesproken worden.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

1. Het college kan de door de raad benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het college informeert de raad vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.

2. Het college draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries. Het college is voor de controle van de rechtmatige besteding van specifieke uitkeringen bevoegd de opdracht te verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.

3. Het college draagt de zorg voor de verantwoording aan derden (Belastingdienst, ABP, Sociale verzekeringsbank, e.d.) en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Indien een deel van deze verantwoording dient te worden uitgevoerd door een accountant, is het college bevoegd hiervoor de opdracht verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze, waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de frequentie, de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden.

2. De accountant kan de werkzaamheden in het kader van de accountantscontrole ook zonder vooraankondiging uitvoeren. De voor de controle benodigde dossierstukken vraagt de accountant zoveel mogelijk vooraf schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie.

3. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) de raad, (een vertegenwoordiger van) de rekenkamer(functie), de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de senior beleidsmedewerker financiën.

Artikel 5. Informatieverstrekking door college

1. Het college is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening, met de rechtmatigheidsverantwoording, conform de geldende interne en externe wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor accountantscontrole.

2. Het college draagt er zorg voor, dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen e.d. voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.

3. Bij de jaarrekening bevestigt het college schriftelijk aan de accountant, dat alle haar bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.

4. Het college overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voor uiterlijk 1 juli aan de raad.

5. Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in de raad beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het college aan de raad en de accountant gemeld.

6. De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door burgemeester en wethouders zo veel mogelijk gebruik van het namens burgemeester en wethouders uitgevoerde verbijzonderde interne controle.

Artikel 6. Toegang tot informatie

1. De accountant is bevoegd tot het opnemen van alle kassen, waardepapieren en voorraden en het inzien van alle boeken, notulen, brieven, computerbestanden en overige bescheiden waarvan hij inzage voor de accountantscontrole nodig oordeelt. Het college draagt er zorg voor, dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle kantoren, magazijnen, werkplaatsen, terreinen en informatiedragers van de gemeente.

2. De accountant is bevoegd om van alle ambtenaren mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het college draagt er zorg voor, dat de desbetreffende ambtenaren hieraan hun medewerking verlenen.

3. Het college draagt er zorg voor, dat de ambtenaren van de gemeente zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer en de getrouwheid van zowel het financiële beeld daarvan in de jaarrekening als de verantwoording van het college omtrent de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 7. Rapportering

1. Indien de accountant bij een accountantscontrole tot het oordeel komt dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die op zichzelf leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan de raad en zendt een afschrift hiervan aan het college.

2. In aanvulling op het in de wet voorgeschreven verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde (deel-)controles verslag uit over zijn bevindingen van niet van bestuurlijk belang aan de ambtenaar van wie het geldelijk beheer, de administratie en of de beheersdaden zijn gecontroleerd, de gemeentesecretaris en de senior beleidsmedewerker financiën.

3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan de raad door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren.

4. De accountant bespreekt voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen met (een voor dit doel door de raad ingestelde vertegenwoordiging van) de raad.

HOOFDSTUK V.SLOTBEPALINGEN

Artikel 8. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

De controleverordening gemeente Rozendaal d.d. 16 mei 2023 wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treed.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

Deze verordening treedt in werking op de dag na de bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2024. Deze verordening wordt aangehaald als: Controleverordening Rozendaal 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024

Klaas Schaap,	Ester Weststeijn,
griffier	burgemeester

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 januari 2024

Besluit:

vast te stellen de navolgende:

Financiële verordening 2024 gemeente Rozendaal

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling
In deze verordening wordt verstaan onder:
- administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
- overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin de gemeente, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt.
- rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van burgemeester en wethouders bij jaarrekening waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling
1. De raad stelt met het vaststellen van de begroting tevens de programma-indeling vast.
2. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting op voorstel van het college de taakvelden per programma vast.
3. De raad stelt op voorstel van het college per programma beleidsindicatoren vast, waaronder in ieder geval de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
4. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting vast over welke onderwerpen hij in extra paragrafen naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt:
   a. van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven, en
   b. in aanvulling op het bepaalde in de artikelen 20 en artikel 21 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming, de investeringen en de grondexploitatie.
2. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.
3. In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 5.000 afzonderlijk gespecificeerd.

Artikel 4. Kaders begroting

Het college biedt voor 15 juli aan de raad de Kadernota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de op te stellen begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming (uitgangspunten).

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor.
4. Het college besluit niet over:
   a. voor zover niet begroot de aan- en verkoop van goederen, werken en diensten groter dan € 10.000;
   b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties, het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, anders dan volgens het bepaalde in het Treasurystatuut;

Artikel 6. Tussentijdse rapportage

1. Het college informeert de raad door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste vijf maanden en de eerste negen maanden van het lopende boekjaar.
2. De tussentijdse rapportages bevatten in ieder geval een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
   a. de baten en de lasten per programma uitgesplitst naar taakvelden;
   b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen uitgesplitst naar taakvelden;
   c. het overzicht van de overhead;
   d. het totale saldo van de baten en lasten, volgend uit de onderdelen a, b en c;
   e. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
   f. het resultaat, volgend uit de onderdelen d en e.

3. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van taakvelden, prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter dan € 5.000 toegelicht.

Artikel 7. Jaarstukken

1. Gelijktijdig met het aanbieden van de jaarstukken biedt het college de raad het voorstel aan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
2. Vooruitlopend op het bestemmingsvoorstel over het jaarrekeningresultaat kan het college de raad voorstellen om restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

Artikel 8. Wensen en bedenkingen over grote onderwerpen

Het college informeert de raad, zo spoedig mogelijk, als ze verwacht dat:

a. de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden,
b. de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of
c. de baten van een taakveld of een prioriteit de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden,

Artikel 9. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het college een aanpassing nodig acht, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Hoofdstuk 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 10. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

1. De raad stelt vast op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.
3. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 5.000 nader toegelicht.

Artikel 11. Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het college biedt de raad jaarlijks op de eerste raadsvergadering van het jaar ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 12 Begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;
2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5.
3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
   a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
   b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
   c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
2. Het college zorgt voor en leggen vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Hoofdstuk 4. Financieel beleid

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid bij deze verordening, in het eerste jaar na ingebruikname van het betreffende activum.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Een saldo voor agio of disagio wordt lineair in 10 jaar afgeschreven.

Artikel 15. Voorziening voor oninbare vorderingen

1. Op voorstel van college kan de raad voorzieningen treffen ter dekking van geïdentificeerde risico's.
2. Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen, wanneer het dubieze karakter hiervan in totaal groter is dan € 35.000.

Artikel 16. Reserves en voorzieningen

1. In de begroting en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. De vorming, opheffing en besteding van reserves en voorzieningen vindt bij voorkeur bij begroting(swijziging) en jaarrekening plaats.

3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt minimaal aangegeven:
   a. het specifieke doel van de reserve;
   b. de voeding van de reserve.
   Het college informeert de raad bij de tussenrapportages en jaarrekening over de uitputting van bij begroting vastgestelde voorzieningen en reserves.

Artikel 17. Kostprijsberekening

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden, voor zover van toepassing, de volgende kosten en opbrengsten betrokken:

a. De directe kosten (feitelijke uitgaven + gemiddelde urenbesteding over de afgelopen 5 jaar);
b. De overheadkosten (conform percentage beleidsindicator begroting);
c. Mutaties op reserves en voorzieningen;
d. Afschrijvingslasten;
e. Btw;
f. Gederfde inkomsten wegens kwijtschelding;

Artikel 18. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten en werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht.
3. Bij het verstrekken van kapitaal door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden gaan burgemeester en wethouders uit van een vergoeding van ten minste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen.
4. Bij afwijking van het eerste, tweede of derde lid vanwege een publiek belang doen burgemeester en wethouders vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de activiteiten wordt gemotiveerd.
5. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 19. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

Het college doet de raad jaarlijks een voorstel voor de hoogte van de gemeentelijke tarieven voor de belastingen, de rioolheffingen, de afvalstoffenheffing en alle in de legestabel opgenomen leges en heffingen.

Artikel 20. Financieringsfunctie

Het college neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen het door de raad vastgestelde treasurystatuut in acht.

Hoofdstuk 5. Paragrafen

Artikel 21. Lokale heffingen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf lokale heffingen de verplichte onderdelen op grond van artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 22. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 23. Onderhoud kapitaalgoederen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de verplichte onderdelen op grond van artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.
Periodiek, in ieder geval voor riolering en voor de overige kaptitaalgoederen wanneer daar qua (financieel) belang aanleiding voor is, biedt het college geactualiseerde beheerplannen ter vaststelling door de raad aan.

Artikel 24. Financiering
In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 25. Bedrijfsvoering
In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op. Daarnaast neemt het college in elk geval ook de op grond van stellige uitspraken van de commissie BBV in de kadernota rechtmatigheid verplichte onderwerpen op.

Artikel 26. Verbonden partijen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf verbonden partijen de verplichte onderdelen op grond van artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 27. Grondbeleid
In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel van 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 28. Wet Open Overheid
In de paragraaf Wet Open Overheid bij de begroting en jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen over.

Artikel 29. Informatieveiligheid
In aanvulling op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten neemt het college een paragraaf op waarmee verantwoording wordt afgelegd aan de raad over het informatieveiligheidsbeleid.

Hoofdstuk 6. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 30. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel (concern) en in de afdelingenop de te onderscheiden organisatie- en en programma-onderdelen;
b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden, financieel economische positie, financieel beheer en uitvoering van de begroting;
c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
d. het afleggen van verantwoording door het college aan de raad over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving; en
e. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 31. Financiële organisatie

Het college draagt zorgt voor:

a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de organisatieonderdelen;
b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
e. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de taakvelden;
f. het beleid en de landelijke aanbestedingsregels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen; en
h. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 32. Interne controle

1. Het college draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Over afwijkingen rapporteert het college in de paragraaf bedrijfsvoering zoals beschreven in artikel 23.
2. Het college zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en nader te bepalen

bedrijfsmiddelen ten minste eenmaal in de 3 jaar. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 33. Intrekken oude verordening en overgangsrecht
De financiële verordening d.d. 16 mei 2023 wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treed.

Artikel 34. Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening treedt in werking op de dag na de bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2024. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening 2024.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024,

de griffier,
K.M. Schaap

de voorzitter,
drs. E. Weststeijn-Vermaat

Bijlage afschrijvingsbeleid bij artikel 14

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 7.500 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

a. maximaal 30 jaar: rioleringen;
b. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
c. 40 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
d. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
f. 25 jaar: hekwerk, uitbreiding en paden begraafplaats
g. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, zonnepanelen, rioolgemalen;
h. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, speeltoestellen;
i. 10 jaar: kantoormeubilair en schoolmeubilair;
j. 10 jaar: aanleg tijdelijke terreinwerken;
k. 5 jaar: zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen;
l. 5 jaar: website
m. 5 jaar: afvalcontainers
n. 3 jaar: automatiseringsapparatuur, camerasystemen.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven in:

a. maximaal 40 jaar: klinkerwegen, pleinen en rotondes;
b. maximaal 40 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
c. maximaal 30 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
d. maximaal 20 jaar: geluidswallen;
e. maximaal 15 jaar: asfaltwegen, asfaltpleinen en asfaltrotondes
f. 40 jaar: lantaarnpalen openbare verlichting
g. 15 jaar: armaturen openbare verlichting;
h. 10 jaar: straatmeubilair;
i. 10 jaar: pompen en gemalen.

Financiële verordening 2023 gemeente Rozendaal

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- administratie: het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de gemeentelijke organisatie en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;
- ~~afdeling: iedere organisatorische eenheid binnen de gemeentelijke organisatie met een eigen rechtstreekse verantwoordelijkheid aan het college;~~
- ~~inkomsten: totaal van de baten voor toevoegingen en onttrekkingen van reserves;~~
- ~~netto schuld per inwoner: bruto schuld minus de omvang van de geldelijke bezittingen gedeeld door het aantal inwoners op 31 december van het begrotingsjaar. Onder bruto schuld wordt verstaan het totaal van langlopende leningen, kortlopende schulden, crediteurenvorderingen en overlopende passiva. Onder geldelijke bezittingen wordt verstaan het totaal van leningen aan deelnemingen, leningen aan overige verbonden partijen, leningen aan derden, langlopende uitzettingen, kortlopende uitzettingen, debiteurenvorderingen, liquide middelen en overlopende activa;~~
- ~~onbenutte belastingcapaciteit onroerende zaakbelasting: verschil tussen de opbrengst onroerende zaakbelasting bij de tarieven die minimaal nodig zijn voor toegang tot de procedure van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet en de (geraamde) opbrengst onroerende zaakbelasting;~~
- overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin de gemeente, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt.
- rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van burgemeester en wethouders bij jaarrekening waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling

1. De raad stelt met het vaststellen van de begroting tevens de programma-indeling vast.
2. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting op voorstel van het college de taakvelden per programma vast.
3. De raad stelt op voorstel van het college per programma beleidsindicatoren vast, waaronder in ieder geval de verplichte beleidsindicatoren, bedoeld in artikel 25, tweede lid, onder a, van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
4. De raad stelt bij het vaststellen van de begroting vast over welke onderwerpen hij in extra paragrafen naast de verplichte paragrafen van de begroting en de jaarstukken kaders wil stellen en wil worden geïnformeerd.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

~~1. Bij de begroting en de jaarstukken worden onder elk van de programma's de baten en lasten van de voorgeschreven taakvelden weergegeven, zoals deze in de IV3-voorschriften zijn opgenomen.~~

~~2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven.~~

~~3. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.~~

1. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt:
a. van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven, en
b. in aanvulling op het bepaalde in de artikelen 20 en artikel 21 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten inzicht gegeven in de ontwikkeling van de schuldpositie als gevolg van de begroting, de meerjarenraming, de investeringen en de grondexploitatie.
2. In de jaarrekening wordt van de investeringen de uitputting van de geautoriseerde investeringskredieten en de actuele raming van de totale uitgaven en inkomsten weergegeven.
3. In het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten per programma worden posten vanaf € 5.000 afzonderlijk gespecificeerd.

Artikel 4. Kaders begroting

Het college biedt voor 15 juli aan de raad de Kadernota aan met een voorstel voor het beleid en de financiële kaders van de op te stellen begroting voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming (uitgangspunten).

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

1. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma.
2. Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
3. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het college voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen

een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor.

4. Het college besluit niet over:
    a. voor zover niet begroot de aan- en verkoop van goederen, werken en diensten groter dan € 10.000;
    b. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties, het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, anders dan volgens het bepaalde in het Treasurystatuut;

~~**Artikel 6. Informatieplicht**~~

~~1. Het college informeert de raad, zo spoedig mogelijk, als ze verwacht dat:~~
~~a. de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden,~~
~~b. de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of~~
~~c. de baten van een taakveld of een prioriteit de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden,~~
~~2. Het college informeert de raad daarnaast door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting in ieder geval middels de volgende tussenrapportages:~~
~~a. een halfjaarbericht (in combinatie met jaarrekening en kadernota in de laatste raadsvergadering voor het zomerreces);~~
~~b. een eindejaarsbericht (in de laatste raadsvergadering van het jaar).~~

Artikel ~~7~~6. Tussentijdse rapportage

~~1. De onder artikel 6 bedoelde tussenrapportages bevatten:~~
~~a. de afwijkingen > € 5.000 ten opzichte van de begrote baten en lasten per programma;~~
~~b. de afwijking ten opzichte van de begrote toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;~~
~~c. het resultaat, volgend uit de onderdelen a, en b;~~
~~d. Eventuele – vast te stellen – voorstellen tot wijziging van de begroting.~~
~~2. Bij de behandeling van de tussenrapportages in de raad bedoeld in artikel 6, lid 1, doet het college voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde baten en lasten, het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten en het bijstellen van het beleid. In geval van investeringen met een meerjarig karakter doet het college indien nodig ook bij iedere begroting op grond van geactualiseerde ramingen voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde investeringskredieten.~~

1. Het college informeert de raad door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste vijf maanden en de eerste negen maanden van het lopende boekjaar.
2. De tussentijdse rapportages bevatten in ieder geval een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en een overzicht met de bijgestelde raming van:
a. de baten en de lasten per programma uitgesplitst naar taakvelden;
b. het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen uitgesplitst naar taakvelden;
c. het overzicht van de overhead;
d. het totale saldo van de baten en lasten, volgend uit de onderdelen a, b en c;
e. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma;
f. het resultaat, volgend uit de onderdelen d en e.

3. In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van taakvelden, prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter dan € 5.000 toegelicht.

Artikel 7. Jaarstukken

1. Gelijktijdig met het aanbieden van de jaarstukken biedt het college de raad het voorstel aan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
2. Vooruitlopend op het bestemmingsvoorstel over het jaarrekeningresultaat kan het college de raad voorstellen om restantmiddelen op onderdelen van het rekeningresultaat over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar.

Artikel 8. Wensen en bedenkingen over grote onderwerpen

Het college informeert de raad, zo spoedig mogelijk, als ze verwacht dat:

a. de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden,
b. de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of
c. de baten van een taakveld of een prioriteit de geautoriseerde baten dreigen te onderschrijden,

Artikel ~~9~~8. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het college een aanpassing nodig acht, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

~~**Artikel 9. Niet uit de balans blijkende verplichtingen**~~

~~Overwegende dat de verplichtingen die voortvloeien uit meerjarige contracten deel uitmaken van de lasten in de meerjarenbegroting en de balans een overzicht van alle activa en passiva bevat, neemt het college onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen, verplichtingen op die niet op één of andere wijze uit de meerjarenbegroting dan wel balans blijken met een belang groter dan € 10.000.~~

~~**Artikel 10. Budgetoverheveling**~~

~~Budgetten die in enig jaar niet besteed zijn maar waarvan het wenselijk is dat de bijbehorende activiteiten alsnog worden uitgevoerd mogen door het college in het volgende begrotingsjaar worden besteed mits deze passen in het afgesproken beleid met de raad. Deze budgetten worden door het college specifiek tot uitdrukking gebracht bij de bestemming van het rekeningresultaat van het betreffende jaar waarop het budget betrekking heeft.~~

Hoofdstuk 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Artikel 1~~0~~0. Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

~~1. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.~~
~~2. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) die in de in lid 1 genoemde rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen nader toegelicht.~~

1. De raad stelt vast op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken, naast de verplichte onderdelen van deze paragraaf, wil worden geïnformeerd over rechtmatigheid.
2. In de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening rapporteert het college aan de raad over afwijkingen met een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.
3. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 5.000 nader toegelicht.

Artikel 11. Voorwaardencriterium

1. Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.
2. Het college biedt de raad jaarlijks op de eerste raadsvergadering van het jaar ter vaststelling een normenkader rechtmatigheid aan. Dit kader bestaat uit alle relevante (interne) wet- en regelgeving waaruit financiële beheershandelingen kunnen voortvloeien.

Artikel 12 Begrotingscriterium

1. Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen;
2. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals is opgenomen in artikel 5.
3. Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
   a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
   b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
   c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Artikel 13 Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

1. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.
2. Het college zorgt voor en leggen vast de regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen.

Hoofdstuk 4. Financieel beleid

Artikel 1~~2~~4. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid bij deze verordening, in het eerste jaar na ingebruikname van het betreffende activum.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Een saldo voor agio of disagio wordt lineair in 10 jaar afgeschreven.

Artikel 1~~3~~5. Voorziening voor oninbare vorderingen

1. Voorstel: Op voorstel van college kan de raad voorzieningen treffen ter dekking van geïdentificeerde risico's.
2. Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen, wanneer het dubieze karakter hiervan in totaal groter is dan € 35.000.

Artikel 1~~4~~6. Reserves en voorzieningen

1. In de begroting en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. De vorming, opheffing en besteding van reserves en voorzieningen vindt bij voorkeur bij begroting(swijziging) en jaarrekening plaats.
3. Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve voor een investeringsvoornemen wordt minimaal aangegeven:
   a. het specifieke doel van de reserve;
   b. de voeding van de reserve.

   Het college informeert de raad bij de tussenrapportages en jaarrekening over de uitputting van bij begroting vastgestelde voorzieningen en reserves.

Artikel 1~~5~~7. Kostprijsberekening

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden, voor zover van toepassing, de volgende kosten en opbrengsten betrokken:

a. De directe kosten (feitelijke uitgaven + gemiddelde urenbesteding over de afgelopen 5 jaar);
b. De overheadkosten (conform percentage beleidsindicator begroting);
c. Mutaties op reserves en voorzieningen;
d. Afschrijvingslasten;
e. Btw;
f. Gederfde inkomsten wegens kwijtschelding;

Artikel 1~~6~~8. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. ~~Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de levering van de desbetreffende goederen, diensten of werken wordt gemotiveerd.~~

2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht. ~~Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de lening of de garantie wordt gemotiveerd.~~
3. Bij het verstrekken van kapitaal door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden gaat het college uit van een vergoeding van ten minste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen. ~~Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de kapitaalverstrekking wordt gemotiveerd.~~

~~4. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in de vorige leden zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en sprake is van:~~

~~a. leveringen van goederen, diensten of werken en het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publieke taak door die andere overheid;~~

~~b. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;~~

~~c. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;~~

~~d. een bevoordeling van sociale werkplaatsen;~~

~~e. een bevoordeling van onderwijsinstellingen;~~

~~f. een bevoordeling van publieke media-instellingen; en~~

~~g. een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels van het Werkingsverdrag van de Europese Unie en daarmee verenigbaar is.~~

4. Bij afwijking van het eerste, tweede of derde lid vanwege een publiek belang doen burgemeester en wethouders vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de activiteiten wordt gemotiveerd.
5. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 17. Kostprijsberekening

Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij deze kostentoerekening worden, voor zover van toepassing, de volgende kosten en opbrengsten betrokken:

a. De directe kosten (feitelijke uitgaven + gemiddelde urenbesteding over de afgelopen 5 jaar);
b. De overheadkosten (conform percentage beleidsindicator begroting);
c. Mutaties op reserves en voorzieningen;
d. Afschrijvingslasten;
e. Btw;
f. Gederfde inkomsten wegens kwijtschelding;

Artikel 18. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten en werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de geraamde integrale kosten in rekening gebracht.

3. Bij het verstrekken van kapitaal door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden gaan burgemeester en wethouders uit van een vergoeding van ten minste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen.
4. Bij afwijking van het eerste, tweede of derde lid vanwege een publiek belang doen burgemeester en wethouders vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de activiteiten wordt gemotiveerd.
5. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in het vorige lid zijn niet nodig als minder dan de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht en er sprake is van een van de uitzonderingen zoals genoemd in artikel 25h van de Mededingingswet.

Artikel 1~~7~~9. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

Het college doet de raad jaarlijks een voorstel voor de hoogte van de gemeentelijke tarieven voor de belastingen, de rioolheffingen, de afvalstoffenheffing en alle in de legestabel opgenomen leges en heffingen.

Artikel 20~~18~~. Financieringsfunctie
Het college neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen het door de raad vastgestelde treasurystatuut in acht.

Hoofdstuk 5. Paragrafen

Artikel ~~19~~21. Lokale heffingen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf lokale heffingen de verplichte onderdelen op grond van artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 2~~0~~0. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 2~~1~~1. Onderhoud kapitaalgoederen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen de verplichte onderdelen op grond van artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Periodiek, in ieder geval voor riolering en voor de overige kaptitaalgoederen wanneer daar qua (financieel) belang aanleiding voor is, biedt het college geactualiseerde beheerplannen ter vaststelling door de raad aan.

Artikel 2~~2~~4. Financiering
In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 2~~5~~3. Bedrijfsvoering
In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op. Daarnaast neemt het college in elk geval ook de op grond van stellige uitspraken van de commissie BBV in de kadernota rechtmatigheid verplichte onderwerpen op.

Artikel 2~~4~~6. Verbonden partijen
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf verbonden partijen de verplichte onderdelen op grond van artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 2~~5~~7. Grondbeleid
In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel van 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Artikel 28. Wet Open Overheid
In de paragraaf Wet Open Overheid bij de begroting en jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen over.

Artikel 2~~9~~6. Informatieveiligheid
In aanvulling op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten neemt het college een paragraaf op waarmee verantwoording wordt afgelegd aan de raad over het informatieveiligheidsbeleid.

Hoofdstuk 6. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel ~~27~~30. Administratie
De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de gemeente als geheel (concern) en in de afdelingenop de te onderscheiden organisatie- en en programma-onderdelen;
b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden, financieel economische positie, financieel beheer en uitvoering van de begroting;
c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
d. het afleggen van verantwoording door het college aan de raad over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving; en
e. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel ~~28~~31. Financiële organisatie
Het college draagt zorgt voor:

a. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en een eenduidig toewijzing van de gemeentelijke taken aan de organisatieonderdelen;

b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
e. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van baten en lasten aan de taakvelden;
f. het beleid en de landelijke aanbestedingsregels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
g. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen; en
h. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 32~~9~~. Interne controle

1. Het college draagt zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Over afwijkingen rapporteert het college in de paragraaf bedrijfsvoering zoals beschreven in de artikel 23.
2. Het college zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd en registergoederen en nader te bepalen bedrijfsmiddelen ten minste eenmaal in de 3 jaar. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 30~~3~~. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

De financiële verordening d.d. ~~26 maart 2019~~ 16 mei 2023wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treed.

Artikel 31. Inwerkingtreding en citeertitel

Deze verordening treedt in werking op de dag na de bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 2023~~3~~4. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening 2023~~3~~4.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Gemeenteraad van Rozendaal d.d. 1~~6~~9 m~~ei~~aart 2024~~3~~,

de griffier,
K.M. Schaap

de voorzitter,
drs. E. Weststeijn-Vermaat

Bijlage afschrijvingsbeleid bij artikel 11

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 7.500 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

a. maximaal 30 jaar: rioleringen;
b. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
c. 40 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
d. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen;
e. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;
f. 25 jaar: hekwerk, uitbreiding en paden begraafplaats
g. 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, zonnepanelen, rioolgemalen;
h. 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, speeltoestellen;
i. 10 jaar: kantoormeubilair en schoolmeubilair;
j. 10 jaar: aanleg tijdelijke terreinwerken;
k. 5 jaar: zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen;
l. 5 jaar: website
m. 5 jaar: afvalcontainers
n. 3 jaar: automatiseringsapparatuur, camerasystemen.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven in:

a. maximaal 40 jaar: klinkerwegen, pleinen en rotondes;
b. maximaal 40 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
c. maximaal 30 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
d. maximaal 20 jaar: geluidswallen;
e. maximaal 15 jaar: asfaltwegen, asfaltpleinen en asfaltrotondes
f. 40 jaar: lantaarnpalen openbare verlichting
g. 15 jaar: armaturen openbare verlichting;
h. 10 jaar: straatmeubilair;
i. 10 jaar: pompen en gemalen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 6 lid 2

In artikel 5 lid 1 is, zoals gebruikelijk bij gemeenten, opgenomen dat de raad autoriseert op programmaniveau wat voor de accountant dan leidend is voor het oordeel over begrotingsrechtmatigheid. Overigns biedt het college bij de prigramma's inzicht in de onderliggende budgetten per taakveld. In artikel 6 lid 2 is opgenomen dat afwijkingen > € 5.000 op het niveau van het taakveld in de tussenrapportage worden opgenomen.

Bij de vormgeving van dit artikel is zowel gedacht aan een grensbedrag als aan een percentage om te voorkomen dat ook heel kleine afwijkingen in de rapportage moeten worden opgenomen.

~~Uiteindelijk is gekozen voor een grensbedrag van > € 5.000 wat voor de het merendeel van de programma's werkbaar is. In verhouding is € 5.000 bij het programma Sociaal Domein relatief laag. De bedoeling is dat de raad in staat is enigszins gevoel en zicht te houden op het verloop van de budgetten door het jaar heen.~~

~~Artikel 7~~

~~Dit artikel heeft tot doel het college in staat te stellen snel te handelen in situaties waarbij het niet lukt vooraf toestemming aan de raad te vragen. Bijbehorende uitgaven tot € 10.000 worden dan achteraf alsnog ter goedkeuring voorgelegd.~~

~~Artikel 11~~

~~Rechtmatigheid is een breed begrip. De rechtmatigheidsverantwoording door het college is beperkt tot de 'financiële rechtmatigheid'. De Commissie BBV die verantwoordelijk is voor de landelijke richtlijnen voor de rechtmatigheidsverantwoording, legt in de kadernota rechtmatigheid uit wat dit precies betekent. De commissie BBV geeft aan dat de rechtmatigheidsverantwoording specifiek betrekking heeft op de volgende criteria:~~

- ~~begrotingscriterium: de financiële handelingen passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting;~~
- ~~voorwaardencriterium: voorwaarden in wet- en regelgeving worden nageleefd, zoals subsidievoorwaarden;~~
- ~~misbruik en oneigenlijk gebruik criterium: er vindt een toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt plaats, met het oog op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.~~

~~Eerste lid~~

~~In relatie tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is in het eerste lid opgenomen dat de raad bij aanvang van iedere raadsperiode vaststelt op welke wijze hij door middel van de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken geïnformeerd wil worden over rechtmatigheid (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021).~~

~~Tweede lid~~

~~In het tweede lid stelt de raad de verantwoordingsgrens vast, waarboven burgemeester en wethouders moeten rapporteren aan de raad (Kadernota rechtmatigheid 2023, augustus 2021). Deze grens moet tussen 0 en 3% liggen van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.~~

~~Derde lid~~

~~Het derde lid geeft aan boven welk bedrag afzonderlijke afwijkingen nader moeten worden toegelicht (rapportagegrens).~~

~~Artikel 16~~

~~Vanwege de hoge weerstandsratio en het door de jaren heen relatief lage bedrag aan dubieuze debiteuren is in dit artikel opgenomen dat er pas een afzonderlijke voorziening wegens oninbaarheid van debiteuren wordt gevormd bij een totaal aan dubieze debiteuren groter dan € 35.000 (1% van begrotingstotaal).~~

~~Artikel 26.~~

~~In artikel 14 van het BBV staat welke informatie de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken in elk geval moet bevatten. In dit artikel is de aanvullende informatievraag van de raad~~

voor deze paragraaf gedefinieerd. In verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en jaarstukken een grotere rol gekregen.
De commissie BBV doet hierover een aantal stellige uitspraken:

- Burgemeester en wethouders geven in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en eventueel welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.
- Indien de normen uit de gids proportionaliteit veelvuldig niet nageleefd worden of slecht gedocumenteerd en/of gemotiveerd zijn, dan moeten burgemeester en wethouders hierover rapporteren via de paragraaf bedrijfsvoering.
- Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de Wet fido en de bijbehorende ministeriële regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Aanvullend moeten burgemeester en wethouders in de paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting geven op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de in artikel 11 genoemde rapportagegrens overschrijden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 16 mei 2023

Klaas Schaap, Ester Weststeijn,
griffier burgemeester

Vast te stellen de Controleverordening Rozendaal 202

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. accountant

een door de raad benoemde accountant als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.~~:~~

- ~~registeraccountant of~~
- ~~accountant-administratieconsulent met een aantekening in het inschrijvingsregister als bedoeld in artikel 36, lid 3, Wet op de Accountant-Administratieconsulenten of~~
- ~~organisatie waarin voor de accountantscontrole bevoegde accountants samenwerken, belast met de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening~~.

b. accountantscontrole

de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de ~~door de raad benoemde~~ accountant ~~van~~:

- ~~het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;~~
- ~~het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;~~
- ~~het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet;~~
- ~~de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;~~
- ~~onrechtmatigheden in de jaarrekening;~~

~~waarbij de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6, Gemeentewet, in acht worden genomen.~~

c. de rechtmatigheidsverantwoording

met ingang van het verslagjaar 2023 geeft het college zelf een rechtmatigheidsverantwoording af bij de jaarrekening. De stellige uitspraken van de commissie BBV in de Kadernota rechtmatigheid zijn daarbij leidend. De rechtmatigheidsverantwoording maakt deel uit van de jaarrekening zodat het huidige kwaliteitsniveau van de controle op rechtmatigheid geborgd blijft. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af bij de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

d. deelverantwoording

een in opdracht van de raad ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de gemeentelijke organisatie, welke verantwoording onderdeel uit maakt van de jaarrekening.

e. goedkeuringstolerantie
een tolerantie voor fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle in de vorm van een percentage van de totale lasten van de gemeente (de omvangsbasis). De goedkeuringstoleranties worden door de accountant gehanteerd ten behoeve van zijn oordeelsvorming over de jaarrekening.

f. verbijzonderde interne controle
De verbijzonderde interne controle heeft als doel om namens het college, onafhankelijk van het voor de uitvoering van (financiële) processen verantwoordelijk management, vast te stellen of de interne controlemaatregelen binnen de processen zijn uitgevoerd en voldoende hebben gewerkt.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole van de jaarrekening als bedoeld in artikel 213, lid 2, Gemeentewet, wordt opgedragen aan een door de raad te benoemen accountant. De benoeming van de accountant vindt eenmaal per raadsperiode plaats.

2. De raad stelt voordat met de accountant een overeenkomst wordt aangegaan het programma van eisen vast.
In het programma van eisen worden voor de jaarlijkse accountantscontrole opgenomen:

a. de toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties) bij de controle van de jaarrekening;
b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties);
c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
d. de eventueel aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;
e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering.

3. De raad kan in het programma van eisen opnemen dat de raad jaarlijks voorafgaande aan de accountantscontrole, in overleg met de accountant, specifieke aandacht vraagt voor onderwerpen. Hierbij kunnen afwijkende rapporteringstoleranties afgesproken worden.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

1. Het college kan de door de raad benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het college informeert de raad vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.

2. Het college draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries. Het college is voor de controle van de rechtmatige besteding van specifieke uitkeringen bevoegd de opdracht te verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.

3. Het college draagt de zorg voor de verantwoording aan derden (Belastingdienst, ABP, Sociale verzekeringsbank, e.d.) en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Indien een deel van deze verantwoording dient te worden uitgevoerd door een accountant, is het college bevoegd hiervoor de opdracht verlenen aan een andere dan de door de raad benoemde accountant, indien dit in het belang van de gemeente is.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze, waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de frequentie, de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden.

2. ~~De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de frequentie van de uit te voeren controles. De accountant kan de controlewerkzaamheden zonder voorafgaande kennisgeving uitvoeren.~~ De accountant kan de werkzaamheden in het kader van de accountantscontrole ook zonder vooraankondiging uitvoeren. De voor de controle benodigde dossierstukken vraagt de accountant zoveel mogelijk vooraf schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie.

3. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) de raad, (een vertegenwoordiger van) de rekenkamer(functie), de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de senior beleidsmedewerker financiën.

Artikel 5. Informatieverstrekking door college

1. Het college is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening, met de rechtmatigheidsverantwoording, conform de geldende interne en externe wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor accountantscontrole.

2. Het college draagt er zorg voor, dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, collegebesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen e.d. voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn.

3. Bij de jaarrekening bevestigt het college schriftelijk aan de accountant, dat alle haar bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt.

4. Het college overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voor uiterlijk 1 juli aan de raad.

5. Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in de raad beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het college aan de raad en de accountant gemeld.

6. De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door burgemeester en wethouders zo veel mogelijk gebruik van het namens burgemeester en wethouders uitgevoerde verbijzonderde interne controle.

Artikel 6. Toegang tot informatie

1. De accountant is bevoegd tot het opnemen van alle kassen, waardepapieren en voorraden en het inzien van alle boeken, notulen, brieven, computerbestanden en overige bescheiden waarvan hij inzage voor de accountantscontrole nodig oordeelt. Het college draagt er zorg voor, dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle kantoren, magazijnen, werkplaatsen, terreinen en informatiedragers van de gemeente.

2. De accountant is bevoegd om van alle ambtenaren mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het college draagt er zorg voor, dat de desbetreffende ambtenaren hieraan hun medewerking verlenen.

3. Het college draagt er zorg voor, dat de ambtenaren van de gemeente zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer en de getrouwheid van zowel het financiële beeld daarvan in de jaarrekening als de verantwoording van het college omtrent de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 7. Rapportering

1. Indien de accountant bij een accountantscontrole tot het oordeel komt dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die op zichzelf leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan de raad en zendt een afschrift hiervan aan het college.

2. In aanvulling op het in de wet voorgeschreven verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde (deel-)controles verslag uit over zijn bevindingen van niet van bestuurlijk belang aan de ambtenaar van wie het geldelijk beheer, de administratie en of de beheersdaden zijn gecontroleerd, de gemeentesecretaris en de senior beleidsmedewerker financiën.

3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan de raad door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren.

4. De accountant bespreekt voorafgaand aan de raadsbehandeling van de jaarstukken het verslag van bevindingen met (een voor dit doel door de raad ingestelde vertegenwoordiging van) de raad.

HOOFDSTUK V.SLOTBEPALINGEN

Artikel 8. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

De controleverordening gemeente Rozendaal d.d. 1630 septembermei 20023 wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treed.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

Deze verordening treedt in werking op de dag na de bekendmaking en werkt terug tot 1 januari 20234. Deze verordening wordt aangehaald als: Controleverordening Rozendaal 20243.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 196 meiaart 2024.3

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Wijziging gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Adviseur	: R. Berendsen	**Datum B&W**	: 19 december 2023
Programma	: Bestuur en Ondersteuning	**Datum Raad**	: 19 maart 2024
Portefeuillehouder	: E. Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gewijzigd met als doel de democratische legitimatie en kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden te verstevigen. Een aantal wijzigingen zijn direct in werking getreden. Voor een aantal andere wijzigingen geldt een implementatietermijn van twee jaar. Voor 1 juli 2024 dienen de wijzigingen doorgevoerd te zijn in de regeling.

Wijziging van de regeling vraagt om twee rondes langs de raden. De eerste ronde betreft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen over het ontwerp wijzigingsbesluit (bijlage 4) door de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 3 Wgr, de tweede ronde betreft het vragen om toestemming aan de gemeenteraad op grond van artikel 1 lid 4 Wgr om het definitieve wijzigingsbesluit vast te kunnen stellen. Dit voorstel betreft de eerste ronde, de tweede ronde is voorzien voor (uiterlijk) juni 2024.

Gevraagde beslissing
1. Akkoord gaan met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen.
2. Geen zienswijze indienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen.

Wat willen we bereiken?
De gemeenteraad de mogelijkheid te bieden om een zienswijze te geven op het ontwerp-wijzigingsbesluit van de regeling Regio Arnhem-Nijmegen vanwege de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen.

Argumenten
1.1 In het ontwerp-wijzigingsbesluit worden de te maken keuzes voor aanpassingen op basis van de gewijzigde Wgr goed onderbouwd.
De keuzes die gemaakt zijn worden verder toegelicht in de begeleidende brief (bijlage 2). De keuzes betreffen:
1. van welke besluiten wordt van raden zienswijze gevraagd;
2. welke inlichtingen aan de raden van de deelnemers worden verstrekt (artikel 18);
3. evaluatie van de regeling (artikel 36);
4. omgang met participatie van ingezetene bij beleid (artikel 22a);
5. hoe het uittreden uit de regeling is geregeld (artikel 33a);
6. afspraken over de financiële termijnen.

1.2 Met de wijzigingen wordt voldaan aan nieuwe geldende wet- en regelgeving
Om aan de Wgr te voldoen moeten wijzigingen voor 1 juli 2024 worden doorgevoerd. Omdat de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen op 1 januari 2021 is aangegaan op het moment dat de wijziging van de Wgr reeds bekend was, is bij het opstellen van de nu geldende gemeenschappelijke regeling al rekening gehouden met die wijzigingen. Ook zijn vanaf 2021 door het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur reeds regelingen vastgesteld die inhoudelijk al ingaan op deze wijzigingen, zoals de uittredingsregeling en het informatieprotocol.

1.3 Met de wijzigingen wordt de regeling vereenvoudigd
Er zijn artikelen komen te vervallen, omdat deze al in de Wgr zijn beschreven en daarom niet opgenomen hoeven te worden in de Regeling. In de Was-wordt lijst (bijlage 5) is te vinden welke veranderingen worden doorgevoerd en welke artikelen komen te vervallen.

2.1 De voorgestelde wijzigingen zijn zorgvuldig voorbereid en voldoen aan de eisen die de nieuwe Wgr stelt.
Het ontwerp is zorgvuldig voorbereid door een ambtelijke werkgroep en het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio. Op 6 maart 2023vond een webinar plaats voor alle raden waar tekst en uitleg is gegeven over de wijzigingen en vragen konden worden gesteld. Vervolgens is op 27 maart een informatiesessie georganiseerd. Daar is de wijziging van de regeling, en de keuzes die hieraan ten grondslag liggen, inhoudelijk besproken. De opbrengst van beide avonden is verwerkt in het voorliggende wijzigingsvoorstel. Een overzicht van de opbrengst is te vinden in bijlage 6.
Dit wijzigingsvoorstel is in het Algemeen Bestuur van 29 november positief beoordeeld. Uit de inhoud van de conceptregeling, de wijze waarop het voorstel in samenspraak tot stand is gekomen en met de raden is gecommuniceerd, geeft geen aanleiding tot een indienen van een zienswijze over de gewijzigde regeling.

Kanttekeningen
1.1 Zonder het indienen van een zienswijze kan de raad de inhoud en de strekking van het voorgestelde ontwerp-wijzigingsbesluit niet laten aanpassen aan hun eventuele wensen.
Zonder zienswijze is er geen aanleiding tot aanpassing van het voorgestelde wijzigingsbesluit. Gezien het zorgvuldig doorlopen proces tot het komen van dit concept en de goede onderbouwing van de wijzigingen, zien wij daar geen reden toe.

Wat gaan we daarvoor doen?
a) Planning
Er volgt nog een tweede ronde waarbij het wijzigingsbesluit voor toestemming aan alle raden dient te worden voorgelegd voordat de colleges de gewijzigde regeling definitief kunnen vaststellen. Hiervoor wordt de volgende globale planning gehanteerd:
- december 2023: colleges zenden de conceptregeling en het raadsvoorstel naar de raden voor een zienswijze;
- uiterlijk februari 2024[1]: raden geven de zienswijzen op de conceptregelingen aan de eigen colleges;
- colleges beoordelen zienswijzen, stemmen met elkaar af en zo nodig met bestuur van de GR;
- mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR ;
- juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming geeft;
- juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast.

[1] Het raadsvoorstel is door omstandigheden niet geagendeerd voor de vergadering van 6 februari. We hebben de Groene Metropoolregio laten weten dat de reactie van de gemeente Rozendaal na 19 maart komt.

b) Evaluatie
Niet van toepassing.

c) Participatie en communicatie
Samen met de griffies en de andere gemeenschappelijke regelingen is een proces ingericht om raden actief te informeren en te betrekken bij de wijzigingen van de regelingen in onze regio. Op 6 maart 2023 was er een webinar en op 27 maart 203 een fysieke raadsinformatiebijeenkomst waar input kon worden geleverd. Het met deze input aangepaste wijzigingsbesluit is op 29 november door het AB van de GMR positief beoordeeld. Nu ligt het ophalen van de zienswijzen over het ontwerp-wijzigingsbesluit aan alle raden voor. Na besluitvorming door de raad, wordt het bestuur van de Groene Metropoolregio per brief geïnformeerd (zie bijlage 7).

d) Publicatie verplicht?
Publicatie voor Rozendaal beperkt zich tot de reguliere publicatie van de vergader- en besluit stukken.

Wat mag het kosten?
Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)
1. Concept-raadsbesluit
2. Aanbiedingsbrief aan gemeenteraden
3. Ontwerp-wijzigingsbesluit
4. Ontwerp gemeenschappelijke regeling – aangepast
5. WAS-WORDT wijziging regeling
6. Overzicht inbreng raden en invulling voorontwerp

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Wijziging gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

---

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 december 2023**.**

Besluit:

1. Akkoord gaan met het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
2. Geen zienswijze indienen over het ontwerp-wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Geachte leden van het college en de raad
van de 18 deelnemende gemeenten aan de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Inleiding

De Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) is gewijzigd. Deze wetswijziging strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd te versterken. Dat gebeurt onder meer door de raden een grotere rol te geven bij het ontwerp van de regeling en in de regeling op te (laten) nemen bij welke besluiten de raden zienswijzen kunnen indienen. Omdat de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen op 1 januari 2021 (h.o.d.n. Groene Metropool Regio) is aangegaan op het moment dat de wijziging van de Wgr reeds bekend was, is bij het opstellen van de nu geldende gemeenschappelijke regeling al rekening gehouden met die wijzigingen. Ook zijn vanaf 2021 door het algemeen bestuur en dagelijks bestuur reeds regelingen vastgesteld die inhoudelijk al ingaan op deze wijzigingen zoals de uittredingsregeling en het informatieprotocol.

Proces

Voor een aantal van de wijzigingen in de Wgr is het noodzakelijk om (definitief) keuzes te maken over hoe deze worden geïmplementeerd binnen de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio (hierna: ook genoemd als regeling). Het voorstel dat wij u nu aanbieden is tot stand gekomen na een zorgvuldig proces dat is begeleid door een ambtelijke werkgroep bestaande uit juristen en regiocoördinatoren. Zij hebben gebruikt gemaakt van het proces dat zowel in het Rijk van Nijmegen als Gelderland-Midden is opgestart voor alle regionale samenwerkingsverbanden. Raadsleden hebben hier onder meer met elkaar kunnen spreken tijdens de bijeenkomsten voor gemeenteraden 27 maart jongstleden in Nijmegen en Arnhem. In deze brief nemen we u mee in de gemaakte keuzes in het voorontwerp dat nu voorligt. Aan het einde van deze brief lichten wij de planning toe zoals wij die voor ons zien en moet leiden tot een actuele gemeenschappelijke regeling op 1 juli 2024.

Hieronder behandelen we 6 wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling

1. ***Besluiten waar van raden zienswijze wordt gevraagd (meerdere artikelen in de Wgr)***

De mogelijkheid om bepaalde besluiten van het samenwerkingsverband aan zienswijzen te onderwerpen bestond natuurlijk al. Nieuw is dat het nu een verplichting is hierover een afweging te maken in de gemeenschappelijke regeling. Wanneer er géén zienswijzen worden gevraagd aan raden, moet dit ook expliciet in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden. In de Wgr is nu de verplichting opgenomen om een zienswijze te vragen aan de raden voor de begrotingsprocedure. Voor het overige schrijft de Wgr niet dwingend voor bij welke andere besluiten het verplicht is een zienswijze te vragen. Het is aan de deelnemers om hierin zelf een keuze te maken.

In het voorontwerp is geregeld dat er zienswijze aan de raden gevraagd wordt over de volgende besluiten van het algemeen bestuur (AB):

- De voorlopige jaarrekening,
- Een ontwerp liquidatieplan,
- De ontwerp regionale agenda,
- Het ontwerp informatieprotocol en
- De ontwerp toe- of uittreding.

Opgemerkt wordt dat de eerste besluiten nu ook al opgenomen zijn in de gemeenschappelijke regeling. Analyse van de agenda van het AB levert bovendien op dat – naast de bevoegdheid tot het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven - dit in overwegende mate de belangrijkste

onderwerpen zijn waar het AB ook daadwerkelijk over beslist. Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op louter interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het opnemen van een bepaling dat alle besluiten of besluiten “die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben” aan de raden worden voorgelegd, ligt daarom niet voor de hand. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij voorliggende gevallen ook doen.

2. Inlichtingen aan de raden van de deelnemers (artikel 18)

Door de wijziging van artikel 18 van de gemeenschappelijke regeling wordt de wijze waarop de informatieverplichting van het AB en DB naar de raden van de deelnemende gemeenten geregeld. De gemeenschappelijk regeling moet immers bepalingen inhouden over de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt die de raden van de deelnemende gemeenten nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
De gemeenschappelijke regeling geeft op dit moment niet aan op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt. Wel geeft de regeling aan dat het reglement van orde van het AB bepalingen moet bevatten over de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. In artikel 15 is bepaald dat het AB een informatieprotocol vaststelt. Het informatieprotocol gaat in op de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording. Dit is gebeurd.
Het AB stelt voor om in de gemeenschappelijke regeling op te nemen dat de agenda, bijbehorende stukken en besluiten van de openbare vergaderingen van het algemeen bestuur vooraf respectievelijk achteraf digitaal openbaar worden gemaakt. Ook zal het informatieprotocol voorafgaande aan de vaststelling, zie onder punt 1, voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. Hiermee wil het AB recht doen aan hetgeen in de wet staat vermeld, maar zich niet zo vastleggen dat nieuwe mogelijkheden van digitale verstrekking niet gebruikt kunnen worden in verband met een gedetailleerde bepaling in de regeling.
Het huidige informatieprotocol kunt u vinden via: Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

3. Evaluatie van de regeling (artikel 36)

De Wgr schrijft voor dat de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over de evaluatie van de regeling. In de Wgr wordt niet bepaald waar de evaluatie specifiek op gericht moet zijn, hoe vaak die moet plaatsvinden en op welke wijze. Er kan dus ook worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren. De huidige gemeenschappelijke regeling bevat al een bepaling over evaluatie en wel in het begin van het kalenderjaar van de raadsverkiezingen. Het AB hecht aan het periodiek evalueren, maar heeft gezocht naar een moment waarop het samenwerkingsverband kan worden geëvalueerd door de zittende raad, maar minder dicht zit op de gemeenteraadsverkiezingen. Gelet hierop wordt voorgesteld om de huidige bepaling te wijzigen in die zin dat het jaar voorafgaand aan de raadsverkiezingen de evaluatie plaatsvindt.

4. Participatie ingezetene bij beleid (artikel 22a)

De Wgr bevat de verplichting dat in een regeling afspraken worden gemaakt over de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden. Op dit moment is in het reglement van orde van het AB geregeld dat ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Dit wordt nu in de regeling vastgesteld.
Voor het overige hecht het AB eraan dat de participatie per opgave kan worden bepaald in een afzonderlijk participatieprotocol. Elke opgave kent immers zijn eigen dynamiek en mate waarin participatie bij de Groene Metropool en/of de eigen gemeente van belang is. Opgemerkt wordt dat aan de Groene Metropoolregio geen bevoegdheden zijn overgedragen en over voorstellen door iedere gemeente afzonderlijk besluitvorming plaatsvindt waarbij ook participatie is betrokken.

5. Regelen van uittreden uit de regeling (artikel 33a)

De regeling dient bepalingen te bevatten over wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding. De GMR kent deze bepalingen al in zijn regeling. Nieuw is echter dat er in de regeling bepalingen moeten worden opgenomen over de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten. Deze omvatten zowel de gevolgen van de uittreding voor de verplichtingen op grond van aangegane verbintenissen als de gevolgen van de uittreding voor de goederen (zaken en vermogensrechten) van de betreffende rechtspersoon. De GMR kent al een uittredingsregeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'. Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd. Echter de Wgr vereist dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt.
In ons voorstel hebben we de opdracht aan het AB om een regeling vast te stellen opgenomen. Hierbij hebben we ook enkele essentiële onderdelen opgenomen waaraan deze regeling moet voldoen.

Naar aanleiding van de raadsbijeenkomst in Nijmegen is gesuggereerd dat een afwijkingsbevoegdheid flexibiliteit brengt wanneer is toegestaan dat in het AB bij unanimiteit – dus als de uittredende partij nog in het bestuur zit – afgeweken kan worden van de procedure. Deze suggestie is echter niet in het voorontwerp opgenomen. Dit omdat duidelijkheid over de te volgen procedure bij uittreding van belang is en het voorkomen van discussies over de te volgen procedure juist dan van belang is.
De huidige regeling voor het uittreden kunt u vinden via: Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)
De huidige regeling voor het toetreden kunt u vinden via: Richtlijnen toetreding Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

6. Financiële termijnen

In de Wgr zijn de volgende afspraken voor het begrotingsproces vastgelegd. De termijnen hiervoor zijn ruimer geworden.

- De begroting dient vóór 15 september aan GS verzonden te worden in plaats van 1 augustus.
- De algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening dienen vóór 30 april (was 15 april) van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting geldt te worden verzonden aan de raden van de deelnemers;
- De ontwerpbegroting wordt twaalf weken voor aanbieding aan het bestuur aan de raden toegezonden;
- Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, en ook van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Het AB stelt voor om de termijn voor de zienswijze op de ontwerpjaarrekening (niet verplicht op grond van de Wgr; zie punt 1), expliciet op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. In de huidige regeling is voor deze termijn verwezen naar de zienswijzetermijn voor de ontwerpbegroting. Dit is nu expliciet opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.

Naast wijzigingen in de Wgr is leiden tot een herziening van de gemeenschappelijke regeling kent de Wgr wijzigingen die niet om een aanpassing van de regeling vragen. Deze vallen dus buiten de scope van onze brief.

Planning

In de Wgr is geregeld welke stappen doorlopen moeten worden alvorens het college kan besluiten de collegeregeling te wijzigen (art. 1 Wgr). Zoals al opgemerkt gaat de wetgever ervan uit dat de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voor 1 juli 2024, 2 jaar na de datum van inwerkingtreding, is afgerond.

De planning, gebaseerd op de planning die in het Rijk van Nijmegen wordt gehanteerd, ziet er als volgt uit:

- 5 december 2023: colleges zenden de conceptregeling en het raadsvoorstel naar de raden voor een zienswijze
- Uiterlijk in februari 2024: raden geven de zienswijzen op de conceptregelingen aan de eigen colleges
- Colleges beoordelen zienswijzen, stemmen met elkaar af en zo nodig met bestuur van de GR
- Mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR
- Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming geeft
- Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast

Afrondend
Zoals inmiddels bekend betekent het besluit van de gemeente Montferland dat de gemeenschappelijke regeling moet worden aangepast. Hiervoor ontvangt u, volgens de actuele planning gebaseerd op eerdergenoemde Richtlijn, in het 2e kwartaal 2024 een voorstel.

Nadere informatie over dit voorstel kunt verkrijgen bij Henk van den Berg. Eventuele juridische vragen zal hij doorgeleiden naar de ambtelijke werkgroep.

Namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio

Voorzitter Secretaris

Bijlagen:

- Overzicht inbreng gemeenteraden (Rijk van Nijmegen en Regio Arnhem)
- Was-wordt overzicht
- Ontwerp-gemeenschappelijke regeling
- Voorstel collegebesluit

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

Overwegende dat:

- Op 1 juli 2022 de Wet gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd;
- De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen daardoor aanpassing behoeft;

gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen als volgt te wijzigen:

I Wijzigingen

A. Artikel 18, derde tot en met het vijfde lid komen als volgt te luiden:

' Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht**.'**

De toelichting wordt aangepast door na de eerste alinea in de toelichting op de artikelen 17 tot en met 20 de volgende tekst toe te voegen:
“Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 \overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.”

B. Na artikel 22 wordt een nieuw artikel toegevoegd, artikel 22a, dat als volgt komt te luiden:

“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.”

Met als toelichting:
“Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.”

C. In artikel worden van artikel 30 het vierde en het vijfde lid gewijzigd en er wordt na het vijfde lid een nieuw zesde lid ingevoegd onder vernummering van de overige leden. Deze komen als volgt te luiden:”

4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.”

D. Artikel 31, derde lid wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:
“ 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.”

E. Artikel 33 wordt gewijzigd en komt als volgt te luiden:

“Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.”

De toelichting op dit artikel wordt als volgt gewijzigd:
“Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd. In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat."

F. Na artikel 33 worden twee artikelen toegevoegd, die als volgt komen te luiden:
"**Artikel 33a Uittreding**

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.
9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b

De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid."

De toelichting op artikel 33a luidt als volgt:
"Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan. "

G. Het tweede lid van artikel 36 wordt als volgt aangepast:
" 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast."

De toelichting op dit artikel komt te luiden:
"Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.
Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur.
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal (in ieder geval) de volgende criteria bevatten:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean')."

H. Artikel 37 wordt als volgt aangepast:
" **Artikel 37 Toezending en bekendmaking**
De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet."

II Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. Dit besluit wordt aangehaald als: Eerste wijziging Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen 2023.

Ontwerp Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Intitulé
Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen
De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 juli 2015 een Gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen City Region zijn aangegaan om – na opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen als WGR+ regio – regionaal samen te werken op de terreinen duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen;
- zij in het voorjaar van 2019 een initiatief hebben genomen om na te denken over versterking van de regionale samenwerking;
- die versterking nodig is vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven, en transparantie en democratische legitimatie;
- zij op 21 januari 2020 ermee hebben ingestemd dat de contourennotitie met daarin de contouren van een vernieuwde samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen wordt gebruikt voor de uitwerking van de definitieve voorstellen;
- de raden input hebben geleverd aan de contouren voor de vernieuwde samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen;
- de regio met de grote diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen ook een sterk samenhangend netwerk is van steden en ommeland;
- de regio het grootste verstedelijkt gebied buiten de Randstad en een modern kennisintensief gebied is, met als topsectoren Health & Hightech, Food en Energy;
- de regio voor de uitdaging staat hoe om te gaan met groei, zodat het een balans kan behouden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, waartoe in 2018 een aanzet is gegeven met het document 'Gezonde Groei';
- de regio op termijn een energieneutrale, circulaire regio wil zijn, waarbij circulariteit een aspect is van al het handelen van de regio en een inspiratiebron –waar ieder initiatief – van lokaal tot internationaal – bij kan aanhaken;
- de regio zich wil profileren als regio om zich zo gezamenlijk en eendrachtig in de etalage te zetten voor samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners;
- de opgaven waar de regio voor staat vragen om een (meer) uitvoeringsgericht samenwerkingsverband met als kernwaarden transparantie, robuustheid, flexibiliteit en slagkracht;
- voor succesvolle samenwerking in de regionale opgaven een basis nodig is die de samenwerking faciliteert en de opgaven ondersteunt, zodat er een helder aanspreekpunt is, de regio aanwezig is in lobbycircuits en op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen waarop kan worden ingesprongen, er regionale bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en de opgaven kunnen worden voorbereid en onderling afgestemd;
- voor deze faciliterende en coördinerende taken een basisvoorziening nodig is in de vorm van een regiobestuur met een compact regiobureau.

gelet op:

Concept

- de Wet gemeenschappelijke regelingen;

- de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
   a. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
   b. gemeenten: de deelnemende gemeenten;
   c. raden: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
   d. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   e. regeling: onderhavige gemeenschappelijke regeling;
   f. opgave: een in de regionale agenda opgenomen opgave gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn en waar elke gemeente aan kan deelnemen;
   g. regionale agenda: de jaarlijks vast te stellen verzameling van opgaven;
   h. netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten en de regiodirecteur.
2. Begrippen die in lid 1 van dit artikel niet zijn gedefinieerd, hebben de betekenis zoals de wet hieraan geeft.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet, genaamd ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is statutair gevestigd in Elst (gemeente Overbetuwe).

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies, de volgende bestuursorganen:
   a. het algemeen bestuur;
   b. het dagelijks bestuur;
   c. de voorzitter.

Concept

Hoofstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4 Belangen

De regeling wordt getroffen om de positie van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Artikel 5 Taken

1. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen heeft de volgende taken:
   a. het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema's en opgaven die de gemeenten niet alleen en binnen hun gemeentegrenzen op zich kunnen nemen, en/of waarvoor mogelijkheden liggen om externe middelen te werven;
   b. het voorbereiden en vastleggen van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;
   c. het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda;
   d. het regisseren van de uitvoering en monitoren van de opgaven uit de regionale agenda;
   e. het positioneren en profileren van de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners;
   f. het signaleren van en inspelen op ontwikkelingen die van meerwaarde zijn voor de regio;
   g. het faciliteren van overleg, kennisdeling en ontmoeting in de regio.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
2. De gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
3. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is behoudens instemming van de gemeenten niet bevoegd tot:
   a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;
   b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;
   c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;
   d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;

Concept

e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen.
2. Ieder college wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan, alsmede diens plaatsvervanger.
3. Een lid van het algemeen bestuur heeft zitting in het algemeen bestuur gedurende dezelfde periode als de zittingsduur van het college die het vertegenwoordigt. Indien het lid in de nieuwe zittingsperiode opnieuw deel uitmaakt van het college kan hij terstond opnieuw worden aangewezen als lid van het algemeen bestuur.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester of wethouder van de vertegenwoordigde gemeente te zijn.

Artikel 8 Vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente.
3. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:
   - Tot 20.000 inwoners: 1 stemmen
   - 20.000-49.999 inwoners: 2 stemmen
   - 50.000-99.999 inwoners: 3 stemmen
   - Meer dan 100.000 inwoners: 4 stemmen
4. In afwijking van het eerste lid worden besluiten omtrent de begroting en jaarrekening genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is aangenomen indien de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt.
5. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar onverminderd artikel 22, vierde en vijfde lid, van de wet.
6. Het algemeen bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste vier leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken.
7. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.
8. Voor de vergaderingen van het algemeen bestuur kunnen door het algemeen bestuur anderen, waaronder bestuurlijk vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, onderwijsinstellingen, ondernemers en andere maatschappelijke instellingen als adviseur worden uitgenodigd. Zij kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
9. Bestuurlijk opdrachtgevers van een opgave zijn in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur.

Concept

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
   a. voorbereiden van opgaven voor de regionale agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven;
   b. het vaststellen van de regionale agenda waarvan de opgaven deel uitmaken;
   c. het benoemen van de bestuurlijke opdrachtgevers in de opgaven;
   d. het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven;
   e. het vaststellen van de begroting en de jaarrekening;
   f. het faciliteren van de samenwerking.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
4. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:
   a. het vaststellen van de regionale agenda;
   b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;
   c. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per opgave);
   d. het vaststellen van de jaarrekening;
   e. het vaststellen van de deelrekeningen (per opgave);
   f. het vaststellen van verordeningen;
   g. het instellen van bestuurscommissies;
   h. het oprichten van, deelnemen aan of ontbinden van rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 9, derde lid, van deze regeling.

Hoofdstuk 4 Dagelijks bestuur

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen. Hierbij is in ieder geval één lid van het dagelijks bestuur afkomstig van de gemeente Arnhem of Nijmegen.
2. Een lid van het dagelijks bestuur treedt af op de dag waarop hij ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lid kan, indien hij opnieuw is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.

Concept

Artikel 11 Vergaderingen

1. Besluiten van het dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elk lid heeft één stem.
3. Vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.
5. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of één van de bestuursleden daarom verzoekt.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot:
   a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
   b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
   c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
   d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
   e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.
2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Hoofdstuk 5 Voorzitter

Artikel 13 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, evenals zijn plaatsvervanger.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door zijn plaatsvervanger.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De voorzitter is binnen de gestelde kaders het gezicht naar buiten.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan. De stukken worden medeondertekend door de directeur.

Concept

4. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de directeur, genoemd in artikel 24 van deze regeling, of aan een andere medewerker van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 6 Commissies

Artikel 15 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in.
3. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissies.

Artikel 16 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurscommissie instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Verantwoordings- en informatieplicht

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk, zijn aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd over het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Concept

Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd.
3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt
4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.
5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.

Artikel 19 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de colleges

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet alle inlichtingen, die door het college of door één of meer leden van het college worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door de raad of door één of meer leden van de raad worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

Hoofdstuk 8 Reglement van orde

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Concept

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden

Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.

Hoofdstuk 9 De organisatie

Artikel 23 Regiobureau

1. Er is een regiobureau met aan het hoofd een directeur.
2. De directeur zorgt voor een juiste taakvervulling van het regiobureau.
3. Op het personeel van het regiobureau is de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Artikel 24 Directeur

1. Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, schorsen en beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de directeur en stelt zijn/haar taken en bevoegdheden vast. De directeur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De directeur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de directeur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
4. Het algemeen bestuur kan voor de directeur een instructie vaststellen.

Concept

Artikel 25 Klachten

De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het algemeen bestuur een archiefverordening vast, die aan Gedeputeerde Staten wordt verzonden.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.
6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het dagelijks bestuur aangewezen.

Hoofdstuk 10 Regionale opgaven

Artikel 27 Regionale opgaven

1. De raden besluiten na aanbieding van de door het algemeen bestuur vastgestelde regionale agenda over deelname aan een opgave. Per opgave wordt een opgave overeenkomst afgesloten tussen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de deelnemende gemeenten.
2. Een opgave overeenkomst bevat in ieder geval:
   a. een omschrijving van de opgave, het doel en de toegevoegde waarde voor de inwoners;
   b. een begroting, met de van toepassing zijnde kostenverdeelsleutel;
   c. de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit;
3. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave vrijwaren de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave, deze gemeente voor kosten en risico's die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
4. Het algemeen bestuur stelt voorwaarden vast met betrekking tot het deelnemen aan een reeds gestarte opgave en het beëindigen van deelnemen aan een opgave.
5. De directeur stemt in de netwerkdirectie de invulling van ambtelijke capaciteit voor de opgaven af.

Concept

Hoofdstuk 11 Financiën

Artikel 28 Financiële organisatie

1. De begroting, begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig de bij of krachtens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten gestelde regelingen.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Als algemene kostenverdeelsleutel heeft te gelden een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten, op basis van de meest recente CBS-cijfers.
3. De gemeente Mook en Middelaar krijgt 50% korting op de verschuldigde bijdrage.
4. De kostenverdeelsleutel voor een opgave wordt bepaald in de desbetreffende opgave. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers. Hiervan kan bij uitzondering voor een opgave worden afgeweken.
5. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli telkens de helft van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
6. De gemeenten dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen, onverminderd het bepaalde in artikel 27, derde lid, van deze regeling.

Artikel 30 Begroting

1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Concept

3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en de regionale agenda naar voren brengen.
5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.
7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven.
2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening naar voren brengen. ~~Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling.~~ Hiervoor geldt een termijn van acht weken. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling.
8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

concept

Hoofdstuk 12 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tweederde van het aantal gemeenten, met in achtneming van artikel 1 van de wet.
2. Elke gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de gemeenten.
3. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden van de regeling.

Artikel 33 Toetreding

1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding.

Artikel 33a Uittreding

1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
3. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in het tweede lid genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.
5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.
6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.
7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.
8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.

Concept

9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.
11. De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).

Artikel 33b
De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid..

Artikel 34 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen de gemeenten zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten aan een opgave.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 13 Slotbepalingen

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

1. De gemeenten zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
2. In alle gevallen waarin deze regeling of de wet niet voorziet, besluit het algemeen bestuur.

Artikel 36 Duur van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het jaar voor het

Concept

kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is belast met de bekendmaking van de regeling zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op …..
2. De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Ondertekend op …..te…..

Concept

Toelichting bij de Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Algemeen

De 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen willen de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit –bewerkstelligen. Het gaat hierbij om de samenwerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

De juridische basis van de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is vastgelegd in deze ‘Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen’.

Datgene wat in juridische zin geregeld moet worden rondom de samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen, is ook vastgelegd in deze regeling. Tegelijk laat deze regeling ruimte waar dat mogelijk en wenselijk is, zodat de organisatie en daarmee de samenwerking flexibel blijft en aanvullende of specifieke afspraken in afzonderlijke verordeningen kunnen worden vastgelegd.

De Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen bevat alleen bepalingen over onderwerpen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarbij zijn niet alle regels uit de Wgr overgenomen. Daarmee blijft deze regeling behapbaar en hoeft niet bij elke wijzigingen van de Wgr de regeling veranderd te worden

De werkwijze zoals vastgelegd in deze regeling, is nader uitgewerkt en gedetailleerd in het Bedrijfsplan regio Arnhem - Nijmegen(16 april 2020). Het Bedrijfsplan is een uitwerking van en toelichting op de praktische werkwijze. Het Bedrijfsplan dient als richtsnoer bij de oprichting van het nieuwe regiobestuur en regiobureau. Waar nodig wordt in deze artikelsgewijze toelichting verwezen naar het Bedrijfsplan.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Dit artikel bevat enkele algemene begripsbepalingen die gelden voor de gehele gemeenschappelijke regeling.

Artikel 2 Openbaar lichaam

Dit artikel bepaalt dat er een zogenoemd gemeenschappelijk openbaar lichaam wordt ingesteld krachtens artikel 1, eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De regeling is een collegesamenwerking. Het gemeenschappelijk openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en kan dus zelfstandig privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten. Er is bewust gekozen voor een gemeenschappelijk openbaar lichaam: deze keuze maakt het mogelijk om transparanter en met meer slagkracht te kunnen werken. De regio kan zo zijn eigen financiële administratie en verantwoording organiseren.

Tot slot bepaalt het artikel dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam gevestigd is te Elst, gemeente Overbetuwe (volgens artikel 10 lid 3 Wgr is het aanwijzen van een plaats van vestiging vereist). Dit is het geografisch centrum van de regio.

Artikel 3 Bestuursorganen

Het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter (art. 12, lid 1 Wgr). Daarnaast kunnen commissies van advies en bestuurscommissies worden ingesteld. In deze regeling is die mogelijkheid geopend in hoofdstuk 6. De directie of een directielid is geen bestuursorgaan.

Artikel 4 Belangen

Deze regeling wordt getroffen ter behartiging van de in dit artikel genoemde belangen. Het belang bakent de bevoegdheden van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam af.

Artikel 5 Taken

In deze bepaling zijn de taken omschreven die het samenwerkingsverband moet uitvoeren voor zover gelegen binnen het belang van de vorige bepaling. De taken hebben met name betrekking op de voorbereiding en agendering van de verschillende opgaven.

Concept

Daarnaast worden positioneren en profileren van de regio expliciet benoemd, net als inspelen op ontwikkelingen en het faciliteren van ontmoetingen.

Artikel 6 Bevoegdheden

De deelnemende gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de regio Arnhem-Nijmegen. Bij afzonderlijk besluit mandateren de deelnemers de bevoegdheden. De enige uitzondering betreft de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de stichting The Economic Board. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten merken de stichting aan als subsidieontvanger. De bevoegdheid om de subsidie te verstrekken wordt door de colleges overgedragen aan het algemeen bestuur. Dit heeft als voordeel dat er één subsidiebeschikking hoeft te worden opgesteld in plaats van 18 stuks. De subsidie wordt gebaseerd op een bedrag per aantal inwoners.

In het derde lid worden de bevoegdheden van de bestuursorganen van het openbaar lichaam beperkt. Dit zijn bevoegdheden die het openbaar lichaam vanwege zijn rechtspersoonlijkheid op grond van de wet zelf heeft. Met deze bepaling worden de financiële risico's voor de deelnemers beperkt, omdat de deelnemers hiermee vooraf moeten instemmen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

Dit artikel gaat over de samenstelling van het bestuur en de plaatsvervanging van bestuurders. Deze zaken moeten in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden (art. 10 lid 3 Wgr). Daarbij is rekening gehouden met de wettelijke bepaling dat de leden van het bestuur door en uit de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders moeten worden aangewezen (art. 14a Wgr). Er is voor gekozen om ieder college één lid aan te laten wijzen. Als een lid van het bestuur verhinderd is, dan kan dat lid vervangen worden door de door het betreffende college aangewezen plaatsvervanger.

Artikel 8 Vergaderingen

Besluiten neemt het algemeen bestuur bij meerderheid van stemmen. Gekozen is voor een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente, zoals die bij meerdere gemeenschappelijke regelingen in de regio toegepast wordt. Specifiek voor de begroting en de jaarrekening is gekozen voor een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een besluit is dan pas aangenomen als de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.

In het bedrijfsplan in paragraaf 4.2 is opgenomen dat het algemeen bestuur 8 keer per jaar bij elkaar komt. In artikel 8 van de gemeenschappelijke regeling is minimaal 6 keer per jaar opgenomen. Het laatste is verplichtend, het eerste is wenselijk.

Een opgavegerichte samenwerking kunnen overheden niet alleen. Partners uit het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk veld zijn nodig om de gewenste doelen en resultaten te kunnen halen. Het algemeen bestuur kan ervoor kiezen om vertegenwoordigers van deze partijen uit te nodigen voor zijn vergadering.

Concept

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever (zie paragraaf 3.3 van het bedrijfsplan). De leden van het dagelijks en algemeen bestuur zijn niet automatisch bestuurlijk opdrachtgever van de inhoudelijke opgaven. Dit kunnen ook bestuurders uit één van de 18 regiogemeenten zijn die geen deel uitmaken van het dagelijks of algemeen bestuur. Om de rollen en verantwoordelijkheden van het algemeen bestuur ten aanzien van de inhoudelijke opgaven te kunnen vervullen, zijn de bestuurlijk opdrachtgevers van de opgaven in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur en zullen zij met regelmaat aansluiten bij vergaderingen van het algemeen bestuur.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 12, tweede lid, van de wet). Dit betekent onder meer dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is voor het gemeenschappelijk openbaar lichaam. In het algemeen bestuur zijn alle deelnemers vertegenwoordigd.

Dit artikel beschrijft de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur kan zijn bevoegdheden overdragen aan het dagelijks bestuur met uitzondering van de taken benoemd in artikel 33a, tweede lid, van de wet en artikel 9, vierde lid, van de regeling.

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

Gekozen is voor een klein en compact dagelijks bestuur, dat ervoor zorgt dat het algemeen bestuur zijn rol kan vervullen.

De wet bevat geen bepalingen over het benoemen van plaatsvervangers voor de leden van het dagelijks bestuur. Bij vervanging met een tijdelijk of incidenteel karakter kan worden volstaan met een interne vervangingsregeling binnen het dagelijks bestuur,

Artikel 11 Vergaderingen

De wet bevat geen bepalingen over de besluitvorming en vergaderorde van het dagelijks bestuur, zoals bij het algemeen bestuur.

Net als bij het algemeen bestuur is in de regeling opgenomen dat het dagelijks bestuur minimaal 6 keer per jaar bij elkaar komt. Logischerwijs volgt het dagelijks bestuur minimaal de vergaderfrequentie van het algemeen bestuur. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur.

Artikel 13 Voorzitter

Concept

Dit artikel regelt de aanwijzing van de (plaatsvervangend) voorzitter. Op grond van artikel 13, negende lid, van de Wgr moet de voorzitter door en uit het algemeen bestuur aangewezen worden. De voorzitter is een eenhoofdig bestuursorgaan (artikel 12, lid 1 Wgr) en is voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (artikel 12, lid 3 Wgr).

De plaatsvervangend voorzitter vervangt de voorzitter zowel in het algemeen bestuur als in het dagelijks bestuur.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

Dit artikel regelt de taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur. De voorzitter is ook aanspreekbaar als boegbeeld van de regio.

Artikel 15 Commissies van advies

Dit artikel is gebaseerd op artikel 24 van de Wgr. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van deze commissies van advies. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in. In paragraaf 4.3 van het bedrijfsplan wordt deze uit raadsleden bestaande regioagendacommissie verder toegelicht.

Artikel 16 Bestuurscommissies

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid van het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen (op grond van artikel 25, lid 1 Wgr). Het is aan het algemeen bestuur om bestuurscommissies in te stellen. Het algemeen bestuur regelt de samenstelling van de bestuurscommissie, haar taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties jegens het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op grond van artikel 25, lid 2 Wgr gaat het algemeen bestuur pas over tot de instelling van de in het eerste lid bedoelde commissies als de raden van de deelnemende gemeenten een verklaring van geen bezwaar hebben afgegeven.

Artikel 17 tot en met artikel 20

Deze artikelen regelen de informatie- en verantwoordingsplicht die uit een oogpunt van democratische legitimatie aan het functioneren van het bestuur worden gesteld en die verplicht is op grond van de Wgr.

Bij wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is een informatieverplichting in het leven geroepen voor het bestuur van een openbaar lichaam, om de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen te verschaffen die de raden nodig hebben voor de uitoefening van hun taken. De GMR kent reeds een informatieprotocol. Enkele elementen hiervan zijn in artikel 18 overgenomen. Voor het overige is geregeld dat het algemeen bestuur voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vaststelt. Omdat deze informatievoorziening van belang is voor de raden, wordt aan hen de gelegenheid geboden hun zienswijze hierover te geven.

Concept

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Geen toelichting nodig.

Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden
Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren. Hierbij moet het wel gaan over een onderwerp dat reeds ter bespreking op de agenda is opgenomen. Per opgave wordt geregeld of en hoe ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Verder hebben gemeenten voor ingezetenen en belanghebbenden natuurlijk mogelijkheden tot inspraak en participatie.

Artikel 23 Regiobureau

Uitgangspunt voor de rol van het regiobureau is dat de regionale samenwerking gebeurt in de opgaven, door de 18 gemeenten, en dat het regiobureau deze samenwerking faciliteert. In het regiobureau wordt een aantal strategische functies belegd zoals strategie, raads- en bestuursadvisering, lobby / profilering / positionering, strategische communicatie, procesmanagement en financieel advies. Ook is het huidige Bureau Brussel, dat de lobby naar andere (overheids)organisaties verzorgt, in het regiobureau ondergebracht.

Artikel 24 Directeur

Aan het hoofd van het regiobureau staat een directeur. Hij/zij wordt aangesteld door het dagelijks bestuur.

Artikel 25 Klachten

Er is voor gekozen om de gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen aan te wijzen als bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

Op grond van artikel 40 van de Archiefwet 1995 (Archiefwet) moet de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevatten over het archief. Deze moeten zoveel mogelijk overeenkomstig de Archiefwet

Concept

worden vormgegeven. Om die reden is aansluiting gezocht bij de bepalingen zoals die op grond van de Archiefwet voor de gemeenten gelden.

Artikel 27 Regionale opgaven

Elke opgave kent een bestuurlijk opdrachtgever en een ambtelijk opdrachtgever. Voor elke opdracht wordt een opgavemanager aangesteld. De opgaven worden concreet omschreven en kennen een eigen begroting.

Uitgangspunt is dat de gemeenten kunnen deelnemen aan een opgave.

Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave, dan vrijwaart het samenwerkingsverband deze gemeente voor kosten en risico's die met deze opgave verband houden.

Artikel 28 Financiële organisatie

Behoeft geen nadere toelichting. Aangesloten wordt bij de wettelijke voorschriften.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

Artikel 29, tweede lid, omschrijft de kostenverdeelsleutel voor de reguliere taken (de opgave overstijgende kosten) die het openbaar lichaam uitvoert. In de regio is afgesproken dat de verrekening van deze kosten plaatsvindt naar rato van het aantal inwoners. Hiervoor is het laatst bekende inwonersaantal per gemeente de grondslag. Daarnaast wordt de kostenverdeelsleutel van elke individuele opgave vastgelegd.

Jaarlijks stelt het algemeen bestuur de hoogte van de bijdragen van de deelnemende gemeenten vast.

Uit het wettelijk systeem vloeit voort, dat de deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling er te allen tijde voor moeten zorgen dat het gemeenschappelijk openbaar lichaam over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te voldoen.

Artikel 30 Begroting

De jaarlijkse bijdrage voor de reguliere taken en de opgaven wordt opgenomen in de begroting. De begroting bestaat dus uit twee delen.

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regeling geen aanpassing behoeft.

Artikel 31 Jaarrekening

Concept

Verwezen is naar de termijnen genoemd in de wet zodat bij een wetswijziging de regelingen geen aanpassing behoeft.

Artikel 32 Wijziging en opheffing

Gewijzigde omstandigheden kunnen aanleiding geven om de regeling aan te passen. Daarvoor is met deze bepaling een voorziening getroffen. Het bestuur dan wel een van de colleges kan voorstellen voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling doen. Alle deelnemende colleges besluiten over een voorstel tot wijziging van de regeling (art. 1 lid 3 jo. lid 1 Wgr), na toestemming van hun raden (art. 1 lid 3 jo. lid 2 Wgr). De regeling is gewijzigd wanneer tweederde van het aantal deelnemende gemeenten daartoe heeft besloten. De wijziging bevat het moment van inwerkingtreding.

Dit kan op grond van art. 26 lid 3 van de Wgr niet eerder dan nadat de regeling bekend is gemaakt. De wijze van bekendmaking is voorgeschreven in art. 26 lid 2 van de Wgr.

Artikel 33 Toetreding

Dit artikel regelt de procedure voor toetreding van nieuwe deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Het algemeen bestuur is bevoegd richtlijnen vast te stellen voor toetreding. Bij een toetreding wordt een regeling conform artikel 32 gewijzigd.
In het toetredingsbesluit wordt bepaald wanneer de toetreding ingaat.

Artikel 33a Uittreding
Dit artikel regelt de procedure de uittreding van bestaande deelnemers aan het samenwerkingsverband.
Bij de wijziging van de Wgr op 1 juli 2022 is geregeld dat in een gemeenschappelijke regeling afspraken moeten worden gemaakt rondom de eventuele uittreding van een deelnemers. Hierbij moeten op grond van de wet in ieder geval de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten meegenomen worden. Bij de GMR bestond er al een regeling ‘Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen’.

Dit artikel beoogt te voldoen aan de wettelijke vereisten, maar biedt ruimte om praktische afspraken in een richtlijn verder uit te werken. Het algemeen bestuur blijft bevoegd richtlijnen vast te stellen voor uittreding, mits het zich houdt aan de essentialia die in artikel 33a staan.

Artikel 34 Liquidatie

Als de deelnemende gemeenten besluiten tot opheffing van de regeling, dan besluit het algemeen bestuur tot liquidatie. Dit stelt een liquidatieplan vast. De raden worden in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen.

Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming in de financiële gevolgen van de opheffing. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de opheffing heeft voor

Concept

het personeel. Als het openbaar lichaam op haar rustende verplichtingen is nagekomen en er blijft een batig saldo over, dan wordt dit batig saldo aan de hand van de gehanteerde verdeelsleutel, zoals vastgelegd in het liquidatieplan, aan gemeenten uitgekeerd. Resteert een negatief saldo, dan zijn gemeenten naar rato van de gehanteerde verdeelsleutel gehouden deze verplichtingen op zich te nemen. Het openbaar lichaam blijft bestaan, zolang dat voor liquidatie noodzakelijk is (art. 9 lid 3 Wgr).

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

Geen toelichting nodig.

Artikel 36 Duur van de regeling

Met dit artikel worden de evaluatiemomenten van de regeling bepaald.

Door de evaluatie aan het begin van het jaar voor het kalenderjaar waarin de algemene gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden, kan het zittende bestuur nog kennis nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar en advies kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur. ~~De voorbereidingen voor de evaluatie zullen dan na de zomer van het jaar voor de verkiezingen al gestart moeten worden~~.

~~De eerste evaluatie zou dan al begin 2022 plaats moeten vinden. Dit is te vroeg om de effecten van de nieuwe opzet goed in beeld te kunnen brengen. Het algemeen bestuur kan kiezen of het de evaluatie uitstelt of dat het kiest voor een 'lichte evaluatie' voor de eerste ervaringen.~~
Het algemeen bestuur stelt voor de evaluatie een opdracht vast. Deze zal
~~Bij de evaluatie zullen~~ (in ieder geval) de volgende criteria bevatten ~~getoetst worden~~:

- de slagvaardigheid van de samenwerking, kan er adequaat worden gereageerd op voorkomende opgaven en uitdagingen (bv. doorlooptijd);
- de verhouding tussen de bereikte resultaten enerzijds en de bestuurlijke en ambtelijke inzet anderzijds;
- de vraag of de gemeenteraden zich voldoende herkennen in het proces van samenwerking;
- de kwaliteit van de gemeenschappelijk geformuleerde regionale agenda;
- de positie die het samenwerkingsverband inneemt richting zijn strategische partners (provincie, The Economic Board / triple helix, Rijk en EU);
- maximale administratieve eenvoud ('lean and mean').

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is hiermee belast, omdat zij de statutaire vestigingsplaats is van het openbaar lichaam.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

Concept

Geen toelichting nodig.

Concept

Was	Wordt
Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. 3. *Het reglement van orde van het algemeen bestuur bevat bepalingen van de wijze waarop deze inlichtingen worden verstrekt*.	**Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden** 1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. 2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd. **3. De agenda en bijbehorende stukken van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden vooraf digitaal openbaar gemaakt. Besluitenlijsten van de openbare (gedeelten van) vergaderingen van het algemeen bestuur worden zo spoedig mogelijk digitaal openbaar gemaakt** **4. Het algemeen bestuur stelt voor het verstrekken van informatie een Informatieprotocol vast, maar niet nadat raden de gelegenheid is geboden hun zienswijze hierover te geven.** **5. De agenda en besluitenlijst van het dagelijks bestuur worden digitaal openbaar gemaakt indien en voor zover de Wet open overheid hiertoe verplicht.**
Nieuw artikel	**Artikel 22a Participatie ingezetenen en belanghebbenden** **Ingezetenen en belanghebbenden kunnen in verband met de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid bij openbare vergaderingen van het AB het woord voeren over een ter bespreking op de agenda opgenomen onderwerp. Het inspreken geschiedt voorafgaand aan de beraadslaging over het onderwerp. Het inspreekrecht van ingezetenen en belanghebbenden in verband met de voorbereiding, uitvoering en monitoring van beleid bij de opgaven, wordt bij de opgave in een participatieprotocol bepaald.**

Artikel 30 Begroting	**Artikel 30 Begroting**
1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.	1. De begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.	2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.	3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.	4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en **de regionale agenda** naar voren brengen.
Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.	**5. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijzen zijn vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.**
5. Het algemeen bestuur stelt de begroting *tijdig* vast.	**6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast, daarbij kennis nemend van de zienswijzen en het commentaar hierop van het dagelijks bestuur.**
6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.	7. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.	8. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.	9. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over *de rekening* naar voren brengen. *Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling*. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.	**Artikel 31 Jaarrekening** 1. De jaarrekening van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven. 2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten. 3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze **over de voorlopige jaarrekening** naar voren brengen. **Hiervoor geldt een termijn van acht weken.** Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden. 4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. 5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden. 6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden. 7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 4, van deze regeling. 8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Artikel 33 Toetreding en uittreding	**Artikel 33 Toetreding**
1. Een gemeente kan toe- *of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad*. 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. *3. De toetreding gaat in met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de regeling aan Gedeputeerde Staten is toegezonden.*	**1. De gemeente die wil toetreden tot deze regeling maakt dit schriftelijk kenbaar bij het algemeen bestuur.** 2. **Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toetreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toetreding**.
	Artikel 33a Uittreding
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toe- *of uit*treding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- *of uit*treding.	1. Een gemeente kan uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad. **De uittredende gemeente maakt schriftelijk bij het algemeen bestuur van de regio kenbaar te willen uittreden uit de regeling. Dit is de start van deze procedure tot uittreding.** 2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen
5. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de *in lid 2* genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.	**3.** Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de **in het tweede lid** genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente - voor herindeling - jegens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling **4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de uittreding. Hierbij houdt het algemeen bestuur rekening met het bepaalde in lid 5 tot en met 11.** **5. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door het dagelijks bestuur van de regio in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze consequenties is een onafhankelijke deskundige betrokken.** **6. Het algemeen bestuur van de regio neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties. Hierbij wordt de hoogte van de uittredingskosten vastgesteld.** **7. Het algemeen bestuur neemt dit besluit binnen vijf maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.**

	8. De uittredingskosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze komen eveneens ten laste van de uittredende gemeente en worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden. Basis voor de uittredingskostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (afbouw bedrijfsvoeringsorganisatie, aangegane verplichtingen algemeen, aangegane verplichtingen per opgave) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt. **9. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** **10. Middelen die onderdeel uitmaken van een (algemene) reserve van de regio, worden naar rato in mindering gebracht op de te betalen uittredingskosten. Voor het bepalen van de kostenverdeelsleutel wordt aangesloten bij het bepaalde hierover in artikel 29 van de regeling.** 11. **De regio doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden. Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om uittredingskosten te verminderen (onder meer overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders).**
Nieuw artikel	**Artikel 33b** **De raden wordt om zienswijze gevraagd voordat het algemeen bestuur richtlijnen voor toetreding en/of uittreding vaststelt als bedoeld in artikel 33, tweede lid en artikel 33a, vierde lid.**

Artikel 36 Duur van de regeling 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. 2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden.	**Artikel 36 Duur van de regeling** 1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd. **2.** Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan het begin van **het jaar voor** het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden**. Het algemeen bestuur stelt hiervoor een onderzoeksopdracht vast.**
Artikel 37 Toezending en bekendmaking De gemeente Overbetuwe is belast met de *toezending van deze regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de provincie Limburg en maakt de regeling tijdig bekend* zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.	**Artikel 37 Toezending en bekendmaking** De gemeente Overbetuwe is belast met de **bekendmaking van de regeling** zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Onderdeel	RvN	RA e.o.	GMR
Zienswijze over specifieke besluiten van het bestuur	1. In de GR expliciet vastleggen op welke besluiten (naast de wettelijk verplichte, zoals bijvoorbeeld de conceptbegroting) zienswijze gegeven moet worden. 2. In de GR bepalen dat alle besluiten die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben door het algemeen bestuur ter zienswijze aan de raden moeten worden voorgelegd	1. Een aantal raadsleden vindt dat er zienswijzen gevraagd moeten worden over álle besluiten (, tenzij …..), omdat er van te voren niet goed ingeschat kan worden welke besluiten een gering belang vertegenwoordigen. 2. Enkele raadsleden maken zich zorgen over de slagkracht van de GMR wanneer er over alle besluiten zienswijze wordt gevraagd. Zij willen zienswijze geven als het gaat om besluiten die een wezenlijke wijziging met zich meebrengen, zoals de wijziging van de opgaven. 3. Raadsleden willen het liefst pro-actief betrokken worden en hebben behoefte aan meer debat en gesprek over wat zij willen.	In het voorontwerp is geregeld dat er zienswijze aan de raden gevraagd wordt over de voorlopige jaarrekening, een ontwerp liquidatieplan, het ontwerp informatieprotocol, de ontwerp regionale agenda en de ontwerp toe- of uittreding. Het AB van de Groene Metropool kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij besluiten “die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben” ook doen.
Actieve informatieplicht	In de GR vastleggen dat het algemeen bestuur in een informatieprotocol vastlegt welke informatie op welke wijze wordt gedeeld (al dan niet met zienswijze voorafgaand aan het vaststellen van het informatieprotocol).	• Er is behoefte om de agenda van het AB in te zien om zo te kunnen zien wat er aan komt en of ze het erover kunnen en/of moeten hebben met elkaar of hun bestuurder. • Aangegeven wordt dat de agenda en stukken van de GMR te laat worden gestuurd, zodat er te weinig tijd is om te reageren. • Voor wat betreft de feitelijke verstrekking van informatie is de digitale weg unaniem gewenst. Ibabs is favoriet, al wordt aangegeven dat niet alle gemeenten over dit programma beschikken. Men zou graag een signaal krijgen als de stukken in te zien zijn.	In het voorontwerp is opgenomen dat de agenda, bijbehorende stukken en besluiten van de openbare vergaderingen van het algemeen bestuur vooraf respectievelijk achteraf digitaal openbaar worden gemaakt. Tevens zal het informatieprotocol voorafgaande aan het vaststellen ervan voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeente worden voorgelegd
Evaluatie	In de GR een vaste cyclus van evaluatie opnemen (passend bij de cyclus van de betreffende GR) waarbij ook wordt vastgelegd op welke punten in ieder geval geëvalueerd wordt.	• De evaluatie wordt belangrijk gevonden. Hierbij vinden de raadsleden belangrijk dat er in ieder geval een evaluatie/zelfreflectie vanuit het DB en AB plaatsvindt. Verder is van belang dat bij er	In het voorontwerp blijft de vierjaarlijkse evaluatie bestaan, maar wordt voorgesteld om de huidige bepaling te wijzigen in die zin dat het jaar voorafgaand aan de raadsverkiezingen de evaluatie plaatsvindt.

	Niet in het jaar van de gemeenteraads-verkiezingen evalueren. Voorkeur voor afronding evaluatie (vlak) na het zomerreces van het jaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen. Afstemmen met andere GR'en dat niet alle evaluaties in hetzelfde jaar plaatsvinden.	de opgaven – in de vorm die bij de opgave past – gekeken wordt naar de resultaten en de vraag wordt gesteld of deze vorm (nog wel) effectief is. • Er wordt geopperd dat rekenkamers van diverse gemeenten een gezamenlijk rekenkameronderzoek zouden kunnen doen.	
Wijze van uittreden	1. In de GR alle afspraken precies vastleggen, waarbij zowel het proces als de wijze van het bepalen van de uittreedsom in de GR wordt vastgelegd. 2. Raadsleden zien daarbij voordeel in flexibiliteit wanneer er een mogelijkheid wordt geschapen dat het algemeen bestuur bij unanimiteit kan bepalen dat afgeweken wordt van de betreffende uittreedregeling, waarbij het unanieme besluit van het algemeen bestuur eventueel ook ter zienswijze aan de raden voorgelegd dient te worden.	• Voor raadsleden is het (nog) onduidelijk wat er nu reeds in de regeling is geregeld en wat er nog meer geregeld zou kunnen worden (en of dat moet).	De GMR kende al een uittredingsregeling Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd, alleen vereist de Wgr dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt. In het voorontwerp is de opdracht aan het AB om een regeling vast te stellen opgenomen. Hierbij hebben we tevens enkele essentiële onderdelen opgenomen waaraan deze regeling moet voldoen. Het voorstel van het Rijk van Nijmegen om het AB een afwijkingsbevoegdheid te geven is in het voorontwerp niet opgenomen. Dit omdat duidelijkheid over de te volgen procedure bij uittreding van belang is.
Participatie	In de GR opnemen dat ingezetenen en belanghebbenden inbreng kunnen hebben op de voorbereiding, uitvoeringen evaluatie van beleid via de gebruikelijke mogelijkheden bij de gemeenten waar de bestuursorganen van deelnemen aan de GR. Het goede van de huidige praktijk moet bewaard blijven, zoals de regiotafels die vanuit de GMR georganiseerd worden.	• Er blijkt bij beide sessies behoefte bij de raadsleden aan scherpte over wie heeft welke taak bij het informeren en wat de rol van de GMR en het eigen bestuurslid is. • Informatiesessies kunnen – meer dan nu al het geval is – ook gebruikt worden om burgers uit te nodigen. • Er is bij beide sessies behoefte bij de raadsleden aan scherpte over wie heeft welke taak bij het informeren en wat de rol van de GMR en het eigen bestuurslid is.	Op dit moment is in het reglement van orde van het AB geregeld dat ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Dit wordt nu in de regeling vastgesteld. Voor het overige hecht het AB eraan dat de participatie per opgave kan worden bepaald in een afzonderlijk participatieprotocol. Elke opgave kent immers zijn eigen dynamiek en mate waarin participatie bij de Groene Metropool en/of de eigen gemeente van belang is.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Reactie op kaderbrief (financiële en algemene uitgangspunten begroting 2025) Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Adviseur	: R. Berendsen	**Datum B&W**	: 27 februari 2024
Programma	: 5 en 8	**Datum Raad**	: 19 maart 2024
Portefeuillehouder	: Weststeijn	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Op 24 januari 2024 heeft het Dagelijks Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) een brief gestuurd met daarin de financiële en algemene uitgangspunten voor de begroting van 2025 (bijlage 1): een kaderbrief. Deze kaderbrief is ter kennisname naar ons college en uw raad gestuurd. We stellen u voor om conform bijgevoegde brief te reageren richting het DB van de GMR (bijlage 2).

Gevraagde beslissing
1. Kennis te nemen van bijgevoegde kaderbrief van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
2. In te stemmen met bijgevoegde brief als reactie op de kaderbrief en deze namens de raad te verzenden naar het Dagelijks Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Wat willen we bereiken?
We willen, mede in het licht van de financieel onzekere situatie voor gemeenten na 2025, een reactie zenden op de kaderbrief van de GMR, zodat deze kan worden meegewogen bij het opstellen van de (concept)begroting van de GMR voor 2025.

Argumenten
1.1. De kaderbrief van de GMR schetst de uitgangspunten en ontwikkelingen die worden gehanteerd bij het opstellen van de conceptbegroting 2025-2028 van de GMR.
De kaderbrief van de GMR bevat de uitgangspunten en ontwikkelingen die worden gehanteerd bij het opstellen van de conceptbegroting 2025-2028. Kortheidshalve verwijzen wij naar deze brief (bijlage 1 bij dit voorstel).

2.1 De conceptbrief aan het DB van de GMR stuurt aan op terughoudend financieel beleid in de begroting 2025 e.v. van de GMR.
Wij geven u naar aanleiding van de kaderbrief van de GMR twee overwegingen mee. Deze hebben we een plek gegeven in het voorstel voor de reactiebrief aan het DB van de GRM.
- Voor de indexeringsmethodiek sluit de GMR aan bij het percentage dat is vastgesteld in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN): 6,54%. De verwachting is echter dat de index voor 2025 lager uitkomt. Wij zouden willen adviseren dat in de begroting gekozen wordt voor een andere methodiek die beter aansluit op de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten zelf via het accres gecompenseerd krijgen (MEV CPB, voor 2025 bedraagt deze 4,18%).
- In de brief wordt aangegeven dat door het aanstaande vertrek van de gemeente Montferland uit de GMR er rekening mee moet worden gehouden dat per 1 januari 2025 de inwonerbijdrage voor het regiobureau en de drie opgaven waar de gemeente Montferland aan deelneemt stijgt. Wij stellen voor om er bij het DB van de GMR op aan te dringen om de gevolgen voor de

uittreding zoveel mogelijk kostenneutraal te houden, wellicht door de uitgangspunten of ambities op deze drie opgaven aan te passen.

N.b.: voor de Regionale Energiestrategie (RES) wordt in de (kader)brief aangegeven dat de inwonerbijdrag per 2024 is verhoogd met € 0,57 ten behoeve van de RES-taken. Deze verhoging is al meegenomen in onze Programmabegroting 2024-2027. In de reactie komen we daarop derhalve niet terug.

2.1 Uw reactie is input bij het opstellen van de begroting van de GMR voor 2025.
Het DB van de GMR vraagt niet expliciet op een reactie op de kaderbrief. Toch is dit het moment om aan de voorkant van het P&C-proces als raad te sturen op de conceptbegroting van een verbonden partij, zoals de GMR. Juist op dit moment in de tijd kunnen uw signalen nog een plek krijgen in de begroting die op dit moment wordt opgesteld.

2.2 Uw reactie sluit aan bij de lijn van de brief die de wethouders Financiën uit de regio Arnhem aan de GMR gestuurd hebben.
De wethouders Financiën uit de regio Arnhem hebben begin december 2023 een brief gestuurd aan een aantal Gemeenschappelijke Regelingen, waaronder de GRM. Deze brief benadrukt dat gemeenten financieel onzekere tijden tegemoet gaan. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat van rijkswege de financieringssystematiek van de groei van het Gemeentefonds is gewijzigd en omdat vergoedingen voor de loon- en prijsontwikkelingen via het Gemeentefonds onvoldoende aansluiten bij de werkelijke nominale kosten waar gemeenten mee geconfronteerd worden. Dit maakt dat gemeenten bij het opmaken van de (eigen) kader-/voorjaarsnota's in de richting van de begroting 2025 en verder op deze daling moeten anticiperen. Oók (of juist) van de GR'en wordt gevraagd om zich bewust te zijn van de onzekerheden in de financiële vooruitzichten van gemeenten, en om aan te geven welke inhoudelijke keuzes er te maken zijn. Wij stellen voor om een reactie op de kaderbrief van de GRM te geven die in lijn ligt met de brief van de wethouders Financiën, vooruitlopend op de formele zienswijze op de conceptbegroting.

Het DB van de GMR heeft eind januari een reactie gestuurd op de brief van de wethouders Financiën. In algemene zin geeft het bestuur aan zich terdege bewust te zijn van de financieel onzekere tijden voor gemeenten. Ook GR'en zelf zien zich geconfronteerd met stijgende kosten. Bij de start van de samenwerking is door de samenwerkende gemeenten als uitgangspunt gehanteerd dat de gevraagde inwonerbijdrage voor de uitvoering van de gezamenlijke regionale agenda en voor het regiobureau beperkt dient te blijven. Het DB geeft in de brief aan de wethouders Financiën aan dat "de gewenste hoogte van de inwonerbijdrage 2025 (vooralsnog 2024 en indexatie) bepaalt of het algemeen bestuur inhoudelijk scherpe kuezes moeten maken in de voorstellen vanuit de vijf opgaven".

2.3 Dit voorstel sluit aan bij de behandeling van de kaderbrief van de VGGM.
Dit voorstel sluit w.b. proces aan bij de behandeling van de kaderbrief van de VGGM in uw raad op 6 en 20 februari 2024. De (concept)brief die wij u richting het DB van de GRM voorleggen is in lijn met uw reactie aan het DB van de VGGM, waar het gaat om algemene financiële uitgangspunten (vanzelfsprekend niet w.b. beleid en inhoud).

Kanttekeningen
2.1 Een reactie van uw raad op de kaderbrief betreft geen formele zienswijze.
Het DB van de GMR vraagt u kennis te nemen van de kaderbrief. Het bestuur vraagt niet expliciet op een reactie. Gezien recente discussies – waaronder de behandeling van de kaderbrief van de VGGM

in de raadsvergaderingen van 6 en 20 februari en de voorbereiding van een raadsinformatiebijeenkomst over de GMR op 2 april – hebben wij gemeend u voor te moeten stellen toch een brief te sturen naar het DB van de GRM. Dit sorteert feitelijk voor op de formele zienswijzeprocedure op de conceptbegroting, die nu in voorbereiding is. Na besluitvorming in het AB wordt de conceptbegroting, als onderdeel van de concept-regionale agenda 2025-2028, in de loop van april aan de gemeenten aangeboden. Uw raad heeft dan formeel de mogelijk om een zienswijze in te dienen op de conceptbegroting. U kunt er dus als raad ook voor kiezen om pas dan uw reactie te geven. Echter, om aan de voorkant, zo vroeg mogelijk in het proces, te sturen op 'financiële terughoudendheid', stelt het college uw voor om (ook) te reageren op deze kaderbrief.

Wat gaan we daarvoor doen?
a) Planning
Indien uw raad instemt met de conceptbrief wordt deze namens uw raad verzonden aan het DB van de GMR. Het AB van de GMR behandelt de conceptbegroting 2025-2028 in de vergadering van 10 april 2024. Zoals aangegeven bij de kanttekeningen wordt de conceptbegroting daarna voor zienswijze aan de raden aangeboden. De raden hebben tot 12 juli de tijd om een zienswijze in te dienen. Wij zullen dit verwerken in de lange termijn agenda voor uw raad.

b) Evaluatie
Niet van toepassing.

c) Participatie en communicatie
Niet van toepassing.

d) Publicatie verplicht?
Niet van toepassing.

Wat mag het kosten?
Aan dit raadsvoorstel zijn geen kosten verbonden. Wanneer de definitieve conceptbegroting voor de GMR 2025 bekend is (medio april) zullen wij bij de aanbieding van die stukken aangeven wat de gevolgen hiervan zijn voor onze gemeentelijke bijdrage.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)
1. Conceptbrief aan DB van de GMR
2. Brief financiële en algemene uitgangspunten (kaderbrief) GRM, 24 januari 2024
3. Concept-raadsbesluit

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Reactie op kaderbrief (financiële en algemene uitgangspunten begroting 2025) Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

---

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 februari 2024

Besluit:

1. Kennis te nemen van bijgevoegde kaderbrief van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
2. In te stemmen met bijgevoegde brief als reactie op de kaderbrief en deze namens de raad te verzenden naar het Dagelijks Bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

AAN:
de gemeenteraden en colleges van de 17 deelnemende Gemeenten

Datum	:	24 januari 2024
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	
Zaaknummer	:	2024-GMDB-7
Contactpersoon	:	H. van den Berg
Telefoonnummer	:	06 – 46 73 73 74

Onderwerp: financiële en algemene uitgangspunten begroting 2025

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding
Deze (kader-)brief vindt zijn basis in het Spoorboekje P&C-cyclus 2023-2024. Wij informeren u over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor de begroting 2025 e.v. van de Groene Metropoolregio. De conceptbegroting wordt, als onderdeel van de concept-regionale agenda 2025-2028 in april aan de gemeenten aangeboden.

Wij vragen de colleges en gemeenteraden kennis te nemen van deze brief. De informatie uit de brief kunt u betrekken bij het opstellen van uw eigen financiële producten.

Vertrekpunt
De actuele regionale agenda 2023-2024 heeft een looptijd van 2 jaar. Met deze periode van twee jaar is tegemoetgekomen aan de breed gedragen wens vanuit veel gemeenteraden. Dit betekent dat we dat de begroting voor 2025 gebaseerd wordt op een nieuwe regionale agenda die een looptijd kent van vier jaar: 2025-2028. Sinds het laatste kwartaal van 2023 wordt gewerkt aan deze regionale agenda. De oplading van de agenda gebeurt door het Bestuurlijk Platform van de betreffende opgave.
De uiteindelijke afweging geschiedt, conform de Gemeenschappelijk Regeling, door het algemeen bestuur (in september 2024) gehoord de zienswijzen van de gemeenten.

Uitgangspunten
Voor het opstellen van de begroting 2025 e.v. hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. de begroting 2025-2028 heeft als uitgangspunt de activiteiten die zijn vastgelegd in de concept-regionale agenda 2025-2028 die momenteel in voorbereiding is;
2. het Bedrijfsplan GMR en de vastgestelde financiële verordeningen;
3. het Spoorboekje P&C-cyclus 2023-2024;
4. de GMR hanteert de indexeringsmethodiek zoals die is opgesteld door de adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen en vastgelegd in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN). De index voor 2025 is 6,54%;
5. de totale inwonerbijdrage is opgebouwd uit de opgaven en het regiobureau;
6. hoogte algemene reserve is conform de Gemeenschappelijke Regeling maximaal € 100.000,00;
7. de bijdrage aan The Economic Board is voor 2025 ongewijzigd ten opzichte van 2024 met dien verstande dat met het aanbieden van de begroting 2024 het verzoek is ontvangen om de inwonerbijdrage (€ 1,00 per inwoner sinds 2026) te indexeren. Ons bestuur heeft begrip voor dit verzoek en heeft het bestuur van de The Economic Board uitgenodigd voor een gesprek. Voor zover de uitkomst van dit gesprek consequenties heeft voor de begroting 2025, dan wordt dit expliciet voorgelegd aan de gemeenten.

8. het vertrek van de gemeente Montferland per 31 december 2024 leidt tot een verhoging van de inwonerbijdrage ingaande 2025. Ons bestuur kiest er in eerste aanleg voor de regionale ambitie (en activiteiten) niet aan te passen;
9. de Netwerkdirectie wordt gevraagd een 'uitvoeringstoets' uit te voeren op de concept-regionale agenda;
10. bij het opstellen van de concept-regionale agenda is ons bestuur bewust van de financiële situatie van de gemeenten ingaande 2026 (*financiële ravijn)*;
11. bij het bepalen van de hoogte van de inwonerbijdrage is het uitgangspunt dat de deelname van de gemeenten aan de 5 opgaven onveranderd is ten opzichte van de regionale agenda 2023-2024;
12. ter dekking van de kosten die het regiobureau maakt voor de opgaven, wordt ingaande 2025 een bijdrage gevraagd van de ontvangen subsidiegelden (> € 125.000). Dit percentage bedraagt 5%.

Ontwikkelingen

- **Inflatie**
  Ook de Groene Metropoolregio wordt geconfronteerd met stijging van de loonkosten en prijzen. Een aantal jaren is besloten op basis van de BRN-methodiek de inwonerbijdrage te indexeren. Voor 2025 bedraagt het percentage 6,54%. In de begroting 2024 e.v. is nog uitgegaan van 3,5%. In de lijn van eerdere besluiten van het algemeen bestuur zijn wij van plan het verschil (3.04%) in de begroting van 2025 mee te nemen.

- **Arbeidsmarkt**
  Het is een inmiddels genoegzaam bekend dat er krapte is op de arbeidsmarkt. Gemeenten ervaren dit en daarmee de GMR ook. De regionale samenwerking is een netwerkorganisatie waarbij één van de uitgangspunten is dat medewerkers van de 17 samenwerkende gemeenten actief, veelal in deeltijd, een bijdrage leveren aan de 5 opgaven en de speerpunten binnen deze opgaven. De personele krapte bij de gemeenten maakt dat de Groene Metropoolregio steeds vaker genoodzaakt wordt externen in te huren. Dit heeft naast een prijseffect ook consequenties voor (de versteviging) van het regionale netwerk. Voor de Netwerkdirectie is dit een actueel gespreksthema.

- **Regiobureau**
  De basisbezetting van het regiobureau is nu op orde. Het wegvallen van de inwonerbijdrage van Montferland leidt niet aanpassing van de bezetting in 2025. Geheel in de lijn van de netwerkgedachte van de regionale samenwerking zijn een aantal medewerkers (veelal parttime) gedetacheerd door gemeenten. Voor die medewerkers die nagenoeg fulltime zijn gedetacheerd is nu de vraag gekomen om de detachering te beëindigen of om te zetten in een dienstverband. Hierover zal in 2e/3e kwartaal een besluit moeten worden genomen.

- **Regio Deal "Gezonde groene groei"**
  De Regio Deal van de regio Arnhem-Nijmegen is op 1 november 2023 ondertekend tijdens een feestelijke bijeenkomst in Ede. Deze Regio Deal richt zich op de aanpak van belangrijke opgaven en verbetering van de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in de regio Arnhem-Nijmegen. Door het Rijk is 15 miljoen beschikbaar gesteld; de partners in de regio dragen minimaal hetzelfde bedrag bij als cofinanciering.

  Besloten is dat de Groene Metropoolregio de coördinatie en de daarbij horende ondersteuning verzorgt (periode 2024-2027). In de begroting 2025 e.v. worden deze kosten verwerkt. Dekking van deze kosten komt deels uit de toegekende Rijksbijdrage en een deel komt voor rekening van de Groene Metropoolregio. De provincie Gelderland gaat de kassiersfunctie vervullen.

Bij een deel van de projecten binnen de programmalijnen is de Groene Metropoolregio inhoudelijk betrokken. De benodigde cofinanciering is opgenomen in de opgaven.

- **Gemeente Montferland**
  Met het verzoek tot uittreding is het traject in werking gezet zoals opgenomen in de regeling die ziet op uittreding uit de samenwerking. Inzet is erop gericht om de Gemeenschappelijk Regeling in het vierde kwartaal 2024 gewijzigd te hebben. Per 1 januari 2025 bestaat de samenwerking uit 17 gemeenten. Op dit moment wordt een rapport opgesteld om de consequenties van de uittreding in beeld te brengen en dit rapport dient als basis voor het bepalen van een uittredingsvergoeding. Rekening moet worden gehouden met een verhoging van de inwonerbijdrage 2025 voor het regiobureau en de 3 opgaven waarin Montferland op dit moment aan deelneemt.

- **Provincie Gelderland**
  De provincie Gelderland is bij de versterking van de regionale samenwerking in onze regio een belangrijke partner gebleken. Samen is gewerkt aan een regionale visie, de regionale agenda 2022 en de regionale agenda 2023-2024.
  In 2022 sloten de Groene Metropoolregio, he Economic Board en de provincie een bestuursakkoord om de bestaande samenwerking te bestendigen en is een investeringsagenda opgesteld. De provincie is met The Economic Board ook partner in de Regio Deal en het gesloten Human Capital Akkoord.

  De provinciale verkiezingen in 2023 heeft geleid leiden tot een nieuwe samenstelling van de staten en een nieuw college van GS. Onze inspanningen zijn en blijven erop gericht om de gezamenlijke onderschreven ambities tot uitvoering te brengen met passende en toereikende (financiële) steun van onze provinciale partner. In 2024 wordt de investeringsagenda tegen het licht gehouden en zal naar verwachting vooral de relatie met de Regio Deal een plaats krijgen in de te maken afspraken.

- **RES (Regionale Energie Strategie)**
  Met ingang van 2023 heeft het Rijk een jaarlijkse bijdrage van ongeveer € 500.000 structureel toegekend tot 2030. Om de ambities en afspraken uit de RES 1.0 uit te voeren en in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen is een bedrag van ongeveer 4,5 ton jaarlijks nodig, boven op de rijksbijdrage.

  Gemeenten beschikken nu over een stevig gegroeid budget voor klimaataanpak. Voor de regiogemeenten gezamenlijk ca. € 13 miljoen. Financieel betekent dit dat de gevraagde inwonerbijdrage voor de opgave Circulaire regio met ingang van 2024 met € 0,57 is toegenomen ten behoeve van RES-taken. Dekking kunnen gemeenten financieren uit de “Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)” Hiermee heeft het AB al eerder ingestemd.

- **Woondeal 2.**1
  Een jaar geleden konden wij u melden dat de financiering van de activiteiten voor de Woondeal onder druk stond door onduidelijkheid over de procesgelden voor de gesloten Woondeal. Onze inspanningen hebben ertoe geleid dat inmiddels door de provincie Gelderland voor de periode 2024-2028 middelen beschikbaar zijn gesteld voor procesgelden en voor een flexpool (jaarlijks € 870.000). De noodzakelijke cofinanciering voor de procesgelden bedraagt jaarlijks ca. 50% (€ 250.000).

Proces begroting 2025-2028
In eerdergenoemd spoorboekje is het begrotingsproces uiteengezet. Hieronder in grote lijnen de stappen die gezet worden:

- *10 april 2024* — *Behandeling conceptbegroting 2025-2028 door het algemeen bestuur en aanbieding aan de gemeenten.*
  Zienswijzeperiode gemeenteraden loopt tot 12 juli 2024
- *11 september 2024* — *Vaststellen begroting 2025-2028 door het algemeen bestuur*

Slot
Met deze brief hebben wij getracht u een beeld te geven van actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de op te stellen begroting voor 2025 e.v. Wij hopen dat deze brief in een behoefte voorziet. Mocht de brief aanleiding geven tot vragen dan kunt u contact opnemen met Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

De voorzitter — de secretaris

Drs. H.M.F. Bruls — Drs. H. Tiemens

i.a.a.: RAC, algemeen bestuur, Regiobureau (Duin, Kerkhof, Van den Berg)

Gemeente
ROZENDAAL

Dagelijks Bestuur GMR
t.a.v. dhr. H.M.F. Bruls
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Datum : 20 maart 2024
Uw kenmerk : 2024-GMDB-7
Ons kenmerk : Z24000@@

Behandeld door : Dhr. R. Berendsen
Telefoon : 026-384 36 62
E-mail : gemeente@rozendaal.nl

Onderwerp: Kaderbrief 2025

Geachte heer Bruls,

Hartelijk dank voor de toezending van de brief 2025 met daarin de financiële en algemene uitgangspunten voor de begroting van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van 2025. We hebben kennis genomen van de brief en deze besproken in onze gemeenteraadsvergadering van 19 maart. Naar aanleiding hiervan sturen wij u deze reactie.

In de brief is aangegeven welke (algemene en financiële) uitgangspunten en ontwikkelingen worden gehanteerd bij het opstellen van de conceptbegroting. Hierbij is aangegeven dat de conceptbegroting 2025-2028 wordt behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur van 10 april. Hierna kunnen gemeenteraden formeel een zienswijze indienen. Vooruitlopend op dat moment willen we het volgende nu al bij u onder de aandacht brengen.

Indexeringsmethodiek
In de kaderbrief is aangegeven dat voor de indexeringsmethodiek wordt aangesloten bij het percentage dat is vastgesteld in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN). Dit percentage is 6,54% voor 2025. Graag zien wij dat in de begroting gekozen wordt voor een andere methodiek die beter aansluit op de loon-prijsontwikkelingen die gemeenten zelf via het accres gecompenseerd krijgen (MEV CPB, voor 2025 bedraagt deze 4,18%).

Hoogte inwonerbijdrage
U geeft aan dat door het aanstaande vertrek van de gemeente Montferland uit de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen rekening gehouden moet worden dat per 1 januari 2025 de inwonerbijdrage voor het regiobureau en de drie van de vijf opgaven waar de gemeente Montferland aan deelneemt stijgt. Wij geven u in het licht van uw begrotingsvoorbereidingen mee dat wij erop rekenen dat de gevolgen van de uittreding kostenneutraal blijven, wellicht mede door de uitgangspunten of ambities op deze drie opgaven aan te passen. We sluiten daarmee ook aan bij het signaal dat de wethouders Financiën in december 2023 per brief naar een aantal Gemeenschappelijke Regelingen, waaronder de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmgen, hebben afgegeven. Deze brief benadrukt de somberdere financiële vooruitzichten bij gemeenten op de langere termijn. Ook Gemeenschappelijke Regelingen die voor en met ons werken, zoals de Groene

Kerklaan 1, 6891 CL Rozendaal – Postbus 9106, 6880 HH Velp

Metropoolregio, zullen in toenemende mate kritisch moeten zijn op het uitgavenniveau. In dat licht past geen verhoging van de inwonerbijdrage.

Afromen subsidies
In de kaderbrief geeft u aan dat ter dekking van de kosten die het regiobureau maakt voor de opgaven, met ingang van 2025 een bijdrage van 5% wordt 'afgeroomd' van ontvangen subsidiegelden (> € 125.000). Hoewel wij ons kunnen indenken dat u bedoelt dat u met deze 5% de administratieve lasten van soms omvangrijke subsidie(verantwoordings)processen afdekt, kunnen wij nut & noodzaak, reikwijdte, omvang en effect van deze beoogde maatregel niet inschatten. Graag ontvangen we nadere informatie en uitleg over de aanleiding en achtergrond van uw voorstel en informatie over welke subsidie(stromen) dit op hoofdlijnen betreft, binnen welke opgaven.

Wij vragen u vriendelijk om de punten uit deze brief mee te nemen in de conceptbegroting die op 10 april 2024 wordt behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur.

Tot slot: we stellen het op prijs dat u, via uw brief, ons in de gelegenheid stelt om vroegtijdig kennis te nemen van algemene en financiële ontwikkelingen. Daarmee blijven wij als raad aangehaakt op het financiële kader van de Groene Metropoolregio in een zo vroeg mogelijke fase. Vanzelfsprekend zijn de financiën geen doel op zich, maar randvoorwaardelijk voor onze 'groene groei'. We kijken dan ook uit naar nieuwe (concept) Regionale Agenda 2025-2028 die momenteel in voorbereiding is. We zullen de ontwikkelingen, plannen en ambities net als voorgaande jaren constructief-kritisch blijven volgen.

Met vriendelijke groet,

Namens de gemeenteraad van Rozendaal

De griffier
Klaas Schaap

De voorzitter,
Ester Weststeijn

Gemeente ROZENDAAL

Overzicht Raadsinformatiebrieven ten behoeve van de Raadsvergadering van 19 maart 2024

Raadsinformatiebrief	B&W stellen voor
Het OOR/De Bosrank	Voor kennisgeving aannemen
Overzicht welzijnssubsidies 2023	Voor kennisgeving aannemen

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Overzicht welzijnssubsidies 2023

Adviseur : M. Jansma
Portefeuillehouder : T. van der Pas
Datum : 19 maart 2024

Aan de Raad

Inleiding
Volgens artikel 4 van de Algemene Subsidieverordening gemeente Rozendaal 2023 (vanaf nu: ASV, vastgesteld in de raad van 13 december 2022), moet het college in het eerste kwartaal na het subsidiejaar over de welzijnssubsidies verantwoording afleggen aan de raad.
Daartoe verstrekt het college verstrekt de raad in een overzicht de aantallen welzijnssubsidies tot € 5.000 die in dat jaar zijn verstrekt en van de verenigingen en instanties die een subsidie van € 5.000 of hoger hebben ontvangen.
Bij welzijnssubsidies gaat het over de beleidsterreinen sport, kunst en cultuur, maatschappelijke zorg en welzijn inclusief Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en toerisme en recreatie. Daarnaast moet het college verantwoording afleggen over het gebruik van de Hardheidsclausule (art. 17 ASV).

Doelstelling
De doelstelling van dit advies is transparantie, in de vorm van verantwoording achteraf, over de verstrekking van welzijnssubsidies. Transparantie bij subsidieverstrekking is van belang omdat het gaat om besteding van publieke middelen.

Deze verantwoording wordt afgelegd in de vorm van twee financiële overzichten en een toelichting:
*1. Overzicht jaarlijkse welzijnssubsidies 2023 (*bijlage 1).*
Dit overzicht bevat per beleidsterrein het aantal welzijnssubsidies tot € 5.000. De meeste van deze welzijnssubsidies worden vanaf 2023 verstrekt vanuit het Subsidiekader 2023-2026.
Dit subsidiekader , op 17 januari 2023 vastgesteld door het college en op 14 februari 2023 met een RIB ter kennis gebracht van de raad, maakt de verantwoording veel eenvoudiger.

*2. Overzicht eenmalige welzijnssubsidies 2023 (*bijlage 2).*

3. Toelichting op beide overzichten en op het gebruik van de hardheidsclausule (bijlage 3).*

Vervolg
1. De overzichten op zich hebben geen financiële gevolgen. De uitgaven zijn al gedaan en zijn binnen het budget gebleven.
2. De informatie uit de overzichten wordt meegenomen bij het opstellen van de Jaarrekening 2023 en de Kadernota en Begroting 2025.

Bijlagen

1. Overzicht jaarlijkse welzijnssubsidies 2023
2. Overzicht eenmalige welzijnssubsidies 2023
3. Toelichting op beide overzichten en op het gebruik van de hardheidsclausule

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,	Ester Weststeijn,
Gemeentesecretaris	Burgemeester

Jaarlijkse Welzijnssubsidies 2023 *Datum overzicht 6 maart 2024*

Deelterrein	**Organisatie**		**Bedrag**	**Gemiddeld**	**Toelichting**
1. Subsidies Sport	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	6 organisaties	2.450,00	408,00	
	Overige uitgaven		562,32		Factuur Uniek Sporten
	Uitgaven totaal		3.012,32		
	Begroot		3.265,00		
	Saldo		252,68		
2. Subsidies Kunst en Cultuur					
A. Product K&C/ Subsidies K&C	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	2 organisaties	3.000,00	1.500,00	
	Overige uitgaven		72,00		Contributies Oudheidk.kring en GLK
	Uitgaven totaal (subtotaal A)		3.072,00		
	Begroot		4.880,00		
	Saldo		1.808,00		
B. Product Media/ Subsidies K&C	Bibliotheek		36.639,00		
	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	1 organisatie	1.075,00		Bijdrage Lokale Omroep (BLO)
	Uitgaven Totaal (subtotaal B)		37.714,00		
	Begroot		39.635,00		
	Saldo		1.921,00		
Subsidies Kunst en cultuur totaal A + B	Uitgaven totaal		40.786,00		
	Begroot		44.515,00		
	Saldo		3.729,00		
3. Subsidies Maatschappelijke zorg/welzijn en Wmo					

	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	13 organisaties	12.870,75	990,00	
	Overige uitgaven		1.160,46		Peuteropvang 'niet VVE-peuters' Puck& Co.
	Uitgaven Maza totaal		14.031,21		
	Begroot		32.325,00		
	Saldo		18.293,79		
4. Subsidies Toerisme en Recreatie					
A. Product Economische promotie/ Subsidies T & R	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	n.v.t.	0,00		
	Overige uitgaven		2.522,88		Bijdrage TVAN (Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen)
	Uitgaven totaal (subtotaal A)		2.522,88		
	Begroot		4.015,00		
	Saldo		1.492,12		
B. Product Toerisme/Subsidies T & R	Subsidiekader: subsidie tot € 5.000	3 organisaties	935,00	312,00	
	Uitgaven Totaal (subtotaal B)		935,00		
	Begroot		300,00		
	Saldo		-635,00		
Subsidies T & R totaal A + B	Uitgaven Totaal		3.457,88		
	Begroot		4.315,00		
	Saldo		857,12		

Eenmalige welzijnssubsidies 2023
Overzicht d.d. 6 maart 2024

Bijlage 2 bij CV Overzicht welzijnssubsidies 2023

Product 606102/44381 Overige algemene voorzieningen SD/Incidentele subsidies instellingen

		Bedrag	***Toelichting***	***Verantwoordelijk portefeuillehouder***	***Indien van toepassing: datum B&W***
1. Soos de Roos	€	400,00		TP	
2. Stichting Hartslag Nu	€	-	Jaarlijkse subsidie. Bijdrage ad € 105,36 uit budget 607100/44331 Algemene Gezondheidszorg/Inkomensoverdracht VGGM.	TP	
3. Stichting Rozendaal Groen	€	500,00	Kindertuin	EW	2-5-2023 tkn
4. Stichting Rozendaal Groen	€	500,00	Week van het Groen	EW	2-5-2023 tkn
5. Velp voor Oranje	€	500,00	Optocht door Rozendaal en Velp	TP	
6. Stichting Klaterklanken	€	500,00	Muziekfestival	TP	11-4-2023
7. Voedselbank	€	500,00	Bijdrage voor 2023	TP	
8. Posbankloop	€	500,00	Bijdrage voor 2023	TP	
Totaal	€	3.435,00			
Begroot	€	3.400,00			
Saldo	€	35,00			

Toelichting op overzichten welzijnssubsidies 2023 Bijlage 3

1. Overzicht met jaarlijkse welzijnssubsidies 2023 (* bijlage 1 bij CV)

Toelichting per deelterrein

1. Sport

Bij sport gaat het in 2023 om zes organisaties die tot € 5.000 subsidie ontvangen: Tennisvereniging Beekhuizen, Voetbalvereniging DVOV, de Rozendaalse Schutters Sociëteit, de Rozendaalse Hengelvereniging en de Arnhemsche Hockey Club.
De financiële bijdrage aan Uniek Sporten wordt voldaan met een factuur. Bij 'Uniek Sporten' werken wij met de andere gemeenten in regio Arnhem samen in een regionaal samenwerkingsverband.

2. Kunst en cultuur

Bij kunst en cultuur wordt onderscheid gemaakt tussen subsidies die gerelateerd zijn aan media (de bibliotheek en onze lokale omroep) en andere.
In zijn totaliteit gaat het om één grote subsidieontvanger, de Bibliotheek, en drie organisaties die tot € 5.000: de Kapel, Kamermuziekfestival ZOOM! en de lokale omroep (Studio Rheden; officieel gaat het hier om een 'Bijdrage Lokale Omroep'). Daarnaast worden de contributies voor de Oudheidkundige Kring en Geldersch Landschap en Kasteelen uit het budget kunst en cultuur betaald.

3. Maatschappelijke zorg, welzijn en Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)

Er waren in 2023 dertien organisaties die een subsidie tot € 5.000,- ontvingen: de ouderenbonden PCOB en KBO, stg. Bouwburg Kindervakantiekamp, EHBO Velp-Rozendaal, stg. STOER, MVT (Mantelzorgondersteuning), Pro Persona Connect (preventie GGZ), De Uitdaging, Slachtofferhulp, HALT, de Plusbus, de Ontmoetingsochtend in De Serre en Buurtvereniging Leermolens Enk.
De subsidie aan stg. STOER is in 2023 eenmalig verhoogd ten behoeve van de uitvoering van het Huisbezoekproject 'Vitaal en Veilig Thuis' dat eind 2023/begin 2024 in Rozendaal heeft plaatsgevonden voor inwoners van 75 jaar en ouder.

Uit het budget worden ook de subsidies aan Puck&Co betaald, voor de opvang van kinderen van wie de ouder(s) niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. Dit gebeurt op grond van de 'Nadere regels peuteropvang en voorschoolse educatie '. Het gaat hierbij om 'reguliere' opvang, van kinderen die niet onder het onderwijsachterstandenbeleid vallen.
De opvang van kinderen die wel tot deze doelgroep behoren, wordt gefinancierd uit VVE-middelen (VVE: voor- en vroegschoolse educatie).

Zoals te zien, is er sprake van een onderschrijding. De voornaamste is, dat de uitgaven voor welzijnsstichting Incluzio sinds 2021 uit een ander budget betaald worden. Omdat de financiering van de Rozendaalse bijdrage aan Incluzio via de gemeente Rheden loopt, worden de kosten geboekt bij Maatwerkvoorzieningen Wmo/Incluzio .667100/43829 en Maatwerkdienstverlening Jeugd 667200/43829. Dit wordt verwerkt in de Begroting 2025.

4. Toerisme en recreatie

Er heeft hier een verschuiving plaatsgevonden in de betaling: de VVV servicepost wordt vanaf 2023 betaald uit het subsidiebudget Toerisme in plaats van uit Economische activiteiten. Dit is praktischer maar omdat dit nog niet in de begroting is verwerkt, lijkt er sprake te zijn van een tekort.
Dat is niet het geval als de subsidiebudgetten Toerisme en Economische activiteiten worden samengenomen.

2. Overzicht met incidentele welzijnssubsidies 2023 (* bijlage 2 bij CV)

Geen opmerkingen.

3. Gebruik Hardheidsclausule (art. 17 ASV) in 2023

Verantwoording afleggen over het toepassen van de hardheidclausule, met andere woorden, de handelswijze in uitzonderingssituaties, is in de lijn met het beleid van ons college om naar uw raad toe transparant te zijn over subsidieverstrekking.
In 2023 is geen enkele keer gebruik gemaakt van de hardheidsclausule.

Belang van het subsidiekader

In tegenstelling tot 2023 was er in 2022 in twee situaties sprake van toepassing van de hardheidsclausule, waarbij subsidieaanvragen veel te laat waren ingediend. Om redenen die te begrijpen waren, zoals een wisseling in het bestuur van een vrijwilligersorganisatie. Of omdat een organisatie haar plannen pas aan het begin van het boekjaar klaar heeft en dan pas inzicht heeft in de kosten.
Het voornemen om naar aanleiding van deze en vergelijkbare situaties de uitvoering van het subsidiebeleid te herzien, heeft begin 2023 geleid tot het instellen van een subsidiekader (B&W besluit d. d. 17 januari 2023).
Gezien de kleine bedragen waarover het gaat, was het de moeite waard de administratieve lasten te verminderen. Zowel voor de vrijwilligers- en relatief kleine professionele organisaties die het aangaat, als voor de gemeente zelf. Zodat we ons als gemeente kunnen focussen op de grotere organisaties zoals Incluzio.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Visiedocument Sociaal domein en Publieke gezondheid

Adviseur	: M. Jansma	**Datum B&W**	: 27 februari 2024
Programma	: 6. Sociaal domein/ 9. Volksgezondheid	**Datum Raad**	: 19 maart 2024
Portefeuillehouder	: T. van der Pas	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Het sociaal domein is sinds de drie decentralisaties enorm veranderd. De aanpak is meer gericht op integraal maatwerk (‘één huishouden, één plan). Daarnaast heeft de veelheid van en toename aan taken een enorme ontwikkeling gebracht in regionale samenwerking en afhankelijkheid. Dit heeft in februari 2022 tot de conclusie geleid dat de Rozendaalse organisatie niet meer passend is voor de opgave waar we voor staan. (Zie raadsvoorstel en – besluit ‘Structurele taakinvulling Sociaal domein’ d.d. 8 februari 2022).

Met bijgevoegd Visiedocument leggen we de inhoudelijke kaders voor voor het Sociaal domein, inclusief Publieke gezondheid. Het college heeft ervoor gekozen eerst de financiële kaders vast te leggen. Uw raad is tussentijds geïnformeerd in een raadsinformatiebijeenkomst op 10 oktober 2023.

Gevraagde beslissing
1. Vaststellen: bijgevoegd Visiedocument Sociaal domein
2. Kennisnemen van het standpunt van de Adviesraad Sociaal Domein Rheden Rozendaal en de reactie van het college.

Wat willen we bereiken?
1. De eerst doelstelling is: het vaststellen van kaders voor het sociaal domein. Hierbij benoemen we ook drie focusgroepen. Dit biedt een basis voor de uitwerking van de samenwerking met Rheden in het sociaal domein. Het document biedt gemeente Rheden informatie over ‘wat we zijn en wat we belangrijk vinden’. Het geeft richting aan onze informatiebehoefte ten opzichte van de gemeente Rheden. Met andere woorden: richting aan waar we Rheden dieper kunnen bevragen in het kader van ‘tellen en vertellen’. Naast informatie over aantallen en financiën (‘tellen’), ontvangen we graag meer inhoudelijke informatie over onze focusgroepen (‘vertellen’).

2.De tweede doelstelling omvat het formuleren van doelstellingen op grond van artikel 13 van de Wet publieke gezondheid. Gemeenten zijn verplicht vierjaarlijks een Nota PG op te stellen. Deze is echter vormvrij.
Net zoals andere gemeenten in regio Arnhem, waaronder Rheden, heeft het college ervoor gekozen onze gezondheidsdoelstellingen in te kaderen binnen een breder sociaal-domeindocument.

Argumenten

1. Dit document vormt het inhoudelijke richtsnoer voor college en organisatie om uitvoering te (doen) geven aan de voor Rozendaal belangrijke aspecten binnen het brede sociaal domein; opgavegericht werken.

Bij raadsbesluit van 8 februari 2022 heeft de raad zich uitgesproken over de structurele inrichting van de Rozendaalse sociaal domein-organisatie. Daarbij werd beoogd om ons meer opgavegericht te organiseren. Door vaststelling van de visie geeft de raad het college en de ambtelijke organisatie die kaders die nodig zijn om de inzet en de acties in het brede sociaal domein goed te richten. En om daarover te verantwoorden in de reguliere planning en controlcyclus.

De visie vormt ook een leidraad voor onze nieuwe afspraken met gemeente Rheden, meer in het bijzonder: de nieuwe opdracht aan Rheden om ook voor Rozendaal beleid te ontwikkelen in het brede Sociaal domein. We sluiten zoveel mogelijk aan bij het sociaal beleid van de gemeente Rheden, waarbij we aan de hand van de visie de kenmerken en de gewenste focus van Rozendaal agenderen zodat Rheden hiermee rekening kan houden. Dit vanuit de gedachte dat voor beleidsvoorbereiding en – uitvoering niet alleen kennis van relevante wet- en regelgeving noodzakelijk is, maar ook kennis van de lokale situatie en gevoel voor politiek/bestuurlijke verhoudingen.

2. Het Visiedocument is na vaststelling in het college op 20 februari, ter kennis gebracht van de Adviesraad Sociaal Domein[1].

De adviesraad is verzocht om in aanloop naar de raadsbesluitvorming over dit stuk advies aan de raad uit te brengen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de participatieve rol die de adviesraad op basis van de verordening heeft bij wijzigingen in de sociaal domein-aanpak. Uiteraard kan de raad, vanuit de eigen visie of naar aanleiding van de reactie van de Adviesraad, wijzigingen voorstellen in het document.

Kanttekeningen

N.v.t.

Wat gaan we daarvoor doen?

a) Planning

Het door de raad vastgestelde Visiedocument wordt ter kennis gebracht van de contactpersoon ‘samenwerking Rozendaal’ van de gemeente Rheden. En via deze contactpersoon gedeeld met de beleidsmedewerkers sociaal domein. Het vormt een inhoudelijk kader voor de periode 2024 t/m 2027. Daarnaast wordt in de reguliere terugkoppeling in planning en controldocumenten gerefereerd aan de wensen en ambities uit deze visie.

[1] De officiële naam van de Adviesraad luidt: ’Adviesraad cliënten- en inwonerparticipatie’. Zo staat het ook in de verordening, vastgesteld door de raad op 10 december 2019. Deze naam is gekozen om onderscheid te kunnen maken met zijn voorganger. De naam Adviesraad Sociaal Domein ligt echter beter in het gehoor en daarom heeft de Adviesraad ervoor gekozen de oude naam als roepnaam te hanteren.

b) Evaluatie
Periodiek wordt geëvalueerd of de accenten uit het Visiedocument voldoende aan bod komen in het beleid dat Rheden voor Rozendaal ontwikkelt. In de rapportages van de gemeente Rheden wordt specifiek aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen met betrekking tot de door onze gemeente benoemde focusgroepen. Dit betreft:

- ouderen: in de komende jaren wordt de groep ouderen de grootste groep (zie par. 2.1 en p 10 Visiedocument). We willen anticiperen op wat voor hen nodig is;
- jongeren: de toenemende vraag naar jeugdzorg vraagt ook om analyse en duiding om eerder te kunnen interveniëren (zie par. 2.1, p11 en ook bijlage 2 Visiedocument);
- huishoudens met een laag inkomen (tot 120% van het wettelijk sociaal minimum): niet alle Rozendalers hebben een hoge sociaal economische status. Huishoudens waar het minder goed gaat, willen we maximaal ondersteunen om te kunnen participeren in onze gemeenschap (zie par. 2.1 en p11 Visiedocument) .

c) Participatie en communicatie
Zie bij Planning en argumentatie t.a.v. beslispunt 2.

d) Publicatie verplicht?
N.v.t.

Wat mag het kosten?
Het Visiedocument heeft op zichzelf geen financiële gevolgen. De uitvoering ervan vanzelfsprekend wel. Per 1 maart voert Rheden beleidstaken uit voor Rozendaal en is de interne Rozendaalse organisatie meer gericht op het coördineren van de uitvoering door derden (waaronder Rheden) van de sociaal domein-taken in lijn met deze visie. De financiële uitgangspunten van de gewijzigde afspraken met Rheden zijn verwerkt bij de begrotingsbehandeling, 7 november 2023. De gevolgen van de intern gewijzigde afspraken voor de personeelslasten blijven voor 2024 binnen de begrootte personeelslasten. Voor 2025 en 2026 voorzien we in de interne personeelskosten wel een uitzetting van personeelslasten op het vlak van het sociaal domein (voor 2025 €11.000, voor 2026 € 6.500). Hierover wordt een (definitief) voorstel gedaan bij de meerjarenbegroting, omdat op dit moment nog niet te voorzien is of deze wijziging in kosten ook leidt tot een noodzakelijke ophoging van het personeelsbudget. Bij behandeling van de Kadernota ontvangt de raad hier eerste een eerste voorstel voor.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlagen

1. Visiedocument ‘Nabij & betrokken’. De Rozendaalse visie op het sociaal domein & publieke gezondheid 2024-2028, d.d. 20 februari 2024.
2. Concept-Raadsbesluit
3. A. Standpunt van de Adviesraad Sociaal domein
   B. Reactie van het college.
   Deze bijlagen worden 12 maart nagezonden.

Onderwerp
Visiedocument Sociaal domein en publieke gezondheid 2024- 2028

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 27 februari 2024

Besluit:

1. Vast te stellen: bijgevoegd Visiedocument Sociaal domein
2. Kennis te nemen van het standpunt van de Adviesraad Sociaal Domein Rheden Rozendaal en de reactie van het college.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d.19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Gemeente ROZENDAAL

Nabij & betrokken

De Rozendaalse visie op het sociaal domein & publieke gezondheid 2024-2028

20 februari 2024

Inhoud

1. Inleiding 3
1.1 De kracht van klein in het sociale domein 3
1.2 Domein in verandering, met toenemende complexiteit en kosten 3
1.3 De kwetsbaarheid van klein en de samenwerking met de gemeente Rheden 3
1.4 Visie op het sociaal domein & publieke gezondheid: focus voor het goede gesprek 4
2. Onze context 5
2.1 Demografische kenmerken 5
2.2 Gezonde gemeente 6
3. Ambitie richting 2028 7
3.1 Wat willen we bereiken? 7
3.2 Uitgangspunten in onze inzet & onze samenwerkingsrelaties 7
4. Focus aanbrengen 9
4.1 Focus op inhoud 9
4.2 Focus op doelgroepen 10
Bijlage 1: Wettelijk kader 12
Bijlage 2: Nadere analyse kenmerken en voorzieningengebruik 12
1. Wmo 12
2. Kinderen en jongeren (jeugdhulp) 14
3. Stapelen van voorzieningen 15
5. Publieke gezondheid 17
6. Algemene en overige kenmerken 19
Bijlage 3: Regionale samenwerking 20

1. Inleiding

1.1 De kracht van klein in het sociale domein

Rozendaal is een gemeente waar het prettig wonen en leven is. Een gemeente waar de meeste inwoners voldoende mogelijkheden hebben om deel te nemen aan de samenleving en er voor anderen te zijn. Werk, onderwijs volgen, vrijwilligerswerk doen of mantelzorg bieden: de meeste Rozendalers kunnen, willen en doen dat ook. We zijn, als gemeente en gemeenschap en als inwoners onderling, met elkaar in verbinding; *wendbaar en nabij*. De gemeente zorgt, samen met de ketenpartners, voor een goede sociale basis met een veilige, groene en gezonde leefomgeving en voorzieningen die hieraan bijdragen. Maar soms lukt het even niet, of is extra hulp nodig. Dan is de gemeente er voor inwoners. Met een duwtje in de rug, met hulp en ondersteuning op maat. Dat noemen we het 'sociaal domein': alle inspanningen die de gemeente met de partners verricht op het brede terrein van (publieke) gezondheid, zorg & welzijn, zelf- en samenredzaamheid, werk & (inkomens)ondersteuning.

1.2 Domein in verandering, met toenemende complexiteit en kosten

Het sociaal domein wordt steeds complexer voor gemeenten. Dit komt door een groeiend pakket van taken en verantwoordelijkheden, onvoldoende continuïteit in de lange termijnvisie[1] vanuit het Rijk en toenemende eisen die onder andere de Rijksoverheid stelt aan de uitvoering. We zien daarbij landelijk dat – hoewel er ook heel veel goed gaat – de resultaten van onder meer de decentralisatie van de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet naar gemeenten in 2015 achterblijven bij de verwachtingen. De ondersteuning van kwetsbare inwoners of gezinnen met multi-problematiek is niet op orde.[2] We zien bovendien dat, ook in Rozendaal, steeds meer inwoners een beroep doen op sociale voorzieningen, met name de jeugdzorg. Dit past in een landelijke trend. Kreeg rond de eeuwwisseling nog 1 op de 27 kinderen jeugdzorg, bijna 25 jaar later gaat het (landelijk) om bijna 1 op de 7 kinderen.[3] Ook neemt het aandeel ouderen in de bevolking toe, een landelijke trend die ook in Rozendaal zichtbaar is. Dit heeft gevolgen heeft voor de vraag naar (gezondheids)zorg en maatschappelijke ondersteuning. Daarbij – en daardoor – staat de betaalbaarheid van alle voorzieningen en specifiek de betaalbaarheid van zorg landelijk in toenemende mate onder druk. Landelijk zijn er meerdere programma's gestart om het sociaal domein te herijken en de problemen, zoals toename zorg, personeelstekort en betaalbaarheid aan te pakken, zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023-2026 en de Hervormingsagenda Jeugd 2025 e.v. Belangrijke stappen op weg naar waar we het uiteindelijk voor doen, landelijk én op de schaal van Rozendaal: ondersteuning van hen die het nodig hebben, gedurende de tijd dat het nodig is, met maatregelen en voorzieningen op maat.

1.3 De kwetsbaarheid van klein en de samenwerking met de gemeente Rheden

In onze gemeentelijke begroting is ca. 45% gereserveerd voor uitgaven in het brede sociaal domein (inclusief onderwijs, sport en welzijn en publieke gezondheid). Dat is in vergelijking tot andere

[1] Zie bijvoorbeeld *Boemerangbeleid: over aanhoudende tragiek in passend onderwijs- en jeugdzorgbeleid*, PhD-Thesis van S. Stellaard, maart 2023.
[2] Zie bijvoorbeeld SCP*, Sociaal domein op koers?*, Kromhout, Van Echtelt en Feijten, november 2020.
[3] Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Andere kijk op groeiend jeugdzorggebruik*, Van Yperen, Hofstede, Hageraats en Van de Maat, april 2023, p. 5-6.

gemeenten laag en gerelateerd aan de sociaal economische status-score (SES[4]). We willen dat onze inwoners, ondanks de relatief gunstige uitgangspositie, toegang hebben tot de wettelijke (basis)voorzieningen. We willen zorg en ondersteuning op maat leveren waar nodig. Dat vraagt van onze organisatie dat we weten wat er speelt, ook landelijk. Dat vraagt ook dat we soms signalen geven aan de VNG of Rijksoverheid over hoe voorgenomen veranderingen of (verantwoording over) regelingen uitwerken voor kleine(re) gemeenten.[5] Veel van de uitgaven die we doen worden gedekt door specifieke uitkeringen (Spuk's), waarbij we de bestede middelen correct moeten verantwoording. Met hoge administratieve lasten tot gevolg, juist ook voor kleine(re) gemeenten. Al met al vragen de ontwikkelingen en opgaven veel, te veel, van een kleine ambtelijke organisatie.

De kwetsbaarheid die dit met zich meebrengt is geen nieuw gegeven. Juist daarom werken we samen met regiogemeenten in verschillende gemeenschappelijke regelingen op het sociaal domein[6] en in het bijzonder met de gemeente Rheden. De uitvoering van diverse regelingen in het sociale domein (voorzieningen op basis van de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet) worden al jarenlang verzorgd door de gemeente Rheden, op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Praktisch is daarin al langer de afspraak dat we ook in het onderliggende beleid dat van de gemeente Rheden volgen. Om te realiseren dat we ook in de toekomst de inwoners van Rozendaal goed kunnen blijven bedienen is in september 2023 (in goed overleg met de gemeente Rheden) bestuurlijk het besluit genomen om met ingang van 1 maart 2024 de advisering over het gehele beleid in het sociale domein door ambtenaren van de gemeente Rheden te laten verzorgen. De hiervoor benodigde afspraken worden in het eerste kwartaal van 2024 geconcretiseerd. Dit geeft een positieve nieuwe impuls aan het langjarig partnerschap tussen de buurgemeenten Rheden en Rozendaal.

1.4 Visie op het sociaal domein & publieke gezondheid: focus voor het goede gesprek

Rozendaal blijft als zelfstandige gemeente verantwoordelijk voor zowel beleid als uitvoering in het brede sociaal domein, ook daar waar we overeenkomen dat Rheden taken voor Rozendaal uitvoert. Om met Rheden op ambtelijk en bestuurlijk niveau met regelmaat het goede gesprek te kunnen voeren, formuleren we in deze notitie onze focus voor de komende jaren. Hoe kijken we naar gezondheid, zorg, welzijn en ondersteuning op de schaal van ons dorp? Welke accenten willen we leggen in de inzet in Rozendaal? Hoe kunnen die ingepast worden in de opgaven die Rheden formuleert? Hoe maken we dat zichtbaar voor Rozendaal en hoe sturen we daarop in samenwerking?

Waar gaat deze visie over?

Deze visie heeft ten eerste betrekking op het 'smalle' sociaal domein, de drie decentralisaties sinds 2015: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo2015), de Participatiewet (incl. armoedebeleid) en de Jeugdwet. We betrekken daarnaast in deze visie ook alle wettelijke verplichtingen rond onderwijs (onderwijsachterstandenbeleid, Wet Passend Onderwijs, Onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer etc.), de regels rond inburgering van nieuwkomers (de Wet inburgering), de Wet op de schuldhulpverlening en de Wet schuldsanering, en de Wet op het specifiek cultuurbeleid (Wsc), de bibliotheekvoorziening (Wsob) en het beweeg- en sportbeleid. Daarmee bestrijkt deze visie de volle

[4] De SES is een door het CBS opgestelde maatstaf die inzicht geeft in de relatieve welvaart en opleidingsniveau van een wijk, buurt of gemeente. Deze score combineert gegevens over welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktdeelname om een algeheel beeld te geven van de sociaaleconomische situatie. De SES-score geeft in één oogopslag weer hoe een specifieke gemeente, wijk of buurt scoort ten opzichte van andere vergelijkbare gebieden op deze drie belangrijke elementen van de sociaaleconomische status. Een hogere score duidt op een welvarender en/of hoger opgeleide bevolking met een langduriger arbeidsverleden. De SES-score van Rozendaal ligt hoger dan die van gemeenten in dezelfde grootteklasse (< 25.000 inwoners) en fors hoger dan het Nederlands gemiddelde.

[5] Dat doen we onder andere via het netwerk van de K80. Eén van de onderwerpen in de meerjarenagenda van de K80 is het sociaal domein, specifiek de onderwerpen preventie en vroegsignalering.

[6] Met name de MGR sociaal domein, een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling waarin 11 gemeenten in verschillende modules samenwerken op het terrein van Zorg, Onderwijs en Participatie.

breedte van het sociaal domein.[7] Veel van deze wettelijke verplichtingen zijn uitgewerkt in verordeningen en beleidsregels voor Rozendaal – veelal geharmoniseerd met de regelgeving in Rheden. Op sommige terreinen kent Rozendaal nauwelijks eigen beleid(sregels), zoals cultuur of sport, en trekken we geheel samen op met Rheden. Zo werken we samen in het Sport- en Preventieakkoord Rheden/Rozendaal 2023-2026. We kiezen er tot slot voor om ook de sociale publieke gezondheid (op basis van de Wet publieke gezondheid) in samenhang te zien met de andere thema's binnen het brede sociaal domein. Deze samenhang is ook duidelijk zichtbaar binnen het landelijk akkoord Gezond en Actief Leven (GALA), waar de nadruk ligt op preventie en welzijn.

Waar gaat deze visie niet over?

Het sociaal domein staat niet op zichzelf. De omgeving waarin mensen wonen en leven beïnvloedt het welzijn en het welbevinden. Deze omgeving is zowel fysiek als sociaal van aard. Het positief stimuleren van beide typen leefomgeving draagt zo niet alleen bij aan preventie en welbevinden, maar ook aan gezondheid. Het sociaal domein is daarmee ook verbonden met de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente en met openbare orde en veiligheid. De fysieke aspecten van het sociale domein (en specifieker: van publieke gezondheid) krijgen onder andere aandacht in de eind 2024 af te ronden Omgevingsvisie, op basis van de Omgevingswet. Andere elementen van de fysieke leefomgeving die bijdragen aan ons welbevinden, zoals speelvoorzieningen voor kinderen en jongeren, de inrichting van de openbare ruimte en verdere vergroening van de openbare ruimte komen in deze visie niet of zijdelings aan de orde. Dát er verbindingen zijn tussen het sociale en het fysieke domein is echter duidelijk en benadrukt de noodzaak tot integraal beleid maken.

Proces

Deze visie is opgesteld in de periode november 2023 – februari 2024. In dit proces is aansluiting gezocht bij het Koersdocument Sociaal Domein 2024-2028 van de gemeente Rheden, dat in dezelfde tijd ontwikkeld werd. De gemeente Rheden is voornemens dit koersdocument in het voorjaar van 2024 vast te stellen. Hierin ligt de focus op het versterken van de samenhang en samenwerking tussen gemeente, inwoners en partners. Om dat te realiseren wordt er accent gelegd op een viertal opgaven: financiële bestaanszekerheid; sterke sociale basis; 'vitaal van -9 tot 100'; integrale wijkaanpak. Het college van B&W van de gemeente Rozendaal heeft op 27 februari ingestemd met deze visie. De visie is ter advies voorgelegd aan de Adviesraad cliënten- en inwonerparticipatie Rheden-Rozendaal (Sociaal Adviesraad). De visie is op 19 maart 2024 besproken in de gemeenteraad.

2. Onze context

2.1 Demografische kenmerken

Kleine woongemeenschap

Rozendaal heeft ca. 1.750 inwoners. Het dorp telt zo'n 700 woningen. De grootste groep inwoners in ons dorp is de groep 50 tot 68 jaar (29%), gevolgd door jongeren onder de 18 (waarvan een groot deel < 12 jaar) en mensen tussen de 27 en 50 jaar (waarvan het grootste deel > 45 jaar). Zie figuur 1.

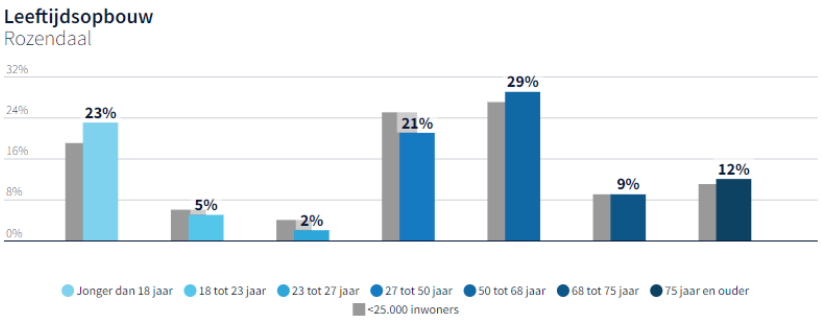

Figuur 1: Leeftijdsopbouw, bron: CBS, 2023

[7] Zie bijlage 1 voor een overzicht van de wettelijke basis.

Vergrijzende bevolking

In de loop der jaren vindt een verschuiving plaats, waardoor de 65+ de grootste groep gaat worden. We weten dat de meesten van hen graag zelfstandig in Rozendaal willen blijven wonen. De levensverwachting in Rozendaal is ten opzichte van het Nederlands gemiddelde hoog: 87 jaar[8]. Gegeven het feit dat onze in- en uitbreidingslocaties van zeer kleine aard zijn, verwachten we geen grote toename van het totaal aantal inwoners. Gegeven de typologie van de woningvoorraad (bijv. geen hoogbouw of appartementen, veel eengezinswoningen, al dan niet vrijstaand), verwachten we, behalve de vergrijzing, geen noemenswaardige wijzigingen in de samenstelling van de bevolking.

Nieuwe Nederlanders en vluchtelingen

Jaarlijks bieden we een klein aantal statushouders (asielzoekers met een verblijfsstatus) huisvesting. Deze nieuwe inwoners worden in de eerste periode na hun verhuizing begeleid door Vluchtelingenwerk om ze zo snel mogelijk thuis te laten voelen in ons dorp. Vanaf eind april 2023 huisvesten we tijdelijk 55 Oekraïense vluchtelingen op de locatie De Bosrank.

2.2 Gezonde gemeente

Lage ondersteuningsvraag

Rozendaal kent als kleine gemeente, met gemiddeld genomen welvarende en hoog opgeleide inwoners. De SES-score (sociaal economische status, zie paragraaf 1.3) van Rozendaal is (zeer) hoog. Dit betekent dat de meeste Rozendalers gemiddeld genomen een goede uitgangspositie hebben in het leven. Dit leidt tot een bovengemiddeld zelfredzame populatie met verhoudingsgewijs weinig ondersteuningsvragen. We lichten de ontwikkelingen op de drie decentralisaties in bijlage 2 nader toe.

Gezonde inwoners

Rozendalers zijn relatief goed gezond en bewegen relatief veel: 77% van de kinderen tussen de 4 en 12 jaar is bijvoorbeeld lid van een sportclub (regionaal Gelderland-Midden: 69%) en 51% van de 18+ers voldoet aan de beweegrichtlijn[9] (regionaal Gelderland-Midden: 48%). Wel valt op dat het overmatig alcoholgebruik van inwoners boven 18 jaar hoog is: 22%, terwijl het gemiddelde in de regio 15% is.[10] Zie verder bijlage 2.

Verbeteringen in luchtkwaliteit

Luchtvervuiling is één van de grootste vermijdbare risico's voor de gezondheid van inwoners. De impact op de gezondheid is de grootste na roken, en is vergelijkbaar met ongezond eten en onvoldoende bewegen. Luchtvervuiling behoort hiermee bij uitstek tot onderwerpen waar de GGD en gemeenten in Gelderland-Midden zich in de preventie en de publieke gezondheid mee bezig houden. Onze GGD'en werken sinds lange tijd samen op het gebied van Milieu en Gezondheid. Dit leidt onder meer sinds 2014 tot een grondige analyse van luchtvervuiling en de effecten die dat teweeg brengt bij de inwoners van Gelderland. Er is daarbij in toenemende mate aandacht voor het handelingsperspectief van onze gemeenten en de provincie.

Uit de meest recente cijfers over onze regio blijkt dat de luchtkwaliteit wel verbeterd is in onze regio, maar nog niet in die mate dat voldaan wordt aan de WHO norm. In regio verband wordt onder leiding van de provincie gewerkt aan verbetering van luchtkwaliteit. Daarbij gaat het met name om maatregelen en beïnvloedingsmogelijkheden die het grondgebied van de gemeente overschrijden. Voor Rozendaal kunnen we de schadelijke gevolgen van houtstook voor de luchtkwaliteit te

[8] Gemiddelde voor gemeenten < 25.000 inwoners is 82,5 jaar; gemiddelde Nederland is 81,6 jaar (peiljaar 2021, bron: RIVM).
[9] Beweegrichtlijn voor volwassenen: > 150 minuten per week matig intensieve inspanning, verspreid over meerdere dagen; minstens 2x per week spier- en botversterkende activiteiten.
[10] Bron: *VGGM Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen*, 2022. Zie: https://incijfers.ggdgm.nl/mosaic/dashboard

beïnvloeden door goede en doorlopende voorlichting, waarbij we naast technische informatie hoe je goed stookt inwoners ook bewust maakt van de overlast die buren kunnen ervaren door de toename van fijnstof in de lucht.[11]

3. Ambitie richting 2028

De ambitie voor de periode 2024-2028 op het sociaal domein sluit aan bij de waarden die we in 2022 ontwikkelden, zogezegd 'de ziel van Rozendaal'[12]:

- We vormen een hechte gemeenschap.
- We zijn trots op onze historie.
- We zijn dienstbaar aan elkaar en doen het samen.
- We hechten grote waarde aan ons groene karakter en natuurlandschap.
- We staan open naar de wereld om ons heen.

3.1 Wat willen we bereiken?

We bouwen aan een sterk, gezond, vitaal en veilig dorp. Een zelf- en samenredzame gemeenschap die vertrouwt op de kracht van klein. Daardoor houden we de zorg op termijn effectief en betaalbaar voor iedereen.

In de gemeente Rozendaal zijn inwoners zelfredzaam, organiseren hun leven zelfstandig en kunnen volwaardig meedoen in de maatschappij. Iedereen is in staat om te gaan met de uitdagingen van het leven. Individueel, maar vooral ook als samenleving met elkaar: inwoners, maatschappelijke organisaties en gemeente. Als door de uitdagingen van het leven de vitaliteit, veerkracht, veiligheid en/ of de mate waarin iemand in staat is regie te houden op het leven onder druk staat, bieden we als samenleving ondersteuning en is een vangnet beschikbaar. Een sterke sociale basis, gericht op meedoen, preventie en 'samenredzaamheid' is hiervoor het vertrekpunt.

Inwoners wonen in een omgeving waar zij elkaar makkelijk kunnen ontmoeten. De openbare ruimte maakt het mogelijk dat voor alle inwoners er ontmoeting en activiteiten kunnen plaatsvinden. Accommodaties in de gemeente zoals De Serre spelen hier een belangrijke rol in. Inwoners zijn verbonden en betrokken bij hun dorp en er zijn sterke onderlinge sociale verbanden. Inwoners kennen elkaar, hebben zorg voor elkaar en helpen elkaar. Inwoners hebben de gelegenheid om elkaar te ontmoeten en activiteiten te organiseren en zich als vrijwilliger in te zetten. Inwoners worden hierin ondersteund door een vangnet van professionele organisaties, die hun diensten leveren op maat, áls nodig en niet langer dan nodig.

3.2 Uitgangspunten in onze inzet & onze samenwerkingsrelaties

We zijn een kleine gemeenschap met korte lijnen, we kennen elkaar

Rozendaal kent een sterke onderlinge samenhang, dat willen we behouden. Relatief veel mensen zetten zich in voor elkaar, doen vrijwilligerswerk in of buiten de gemeente, of zijn mantelzorger. De sterke sociale structuur willen we blijven inzetten en verbinden aan de opgaven in het sociaal domein. Er zijn verschillende buurtgroepen en verenigingen die meerdere activiteiten uitvoeren en bijdragen aan een leefbare omgeving waarin mensen omzien naar elkaar. Op sommige

[11] Bron: rapport *Luchtkwaliteit en gezondheid in Overijssel en Gelderland*, door het Bovenregionaal Team Milieu & Gezondheid in Gelderland en Overijssel i.s.m. Provincie Gelderland en Provincie Overijssel, december 2023 (met cijfers over 2021), te downloaden via https://www.vggm.nl. Zie bijv. ook https://professionals.ggdgm.nl/voor-professionals/luchtkwaliteit.
[12] Raadsinformatiebijeenkomst organisatieontwikkeling 18 oktober 2022 en raadsinformatiebrief organisatieontwikkeling 3 oktober 2023.

beleidsterreinen, met name duurzaamheid, zijn werkgroepen actief waarin inwoners en gemeente samen optrekken in beleid en uitvoeringsprojecten.

We willen elkaar blijven ontmoeten bij activiteiten in De Serre, het gemeentehuis, de dorpsschool, de Torckschool of Kasteel Rosendael. In het deel van het subsidiebeleid dat we lokaal blijven uitvoeren willen we deze activiteiten blijven ondersteunen. De subsidies aan instellingen en verenigingen waar Rheden en Rozendaal beiden aan bijdragen (bibliotheek, lokale omroep, cultuur etc.) zullen door Rheden worden uitgevoerd. De subsidies voor uitsluitend Rozendaalse activiteiten blijven we in Rozendaal behandelen, op basis van de uitgangspunten in ons subsidiekader[13]. Dit betekent dat we subsidieaanvragen voor (welzijns)activiteiten (meerjarig of eenmalig) toetsen aan onder meer de volgende uitgangspunten:

- de activiteiten zijn in het belang van de gemeente Rozendaal en haar inwoners en/of
- de activiteiten leiden tot een versterking van de sociale verbondenheid binnen Rozendaal en/of;
- er is sprake van een vernieuwing en/of een nieuwe manier om een activiteit te organiseren en/of;
- er geldt een wettelijke verplichting tot subsidieverlening en/of;
- de activiteiten zijn van belang in de regio en
- de subsidie is financieel nodig voor de uitvoering van de activiteiten.

We betrekken jongeren bij de gemeente en gemeenschap

De gemeente Rozendaal kent sinds 2018 een (jaarlijks verkozen) kinderburgemeester. Deze heeft een ceremoniële rol, samen met de burgemeester of een wethouder. De kinderburgemeester heeft daarnaast een inhoudelijke rol als vertolker van de belangen en meningen van kinderen en jongeren. De kinderburgemeester heeft een eigen budget. Daarmee ontwikkelt hij of zij ieder jaar een project om van betekenis te zijn; soms voor kinderen en jongeren in Rozendaal zelf, soms voor alle Rozendalers (bijvoorbeeld een zwerfafvalactie), soms juist ook voor anderen (bijvoorbeeld een sport- & spelmiddag waarbij de opbrengst naar een goed doel). Daarnaast vindt ca. twee keer per jaar een Jongerenraad plaats, waar jongeren tussen de 10 en 15 jaar welkom zijn. Onder leiding van de kinderburgemeester en de wethouder Jeugd bespreken zij projecten en thema's die op dat moment onder kinderen en jongeren leven. Het gemeentebestuur wil de Rozendaalse jeugd geregeld blijven betrekken en voeling houden met wat er nu leeft en speelt en wat er in het verleden heeft plaatsgevonden. Zo betrekken we jongeren van zowel basisschool als voortgezet onderwijs bij de jaarlijkse herdenkingen van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog.

We hechten aan eenvoudige en laagdrempelige toegang

De gemeente Rozendaal voert niet zelf de regelingen in het sociaal domein uit. Uitvoering is al vele jaren belegd bij de gemeente Rheden. We willen ervoor zorg blijven dragen dat inwoners gemakkelijk toegang hebben tot de (wettelijke) regelingen als dat nodig is. Van belang is en blijft dat onze inwoners weten dat ze terecht kunnen bij het Sociaal Meldpunt en Incluzio met hun vragen en dat er een snelle reactie volgt, ook als 'de ingang voor de toegang' in eerste instantie via Rozendaal verloopt. Goede informatievoorziening via onze website en als nodig direct per mail of telefonisch via onze medewerkers helpt inwoners dan snel op weg naar het goede loket.

Incluzio is bedoeld voor vragen op het gebied van zorg, ondersteuning, welzijn, jeugd en vrijwilligerswerk. Zo nodig verwijzen medewerkers van Incluzio door naar het Sociaal Meldpunt. Incluzio is fysiek bereikbaar in Velp maar houdt maandelijks ook een spreekuur in De Serre. Bij het Sociaal Meldpunt van Rheden, gehuisvest in Velp, kunnen inwoners terecht met alle vragen over hulp bij het huishouden, woningaanpassing, vervoersvoorzieningen en hulpmiddelen.

[13] Algemene subsidieverordening Rozendaal 2023 en Subsidieregeling Sociaal domein gemeente Rozendaal 2023-2026, te raadplegen via overheid.nl.

We leggen de nadruk op preventie

Een sterke sociale basis, één van de uitgangspunten van het Koersdocument sociaal domein van Rheden, helpt om inhoud te geven aan het adagium 'beter voorkomen dan genezen'. Preventie is een belangrijke knop om kosten beheersbaar te houden. De laatste jaren is er, onder meer vanwege de maatschappelijke noodzaak tot een toekomstbestendige zorg, een beweging op gang gekomen naar versterking van de samenhang tussen medisch en sociaal domein en investering in de maatschappelijke basis (algemene voorzieningen). In het kader hiervan is de aanpak Gezond en Actief Leven (hierna GALA) ontwikkeld, waarbij het Rijk, gemeenten en zorgverzekeraars afspraken maken om de verdere beweging naar een integraal lokaal preventiebeleid mogelijk te maken. De gemeente Rheden heeft, ook voor Rozendaal, een integraal plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van het GALA.[14] Op lokaal niveau werken Rheden en Rozendaal al samen aan preventie in het programma 'Velp & Rozendaal Samen Gezond in 2030'.

Preventie speelt ook een rol bij bijvoorbeeld het tegengaan van hittestress. Het veranderende klimaat is van invloed op onze gezondheid. Zo leiden zomers met aanhoudende hitte tot serieuze gezondheidsklachten en oversterfte. En ze doen een aanslag op de vitaliteit van kwetsbare groepen in onze samenleving. In onze groene omgeving is hittestress van een ander karakter dan een stedelijke omgeving met hoogbouw. Toch blijft het ook in onze omgeving van belang om aandacht te houden voor met name oudere Rozendalers en hen met name via de sociale partners en via communicatie te ondersteunen bij hittegolven.

We benutten onze groene omgeving

Rozendaal is een gemeente met veel groen, zowel in de openbare ruimte als op particulier terrein in de bebouwde kom en in het buitengebied. Het vele groen heeft niet alleen een functie als verfraaiing. Het heeft ook functies zoals water- en temperatuurregulatie en het bieden van leefruimte voor flora en fauna. Het bevordert ook de gezondheid van mensen en versterkt de leefbaarheid. We willen het groene dorpskarakter van Rozendaal behouden, juist ook vanuit het oogpunt van welzijn en welbevinden. Verdwijnend groen willen wij compenseren kwantitatief en kwalitatief zoveel mogelijk op dezelfde plaats. Dat willen we doen op een duurzame manier en in samenwerking met de inwoners en buurgemeenten. De in juli 2023 door de raad vastgestelde Groenvisie is daarbij leidend.

In de Omgevingsvisie[15] formuleren we integraal hoe we de komende jaren inzetten op behoud en versterking van onze (groene) omgeving. We werken aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen en waar we sportieve activiteiten die bijdragen aan gezondheid ('vitaal van 9 tot 100'), willen honoreren. We blijven aandacht vragen voor een koppeling tussen onze fysieke omgeving en (activiteiten in het kader van) het sociale domein en publieke gezondheid.

4. Focus aanbrengen

4.1 Focus op inhoud

We volgen beleid en de aanpak van Rheden, we behouden de kracht van Rozendaal

We herkennen en onderschrijven de opgaven die de gemeente Rheden in het Koersdocument identificeert: financiële bestaanszekerheid; een sterke sociale basis; 'vitaal van 9 tot 100' en de integrale wijkaanpak. Binnen deze kaders en het daarbij horende beleid kunnen we werken aan een sterke, gezonde en vitale en veilige samenleving waarbij iedereen er toe doet en meedoet. We blijven

[14] Vanaf 2023 gefinancierd via de brede Spuk Sport en Preventie, zie ook de raadsinformatiebrief Plan van Aanpak voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), 12 december 2023.
[15] De Omgevingsvisie wordt naar verwachting in december 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.

aansluiten bij de Rhedense aanpak van armoedebeleid en participatie. We beantwoorden de hulpvragen van inwoners in eerste instantie via de basiszorg in algemene voorzieningen, voordat we een meer specialistische hulp inzetten. We blijven samenwerken met Rheden en het brede veld van gezondheidszorg in het project samen Gezond in 2030 waarbij de praktijkondersteuner huisartsen behulpzaam is om problemen niet te medicaliseren maar vroegtijdig te verwijzen naar laagdrempelig beschikbare hulp. We zijn alert dat de kracht en 'ziel' van Rozendaal behouden blijft: een kleine gemeenschap waarin velen zich inzetten met en voor elkaar.

4.2 Focus op doelgroepen

Als we de zelfstandige gemeente Rozendaal in de samenwerking met Rheden als een 'achtste wijk' zien, en daarin een integrale wijkaanpak nastreven, willen we voor de komende periode voor onze gemeenschap de focus leggen op drie groepen:

- ouderen: in de komende jaren wordt de groep ouderen de grootste groep (zie paragraaf 2.1). We willen anticiperen op wat voor hen nodig is;
- jongeren: de toenemende vraag naar jeugdzorg vraagt ook om analyse en duiding om eerder te kunnen interveniëren (zie ook bijlage 2);
- huishoudens met een laag inkomen (tot 120% van het wettelijk sociaal minimum): niet alle Rozendalers hebben een hoge sociaal economische status. Huishoudens waar het minder goed gaat willen we maximaal ondersteunen om te kunnen participeren in onze gemeenschap.

We lichten de drie doelgroepen in het vervolg van deze paragraaf verder toe.

Ouderen

Voor de ouder wordende Rozendaler willen we maximale ondersteuning om, indien door hen gewenst, zelfstandig en zelfredzaam kunnen blijven wonen. Daarbij is aandacht nodig voor verbinding met en in de gemeenschap om zich veilig en geborgen te weten. Het vraagt om een gezonde leefwijze waarin beweging, gezonde voeding en beperkt gebruik van alcohol worden nagestreefd.

Om zelfstandig te kunnen blijven wonen is het wenselijk dat we zicht krijgen op hun behoeften. Via het huisbezoekproject Vitaal & Veilig Thuis dat door vrijwilligers van STOER in 2024 wordt uitgevoerd krijgen we daar zicht op. Hoe is het gesteld met hun welbevinden? Hoe ervaren zij het sociale netwerk om hen heen? We willen weten of de ontmoetingsactiviteiten die we al organiseren aansluiten bij hun behoefte. Wordt er gebruik gemaakt van De Serre en/of de ontmoetingsmogelijkheden in Velp? Zijn de voorzieningen door openbaar vervoer en aanvullend vervoer goed bereikbaar? Hoe is het gesteld met een gezonde leefwijze en welke voorzieningen zijn daarin nodig? Daarin is samenwerking met het gezondheidscentrum 'Een Plus' in Velp vanzelfsprekend. Vanuit de Wet Publieke gezondheid en de Regionale visie 'Publieke gezondheidszorg Gelderland-Midden' 2021-2025 dragen we ook zorg voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg. In het bijzonder is aandacht nodig voor ouderen die psychogeriatrische zorg nodig hebben. Hoe dementievriendelijk zijn we als gemeente? En volgen we daarin de aanbevelingen van het landelijk netwerk? Welke behoefte is er aan specifieke huisvesting voor ouderen? Hoe nemen we dat mee in de Woonzorgvisie die we moeten gaan opstellen?

Op een aantal punten vinden inmiddels al activiteiten plaats en leggen we een verbinding met de maatregelen in het kader van het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). Op deze onderdelen werken we samen met Rheden. Vrijwilligers zijn onmisbaar om het mogelijk te maken dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, denk bijvoorbeeld aan de vrijwilligers die de ritten van de PlusBus verzorgen. Het is belangrijk om hen te waarderen, te behouden en te faciliteren waar nodig.

Jeugd

Voor de jeugd willen we een veilige en gezonde woon-en leefomgeving waardoor ze op kunnen groeien als evenwichtige, mondige volwassenen die veerkracht hebben om te kunnen omgaan met de uitdagingen die op hun weg komen. We willen dat voor hen en hun opvoeders laagdrempelig en snel ondersteuning beschikbaar is indien nodig. We willen ook dat het niveau van begrijpend lezen een stijgende lijn laat zien.

Uit onderzoek weten we dat jongeren en hun opvoeders meer stress ervaren in het dagelijks leven, wat leidt tot een toename van de vraag om jeugdzorg. De meeste vragen om hulp beginnen met een eenvoudig verzoek. We vinden het belangrijk dat er snel en toegankelijk gereageerd wordt op de gestelde vraag. Dat vraagt om een goede netwerksamenwerking van het sociaal Meldpunt van de gemeente Rheden met consultatiebureaus, huisartsen, scholen, kinderopvang, Incluzio en de praktijkondersteuner jeugd bij het gezondheidscentrum. Daarmee kunnen we voorkomen dat de vraag complexer wordt en gebruik gemaakt moet worden van de maatwerkvoorzieningen die beschikbaar zijn. We streven er naar de toenemende vraag naar hulp te stabiliseren.

We faciliteren 'Bbibliotheek op School' op onze IKC Dorpsschool om de lees- en taalvaardigheid te helpen vergroten. De bibliotheek in Velp, die tevens Rozendaal bedient, organiseert ook diverse lees- en cultuurprogramma's voor kinderen en jongeren. Jongerenparticipatie vinden we belangrijk als bijdrage aan de vorming van mondige volwassenen, daarom betrekken we jongeren op meerdere wijzen bij onze gemeenschap.

Huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum

Voor huishoudens met een lager inkomen willen we maximale ondersteuning om mee te kunnen doen in de samenleving door het volgen van onderwijs, werk en vrijetijdsbesteding. We willen dat ze goed geïnformeerd worden over de financiële toeslagen waar ze aanspraak op kunnen maken.

De gevolgen van een laag inkomen zijn genoegzaam bekend: het heeft een grote impact op welzijn en welbevinden. De laatste jaren laten zien dat we het bijstandsbudget overschrijden waardoor we een beroep op de Vangnetuitkering van het Rijk. Veel nieuwkomers, statushouders die we in Rozendaal huisvesten, beginnen ook vaak met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum. Het is belangrijk dat deze inwoners kunnen participeren in onze samenleving. Dat vraagt om een actieve en vasthoudende begeleiding om inwoners te begeleiden naar onderwijs en/of werk of een activerende vorm van dagbesteding. Een deel van deze huishoudens kennen we en bereiken we met informatie over energietoeslag, Gelrepas en andere behulpzame regelingen. Het deel van deze huishoudens dat geen uitkering ontvangt vanuit de Participatiewet is moeilijker te bereiken, maar ook voor deze groep willen we blijvende aandacht.

Tot slot

De accenten op de drie doelgroepen zijn inpasbaar in het viertal opgaven die Rheden in haar Koersdocument formuleert. Ze sluiten ook aan bij de richting die gezocht wordt in het IZA (Integraal Zorgakkoord, GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en in de Hervormingsagenda Jeugd. In deze transities werken we samen met de regiogemeenten. In de regiegesprekken van onze gemeente willen we op kwalitatief en kwantitatief niveau volgen hoe we voor de inwoners van Rozendaal koers houden op deze opgaven.

Bijlage 1: Wettelijk kader

Onderstaande lijst dient ter illustratie van de wetten die in het brede sociale domein van toepassing zijn. De lijst is niet compleet.

1. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
2. Participatiewet (bijstand, bijzondere bijstand en re-integratie)
3. Jeugdwet
4. Wet verplichte meldcode huiselijk geweld
5. Leerplichtwet en kwalificatieplichtwet
6. Onderwijshuisvesting
7. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
8. Wet schuldsanering natuurlijke personen
9. Wet Inburgering
10. Wet Publieke gezondheid (inclusief Jeugdgezondheidszorg)
11. Wet Onderwijsachterstandenbeleid
12. Wet Passend Onderwijs
13. Wet regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten (VSV)
14. Wet voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
15. Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)
16. Leerlingenvervoer
17. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen Wsob

Bijlage 2: Nadere analyse kenmerken en voorzieningengebruik

1. Wmo

Wat betreft de Wmo ondersteuningsaanvragen zien we dat we op alle Wmo-categorieën[16] langjarig (fors) lager scoren dan het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners en het Nederlands gemiddelde. In 2021 verleende Rozendaal bijvoorbeeld *per 1.000 inwoners* aan 12 cliënten hulp bij het huishouden; onder gemeenten in de klasse < 25.000 inwoners was dat gemiddeld 29 cliënten per 1.000 inwoners. Voor hulpmiddelen en diensten ging het in Rozendaal per 1.000 inwoners in 2021 om 17 cliënten, voor andere kleine gemeenten om 40 cliënten (zie figuur 2).

[16] Deze categorieën zijn: ondersteuning thuis, hulp bij het huishouden, verblijf en opvang, hulpmiddelen en diensten en maatwerkarrangementen.

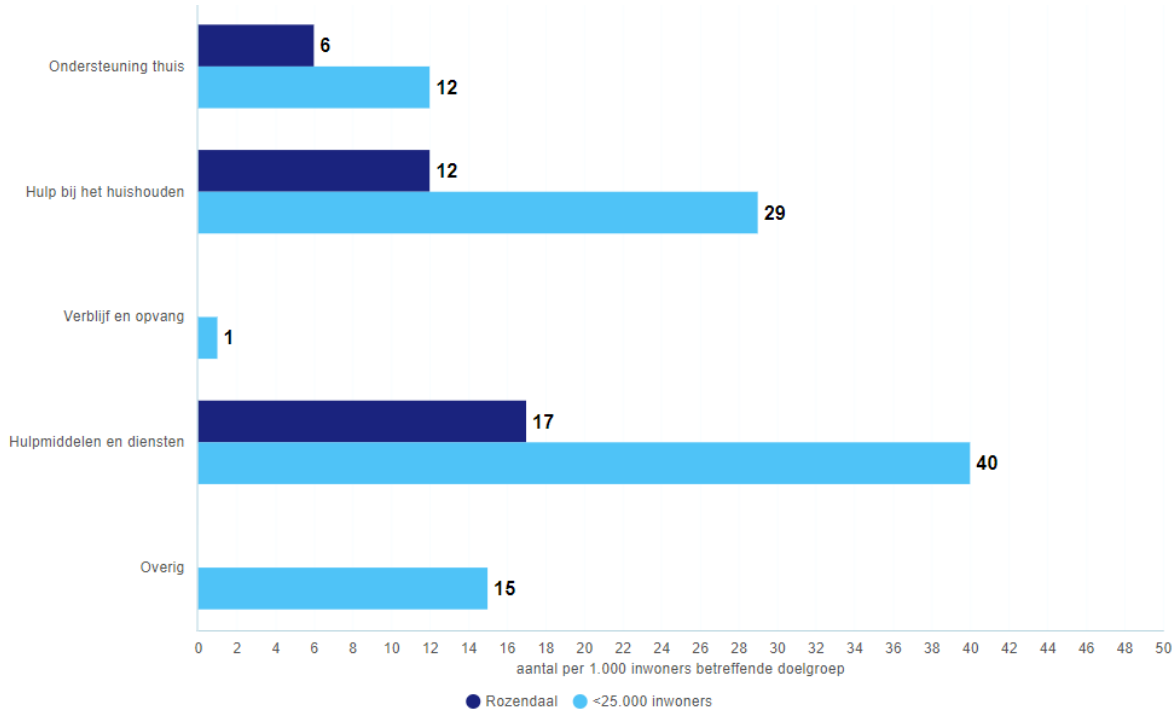

Figuur 2: aantal cliënten per hoofdcategorie vergeleken, aantal per 1.000 inwoners, bron: CBS Wmo-cliënten, 2021

Gegeven onze geringe omvang werkt een weergave in absolute aantallen (unieke) cliënten in plaats van het aantal per 1.000 inwoners het beste om een beeld te krijgen van de Wmo-ontwikkelingen. Zo ligt het aantal verstrekkingen van hulpmiddelen en diensten (denk aan rolstoel, woningaanpassing of vervoersdiensten) sinds 2017 constant tussen de 20 en 30 unieke cliënten. Het aantal unieke cliënten dat hulp in het huishouden krijgt ligt bijvoorbeeld sinds 2019 stabiel op 20.[17] (Zie figuur 3.) Ondanks de toenemende (dubbele) vergrijzing is de verwachting niet dat het aantal Wmo-gebruikers in onze gemeente sterk stijgt (zie figuur 4).

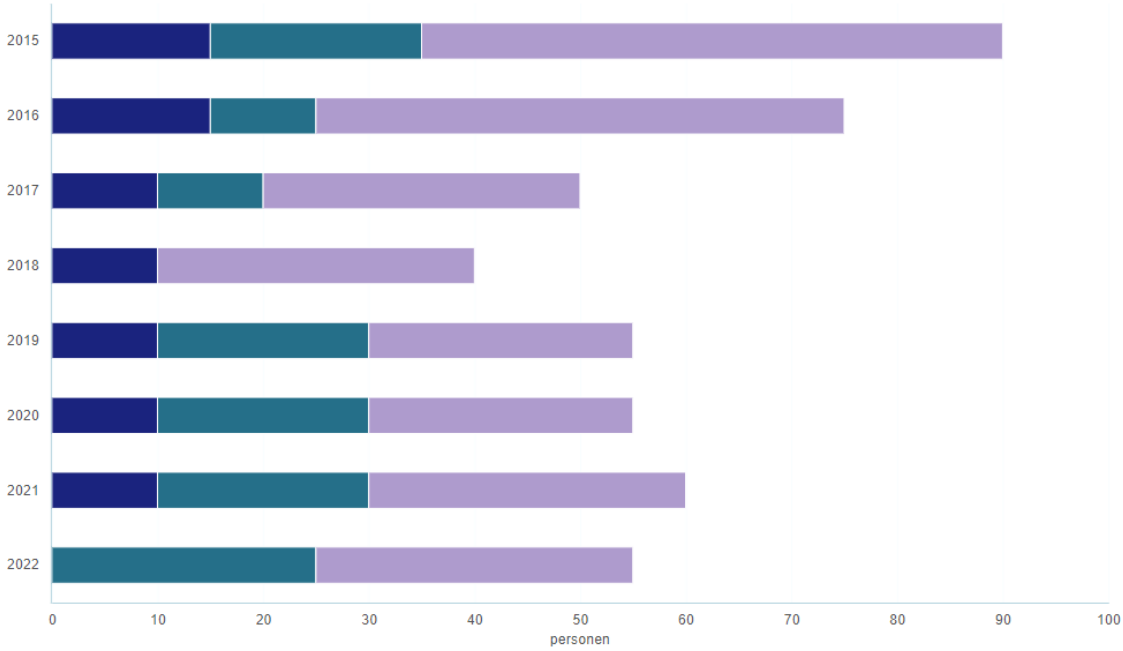

Figuur 3: aantal unieke cliënten per Wmo-categorie per jaar, bron: CBS Wmo-cliënten

[17] Het kan in de praktijk gaan over dezelfde mensen die zowel hulp in het huishouden krijgen, als gebruik maken van Wmo-hulpmiddelen of diensten.

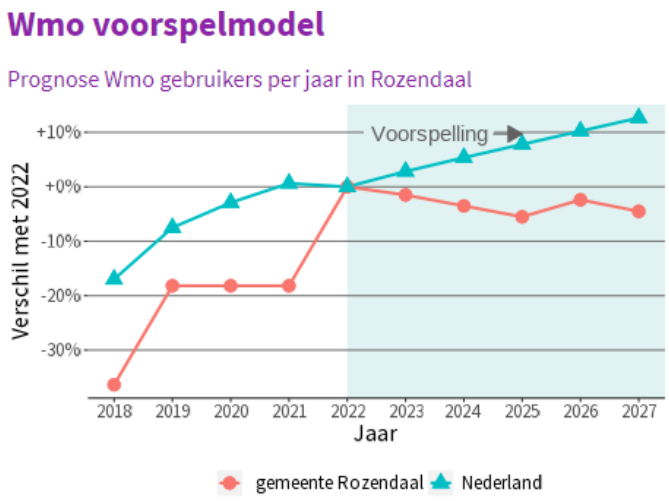

Figuur 4: prognose Wmo-gebruikers Rozendaal

2. Kinderen en jongeren (jeugdhulp)

In lijn met de landelijke trend neemt ook bij ons het aantal jeugdigen dat een beroep deed op de jeugdhulp toe. Bedroeg het jeugdzorggebruik (zonder verblijf) voor Rozendaal in 2015 nog 7,4%; vanaf 2018 ligt het consequent net onder of boven de 10% (gemiddelde in Nederland 2022: 13,4%). Zie figuur 5. Deze toename gaat gepaard met stijgende kosten.

In de toename van jeugdhulpgebruik zien we een duidelijke stijging. Dit is een landelijke trend. Ondanks de gunstige sociaal economische positie van inwoners in Rozendaal neemt de jeugdhulp onder jongeren wel toe.

De vorm van jeugdhulp die wordt ingezet, is sinds 2015 vrijwel uitsluitend ambulant (zonder verblijf). Er zijn gelukkig geen/zeer weinig Rozendaalse kinderen die (tijdelijk) uit huis worden geplaatst. We weten dat ca 20% van de ambulante jeugdzorg gaat om de inzet van behandeling dyslexie. Helaas weten we een aantal aspecten niet omdat hierover geen cijfers beschikbaar zijn, zoals het gebruik van drugs onder jongeren, of de mentale weerbaarheid en gezondheid onder jongeren.

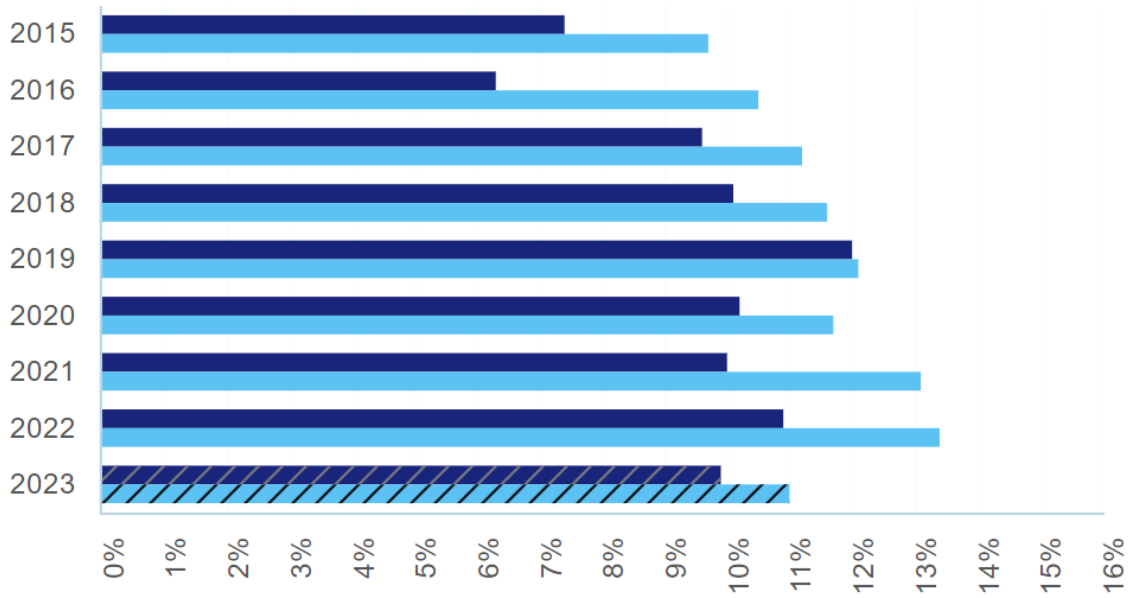

Figuur 5: gemiddeld percentage jongeren (< 18 jaar) met jeugdhulp zonder verblijf, Rozendaal vs. gemiddeld Nl, bron: CBS

Kinderen in een uitkeringsgezin

We nemen in deze bijlage geen grafiek op over het aantal kinderen in uitkeringsgezinnen. Wanneer er sprake is van aantallen onder de 5%, nemen landelijke statistieken dit op als 0%. Uit andere cijfers blijkt dat we jaarlijks te maken hebben met 3-5 gezinnen met kinderen die een uitkering ontvangen.

3. Stapelen van voorzieningen

In het stapelen van voorzieningen in het sociaal domein blijft Rozendaal duidelijk onder het landelijk gemiddelde. In de meeste jaren wordt door inwoners van Rozendaal gebruik gemaakt van één van twee voorzieningen tegelijkertijd. Landelijk is te zien dat zowel het gebruik van voorzieningen hoger ligt, als het aantal verschillende voorzieningen en regelingen waarvan tegelijkertijd gebruik wordt gemaakt. (N.b. de figuur vertekent, doordat als eenheid het aantal voorzieningen per 1.000 huishoudens wordt gebruikt. De gemeente Rozendaal kent in z'n geheel minder dan 1.000 huishoudens.)

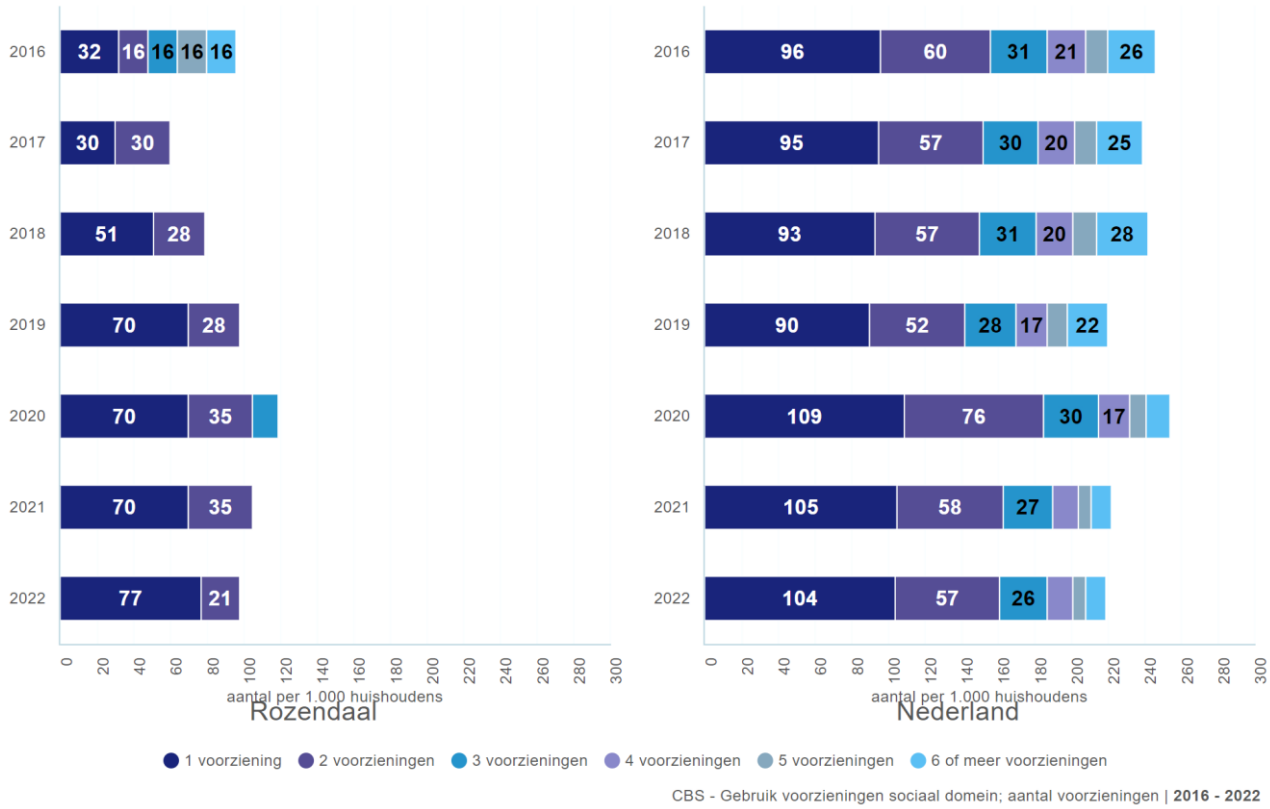

Figuur 6: stapeling voorzieningen sociaal domein, # per 1.000 huishouders Rozendaal vs Nederland, bron: CBS

Ook de stapeling per wet ligt in Rozendaal fors lager dan het landelijk gemiddelde, zo laat figuur 7 zien. In het jaar 2022 maakten Rozendaalse huishoudens alleen gebruik van óf Wmo-voorzieningen, óf Jeugdhulp.

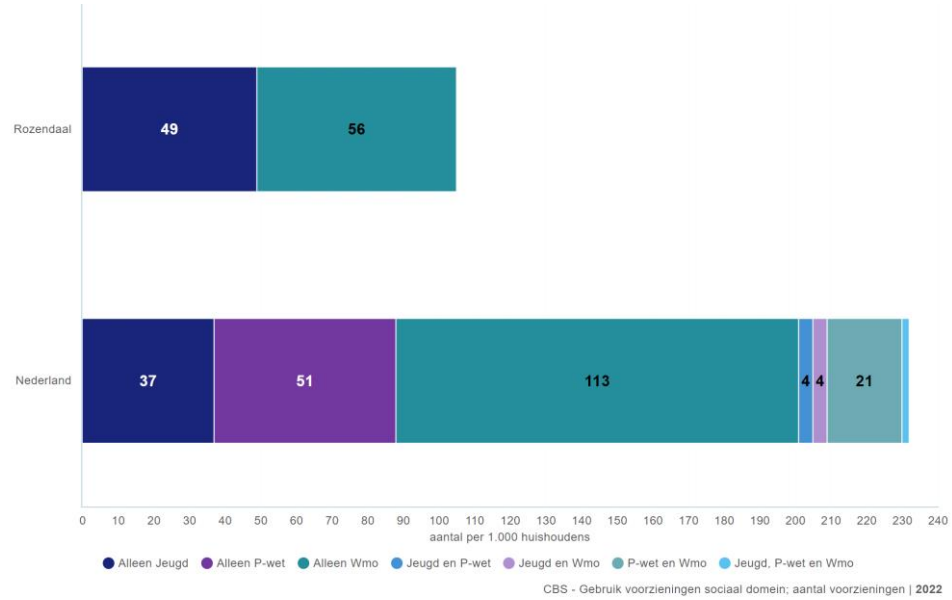

Figuur 7: stapeling in huishoudens met voorzieningen per wet, 2022, Rozendaal vs Nederland, bron: CBS

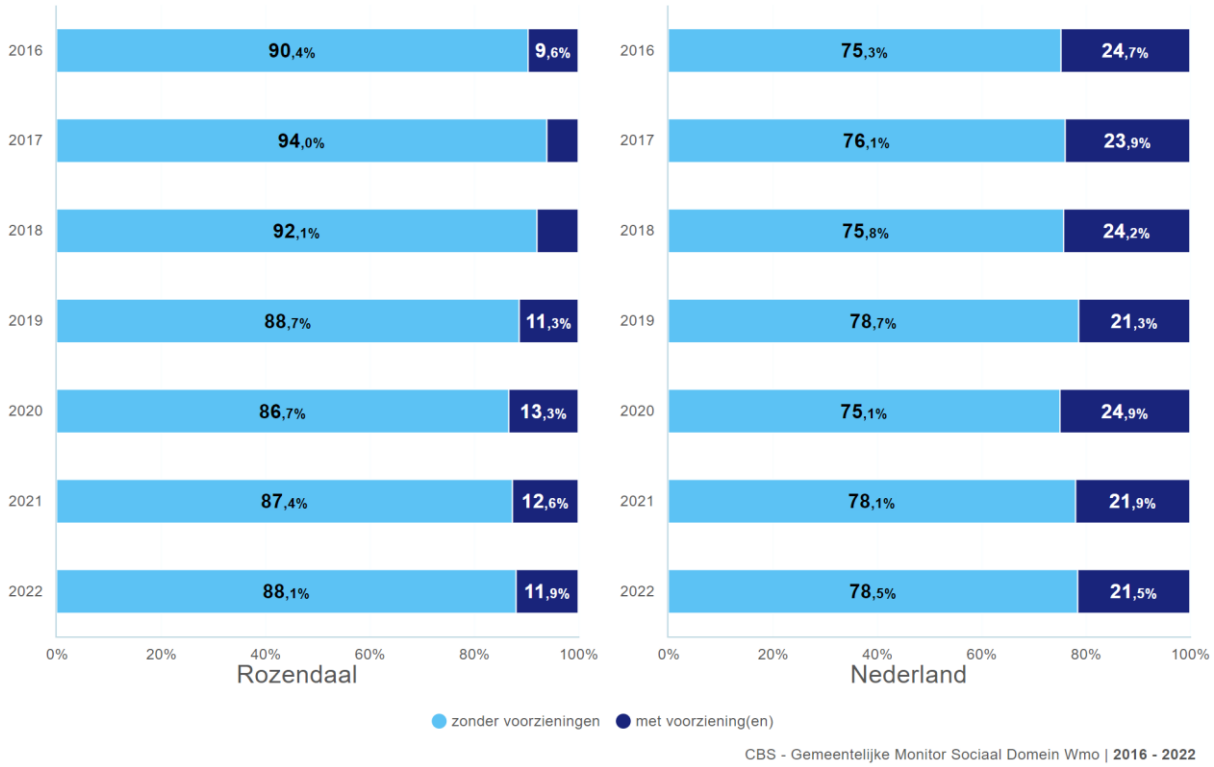

Figuur 8: huishoudens zónder Wmo voorziening en met, Rozendaal vs Nederland, bron: CBS

5. Publieke gezondheid

Alcoholgebruik

figuur 9). Het percentage overmatig alcoholgebruikers[18] is (fors) hoger dan het regionaal gemiddelde (zie figuur 10), maar het aantal 'zware drinkers'[19] ligt net onder het regionaal gemiddelde (figuur 11).

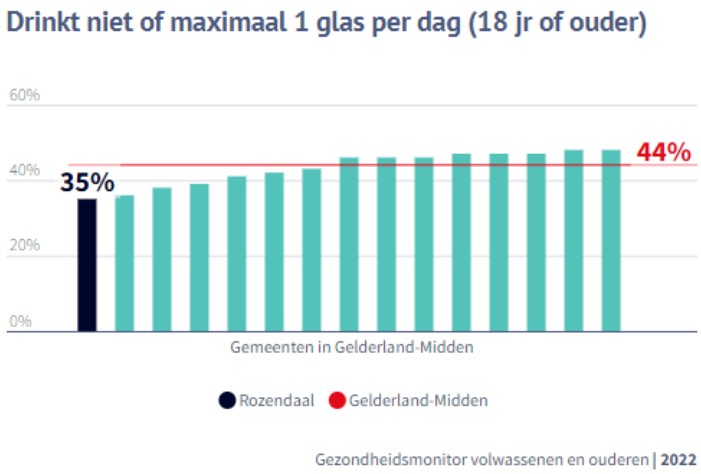

Figuur 9: niet-drinkers Rozendaal vs regio, bron: VGGM Gezondheidsmonitor 2022

[18] Overmatig: meer dan 21 glazen per week (mannen) of 14 glazen per week (vrouwen).
[19] Zwaar= minstens één keer per week drinken van tenminste 4 (vrouwen) of 6 (mannen) glazen alcohol op één dag. Deze groep kan overlappen met de groep 'overmatige drinkers' maar dat hoeft niet.

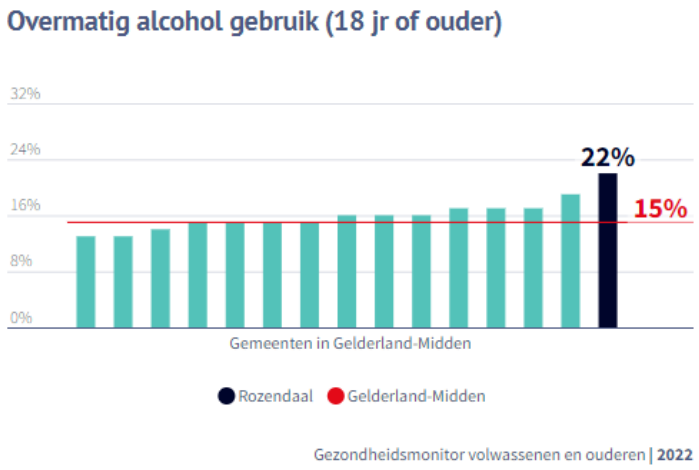

Figuur 10: overmatig alcoholgebruik Rozendaal vs regio, bron: VGGM Gezondheidsmonitor 2022

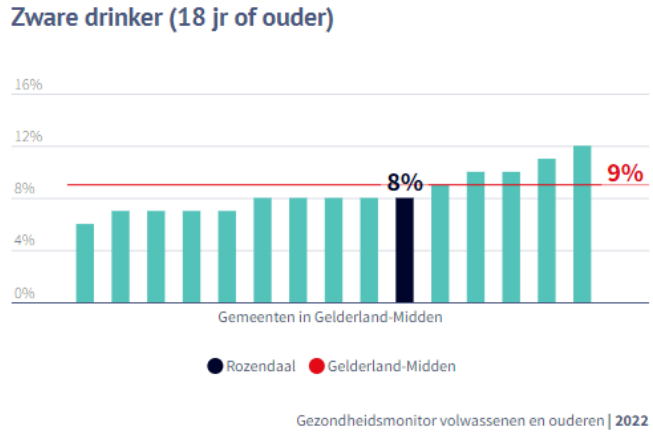

Figuur 11: zware drinkers, Rozendaal vs regio, bron: VGGM Gezondheidsmonitor 2022

Luchtkwaliteit

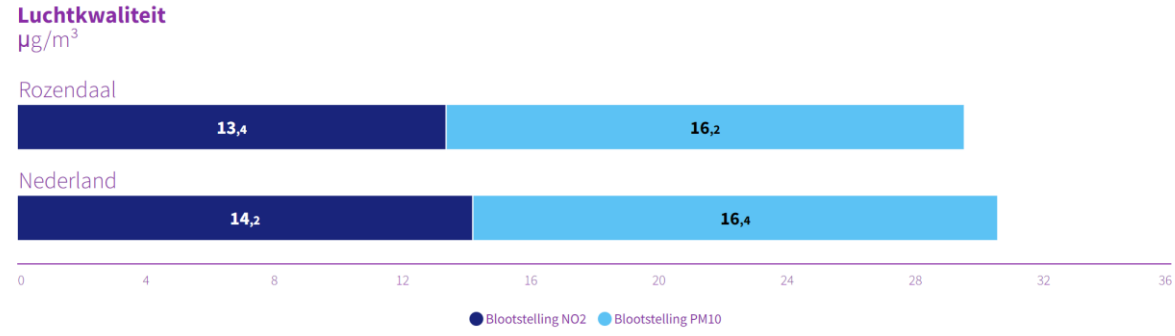

Figuur 12: luchtkwaliteit, bron: RIVM 2021.

6. Algemene en overige kenmerken

Woningbestand

Rozendaal kent 46 sociale huurwoningen en ruim 600 koopwoningen. De gemiddelde WOZ-waarde d.d. 1 januari 2023 geeft een beeld van het karakter van het dorp (bron: CBS- Statline).

	WOZ-waarde totaal	**WOZ-waarde koopwoning**	**WOZ-waarde huur-woning in bezit corporatie**	**WOZ-waarde ei-gendom overige verhuurders**
Nederland	368	439	249	323
Gelderland	365	435	236	293
Rozendaal[20]	750	790	372	471

Inkomen

Onderstaande tabel toont het gemiddeld vermogen per huishouden (2022) * 1.000 (bron: CBS- Statline).

	Gemiddeld vermogen	**Mediaan vermogen**
Nederland	309,8	135,1
Gelderland	313,0	159,0
Rozendaal[21]	1.070,8	526,3

Eenzaamheid

Eenzaamheid

33,3%
Rozendaal

48,6%
Nederland

Meerdere bronnen | **2022**

Mantelzorgers

Mantelzorg verlenen

15,2%
Rozendaal

13,4%
Nederland

Meerdere bronnen | **2022**

[20] De cijfers voor de gemeente Rheden liggen met resp. 346, 427, 229 en 260 onder het landelijk en Gelderse gemiddelde.
[21] Voor Rheden liggen de cijfers op 281,7 gemiddeld en 109,3 mediaan.

Bijlage 3: Regionale samenwerking

Inwoners beperken zich niet tot aan de gemeentegrenzen en bewegen zich vanzelfsprekend over gemeentegrenzen heen. Met name inwoners van Rozendaal maken gebruik van voorzieningen in Velp (gemeente Rheden), maar ook in Arnhem. Ook andersom komen inwoners uit omstreken naar Rozendaal voor het groen en Kasteel Rosendael. Binnen het sociaal domein werken we op onderdelen al intensief samen met de sub-regio Midden-Gelderland (Arnhem en omstreken, 11 gemeenten). Op gebied van de Gemeenschappelijke regeling GGD-VGGM (15 gemeenten rondom Ede en Arnhem) komen zorg en veiligheid samen. Voor de samenwerking binnen het Sociaal domein, beginnend met de gezamenlijke inkoop Wmo en Jeugdwet, hebben we een MGR (Sociaal Domein Gelderland) opgezet. De gemeenten in regio Arnhem voeren de inkoop en het contractmanagement en contractbeheer van de regionaal ingekochte zorg en ondersteuning gezamenlijk uit. Hierin zien we veel efficiency en schaalvoordelen, waarbij ook kennis en kwaliteit in de regio gebundeld zijn.

Op dit moment zijn de volgende modules verbonden aan de MGR[22]:

1. Inkoop. Onderdelen die we gezamenlijk inkopen: Jeugdwet en Wmo (met uitzondering van hulpmiddelen), Beschermd Wonen en activerend werk;
2. Werkgeversservicepunt;
3. Werkgeverschap Sociale werkvoorziening (WgSW);
4. Onderwijs: het Regionaal bureau Leerlingzaken, waar de uitvoering van de leerplichtwet en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten zijn ondergebracht;
5. Contractmanagement Inburgeringstrajecten. Het gaat hier om het contractbeheer en contactmanagement van inburgeringstrajecten die gemeenten zelf (gezamenlijk) hebben ingekocht.

Als het gaat om Passend Onderwijs (Passend Wijs) voor het Primair Onderwijs werken we samen met: Arnhem, Rheden, Rozendaal, Overbetuwe, Lingewaard en Renkum. Voor het Voortgezet onderwijs zijn we aangesloten bij het Onderwijs Zorg Centrum (OZC) regio Zutphen.

Kortom: we hebben een sterke band met en afhankelijkheid van de samenwerking in de regio in het realiseren van onze doelen. We willen hierin een bijdrage leveren op de aspecten die van belang zijn voor Rozendaal, in het bijzonder de prioritaire doelgroepen.

[22] Bron: www.mgrsdcg.nl.

Gemeente Rozendaal
T.a.v. College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9106
6880 HH VELP

Velp, 6 maart 2024

Betreft: gevraagd advies m.b.t. de Rozendaalse visie op het sociaal domein & publieke gezondheid 2024-2028

Geachte collegeleden,

Van mevrouw Jansma ontvingen wij het verzoek om een advies uit te brengen over de Rozendaalse visie op het sociaal domein en publieke gezondheid 2024-2028. Zij laat ons weten dat u ons inschakelt als adviesorgaan voor de gemeenteraad. Het is gebruikelijk dat wij u als college adviseren en wij richten ons advies dan ook aan u. Uiteraard kunt u besluiten om dit advies ook aan de gemeenteraadsleden ter kennisgeving voor te leggen.

Bij de totstandkoming van dit advies hebben wij een aantal Rozendaalse inwoners[1] gevraagd om met ons mee te denken. Zij herkennen het geschetste beeld van Rozendaal, maar maken daarbij wel een aantal kanttekeningen.

We hebben hun verdere suggesties zoveel mogelijk in de onderstaande adviezen verwerkt.

1. **Behoud de ‘kracht van klein in het sociaal domein’**

We juichen het toe dat de gemeente Rozendaal de beleidsmatige taken in het sociaal domein formeel belegt bij de gemeente Rheden om zo de inwoners van Rozendaal goed te kunnen blijven bedienen. Gemeente Rheden beschikt over een team van beleidsadviseurs op de verschillende beleidsterreinen die het sociaal domein omvatten. De beperkte formatie in de gemeente Rozendaal is kwetsbaar. Op deze manier kan de gemeente Rozendaal blijven voldoen aan de wettelijke taken in het sociaal domein en is continuïteit gewaarborgd.

Advies: zorg dat ambtenaren van de gemeente Rheden gebruikmaken van de aanwezige lokale kennis en kwaliteiten van de huidige beleidsmedewerkers van de gemeente Rozendaal. Rozendaal heeft een eigen uniek karakter, zoals ook omschreven in de visie. Uw ambtenaren kunnen dit goed overbrengen en ‘de kracht van klein in het sociale domein’ blijven waarborgen.

2. **Houd de lijnen kort voor de Rozendaalse inwoners**

Al jarenlang verzorgt de gemeente Rheden de uitvoering van de taken in het sociaal domein voor de gemeente Rozendaal. Verwachtingen, voorwaarden en resultaatverplichtingen zijn vastgelegd. Ten aanzien van beleid waren geen afspraken vastgelegd. Het is goed dat dit nu gebeurt. Beleid en uitvoering zijn zo meer met elkaar verbonden.

Advies: besteed extra aandacht aan communicatie richting de Rozendaalse inwoners. Een Rozendaler voelt zich immers meer verbonden met de gemeente Rozendaal dan met de gemeente Rheden. Zorg dat het voor inwoners van Rozendaal duidelijk blijft waar zij terecht kunnen voor ondersteuning en hou die drempel laag. U geeft dit al aan in uw visie. Voorkom

[1] De Rozendalers die hebben gereageerd op de oproep in In de Roos voor de ‘denktank’

dat inwoners alleen via omwegen tot de gewenste informatie en/of ondersteuning kunnen komen.

3. Zorg voor concretisering in uitvoeringsagenda

Het gaat goed met de Rozendalers, maar ook Rozendaal kent haar uitdagingen in het sociaal domein. In uw visie brengt u focus aan op een aantal doelgroepen met voor elke doelgroep een aantal aandachtspunten. Dat is goed. Het laat zien waar extra aandacht en ondersteuning nodig is en geeft een kader voor inhoudelijke en financiële keuzes. Echter, de geformuleerde ambitie bij elke focusgroep verdient meer concretisering. Wanneer bent u tevreden? Verder geven de inwoners ten aanzien van de doelgroepen en uitvoering nog wat suggesties mee: Zo zijn er zorgen over de jeugdhulp, waarbij de vraag is of de huidige werkwijze met een beperkt aantal aanbieders aansluit bij de behoefte en noodzakelijke hulp. Verder is online criminaliteit in Rozendaal is toegenomen, zo blijkt uit de veiligheidsmonitor. Daar valt nog wat te doen. En tot slot: er zit wel een groot gat tussen de jeugd en de oudste doelgroep. Wat gebeurt er voor de volwassenen en kun je als gemeente iets met de aanpak van het overmatig alcoholgebruik bij deze doelgroep?

Advies: zorg dat de ambitie/focus per doelgroep verder geconcretiseerd wordt en aansluiting vindt bij de speerpunten in het Koersdocument van de gemeente Rheden. Deze concretisering zou vervolgens een plek moeten krijgen in de uitvoeringsagenda van het Koersdocument en bijvoorbeeld in uw eigen kadernota.

4. Besteed meer aandacht aan mantelzorgers

Naast de genoemde doelgroepen zijn er ook andere inwoners die ondersteuning nodig hebben. Mantelzorgers worden niet expliciet genoemd in het visiedocument terwijl er grote druk ligt op deze groep door de dubbele vergrijzing en verschraling van het zorgaanbod. Ondersteuning van mantelzorgers is een wettelijke taak van de gemeente.

Advies: benoem de waarde van mantelzorg en op welke wijze de gemeente ondersteuning biedt.

5. Handreikingen voor de Omgevingsvisie

Een goede leefomgeving heeft, zoals u ook stelt, een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van inwoners. De Rozendalers die hebben meegedacht over dit advies geven mee dat zij zich zorgen maken over het openbaar groen. Zij merken op dat er veel kapvergunningen worden afgegeven. Ook geven zij mee dat de kwaliteit van de aanwezige voorzieningen in de openbare ruimte, zoals speelplekken, beter kan en dat het aantal bankjes in de gemeente beperkt is.

Advies: neem deze handreikingen mee in het proces dat leidt tot uw Omgevingsvisie die eind 2024 wordt vastgesteld.

Tot slot

Deze visie geeft ons inziens een goed beeld van Rozendaal met haar specifieke kenmerken en uitdagingen in het sociaal domein. De visie is een waardevolle basis om de beleidsmatige samenwerking met de gemeente Rheden goed vorm te kunnen geven.

Met vriendelijke groet,
Namens de adviesraad sociaal domein Rheden-Rozendaal

Angela Vos
Voorzitter

Gemeente ROZENDAAL

Overzicht Raadsinformatiebrieven ten behoeve van de Raadsvergadering van 19 maart 2024

Raadsinformatiebrief	B&W stellen voor
Het OOR/De Bosrank	Voor kennisgeving aannemen
Overzicht welzijnssubsidies 2023	Voor kennisgeving aannemen

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Buurtuitvoeringsplan en vervolgaanpak energietransitie 2024

Adviseur	: Dirk-Wim in 't Hof	**Datum B&W**	: 20 februari 2024
Programma	: Volksgezondheid en Milieu	**Datum Raad**	: 19 maart 2024
Portefeuillehouder	: Tineke van der Pas	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Om de ambities vanuit de meerjarenagenda Rozendaal energie neutraal waar te maken willen we ook in 2024 de actielijnen voortzetten. Dit voorstel is er op gericht om aanpak op basis van de uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal 2023-2025 voort te zetten. Hierbij betrekken we de aanbevelingen uit het buurtuitvoeringsplan. Daarvoor onderzochten we drie opties voor duurzame warmte in Rozendaal onderzocht. Uit het rapport Buurtuitvoeringsplan (aan uw raad toegezonden bij raadsvergadering van 12 december), vloeien bredere aanbevelingen voort over hoe we onze inwoners kunnen blijven ondersteunen bij de omschakeling naar een aardgasvrije toekomst en breder kunnen bijdragen binnen de vastgestelde actielijnen van de meerjarenagenda aan een energieneutraal Rozendaal.

Gevraagde beslissing
1. In te stemmen met de voorgestelde vervolgactiviteiten energietransitie in 2024.
2. Voor de uitvoering van de vervolgactiviteiten in 2024 een krediet a €.60.000,- beschikbaar te stellen en deze ten laste te brengen van de reserve energietransitie.
3. De begroting aan te passen aan dit besluit.
4. Kennisnemen van onze vervolg aanpak na 2024 zijnde:
    a. In het najaar van 2024 komen tot een voorstel voor de aanpak in 2025 met betrekking tot afronding van de Uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal 2023-2025.
    b. Vanaf herfst 2024 starten met het uitwerken van een nieuw ambitieniveau en kaders voor een nieuwe, bredere aanpak duurzaamheid vanaf 2026.

Wat willen we bereiken?
Het buurtuitvoeringsplan geeft inzicht in de haalbaarheid van drie warmte-opties en doet aanbevelingen voor het vervolg van het proces om te komen tot een betaalbare, betrouwbare, behaaglijke en duurzame toekomst voor onze inwoners, ook zonder aardgas. We hebben een overzicht opgesteld met daarin de activiteiten die we in 2024 gaan uitvoeren. Dat doen we in samenwerking met o.a. bewoners, de werkgroep duurzaam Rozendaal en andere externe partijen die ons hierbij ondersteunen zoals de energiebank Arnhem, Rijn-IJssel Energie coöperatie en Portaal.

Argumenten

1 De belangrijkste voor- en nadelen van warmteopties zijn voor Rozendaal in beeld gebracht

Elke warmteoptie kent voor- en nadelen die technisch, organisatorisch, financieel van aard zijn. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn:

a) Een collectief warmtenet is in De Moestuin niet rendabel te exploiteren en in Leermolensenk en Delhoevelaan alleen bij een deelname-percentage van 90%.
b) Het gebruik van een volledig elektrische warmtepomp leidt tot de meeste CO_2 besparing, maar is op korte termijn voor bewoners de kostbaarste optie omdat veelal nog een flinke verbouwing nodig is om een woning hiervoor geschikt te maken.
c) Voor de meeste inwoners is daarom de hybride warmtepomp-optie de meest voor de hand liggende (tijdelijke) oplossing bij de vervanging van een gasgestookte CV-ketel na 2026.

2 We vervolgen onze ondersteuning van inwoners met raad en daad

De vervolgactiviteiten in 2024 vloeien voort uit het Buurtuitvoeringsplan en zijn afgestemd en besproken met leden van het kernteam van bewoners, de werkgroep duurzaam Rozendaal en tijdens de raadsinformatieavond op 7 december 2023. Ook liggen de vervolgactiviteiten in de lijn van de reflectie van de raadswerkgroep die het proces van het buurtuitvoeringsplan mede heeft begeleid.

3 We benutten en behouden de energie-budgetten voor onze toekomstige aanpak

Voor de uitvoering van de vervolgacties in 2024 (en 2025) sluiten we aan bij de werklijnen en de hierbij behorende financiën zoals eerder goedgekeurd door de gemeenteraad**.**
Eind 2024 doen we een voorstel voor de uitvoering en beëindiging van de Uitvoeringsagenda Rozendaal energieneutraal 2023-2025 en starten we een proces voor nieuwe ambities en een bredere duurzaamheidsaanpak vanaf 2026.

Kanttekeningen

We zijn op onderdelen afhankelijk van derden

Als gemeente zijn we een van de spelers binnen de energietransitie. We zijn op vele onderdelen ook afhankelijk van de inzet door externe partijen. Bijvoorbeeld van de nationale overheid voor wat betreft subsidies, financiën, wetgeving en ambities. Maar ook van netwerkbeheerders, woningcorporatie en natuurlijk de bewoners zelf die uiteindelijk zelf hun woning moeten verduurzamen.

Bovenlokale belemmeringen bedreigen de voortgang van de energietransitie

Netcongestie vertraagt op dit moment de voortgang van de energietransitie. Dat geldt met name voor de aansluiting van grootschalige opwekprojecten m.b.t. wind en zon. Dat is in Rozendaal niet aan de orde. Toch moet ook in Rozendaal het elektriciteitsnetwerk worden versterkt naarmate het gebruik van elektrische verwarming en mobiliteit toeneemt. Ook met betrekking tot gevelisolatie kunnen huiseigenaren soms niet verder isoleren omdat er eerst ecologisch onderzoek nodig is waarvoor nauwelijks capaciteit beschikbaar is en waarvoor bovendien eerst de provincie aan zet is m.b.t. het verlenen van regionale ontheffingen.

Wat gaan we daarvoor doen?
We vervolgen onze duurzaamheids-aanpak op basis van de uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal 2023-2025 voor alle woningen in Rozendaal en betrekken hierbij de aanbevelingen uit het buurtuitvoeringsplan. Samen met een afvaardiging van bewoners (= kernteam) en op basis van de reflectie van de raadswerkgroep zijn de vervolgactiviteiten voor 2024 in beeld gebracht. De nadruk hierbij ligt op het concreet en actief ondersteunen van bewoners bij het energiezuiniger maken van hun woning door o.a.

1. Het verbeteren van de informatie voorziening via de gemeentelijke website en aanvullende communicatie via bijeenkomsten en publicaties.
2. Het aanbieden van energieadviezen. Hiervoor werken we samen met de energiebank Arnhem en Rijn-IJssel energie coöperatie.
3. Het voorzetten van financiële ondersteuning door het verstrekken van laag rentende duurzaamheidsleningen
4. Het stimuleren en starten van collectieve inkooptrajecten met betrekking tot glas, woningisolatie, warmtepompen en/of zonnepanelen;
5. Het afstemmen en samenwerken met buurgemeenten Arnhem & Rheden m.b.t. individuele en collectieve warmteopties, communicatie en voorlichting en het uitvoeren van ecologisch onderzoek t.b.v. isolatieprojecten;

Een overzicht van de uit te voeren activiteiten in 2024 inclusief een kostenindicatie treft u als bijlage 2 aan. In het najaar van 2024 doen we een voorstel voor de vervolgaanpak in 2025 met betrekking tot de evaluatie en de afronding van de Uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal 2023-2025. Ook starten we in 2024 met het uitwerken van een nieuw ambitieniveau en de hiervoor benodigde financiële kaders voor een nieuwe, bredere aanpak duurzaamheid vanaf 2026 en verder.

a) Planning
De vervolgaanpak is gericht op de activiteiten die we in 2024 willen uitvoeren.

b) Evaluatie
We monitoren de voortgang en sturen bij waar nodig binnen de kaders van het uitvoeringsprogramma. Voor 2025 stellen we medio november 2024 een nieuwe vervolgaanpak op en bespreken deze met de raad in lijn met dit voorstel.

c) Participatie en communicatie
Het proces voor het opstellen van het BUP kende in 2023 veel communicatie momenten zoals een intensieve overlegstructuur met bewoners, leden van de werkgroep duurzaam Rozendaal en externe bureaus, voortgangspublicaties in De Roos, het opstellen van een informatiekrant, een excursie naar een warmtenetwerk in Didam, buurtbijeenkomsten in Leermolensenk en Moleneind en een actualisatie van onze website met daarop alle gespreksverslagen en relevante rapportages van het BUP-proces. Desondanks zijn we ons er van bewust dat we nog niet alle bewoners goed hebben weten te bereiken. Goede informatievoorziening vanuit de gemeente blijft daarom een aandachtspunt.

De Rozendaalse raad is betrokken bij het proces om te komen tot een voorstel voor de raad. Op 12 april, 5 oktober en 7 december (= raadsinformatieavond) is de raadswerkgroep met de wethouders en leden van de werkgroep bijeen geweest om inbreng te geven en geïnformeerd te worden over het proces. In december ontvingen we een reflectie van de raadswerkgroep ten aanzien van het buurtuitvoeringsplan en de vervolgactiviteiten in 2024.

In de afgelopen periode is ook regelmatig overleg gevoerd met leden van de werkgroep duurzaam Rozendaal die het proces mede ondersteunen op basis van hun persoonlijke en professionele expertise. Deze leden van de werkgroep hebben aangegeven graag bij het vervolg van het proces betrokken te willen blijven. Ook enkele leden van het kernteam, bestaande uit bewoners die in de afgelopen periode actief hebben meegepraat en geadviseerd, hebben aangegeven graag mee te blijven denken.

d) Publicatie verplicht?
Nee.

Wat mag het kosten?
Uitvoeringsagenda Energieneutraal
Op 13 september 2022 heeft u ingestemd met de Uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal 2050 voor 3 werklijnen en uitvoeringscapaciteit voor de periode 2023-2025. Verstrekking van het krediet vindt plaats op jaarbasis. Om uitvoering te geven aan de in de Bijlage 2 benoemde activiteiten worden kosten gemaakt. Deze zijn indicatief geraamd op € 102.750. Daarvan weten we de uitvoeringscapaciteit (€ 42.750) te dekken uit de CDOKE-middelen. De overige kosten ten bedrage van €60.000 kunnen we – vooralsnog – niet via die CDOKE-regeling financieren. Daarvoor vragen we in dit voorstel krediet aan, ten laste van de reserve energietransitie.

Daarnaast zien we dat over 2023 een onderuitputting hebben van het budget uit het krediet dat beschikbaar is gesteld voor de actielijnen in 2023 (raadsbesluit 27 september 2022). We hadden een budget van € 127.750 beschikbaar voor 2023. Ook in 2023 bleek dat een groot gedeelte van de voorziene kosten bekostigd kon worden onder de CDOKE-regeling (en overige subsidieregelingen). Hierdoor kan het niet benodigde budget bij vaststelling van de jaarrekening terugvloeien naar de reserve energietransitie. Het gaat daarbij om € 17.015,45 restantkrediet voor uitvoeringscapaciteit en een restantkrediet van €81.008,99 vanuit het budget voor de werklijnen.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlagen

1. Buurtuitvoeringsplan
2. Activiteitenoverzicht Energietransitie 2024
3. Reflectie raadswerkgroep

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Buurtuitvoeringsplan en vervolgaanpak energietransitie 2024

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 februari 2024.

Besluit:

1. In te stemmen met de beoogde vervolgactiviteiten energietransitie in 2024.
2. Voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda Rozendaal energieneutraal in 2024 een krediet a €.60.000,- beschikbaar te stellen en deze ten laste te brengen van de reserve energietransitie.
3. De begroting aan te passen aan dit besluit.
4. Kennis te nemen van de vervolgaanpak van de Uitvoeringsagenda Rozendaal Energieneutraal in 2025 en het nader onderzoeken van de aanpak en verbreding van de duurzaamheidsambities vanaf 2026

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

WIJ GAAN VOOR DUURZAAM

Buurt Uitvoeringsplan Rozendaal

Leermolens Enk, Delhoevelaan e.o. en De Moestuin

Gemeente ROZENDAAL

samen met

SPECTRUM maakt samen leven mooier.

Qirion

Inhoudsopgave

Aanleiding	pagina 3
Gebiedsbeschrijving	pagina 4
Participatieproces	pagina 5
Onderzoek warmtealternatieven	pagina 14
Conclusie onderzoek en richtingen voor vervolg	pagina 18
Plan van aanpak uitvoering	pagina 19
Actieagenda	pagina 22
Bijlagen	pagina 23

Aanleiding

Heel Nederland is uiterlijk 2050 CO2-neutraal. Dat betekent onder andere voor woningen dat er gezocht moet worden naar manieren om de woningen warm te houden zonder het gebruik van aardgas of andere fossiele brandstoffen.

In de gemeentelijke transitievisie warmte is een eerste verkenning gedaan naar de warmtealternatieven in de gemeente Rozendaal. Deze is op 2 november 2021 door de gemeenteraad van Rozendaal vastgesteld. In deze transitievisie warmte is geconcludeerd dat in de gecombineerde buurten De Moestuin, Leermolens Enk en Omgeving Delhoevelaan mogelijk kansen liggen voor een collectief warmte alternatief. Vandaar dat voor deze buurten in de herfst van 2022 een vervolgonderzoek is gestart. Wat kan technisch, wat is financieel haalbaar, hoe verhoudt een collectief systeem zich tot individuele oplossingen en welk draagvlak is er in de buurten?

Samen met woningcorporatie Portaal, netbeheerder Liander, werkgroep Duurzaam Rozendaal en betrokken bewoners van deze buurten onderzochten we wat de mogelijkheden zijn voor duurzame warmte. De uitwerking daarvan krijgt zijn weerslag in dit Buurtuitvoeringsplan.

Gebiedsbeschrijving

In de buurten Leermolens Enk, Delhoevelaan e.o. en De Moestuin staat relatief oudere bebouwing met een gemiddeld bouwjaar tussen 1954-1963. De wijken zijn vrij dicht bebouwd en kennen weinig vrijstaande woningen. De Moestuin is ook de buurt waar het corporatiebezit geconcentreerd is. Woningcorporatie Portaal wil ook met de woningen aan de slag dus het is een goed moment om samen op te trekken. Het draagvlak en sociale cohesie lijkt in de buurt Leermolens Enk en de omgeving Delhoevelaan ook vrij hoog. Dit zijn kortom buurten waar een collectieve aanpak van isolatie met een verkenning van een kleinschalige warmtenet kansrijk lijkt. Buurten dus om samen mee aan de slag te gaan in de volgende stap van het maken van een buurtuitvoeringsplan.

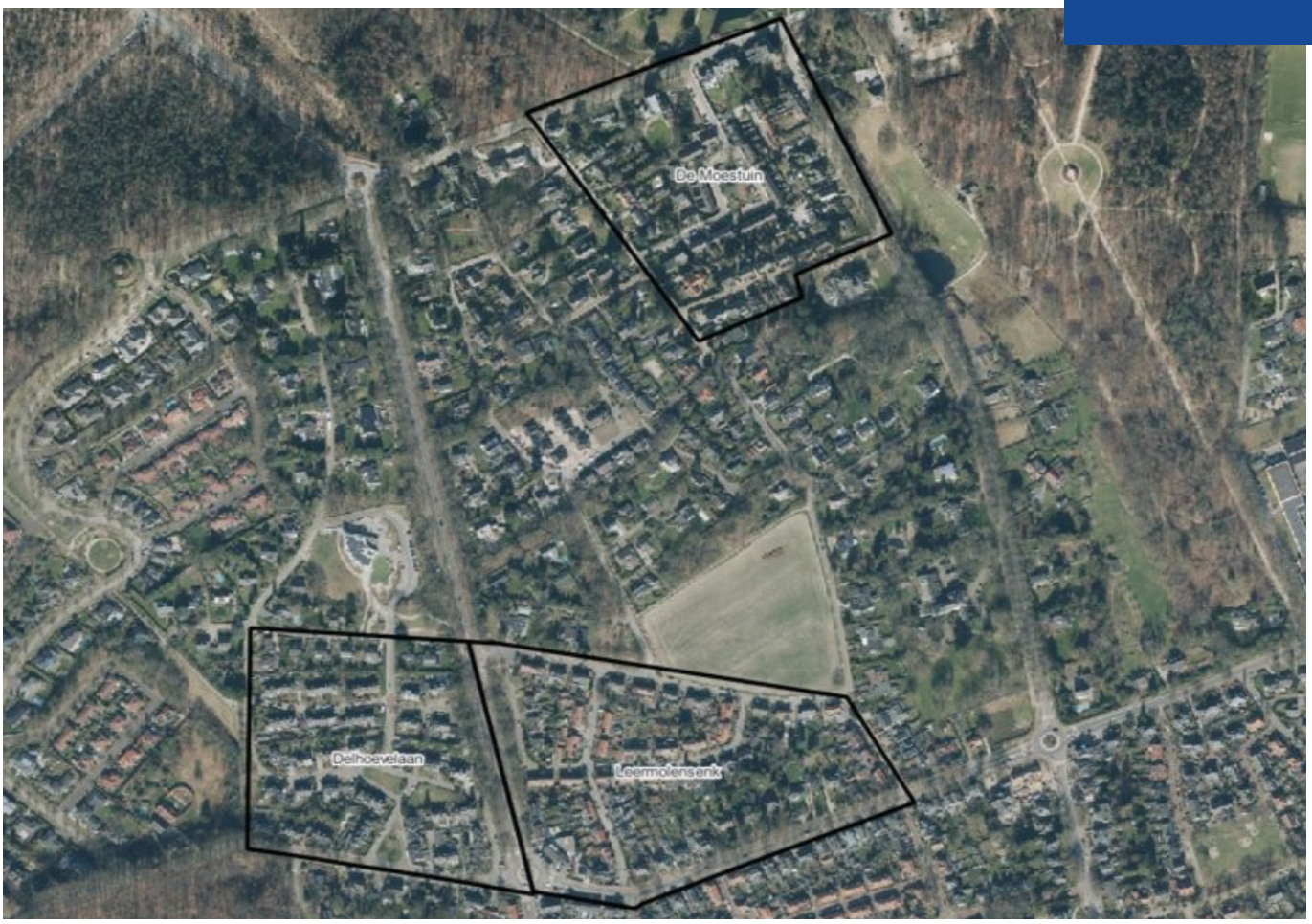

Leermolens Enk/Delvehoevelaan:

215 woningen
bebouwingsdichtheid tussen 1500 en 2500 km^2
bouwjaar tussen 1954 en 1963
vrij gemiddeld gasgebruik

De Moestuin:

84 woningen
bebouwingsdichtheid tussen 1500 en 2500 km^2
bouwjaar tussen 1954 en 1963
vrij gemiddeld gasgebruik

Participatieproces

In oktober 2022 gingen we in Rozendaal met bewoners van Leermolensenk, De Moestuin en de Delhoevelaan voor het eerst (per buurt) in gesprek over warmte. Aan de hand van een ‘buurtpaspoort’ werd per avond verduidelijkt welke mogelijkheden werden gezien om genoemde buurten te verduurzamen en over te laten gaan naar verwarmen zonder aardgas. Omdat juist in deze buurten ook kansen leken te zijn voor een collectieve vorm van warmte, een kleinschalig warmtenet, werd uitgelegd aan de aanwezigen dat de gemeente daarom juist hier graag wilde starten met een onderzoek. Zodoende zou de collectieve optie naast de andere mogelijke opties kunnen worden gezet. Ook werd groot belang gehecht aan het zoveel mogelijk betrekken van bewoners bij het proces. Het onderzoek begon op deze avond met het ophalen van informatie en vragen van bewoners.

Aan 3 tafels gingen we in gesprek over warmte, isolatie en het betrekken van de buurt bij het verduurzamingsproces. Werkgroep Duurzaam Rozendaal deelde kennis en ervaring op het gebied van isolatie en andere al bestaande duurzame activiteiten. Voor de Moestuin sloot woningcorporatie Portaal aan om met huurders in gesprek te gaan.

Op deze manier haalden we op welke kansen mensen zien, welke ideeën over warmtealternatieven er zijn en welke zorgen er leven. Ook de eerste vragen over de beschikbare warmtealternatieven werden beantwoord. Bewoners benadrukten onder meer dat de focus niet meteen moet liggen op de collectieve optie van het kleinschalige warmtenet. Mensen wilden vooral meegenomen worden in de afwegingen. We hebben tijdens de gesprekken opgehaald wie actief betrokken wil zijn en op welke manier.

Een duidelijke behoefte was meer inzicht en informatie. Welke alternatieven zijn er in Rozendaal en hoe is de afweging daarvan gegaan? Wat kunnen mensen (al) aan hun woning doen? Hoe ziet het onderzoeks- en overgangsproces eruit? Wat zijn de kosten? Alle inhoudelijke vragen hebben we waar mogelijk beantwoordt in de vragenlijst die we op de website **Duurzaam Rozendaal** voor iedereen beschikbaar hebben gemaakt. Ook een begrippenlijst is opgesteld.

Rode draad gesprekken

Inzicht in de alternatieven voor aardgas

Kortgezegd blijken in Rozendaal weinig tot geen warmtebronnen aanwezig, is er geen groot oppervlaktewater en geen industrie met restwarmte (warmte die overblijft na het productieproces). Verbranden van biomassa vindt de gemeente geen duurzaam alternatief en voor het boren naar diepere aardwarmte is de warmtevraag in Rozendaal te laag. Van hernieuwbare gassen (biogas of waterstofgas) is nog onvoldoende bekend in hoeverre toepassing voor woningen in de toekomst interessant is. Daarnaast is er nog te weinig beschikbaar. Naast een kleinschalige warmtenet met centrale warmtepompen blijven individuele oplossingen met warmtepompen over. Die voorziening kan warmte uit de lucht of bodem halen en heeft vaak (nog) een (aard)gasverwarming voor de pieken in de vraag zoals in koude winterweken. Voor deze opties is de verkenning per buurt gestart.

Vereiste isolatiegraad van de woning

Isoleren is een goed idee, om zo de energievraag en het energieverbruik terug te brengen. Er waren vooral veel vragen over het benodigde niveau van isoleren per woning en/of per collectief om in de toekomst uiteindelijk te kunnen kiezen voor een bepaalde warmteoptie. Tijdens het proces is per warmteoptie daarom door Qirion gekeken naar de minimum isolatiegraad en geschatte investeringskosten. Per buurt zijn berekeningen gemaakt en is, in overleg met de werkgroep Duurzaam Rozendaal, een standaardnorm als uitgangspunt genomen.

Proces en betaalbaarheid

Uitgangspunt van de raad is dat niemand in Rozendaal verplicht zal worden om mee te doen met een kleinschalig warmtenet. Zeggenschap is een belangrijk thema. De haalbaarheid/betaalbaarheid is kwantitatief onderzocht en gewogen aan de hand van (kosten)technische aspecten en criteria die samen met een kerngroep van bewoners is opgesteld. Daarnaast zijn ook meer kwalitatieve aspecten en criteria geformuleerd die uiteindelijk door de begeleidingsgroep duurzaam Rozendaal zijn verwerkt tot een gespreks(meet)methode om ook deze aspecten mee te kunnen nemen in de weging/vergelijking van de opties.

Procesplanning

Op basis van de opgehaalde informatie en in overleg met de werkgroep duurzaam Rozendaal hebben we een procesplan van aanpak opgesteld. We hebben met elk van de geïnteresseerde bewoners gebeld om te polsen hoe zij denken over hun eventuele bijdrage. Het procesplan heeft een informatie-, onderzoeks- en besluitvormingsfase meegekregen. Op aangeven van bewoners die in meer of minder mate een actieve rol wilden vervullen tijdens het proces hebben we uiteindelijk besloten om met één kernteam voor de drie buurten te werken en daarnaast een bewonersbuurtteam (per buurt) op te zetten. Met als insteek het betrekken van bewoners en het beter op maat terug kunnen koppelen van informatie en uitkomsten. Op 17 januari 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal dit procesplan vastgesteld. In de tijdsplanning van een jaar zag dat er zo uit:

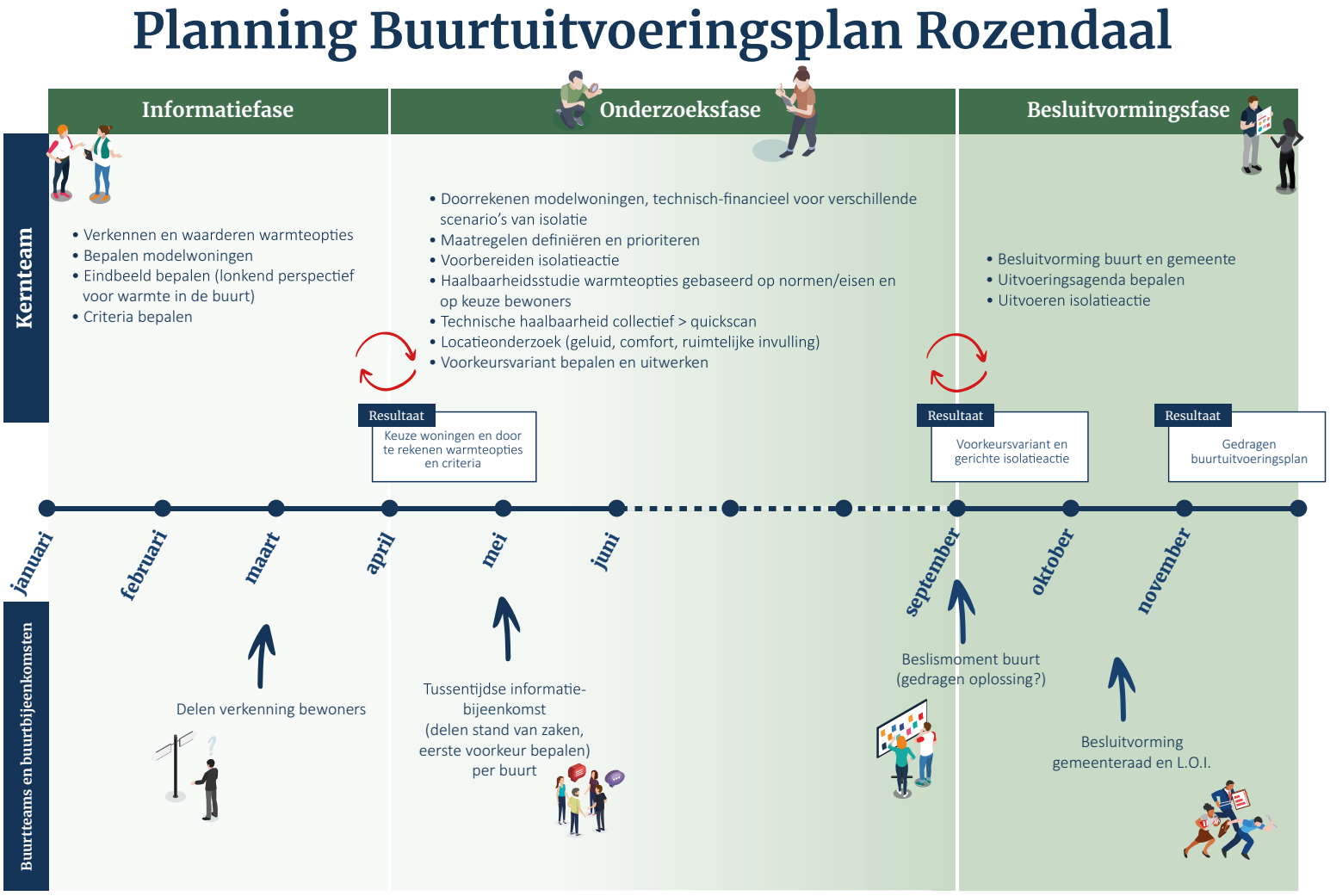

Kickoff Procesuitvoering met inrichting kernteam en buurtteams

Op 24 januari 2023 is een brede plenaire kickoff georganiseerd met alle betrokkenen om het procesplan toe te lichten en verduidelijken. We bespreken en toetsen het voorstel voor de groepsverdeling (kernteam en buurtteams) bij de deelnemers. Daarbij besteden we niet alleen aandacht aan de vragen en opmerkingen maar vooral ook aan communicatie als continue proces. We spreken af om informatie en actualiteit gedurende het proces op de website van de gemeente (via duurzaam Rozendaal) bij te houden. We spreken ook af dat een afvaardiging van de werkgroep duurzaam Rozendaal als begeleidingsgroep zitting neemt in het kernteam.

Kernteam en buurtteams

In het kernteam is elke buurt vertegenwoordigd met 1-3 bewoners. De rol van het kernteam is gericht op het inhoudelijk meedenken over zowel de kwantitatieve aspecten (technisch-, juridisch- en financieel gerelateerd) als over de meer kwalitatieve aspecten van de warmteverkenning (organisatorisch- en omgevings-gerelateerd). Daarnaast helpt het kernteam bij de vormgeving van een afwegingskader en bij het in het vizier houden van het langere termijnperspectief van een duurzaam ingericht Rozendaal waar het goed wonen is en blijft.

De rol van de buurtteams is wat minder intensief en gericht op het helpen betrekken van bewoners in de eigen buurt en het ondersteunen bij (de beste manier van) informeren en communiceren in en met de buurt. Indien nodig hebben kernteamleden een kort lijntje met de buurtteams. Per buurtteam wordt een app-groep gemaakt om contact te houden of informatie te delen.

Visie op een duurzame toekomst

We halen tijdens de kickoff ook op welke woorden opkomen als de deelnemers denken aan de warmtetransitie in hun wijk. Dit vormt de input voor het 'lonkend perspectief'; een duurzaam toekomstbeeld waar we naar toe willen werken. Woorden als solidariteit, echt duurzaam (breed), collectief op buurtniveau en onafhankelijkheid komen daarin terug. Er worden ook risico's benoemd. Het gaat dan vooral om korte termijn denken, smalle benadering (want het vraagstuk is breder dan alleen energie) maar ook om bijvoorbeeld landelijke randvoorden waar niemand lokaal invloed op heeft.

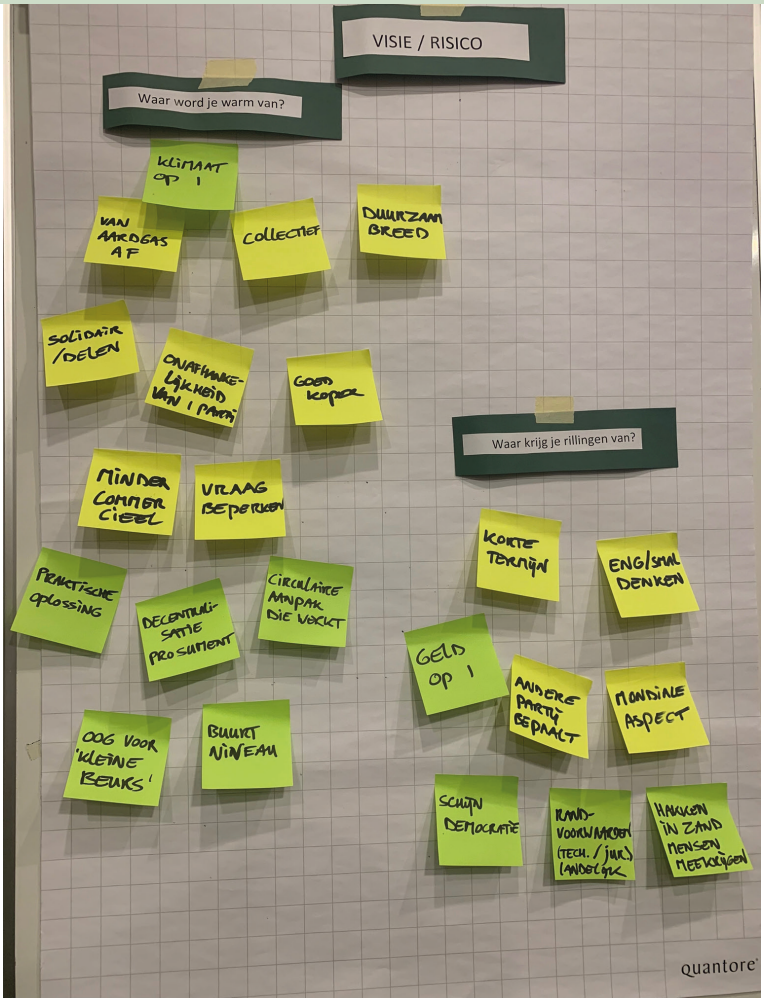

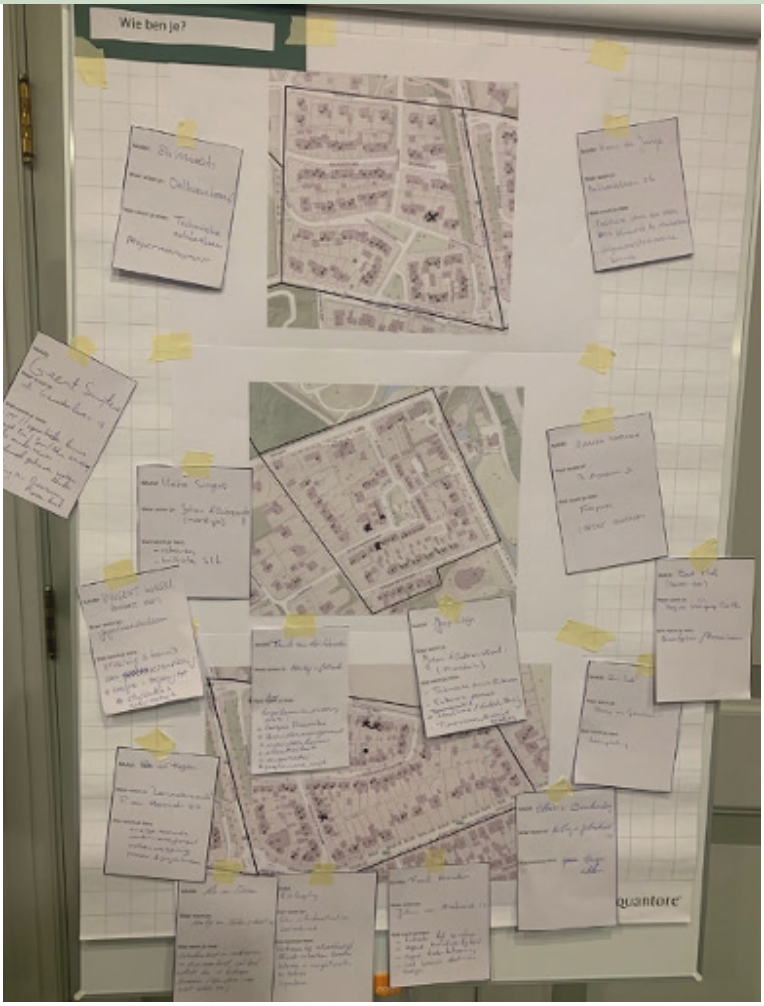

Informatie- en onderzoeksfase

Tijdens de informatie- en onderzoeksfase is het kernteam meerdere keren bij elkaar geweest. De bijeenkomsten werden door Spectrum georganiseerd en gefaciliteerd en daarbij is tussendoor veelvuldig afgestemd met de gemeente, de begeleidingsgroep duurzaam Rozendaal en Qirion.

Op ***8 februari*** kwam het kernteam voor het eerst bij elkaar en is gesproken over de warmteopties en de isolatiegraad per optie. Bestaande kaders en uitgangspunten (criteria transitievisie warmte en aanvullende kaders uit de raad van 17 januari) werden besproken en verder aangevuld.

Op 1 maart zijn vervolgens de kwantitatieve criteria, alsook het plan van aanpak, voor de analyse van Qirion besproken. Daarnaast is met behulp van een 'brown paper gesprek' een overzicht geschetst hoe in fases toegewerkt kan worden naar een gezamenlijk duurzaam toekomstbeeld (lonkend perspectief) voor de buurt. Dit wilden we doen door niet alleen (uitgewerkte) warmteopties te schetsen maar ook vormgevende gesprekken te hebben over wat bewoners belangrijk vinden voor een duurzame toekomst. En verder door het opstellen van een kwalitatieve scorings- en beoordelingslijst om warmteopties te kunnen vergelijken. Met de lijst in de hand werd door de begeleidingsgroep een (gespreksvoerings)methodiek ontwikkeld om op basis van een aantal gesprekken zo'n kwalitatieve vergelijkingsanalyse te maken (zie bijlage). Als doel werd geformuleerd om namens de bewoners een aanbeveling te kunnen doen aan de gemeente. Het buurtuitvoeringsplan kan met deze input de beleidsaanzet worden voor de toekomstige actie-agenda van de gemeente.

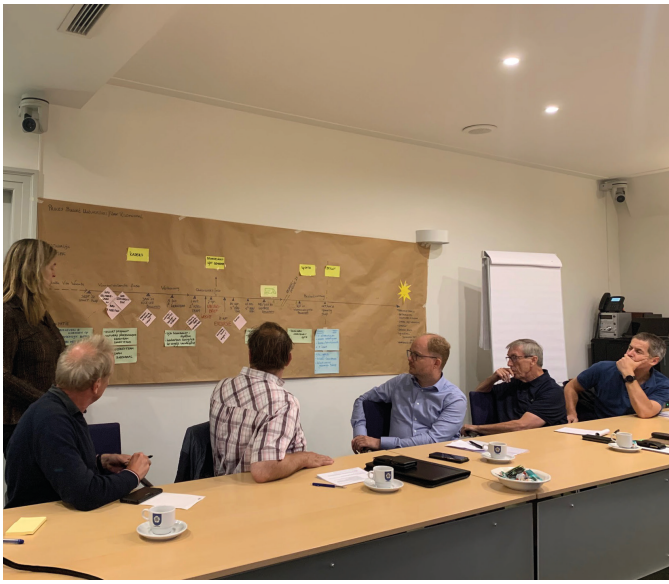

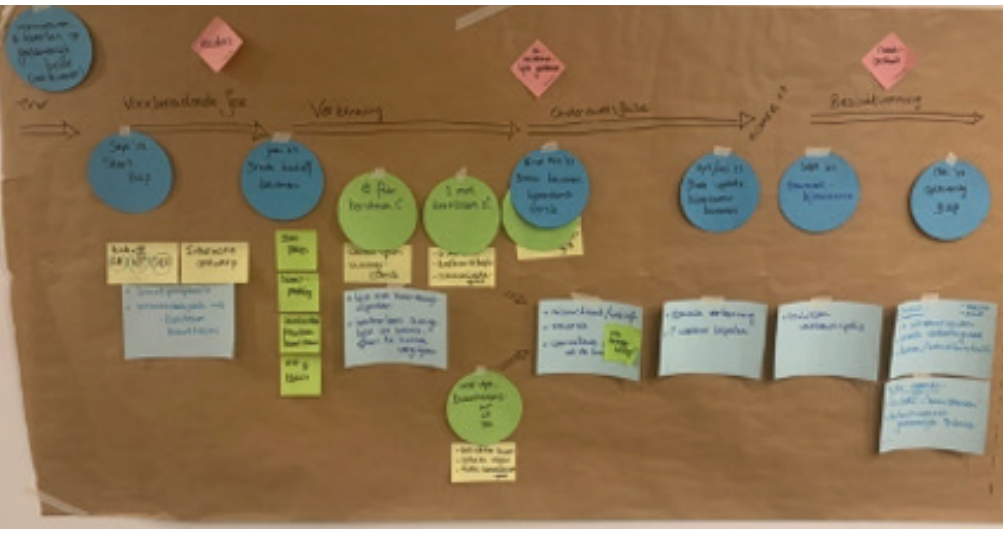

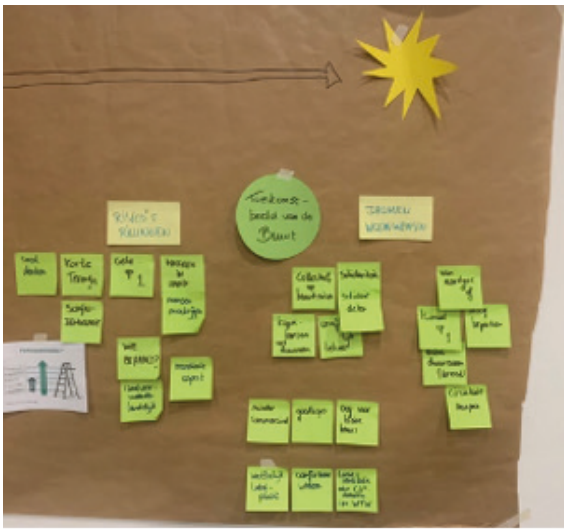

In de periode van maart/april zijn vervolgens verschillende activiteiten georganiseerd.

- Op ***12 april*** is een eerste gespreksbijeenkomst georganiseerd met het gemeentebestuur (wethouders en raadswerkgroep) en de begeleidingswerkgroep duurzaamheid om ze mee te nemen in het proces. En om de methode voor kwalitatieve toetsing te delen en in te zetten.
- Daarnaast is in samenwerking met het kernteam en de buurtteams een informatieve ***nieuwsbrief*** gepubliceerd en huis-aan-huis bezorgd bij de bewoners van de drie buurten.
- Verder is op ***21 april*** een informatieve excursie voor alle geïnteresseerde bewoners van de drie buurten georganiseerd naar een kleinschalig warmtenet in Didam. De voorzitter van de energie coöperatie in Didam heeft de aanwezige Rozendalers tijdens een presentatie meegenomen in de stand van zaken en de belangrijkste ontwikkelingen en stappen die in Didam zijn gezet. De nieuwsbrief, de powerpoint van Didam en een filmpje van de excursie zijn terug te vinden via de website Duurzaam Rozendaal.

- Op ***24 april*** kwam het kernteam voor de derde keer weer bij elkaar, waarbij de eerste (concept-) uitkomsten van de kwantitatieve analyse van Qirion werden gepresenteerd met veel vragen, opmerkingen en stof tot gesprek tot gevolg. Deze konden worden meegenomen naar een volgende, verbeterde versie. De kwalitatieve beoordeling werd nog toegelicht maar de toepassing werd, net als het maken van afspraken over communicatie, doorgeschoven naar de volgende bijeenkomst op ***22 mei***.
- Er werd toen een terugkoppeling gegeven over de aanvullingen en aanpassingen op de resultaten van het (kwantitatieve) onderzoek van Qirion, die we inmiddels ook hadden verwerkt tot drie visuele *infographics*. Opnieuw was er een levendige discussie. De bijeenkomst werd verder aangevuld met een sessie kwalitatieve weging en waardering (in twee groepen) met de methodiek zoals hierboven genoemd, ontwikkeld door de begeleidingsgroep duurzaam Rozendaal (Bart Poel, Frank van der Weiden en Vincent Wiegel). De groepen hebben in samenspraak de sessie later afgemaakt. Om een goede analyse te kunnen maken werd nog een aanvullende sessie met het gemeentebestuur gepland en een sessie om de uitkomsten/analyse te bespreken.
- En toen was het weer hoog tijd voor terugkoppeling naar de buurt. De maand ***juni*** is gebruikt om de beschikbare informatie te verwerken tot toegankelijke informatie voor alle bewoners. In afstemming met de buurtteams is de brede buurtbijeenkomst vervangen door een informatieve buurt-zomerborrel met inzet van de vrolijk gekleurde bus van Spectrum. We hebben een uitnodigingsflyer gemaakt en de eerste werd nog voor de zomervakantie op ***1 juli*** georganiseerd samen met het buurtteam Delhoevelaan. Zij dachten mee over de plek, nodigden medebuurtbewoners uit met de flyer door aan te bellen en plakten posters in de buurt. Het werd een gezellige bijeenkomst met levendige discussies waarbij opnieuw ook weer aan bewoners is uitgevraagd waaraan zij in deze transitie behoefte hebben en op welke manier zij betrokken zouden willen worden.
- De gemeenteraad is op ***4 juli*** schriftelijk geïnformeerd over de stand van zaken warmteontwikkeling inclusief infographics, waarna de zomervakantie het proces even op een lager pitje zette.

Bus-informatiebijeenkomst Delhoevelaan 1 juli 2023

Besluitvormingsfase

Op basis van de berekeningen en kwantitatief technische analyse van Qirion, de pictocharts en de gesprekken ontstond inmiddels langzaam maar zeker het beeld dat de kansen voor een (keuze voor een) kleinschalig warmtenet eigenlijk nihil waren. In de moestuin bleek geen sluitende businesscase mogelijk en in beide andere buurten zou 90% van de bewoners moeten deelnemen om dat wel mogelijk te maken. Vooral door de relatief hoge investeringskosten van de benodigde infra voor een warmtenet is het genereren van zo'n breed draagvlak in de buurt eigenlijk op voorhand een niet erg realistisch scenario. Deze constatering betekende ook dat er voor bewoners dus vooralsnog maar weinig te kiezen zou zijn.

Na de vakantie op 18 september werd het proces opnieuw opgestart met een 5e bijeenkomst met het kernteam. Er werden opnieuw opmerkingen en vragen over het rapport van Qirion gesteld. Over de uitgangspunten en ook bijvoorbeeld dat keuzes voor kleinschalige mini-warmtenetten (3-5 woningen) en ook voor PVT werden gemist. Informatie over de mogelijkheid van mini-netten zijn van meer recentelijke aard en geen onderdeel van het onderzoek van Qirion geweest, maar kunnen eventueel worden meegenomen als mogelijk vervolgonderzoek in het op te stellen buurtuitvoeringplan. De afspraak werd dat resterende vragen per mail konden worden gestuurd en dan nog verwerkt en meegenomen in het rapport.

Vervolgens werden de eerste resultaten van het kwalitatief onderzoek gepresenteerd door Bart Poel. Eindsituatie, woonkwaliteit en financiën werden als belangrijkste hoofdaspecten genoemd. Afspraak werd dat na 5 oktober wanneer de tweede sessie met het gemeentebestuur zou hebben plaatsgevonden een uitgebreider analyse en verslag kon worden gemaakt door de begeleidingsgroep.

Op burendag, 23 september, vond vervolgens de tweede informatieve buurt-borrel plaats die samen met het buurtteam in Leermolensenk werd georganiseerd. Hoewel de burendag-activiteit in de buurt niet doorging en het weer niet helemaal meezat, werd ook deze bijeenkomst gelukkig toch nog prima bezocht. Voor de Moestuin werd de buurt-bus-borrel tot nader orde uitgesteld, omdat woningcorporatie Portaal ondertussen bij de gemeente had aangegeven andere plannen te hebben met haar bezit in de buurt. Zonder de eigenaar van de huurwoningen is het lastig informatie te verstrekken en een gesprek te voeren met bewoners.

Bus-informatiebijeenkomst Leermolensenk 23 september 2023

De laatste kernteam bijeenkomst werd op ***8 november*** gehouden waarbij ook wethouder Tineke van der Pas aanwezig was. De nadruk van de sessie lag op de uitkomsten en analyse van de gesprekken die onder leiding van de begeleidingsgroep werden gevoerd over kwalitatieve aspecten van de warmtetransitie. De gehanteerde methodiek maakte weging en waardering van deze aspecten mogelijk. Een uitgeschreven analyse en advies door de begeleidingsgroep is bijgevoegd in de bijlage.

Daarna is ook een eerste opzet van onderhavig buurtuitvoeringsplan besproken, waarbij de resultaten van zowel de kwantitatieve analyse van Qirion als de kwalitatieve analyse van de begeleidingsgroep samenkomen in een actieagenda. Er zijn drie 'sporen' met een aantal voorstellen voor acties. Deze sporen werden verder aangevuld ter verwerking waarna de sessie met een bedankje van de wethouder werd afgesloten. Op ***29 januari 2024*** staat een afspraak in reservering om verdere betrokkenheid van kernteamleden en andere bewoners in het toekomstig proces te bespreken.

Onderzoek warmtealternatieven

Op basis van de warmtetransitievisie en de gesprekken met het kernteam, zijn de alternatieven voor de huidige warmtevoorziening geselecteerd. Randvoorwaarde was onder meer dat het alternatief voor 2030 gerealiseerd kan worden inclusief een inschatting van de technische en financiële haalbaarheid. Ook is in samenspraak een lijst met kwantitatieve en kwalitatieve aspecten/criteria opgesteld op basis waarvan opties kunnen worden vergeleken. De drie opties die zijn doorgerekend zijn:

Buurt Warmtepomp, lokaal collectieve oplossing met MT-net (70-400C)

De collectieve aard van deze warmteoptie biedt kans voor sturing vanuit de gemeente, socialisering van de kosten voor de bewoners, het collectief organiseren van de warmtelevering houdt het eigenaarschap lokaal en zorgt voor eigen regie. In de Transitievisie Warmte waren 3 gebieden als meest kansrijk voor een warmtenet in Rozendaal geïdentificeerd. Door gebrek aan andere lokale warmtebronnen is hier een Buurt Warmtepomp als optie gekozen (gelijk aan het Modulaire Energie Systeem toegepast in Didam).

Collectieve Buurt Warmtepomp

In een collectief energiesysteem is een centrale bron aanwezig, waarbij warmte via een warmtenet gedistribueerd wordt naar de individuele woningen waar een warmte afleverset de cv-ketel vervangt. Mogelijk dienen er leidingen aan- of omgelegd te worden om de afleverset te plaatsen in de woning. De warmtebron wordt gevormd door een buurt warmtepomp op basis van lucht (en een gasketel als piek en back-up voorziening). Met een temperatuur van 70oC kunnen bestaande woningen comfortabel verwarmd worden en warm water gebruiken. De buurt warmtepomp is modulair op te bouwen, waarbij toekomstige ontwikkelingen zoals op het gebied van waterstof en opslag ingepast kunnen worden. Een warmtebedrijf is nodig voor de realisatie en de exploitatie van het warmtenet en de warmtebron. Dit is op meerdere manieren te organiseren:

- De gemeente trekt een marktpartij aan die voldoet aan de voorwaarden en zelfstandig een net in eigenaarschap en beheer heeft
- De gemeente (met bewoners) richt een warmtebedrijf op dat eigenaarschap van het net heeft en marktpartijen worden aangetrokken om diensten te leveren

Individuele hybride warmtepomp

Elke bewoner kan voor zichzelf bepalen hoe en wanneer de overstap te maken is. Dit is een optie die op korte termijn toegepast kan worden zonder dat veel aanpassing aan de woning nodig is. Deze optie is geen volledig alternatief voor de gasketel, maar een tussentijdse verduurzamingsmaatregel die het gasverbruik reduceert.

Hybride Warmtepomp

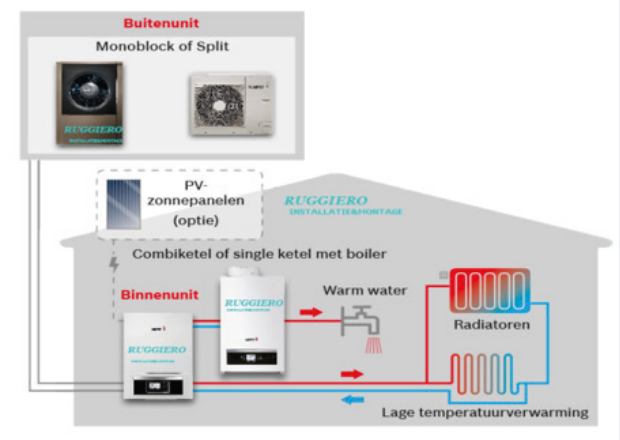

De hybride warmtepomp wordt gekoppeld aan de binneninstallatie naast de bestaande gasketel en neemt ruimte in binnen en buiten de woning. Een hybride warmtepomp heeft dezelfde werking als een lucht-water warmtepomp. De hybride warmtepomp levert het basisvermogen voor ruimteverwarming, mocht de buitentemperatuur te laag zijn, bijvoorbeeld 5 graden of lager, dan neemt de cv-ketel de functie ruimteverwarming over. Tevens voorziet de bestaande cv-ketel in warm tapwaterbereiding. Voor de warmtepomp zal er een buitenunit nodig zijn, deze produceert geluid dat aan wettelijke eisen moet voldoen om overlast te voorkomen (<40dB bij de buren). Hier dient in de plaatsing rekening mee te worden gehouden door deze op de juiste locatie te plaatsen of af te schermen .

Individuele All-Electric warmtepomp

Een lucht-water warmtepomp gecombineerd met de vereiste isolatiemaatregelen is een volledig aardgas vrije optie. Elke bewoner kan voor zichzelf bepalen hoe en wanneer de overstap te maken. Dit is een optie die op een redelijk korte termijn toegepast kan worden. Wel moet de woning over een goede isolatie beschikken omdat sprake is van een lage temperatuurverwarming.

All-Electric – Lucht waterwarmtepomp

In het All-Electric scenario wordt in deze studie uitgegaan van een lucht-water warmtepomp. Deze werkt op elektriciteit en haalt daarmee warmte uit de buitenlucht. Dit wordt omgezet naar bruikbare warmte voor het verwarmen van je woning en het bereiden van warmtapwater. Er zijn ook warmtepompen die warmte uit de bodem kunnen halen. Met warmtepompen is het noodzakelijk om de woning goed geïsoleerd te hebben. Tevens is een warmteafgifte systeem dat op lage temperatuur (<50 graden) werkt noodzakelijk, zoals convectoren of vloerverwarming.

Een warmtepomp bestaat uit twee delen: een binnen-unit en buffer en een buiten-unit. Hiervoor is ruimte nodig in en om de woning. De benodigde ruimte voor een binnen-unit en de buffer is vaak vergelijkbaar met de huidige gasketel plus een koelkast. De buiten-unit produceert geluid dat aan wettelijke eisen moet voldoen om overlast te voorkomen (<40dB bij de buren). Hier dient in de plaatsing rekening te worden gehouden door deze op de juiste locatie te plaatsen of af te schermen.

Uitkomsten kwantitatief onderzoek

Deze warmteopties zijn doorgerekend en vergeleken op kosten voor de woningeigenaar en CO2 uitstoot. Dat geeft het volgende beeld:

All-Electric

- Meest voordelig in verbruik
- Vereist mogelijk hoge investeringen, afhankelijk van al bestaande isolatiemaatregelen
- Grootste CO2-reductie van de drie opties, en nog meer haalbaar door de inkoop van hernieuwbare elektriciteit
- Vereist de meeste aanpassingen aan de woningen
- Vereist meer ruimte dan de huidige situatie in de woning voor de warmtepomp en een buffervat
- Een buitenunit wordt geplaatst waarbij rekening gehouden dient te worden met de wettelijke geluidseisen bij de buurpercelen en woningen. Voor rijwoningen wordt dit mogelijk problematisch
- Grootste vraag uit het elektriciteitsnet

Collectieve Buurt Warmtepomp

- Positieve business case is enkel mogelijk voor Leermolensenk en Delhoevelaan bij een hoge participatiegraad (>90%). Voor de Moestuin is ook bij een participatiegraad van 100% geen positieve business case te realiseren.
- Vereist hoge investeringen vooraf
- CO2-uitstoot is lager dan individuele hybride warmtepompen en hoger dan individuele lucht-water warmtepompen
- Straten zullen tijdelijk opengebroken worden en asfalt wordt vervangen door ander wegdek
- Isolatiemaatregelen niet noodzakelijk, wel mogelijk aanpassingen aan het inpandig leidingwerk nodig

Hybride warmtepomp

- In de TCO het voordeligst voor de kosten eindgebruiker per maand
- Gebruikt het meeste aardgas van alle opties en daarmee ook de hoogste CO2-uitstoot
- Vereist de minste aanpassingen aan de woningen en de openbare ruimte
- Vereist meer ruimte dan de huidige situatie in de woning om de warmtepomp te plaatsen
- Een buitenunit wordt geplaatst
- Twee apparaten om te onderhouden

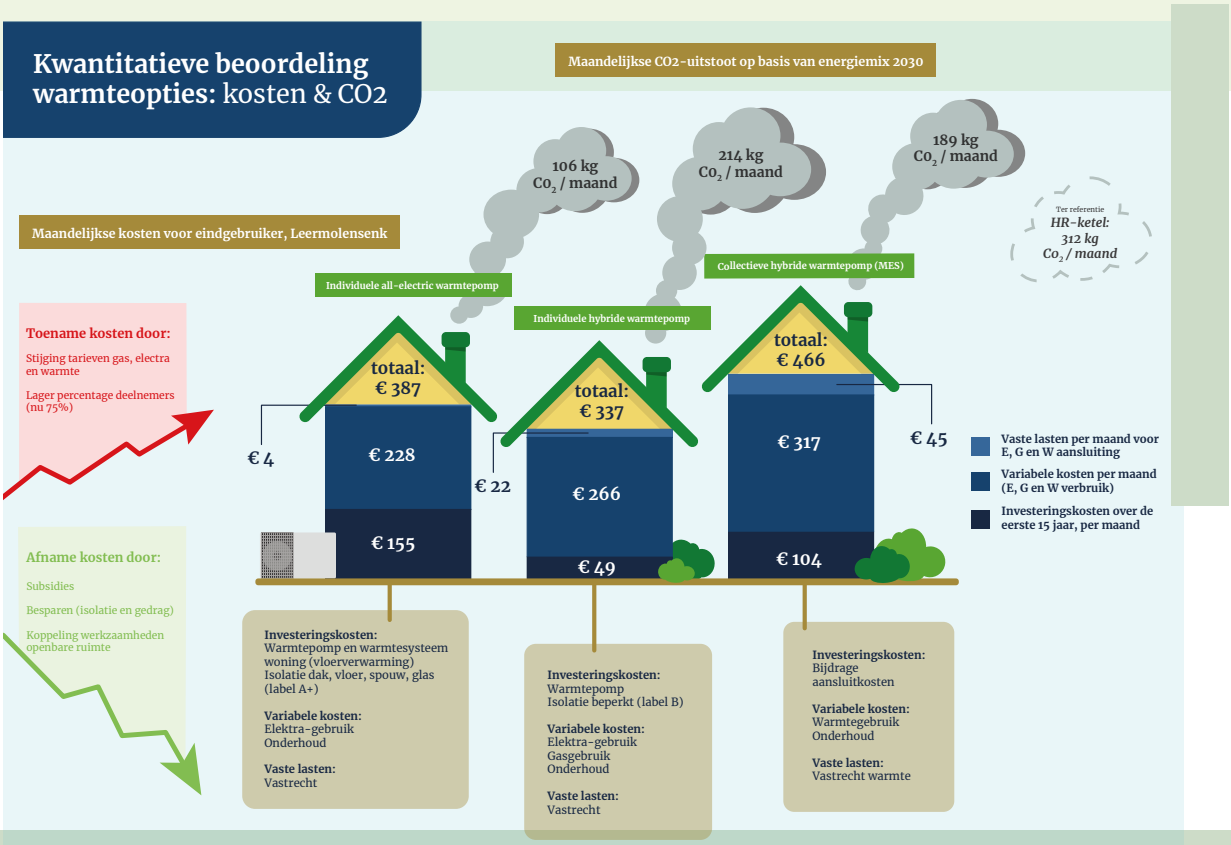

Bij het vergelijken van de warmteopties op kosten voor de gebruiker en CO2 uitstoot, is een berekening gemaakt op basis van gemiddelden. Hieruit komt de individuele hybride warmtepomp als voordeligste naar voren. De individuele all-electric warmtepomp levert de meeste CO2-reductie en is qua kosten voor de eindgebruiker de tweede, maar vraagt een flinke investering in isolatie. Het warmtenet vraagt een minder hoge investering aan de woning zelf, maar hogere vaste lasten (voor gebruik van het warmtenet) en variabele kosten omdat de warmtevraag hoger is. Betere isolatie kan die kostenpost omlaag brengen, maar vraagt uiteraard een hogere investering.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn dat:

- Een collectief warmtenet op dit moment in geen van de 3 onderzochte buurten rendabel is te exploiteren.
- Het gebruik van een volledig elektrisch warmtepomp leidt tot de meeste CO2 besparing, maar is op korte termijn voor bewoners de kostbaarste optie omdat voor de meeste woningen nog een flinke verbouwing nodig is om een woning hiervoor geschikt te maken.
- Voor de meeste inwoners is daarom de hybride warmtepomp-optie de meest voor de hand liggende (tijdelijke) oplossing bij de vervanging van een gasgestookte CV-ketel na 2026.

Elektriciteitsnet

Momenteel zijn er nog geen middenspanningsruimtes (MSR) of kabels die volledig belast zijn in de onderzochte buurten. Het is aannemelijk dat het net verzwaard moet worden. Wanneer en in welke mate is afhankelijk van de hoeveelheid warmtepompen, zonnepanelen en laadpalen in Rozendaal.

Het toepassen van een collectief warmtenet voorkomt waarschijnlijk geen verzwaring van het elektriciteitsnet voor 2050. Bij het All-Electric scenario moeten twee stations verzwaard en vijf nieuwe stations geplaatst worden. In het geval van een warmtenet is het nodig om twee stations te verzwaren en vier nieuwe stations te plaatsen. Hier zit weinig verschil tussen en dus zal niet de keuze voor een bepaald warmtealternatief, maar het extra vermogen van zonnepanelen en laadpalen een reden zijn om het elektriciteitsnet uit te breiden.

Uitkomsten kwalitatief onderzoek

De keuze voor een bepaald warmtealternatief wordt niet alleen gedaan op basis van kosten en techniek. Ook factoren als betrouwbaarheid, zeggenschap (invloed op de aanbieder) en gemak voor de bewoner spelen een rol. In verschillende sessies hebben we deze informatie opgehaald (zie hoofdstuk Proces). De werkgroep Duurzaam Rozendaal heeft dit vervolgens vertaald in een model om de warmteopties op deze kwalitatieve criteria te kunnen vergelijken. Niet om op basis van een cijfer een ranking te maken, maar om in beeld te krijgen waar overeenstemming en duidelijkheid over is en welke onduidelijkheden er nog zijn. Dat helpt bij het verbeteren van gerichte informatievoorziening over de mogelijke oplossingen en over verschilpunten.

Conclusies uit dit onderzoek zijn:

- Het is verstandig om nu (nog) geen besluit te forceren en de optie voor een buurtwarmtenet niet definitief overboord te gooien (uitgangspunten en aannames kunnen in de toekomst nog veranderen)
- Doen wat nu al kan omdat het duidelijk is, omdat het in alle scenario's nuttig is. Begin nu met het organiseren van voorlichting, promotie, collectieve inkoop, en uitvoering van isolatie.
- Verder uitzoeken wat onduidelijk is en verdiepen in de mogelijkheden van mini-netten (straat- of blokcollectief)
- Leg de nadruk op leiderschap en houdt de urgentie in het oog (lange vs korte termijn en lonkend perspectief)

Conclusie onderzoek en richtingen voor vervolg

Een collectief warmtesysteem voor de drie buurten gezamenlijk is op dit moment niet haalbaar zonder grote investeringen en (onrealistisch) hoog aantal aansluitingen. Ook per buurt is dat nu niet haalbaar. Wel is er nog veel te doen om inwoners vooruit te helpen in de individuele zoektocht naar de juiste keuzes in de warmtetransitie en hierin de verbinding in de buurten op te zoeken en te versterken. Ook is een kleinschalige combinatie van warmtevoorziening wellicht mogelijk. We richten ons daarom in het vervolg op de individuele oplossing zonder daarbij het gezamenlijke uit het oog te verliezen. We onderscheiden hierbij de volgende drie sporen:

1. Stimuleren en ondersteunen energiebesparing
Veel Rozendalers zijn al lang bezig met het isoleren van hun woningen. Toch is hier nog veel winst te behalen, ook in de 3 buurten van het BUP. Dit doen we door te inspireren, informeren en motiveren.

2. Verdiepen warmtealternatieven
Een toekomst zonder aardgas, dat is flinke uitdaging. Voor de buurten van dit BUP forceren we nu nog geen besluit over een warmteoptie, maar werken verder aan het maatwerk. Op woningniveau met een warmtepomp (eventueel via een hybride tussenvorm) of op straat / blokniveau met een miniwarmtenet. Dit vraagt om nader onderzoek en om maatwerkinformatie. Daarnaast zetten we in op het voorkomen van overlast door individuele oplossingen.

3. Uitbouwen coöperatieve beweging
De Rozendalers zijn uitstekend in staat om dingen zelf te regelen. Alleen, maar ook met elkaar. Zo ook op het gebied van duurzaamheid. In het proces van de warmtetransitie is wel duidelijk geworden dat er in Rozendaal potentie is om dit verder vorm te geven en uit te bouwen in een energie- of bewonerscoöperatie. Dat geeft meer draagvlak en verbinding.

De isolatie-opgave in Rozendaal

Het grootste deel van de woningen in de 3 onderzoeksbuurten van Rozendaal is na de Tweede Wereldoorlog gebouwd. In Leermolensenk staan 124 woningen uit de periode 1946 – 1974, 18 van voor 1946 en 2 van na 2006. De meeste woningen hebben een energielabel C, D of E maar van veruit de meeste woningen (72) is het label niet bekend. Van de 91 woningen in de Delhoevelaan e.o., heeft bijna de helft een C, D of E label. De andere helft is onbekend. Ook in De Moestuin zijn de energielabels grotendeels niet bekend. Van de wel bekende labels, overheerst label C.

Slechts een klein deel van de woningen heeft energielabel A of B. Deze woningen zijn in principe direct op lage temperatuur te verwarmen, zonder extra isolatiemaatregelen. Woningen die op lage temperatuur verwarmd kunnen worden noemen we ook wel aardgasvrij ready.

De woningen met energielabel C zijn in theorie ook zonder verdere isolatie-opgave op middentemperatuur te verwarmen. Op midden temperatuur (60 á 70 graden Celsius) kunnen verwarmen betekent dat er in principe met een warmtepomp verwarmd kan worden. Dit zou wel een fors hogere energierekening en minder comfort voor deze woningen betekenen t.o.v. goede isolatie en lage temperatuurverwarming (30 á 50 graden Celsius). Het is voor deze woningen dan ook logischer om eerst te isoleren en dan over te stappen op lage temperatuur-verwarming door middel van een warmtepomp.

Een aanzienlijk deel van de woningen kan met een beperkt aantal isolatiemaatregelen relatief goed geïsoleerd worden. En dus ligt er een financieel en technisch goed haalbare isolatieopgave om naar aardgasvrij ready en dus naar lage temperatuurverwarming te gaan.

Plan van aanpak uitvoering

Spoor 1. Stimuleren en ondersteunen energiebesparing

1.1 Collectieve inkoopacties

Collectief organiseren van isolatie helpt mensen bij het maken van keuzes. Betrouwbaar advies van regionale partijen en meer massa betekent eerder aan de beurt, mogelijk zelfs met korting (hoewel dat effect beperkt zal zijn). Uit een eerdere verkenning van Duurzaam Rozendaal, geldt dat zeker voor HR++ glas .

We selecteren per buurt en woningtypes de maatregelen met het meeste effect en organiseren daarvoor inkoopacties. Bij de bus-gesprekken in de Leermolensenk en Delhoevelaan e.o. is hiervoor een eerste verkenning gedaan van de behoefte dat als basis dient voor het verder vormgeven van de inkoopactie. De focus ligt daarbij niet puur op een scherpe prijs, maar zeker ook op kwaliteit en service van de aanbieders. Regionaal heeft de voorkeur.

1.2 Individueel advies met een collectieve aanpak

Bij veel mensen leeft de vraag of hun eigen woning geschikt is voor een warmtepomp. En welke type warmtepomp is dan het beste en wat kost dat dan? Het antwoord hierop hangt van veel zaken af en is per woning verschillend. Energiecoaching en maatwerkadvies (in de vorm van bijvoorbeeld het onafhankelijk laten maken van berekeningen) is daarom een logische vervolgstap. Door dit collectief te organiseren, zorgen we voor schaalvoordeel en eenduidigheid.

In Rozendaal was lange tijd een eigen energiecoach aanwezig die de dorpsgenoten gratis van onafhankelijk energieadvies voorzag. Nu dat niet meer zo is, is het logisch daarbij een samenwerkingspartij als Rijn en IJssel Energie coöperatie te zoeken, die ook in Rheden energiediensten verlenen. Zij hebben bijvoorbeeld een woningscan door een onafhankelijk energiecoach die in Arnhem en Rheden gratis te krijgen is.

In de buurten is het afgelopen jaar samenwerking met en tussen inwoners ontstaan op dit vlak, waar goed op doorgebouwd kan worden.

De warmtescanwandeling is een nuttig hulpmiddel bij het inzichtelijk krijgen van isolatielekken. Rijn en IJsselenergie biedt dit voor een groepje bewoners al gratis aan. **https://www.rijnenijsselenergie.nl/bespaaradvies/warmtewandeling/**

1.3 Communicatie en informatie

Het moet voor inwoners makkelijk zijn om informatie te vinden over de mogelijkheden om energie te besparen. Daar bleek ook echt behoefte aan.

Een website helpt, liefst vanuit de bewonerscoöperatie (zie later), maar ook het actief informeren en betrekken van de buurt. Voor veelgestelde vragen als hoe werkt een warmtepomp en welk type is geschikt voor mijn woning, is een onafhankelijke vergelijking van warmtepompen geschikt (zie kader). Informatieavonden met een specifiek thema helpen ook en kunnen bijvoorbeeld gaan over vragen als: hoe vind ik een goede balans tussen isoleren en ventileren, hoe weet ik of mijn woning geschikt is voor een warmtepomp of hoe kan ik isolatiemaatregelen financieren?

Verspreiden van verhalen uit de buurten is een ander belangrijk vervolg. We gaan op zoek naar goede voorbeelden en ambassadeurs. Deze ‘klushelden’ kunnen helpen bij het informeren van elkaar en anderen over isolatiemogelijkheden. Daar is in dit traject al zeker een eerste groep van ontstaan. Deze verhalen verspreiden we via de krant en website, maar waar bewoners dat willen ook in hun eigen buurt. Keukentafelgesprekken zijn daarvoor makkelijk te organiseren. Een kleine ondersteuning door de gemeente, bijvoorbeeld onkostenvergoeding, helpt hierbij.

Gemeente Overbetuwe heeft in samenwerking met de online warmtepompvergelijker een platform opgezet met lokale aanbieders (**https://warmtepompvergelijker.nl**)

Op het platform staat een overzicht van alle warmtepompen die lokale installateurs in een straal van 10 kilometer rondom de gemeente Overbetuwe kunnen aanbieden. Deelname voor installateurs is gratis. Elk van de 11 deelnemende installateurs heeft zijn eigen aanbod en prijzen ingevoerd.

Op hun beurt kunnen alle inwoners (mits woonachtig in de gemeente) hier bekijken welke warmtepompen geschikt zijn voor hun woning en voldoen aan hun wensen en eisen. Is er bij hen interesse? Dan kunnen inwoners direct bij een lokale installateur naar keuze een offerte aanvragen.

1.3 Isoleren en biodiversiteit

We willen goed doen voor het klimaat en daarom is het heel goed dat we onze woningen isoleren. Maar sommige isolatiemaatregelen kunnen juist weer andere problemen veroorzaken, zoals het verstoren van nesten van kwetsbare diersoorten. Bij het isoleren van woningen moet ook rekening gehouden worden met kwetsbare diersoorten die in de woningen kunnen leven, zoals de huismus, vleermuis of de gierzwaluw. In 2024 wordt in de hele bebouwde kom van de gemeente Rozendaal gestart met een ecologisch onderzoek om uit te vinden óf en wáár kwetsbare diersoorten zitten. Op basis van de uitkomsten kan geheel of gedeeltelijk ontheffing worden gegeven voor het uitvoeren van spouwmuurisolatie en het installeren van zonnepanelen. De verwachting is dat eind 2024 of begin 2025 de ontheffing kan worden verleend. Overige isolatiemaatregelen kunnen al eerder worden getroffen.

Spoor 2. Verdiepen warmtealternatieven

2.1 Kleinschalige warmtenetten, onderzoek

Op dit moment is een rendabele exploitatie van een buurtwarmtenet niet kansrijk. Toch kent deze opties voordelen qua ontzorging van woningeigenaren en ten aanzien van de organisatorische en technische uitvoering. Ook zal de nu nog negatieve business case door stijgende aardgasprijzen naar verwachting steeds positiever worden. Door nu te wachten zullen echter steeds meer inwoners overschakelen naar een individuele (hybride) warmtepomp. En hoe meer mensen kiezen voor een individuele oplossing, hoe lastiger de collectieve optie kan worden gerealiseerd. Daarom willen we een vinger aan de pols houden of en hoe de nu nog negatieve business case van een warmtenet sneller positief te krijgen is. Bijvoorbeeld door extra financiering of subsidies te verwerven en te onderzoeken in hoeverre de gemeente Rozendaal zelf een rol wil spelen bij de oprichting van een lokale energie coöperatie of warmtebedrijf.

Naast een warmtenet voor een wijk of buurt, zijn er ook mogelijkheden van kleinschalige oplossingen van warmte. Dit is in het onderzoek nog niet meegenomen omdat dit een nieuwe ontwikkeling is en bovendien meer organisatie vraagt.

Wat is er nodig om inzichtelijk te krijgen of dit kansrijk is? De eerste verkenningen van dit soort warmtenetten zijn inmiddels bekend.[1] Een belangrijke conclusie is dat dit vraagt om meer organisatie en efficiency. In specifieke situaties kunnen deze oplossingen belangrijke technisch-economische voordelen bieden. Ook kan de schaal goed werken voor draagvlak en inclusiviteit. De organisatie van een miniwarmtenet vraagt extra aandacht. De kleine schaal is zowel een kans (om iedereen echt mee te laten doen) als een uitdaging (veel meer eigen organisatie). Het gaat daarbij ook om de rol die de gemeente kan pakken in de organisatie en (financiële) ondersteuning.

Of dit haalbaar is en zo ja op welke locatie(s) en op welke schaal, is een interessant vervolgonderzoek. We gaan samen met een nader te bepalen verkenningsgroep in gesprek met aanbieders en gebruikers van deze netten om zo een beter beeld te vormen van de kansen. Dit doen we samen met geïnteresseerden uit de wijk. Te denken valt aan het inzichtelijk krijgen van het minimumaantal deelnemers, de benodigde organisatievorm en het maken een checklist (zoals bereidheid van alle directe buren om mee te doen, vergelijkbaarheid van de woningen en inzicht in de energiehuishouding).

[1] Zie bijvoorbeeld rapport Verkenning mini-warmtenetten, Next2Company, april 2023

2.2 Regels / voorwaarden warmtepompen

Een veel gehoorde zorg bij warmtepompen is de impact op de omgeving, met name wat betreft geluid. Per 1 april 2021 worden nieuwe geluidseisen gesteld aan (nieuw te plaatsen) buiten opgestelde installaties voor warmte- of koude opwekking. Het gaat hierbij om warmtepompen en airco's die worden toegepast bij woningen en woongebouwen. Deze installaties mogen niet meer dan 40 dB geluid veroorzaken bij de buren. Met deze landelijke geluidsnorm worden buren beter beschermd tegen geluid van warmtepompen en wordt de ontwikkeling van stillere warmtepompen bevorderd. Afhankelijk van een aantal factoren kan bepaald worden of er wel of geen omgevingsvergunning nodig is. Denk daarbij aan het soort warmtepomp dat u kiest en de locatie waar u de warmtepomp wilt plaatsen. Indien van toepassing verleent de omgevingsdienst hiervoor vergunningen. De gemeente speelt een rol qua informatievoorziening, bijvoorbeeld over het kiezen van de meest geschikte locatie en het installeren van een geluidsdichte kap. Dit doen we in samenwerking met de ODRA.

Spoor 3. Uitbouwen coöperatieve beweging

3.1 Energiecoöperatie

Rozendaal heeft een energiecoöperatie (Zonneroos) maar deze is op dit moment beperkt actief. De Stichting Rozendaal Groen is opgericht in februari 2021 ter behartiging van formele zaken als verzekering van de vrijwilligers, contractuele zaken en financiën. Deze stichting is met name opgezet voor het organiseren van de Kindertuin Rozendaal. De stichting heeft ten doel: het entameren en ondersteunen van activiteiten in en nabij de gemeente Rozendaal gericht op verduurzaming, vergroening en bewustwording van onze relatie met de natuur. Daarnaast is uiteraard de werkgroep Duurzaam Rozendaal erg actief. Zij zijn ook bezig met hun toekomst en organisatievorm.

Belangrijk voor een toekomstbestendig Rozendaal is aan te sluiten bij wat er is en bestaande structuren en thema's nog robuuster te maken. Dit zijn in elk geval de thema's energie en groen. Een mogelijke aanvulling is het thema 'sociaal'. Komende periode inventariseren we daarom in gezamenlijkheid of een bewonerscoöperatie een passende vorm is en hoe een eventuele oprichting kan worden ondersteund.

3.2 Uitbreiden andere thema's

Met een bewoners- of energiecoöperatie met leden kan de werkgroep zich met meer mandaat ontwikkelen tot een volwaardige gesprekspartner van de gemeente betreffende bovengenoemde thema's. Daarbij gaat het in ieder geval om activiteiten rond (kleinschalige) opwek en besparing van energie, biodiversiteit en hemelwateropvang. Mogelijk gecombineerd met opslag van elektriciteit in de buurt, deelauto's en/of een voedselbos.

Via laagdrempelige informatieve activiteiten en (informele) ontmoeting, kan de warmtetransitie en duurzame leefomgeving verder worden vormgegeven waarbij tegelijkertijd ook de mogelijkheden voor mensen om elkaar in de buurt te leren kennen en ontmoeten worden uitgebouwd. Daarbij raak je aan bovengenoemd thema 'sociaal'. Tijdens het proces en in gesprekken is veelvuldig opgemerkt dat ontmoetingsplekken in Rozendaal schaars zijn. Dit heeft voor de toekomst extra aandacht nodig.

Actieagenda

Samenvattend komt dat neer op de volgende actiepunten per fase van voorbereiding en uitvoering

Voorbereiding:

- Juiste samenwerkingspartners zoeken voor inkoopactie
- Verkenningsgroep / onderzoeksgroep verdieping kleinschalige warmtenetten oprichten
- Informatie website updaten en communicatieplan maken samen met partners
- Energiecoaching en woningadvies opzetten ism Rijn en IJssel Energiecoöperatie.
- Subsidiebeleid ontwikkelen als onderdeel van de isolatieaanpak (incl. mogelijkheid leningen)
- Samenwerking gemeente Rheden verkennen op gebied van ecologisch onderzoek, isolatie (inkoopactie) en advisering
- In beeld brengen van wat er is aan inwonersorganisaties en in gesprek met deze organisaties over hun wensen en ideeën
- Waar mogelijk (nationale) subsidieprogramma's of-kansen volgen en aanvragen

Uitvoering:

- Ecologisch onderzoek uitvoeren voor bebouwde kom (eventueel in samenwerking met Rheden)
- Met verkenningsgroep criteria / checklist opstellen wanneer een miniwarmtenet interessant kan zijn
- Informatievoorziening geluid warmtepompen (ism ODRA)
- Indien haalbaar: vormgeven en oprichten bewoners coöperatie (inclusief taken en reikwijdte; meer thema's)
- Lopend project mbt subsidie voor bewoners met energiearmoede verder uitvoeren

Bijlagen

Bijlage 1. Buurtpaspoorten

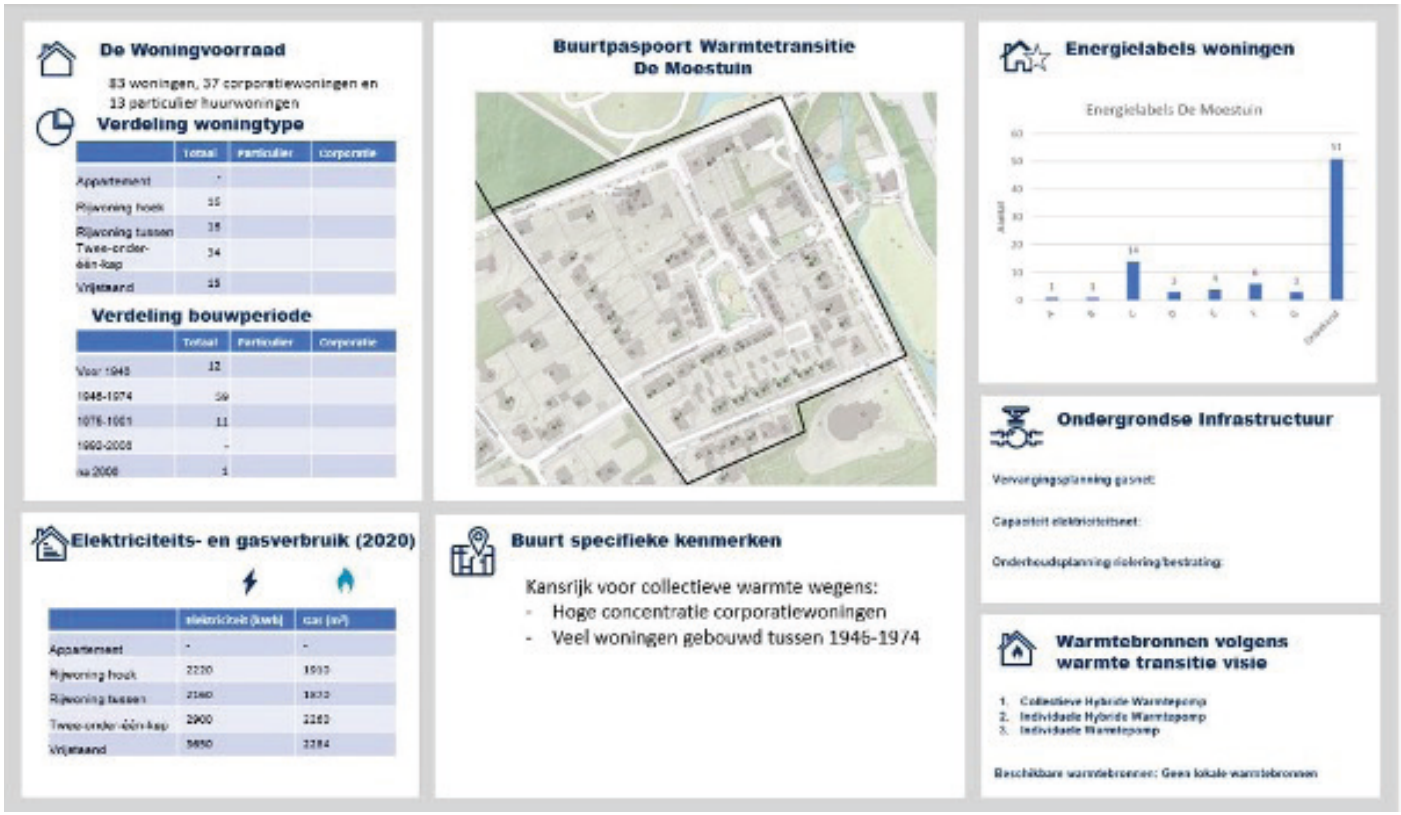

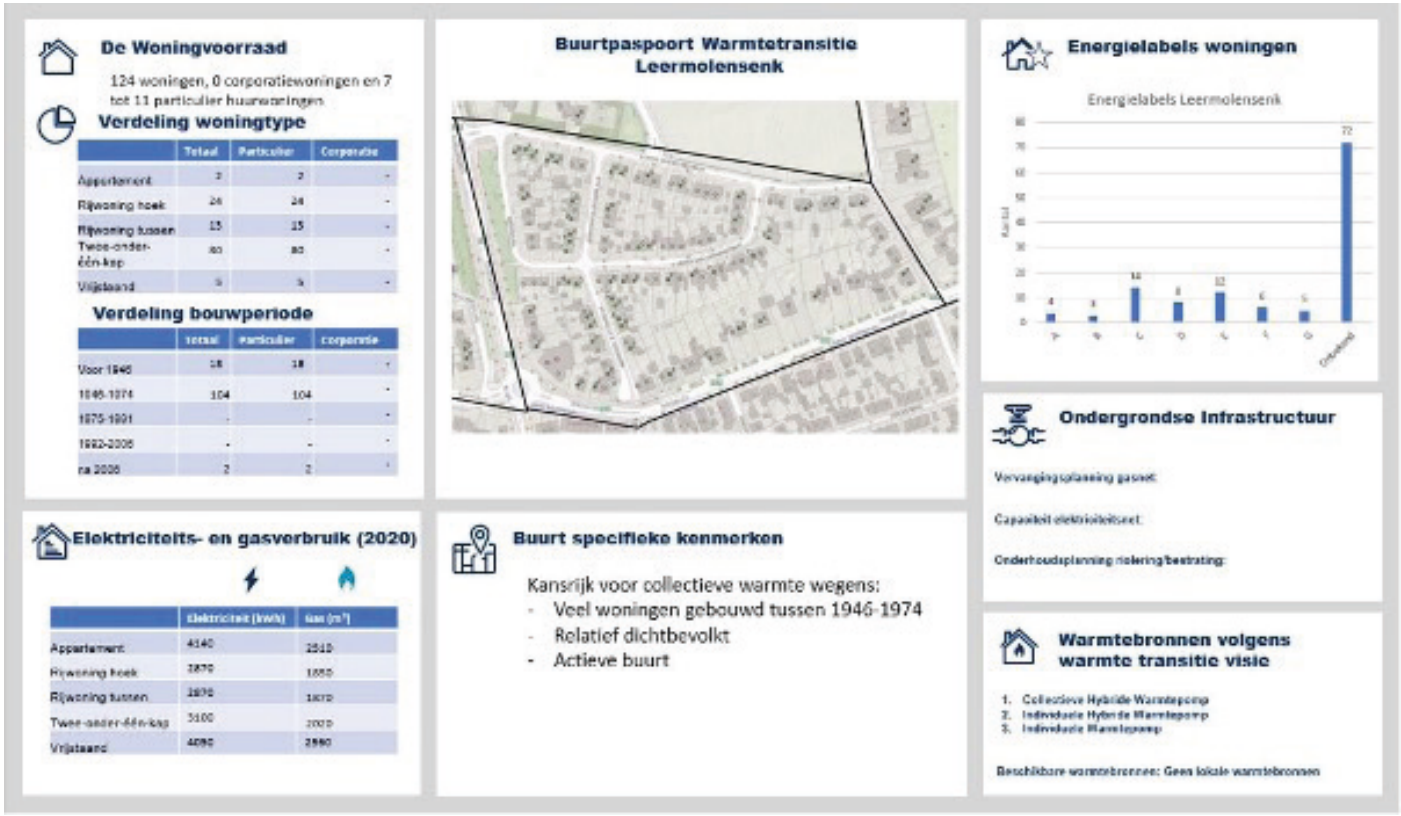

De Woningvoorraad

91 woningen, 0 corporatiewoningen en 5 tot 6 particulier huurwoningen

Verdeling woningtype

	Totaal	Particulier	Corporatie
Appartement	-	-	-
Rijwoning hoek	22	22	-
Rijwoning tussen	24	24	-
Twee-onder-één-kap	57	57	-
Vrijstaand	8	8	-

Verdeling bouwperiode

	Totaal	Particulier	Corporatie
Voor 1946			
1946-1974	91	91	-
1975-1991	-	-	-
1992-2000	-	-	-
na 2000	-	-	-

Buurtpaspoort Warmtetransitie Delhoevelaan

Energielabels woningen

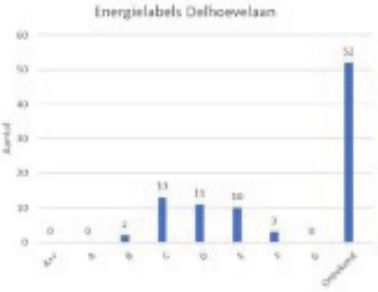

Ondergrondse Infrastructuur

Vervangingsplanning gasnet:

Capaciteit elektriciteitsnet:

Onderhoudsplanning riolering/bestrating:

Elektriciteits- en gasverbruik (2020)

	Elektriciteit (kWh)	Gas (m³)
Appartement	-	-
Rijwoning hoek	3480	2330
Rijwoning tussen	3800	2210
Twee-onder-één-kap	4740	2940
Vrijstaand	4180	2810

Buurt specifieke kenmerken

Kansrijk voor collectieve warmte wegens:

- Veel woningen gebouwd tussen 1946-1974
- Relatief dichtbevolkt
- Actieve buurt

Warmtebronnen volgens warmte transitie visie

1. Collectieve Hybride Warmtepomp
2. Individuele Hybride Warmtepomp
3. Individuele Warmtepomp

Beschikbare warmtebronnen: Geen lokale warmtebronnen

Bijlage 2. Criteria onderzoek warmteopties

Kwantitatief

- Betrouwbaarheid technische betrouwbaarheid. Technische en ook financiële constructies om het betaalbaar te houden.
- Betaalbaarheid (rekening houdend met emissies en wetgeving)
- Toekomstbestendig dwz rekening houdend met emissies en wetgeving
- Realiseertermijn
- CO2-besparing en energie-efficiency
- Geluid
- Luchtkwaliteit (binnen en buiten)
- Materiaalgebruik

Toegevoegd op 8 februari:

- Toekomstbestendig qua schaalbaarheid: dwz modulair op te bouwen
- Mogelijkheid tot koelen ook meenemen

Kwalitatief

- Betaalbaarheid solidariteit en oog voor kleine beurs!
- Betrouwbaarheid sociale (partner)betrouwbaarheid (redundantie).

Toegevoegd op 8 februari:

- 'Gedoe' aan de woning en in de straat (ook juridisch/financieel). Is een loketfunctie om te ontzorgen mogelijk?
- Toekomstbestendig qua afhankelijkheid van partners: Is een open warmtenet mogelijk? Mogelijkheden beheer?
- Sociale koppelkansen voor 'brede' duurzaamheid: de energietransitie is inzetbaar als bredere hefboom. Denk aan mogelijke combinatie met voedselbos, ontmoetingsplek oid. Mensen kunnen hierdoor ook breder worden 'aangeschakeld'.

Toegevoegd op 1 maart:

- Autonomie en Zelfbeheer (in welke mate is zeggenschap/eigenaarschap mogelijk?)
- Governance (hoe is toezicht en bestuur geregeld?)
- Transparant verdienmodel met duidelijkheid in kostenopbouw en begrijpelijke afrekening (kan ik goed aflezen waarvoor ik betaal?)
- Esthetiek en inpasbaarheid in de (openbare) ruimte
- Toegankelijkheid: heeft iedereen toegang? (ook qua financieringsconstructies)

Gemeentelijke criteria/kaders

Door de gemeenteraad van Rozendaal zijn op 14 februari aanvullende kaders ten behoeve van de uitwerking van het Buurtuitvoeringsplan vastgesteld, zijnde:

- Keuzevrijheid voor inwoners in warmte alternatief (bewoners hebben de keuze om individueel hun woning te verduurzamen of te participeren in een collectief warmte buurtsysteem).
- Vergelijkbare informatie van individuele en collectieve warmte oplossingen, zodat inwoners beide opties tegen elkaar kunnen afwegen, inclusief financiële uitwerking.
- De toekomstige warmte oplossing is CO2-neutraal.
- Geen verplichting voor inwoners tot keuze voor collectieve warmte oplossing. Ook worden zij nog niet verplicht tot een (gelijkwaardige) individuele warmte oplossing. Dit is in lijn met het bestaande kader en coalitieakkoord: Voor 2030 geen huizen verplicht van het aardgas.
- Heldere kaders over eigendom én besturing van een collectieve warmte oplossing. (Dit in het aankomende proces nader uit te werken).

- Kaders voor bijdrage gemeente aan collectieve warmte oplossing en aansluitkosten woningen (BAK) als ook voor bijdrage gemeente aan individuele warmte oplossingen. (Dit in het aankomende proces nader uit te werken).
- De impact van (collectieve) warmtesystemen op de ruimtelijke omgeving moet passen in de op te stellen omgevingsvisie.

Qirion

Rapportage Haalbaarheidsstudie Rozendaal

Manon Schenkels, Alwin van der Ven & Rogier Berndsen
Qirion EC | Duiven

Status: Definitief
Versie: 1.1
7-11-2023

1. Context

Om in Rozendaal te kunnen kiezen voor een duurzaam warmte-alternatief, is het nodig om te bepalen waarop deze keuze gebaseerd wordt en wie de uiteindelijke keuze maakt.

Een van de onderdelen hierbij is de afweging van de technische en financiële haalbaarheid van de mogelijke opties. Deze rapportage geeft inzicht in de haalbaarheid van drie gekozen warmte-alternatieven, voor de drie aangewezen startbuurten in de transitie visie warmte.

Deze rapportage is tot stand gekomen in samenwerking met Spectrum, de gemeente, werkgroep Duurzaam Rozendaal en de Kernteamleden en is onderdeel van het opstellen van het Buurt Uitvoerings Plan Rozendaal.

Voor vragen over de inhoud van deze rapportage kunt u terecht bij Manon Schenkels (manon.schenkels@qirion.nl) of Alwin van der Ven (alwin.van.der.ven@qirion.nl).

2. Inhoudsopgave

1. **Context**
2. **Inhoudsopgave**
3. **Scope**
4. **Proces**
5. **Warmteopties Selecteren**
    1. Geselecteerde Warmteopties
    2. Afgevallen Warmteopties
6. **Haalbaarheidsstudie**
    1. Inleiding
    2. Uitgangspunten warmteopties algemeen
7. **Haalbaarheidsstudie: Collectieve Buurtwarmtepomp**
    1. Inleiding
    2. Ruimtelijke inpassing
    3. Schetstracé
    4. Uitgangspunten
    5. Investeringskosten
    6. Samenvatting en Conclusie
8. **Haalbaarheidsstudie: Hybride Warmtepomp**
    1. Inleiding
    2. Uitgangspunten
    3. Investeringskosten
9. **Haalbaarheidsstudie: All-Electric**
    1. Inleiding
    2. Ruimtelijke inpassing
    3. Invloed op het elektriciteitsnet
    4. Uitgangspunten
    5. Investeringskosten
10. **Vergelijking**
    1. Inleiding
    2. Investeringskosten en subsidies
    3. Uitgangspunten
    4. Total Cost of Ownership
    5. CO_2-uitstoot
11. **Samenvatting/hoofdpunten**
12. **Doorkijk**
13. **Bijlagen**

3. Scope

Drie gebieden Leermolensenk, Delhoevelaan en de Moestuin worden onderzocht omdat deze in de Transitievisie Warmte als geschikt voor collectieve warmte zijn geïdentificeerd.

Alle drie de gebieden hebben voornamelijk woningen gebouwd rond 1960. In Leermolensenk en de Delhoevelaan staan grotendeels twee-onder-één-kap woningen en in de Moestuin is er mix van grotendeels twee-onder-één-kap en rijwoningen, en wat vrijstaande woningen.

Wat opvalt is dat de drie buurten relatief hoog gasverbruik hebben, vergeleken met het gemiddelde in Nederland. Dit is deels te verklaren door de ouderdom van de woningen en lage energetische kwaliteit (zie ook de buurtpaspoorten in de bijlagen).

4. Proces

Met de werkgroep Duurzaam Rozendaal, bestaande uit bewoners, zijn vooraf een aantal processtappen bepaald:

1. Warmteopties selecteren om te onderzoeken (afgerond)
2. Onderzoek naar technische, financiële en maatschappelijke haalbaarheid (afgerond in dit rapport)
3. Afweging warmtealternatieven op kosten en kwalitatieve waardes (vervolgstap)

Ten behoeve van de selectie en de haalbaarheidsstudie zijn er tussentijdse bijeenkomsten geweest.

Een kort overzicht daarvan:

- De eerste bijeenkomsten met de bewoners en alle stakeholders vonden plaats op 4, 5 en 12 oktober voor respectievelijk de buurten Leermolensenk, De Moestuin en Delhoevelaan. Hierna is het traject richting een buurtuitvoeringsplan Rozendaal per startbuurt afgetrapt.
- In de tussentijd zijn er 4 bijeenkomsten geweest met het kernteam, om resultaten te delen en aannames voor de berekeningen af te stemmen.
- Op 22 mei 2023 zijn de laatste resultaten van deze haalbaarheidsstudie gepresenteerd en besproken met het kernteam.

5. Warmteopties Selecteren

5.1. Geselecteerde warmteopties

Op basis van de Transitievisie Warmte Rozendaal en de gesprekken met de werkgroepen zijn er alternatieven voor de huidige warmtevoorziening geselecteerd om de haalbaarheid te toetsen.

Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat het alternatief voor gasketels 2030 gerealiseerd kan worden en de mate van technische en financiële haalbaarheid.

Warmteoptie	Onderbouwing
Collectieve Buurt Warmtepomp	De collectieve aard van deze warmteoptie biedt kans voor sturing vanuit de gemeente, socialisering van de kosten voor de bewoners, het collectief organiseren van de warmtelevering houdt het eigenaarschap lokaal en zorgt voor eigen regie. In de Transitievisie Warmte zijn 3 gebieden als meest kansrijk voor een warmtenet in Rozendaal geïdentificeerd. Door gebrek aan andere lokale warmtebronnen is hier een Buurt Warmtepomp als optie gekozen (gelijk aan het Modulaire Energie Systeem toegepast in Didam).
Hybride Warmtepomp	Elke bewoner kan voor zichzelf bepalen hoe en wanneer de overstap te maken is. Dit is een optie die op korte termijn toegepast kan worden zonder dat veel aanpassing aan de woning nodig is. Deze optie is geen volledig alternatief voor de gasketel, maar een tussentijdse verduurzamingsmaatregel die het gasverbruik reduceert.
All-Electric – Lucht water-warmtepomp	Een lucht-water warmtepomp gecombineerd met de vereiste isolatiemaatregelen is een volledig aardgas vrije optie. Elke bewoner kan voor zichzelf bepalen hoe en wanneer de overstap te maken. Dit is een optie die op een redelijk korte termijn toegepast kan worden.

5. Warmteopties Selecteren

5.2. Afgevallen warmteopties

Op basis van de Transitievisie Warmte Rozendaal en de gesprekken met de werkgroepen zijn er alternatieven voor de huidige warmtevoorziening besproken die niet verder onderzocht zijn.

Afgevallen warmteoptie	Onderbouwing
Geothermie met warmtenet	Geen kansen geïdentificeerd voor een geothermiebron in Rozendaal
Restwarmte met warmtenet	Geen restwarmte beschikbaar in Rozendaal
Laag temperatuur warmtenet	Er zijn geen lage temperatuurbronnen aanwezig, zoals oppervlaktewateren, waardoor een ondergronds warmte- en koude opslag systeem (WKO) nodig is. Vanuit hier wordt het laag temperatuur water via een warmtenet getransporteerd naar de woningen. Daarnaast is er bij woningen na-verwarming nodig om warm tapwater beschikbaar te hebben en afhankelijk van de temperatuur in het net zijn ook individuele boosterwarmtepompen nodig voor ruimteverwarming. Bestaande bouw heeft een grotere warmte- dan koudevraag waardoor de WKO energetisch uit balans raakt (de temperatuur van de bron daalt doordat er teveel warmte wordt onttrokken). Om de WKO in balans te brengen zal er een installatie moeten komen die warmte produceert en in de bron stopt, dit leidt tot hogere investerings- en operationele kosten. Door deze hoge kosten en het feit dat de inkomsten laag zullen zijn voor een warmtebedrijf (tariefstructuren wijken af bij lagere temperaturen) is financiële haalbaarheid zeer onwaarschijnlijk. Dit soort oplossingen zijn financieel eerder haalbaar voor nieuwbouwwijken, waar een betere balans tussen koude en warmtevraag is, met een sterke tot hoge dichtheid dan bestaande wijken met een matige tot sterke dichtheid.
Water-water warmtepompen	Hogere investeringskosten dan een lucht-water warmtepomp bij een gelijke sCOP (gemiddeld opwekkingsrendement over de seizoenen).
PVT	Zonnepanelen met thermische elementen lenen zich goed om in de zomermaanden warm tapwater te produceren. Op zichzelf is PVT, als volledig alternatief voor aardgas, niet interessant. De warmte is niet jaarrond beschikbaar waardoor er altijd een andere warmtebron benodigd om een woning volledig te voorzien van warmte (bijv. een ketel of een warmtepomp), wat de investeringskosten verhoogt. Een andere optie is om over seizoenen heen warmte te bufferen. Dit vereist echter een groot oppervlakte en buffering op grote schaal en neemt extra ruimte in beslag. Tevens zijn de investeringskosten zijn hoger dan een systeem met enkel een warmtepomp waardoor het onwaarschijnlijk is dat dit financieel aantrekkelijker is dan individuele warmtepompen.
Waterstof	Is voor 2030 hoogstwaarschijnlijk niet beschikbaar voor woningen als alternatief voor aardgas

6. Haalbaarheidsstudie

6.1. Inleiding

Door Qirion EC is onderzoek gedaan naar de technische en financiële haalbaarheid van de geselecteerde warmteopties per buurt.

Per warmteoptie is gekeken naar:

- Criteria voor technische haalbaarheid waaronder geluid en ruimtegebruik
- Benodigde aanpassingen aan de woning
- Investeringskosten
- Gebruikskosten
- Business Case met uitkomsten de Total Cost of Ownership (TCO)
- CO_2-reductie

Parallel aan deze opdracht worden ook kwalitatieve aspecten van de warmteopties nader beoordeeld. Dat gebeurt onder begeleiding van Spectrum en Werkgroep Duurzaam Rozendaal, in samenwerking met de Gemeente en de Kernteamleden.
De Werkgroep Duurzaam Rozendaal heeft hiervoor een specifieke toetsingsmethodiek ontwikkeld.

6. Haalbaarheidsstudie

6.2. Uitgangspunten warmteopties algemeen

Uitgangspunten warmteopties getoetst met de werkgroepen

1. Collectieve Buurt Warmtepomp
   - Met een Midden Temperatuur (MT) net (70-40°C), zoals het Modulaire Energie Systeem (MES) in Didam
   - 70% van de woningen worden aangesloten op het warmtenet
   - Uitgangspunt warmtevraag neemt af met 20% t.o.v. CBS data 2020

2. Hybride warmtepomp
   - Uitgangspunt warmtevraag neemt af met 20% t.o.v. CBS data 2020

3. All-Electric (lucht-water warmtepomp)
   - Woningen dienen te voldoen aan een bepaalde isolatiegraad, deze wordt gebaseerd op streefwaardes én is aangepast na bevindingen opgehaald uit de werkgroep
   - De warmtevraag is gebaseerd op de streefwaardes in de situatie na de benodigde verduurzamingsmaatregelen
   - Resultaten worden opgesplitst, namelijk:
     a) Voor woningen die nog alle verduurzamingsmaatregelen moeten treffen
     b) Voor woningen die alle verduurzamingsmaatregelen al hebben getroffen en daarmee klaar zijn voor All-Electric oplossingen

6. Haalbaarheidsstudie

6.2. Uitgangspunten warmteopties algemeen

- De collectieve buurtwarmtepomp en de individuele hybride warmtepomp kunnen zonder veel aanpassingen als alternatief toegepast worden in de huidige woningen
- All-Electric vereist echter een hoge isolatiegraad, mechanische ventilatie en mogelijk aanpassing van het afgiftesysteem naar convectoren of vloerverwarming

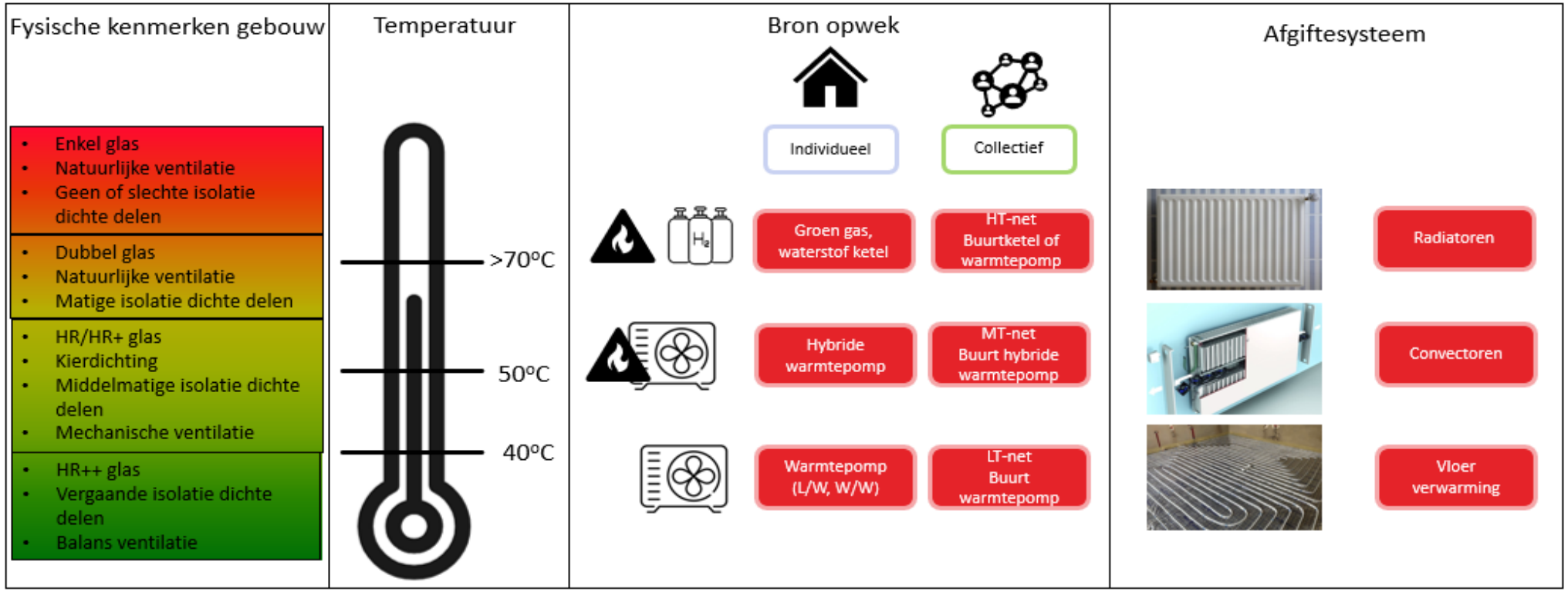

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

7.1. Inleiding

In een collectief energiesysteem is een **centrale bron** aanwezig, waarbij warmte via een **warmtenet** gedistribueerd wordt naar de individuele woningen waar een warmte **afleverset** de cv-ketel vervangt. Mogelijk dienen er leidingen aan- of omgelegd te worden om de afleverset te plaatsen in de woning.

De warmtebron wordt gevormd door een buurt warmtepomp op basis van lucht (en een gasketel als piek en back-up voorziening). Met een temperatuur van **70ºC** kunnen bestaande woningen comfortabel verwarmd worden en warm water gebruiken. De buurt warmtepomp is **modulair** op te bouwen, waarbij toekomstige ontwikkelingen zoals op het gebied van waterstof en opslag ingepast kunnen worden.

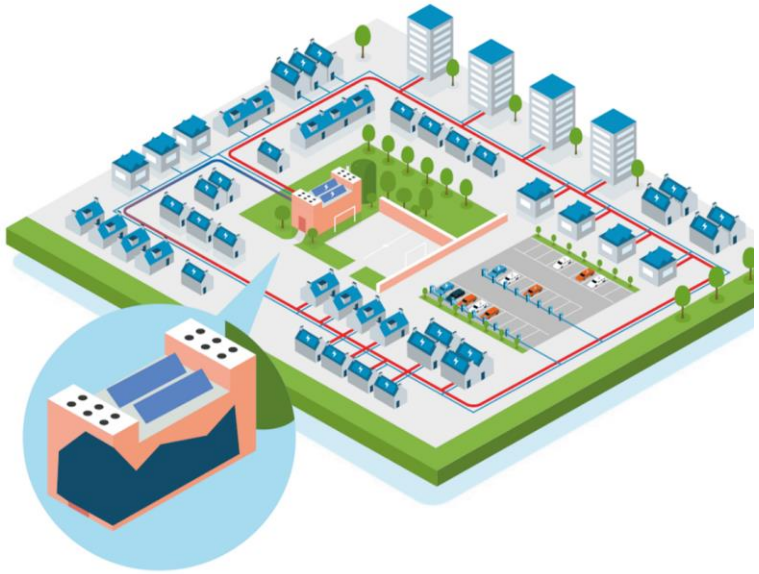

Een **warmtebedrijf** is nodig voor de realisatie en de exploitatie van het warmtenet en de warmtebron. Dit is op meerdere manieren te organiseren:

- De gemeente trekt een marktpartij aan die voldoet aan de voorwaarden en zelfstandig een net in eigenaarschap en beheer heeft
- De gemeente (met bewoners) richt een warmtebedrijf op dat eigenaarschap van het net heeft en marktpartijen worden aangetrokken om diensten te leveren

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

7.2. Ruimtelijke Inpassing

- Een warmtepomp zoals in Didam (MES) dient 30 meter van woningen geplaatst te worden
- Er is ruimte aan de randen van de buurten voor een buurtwarmtepomp die buiten de geluidsgrenzen vallen
- De afmetingen van het MES zijn 9x3 meter en 5 meter rondom dient boomvrij te zijn

30m Geluidsbuffer voor de MES in Leermolensenk en Delhoevenlaan

30m Geluidsbuffer voor de MES in De Moestuin

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

7.3. Schetstracé

- Het tracé is ontworpen om alle woningen binnen de scope te kunnen bedienen
- Straten zullen worden opengebroken om leidingen aan te leggen. Gemeente Rozendaal heeft aangegeven geen asfalt terug te willen leggen, dit scheelt aanzienlijk in de kosten voor de aanleg van een warmtenet

Schetstracé Leermolensenk en Delhoevelaan

Schetstracé De Moestuin

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

7.4. Uitgangspunten

Technische input parameters van de Business Case Collectieve Buurt Warmtepomp:

- Stooklijn van 70°C aanvoer en 40°C retour
- sCOP warmtepomp: 2,7
- Rendement piek en back-up ketel: 87%
- 85% warmte vanuit warmtepomp en 15% vanuit de gasketel (buffer is aanwezig en wordt gebruikt om de inzet van de warmtepompen te vergroten)
- Hulpenergie pompen, ketels, appendages: 0,0056GJe/GJth

In de Business Case Collectieve Buurt Warmtepomp wordt gerekend met een totale warmtevraag van de woningen en het warmteverlies in het warmtenet. De warmtevraag per woning bestaat uit de huidige warmtevraag minus 20% voor de ruimteverwarming en 10-11GJ ten behoeve van tapwater.

	Totale warmtevraag per woning (GJ/jaar)	Warmteverlies per warmtenet (GJ/jaar)	Totale lengte leidingen (m)
Leermolensenk	50,0	2.500	12.870
Delhoevelaan	55,8		
De Moestuin	52,4	1.100	5.265

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

7.4. Uitgangspunten

Voor de business case is hetzelfde model genomen als voor het warmtenet in Didam. Hierin beheert en opereert een integraal warmtebedrijf de bron en de infrastructuur. De belangrijkste parameters in dit model zijn:

- Beheer en onderhoudskosten
  - MES, 3% van de investeringskosten
  - Warmtenet, 1% van de investeringskosten
  - Afleversets, 3% van de investeringskosten
- Financiële uitgangspunten
  - Inflatie, 2%
  - Rendementseis, 6%
- Afschrijftermijnen
  - Distributienet, 30 jaar
  - Afleversets, 15 jaar
  - Warmtepompen, 15 jaar
- Energietarieven warmtebedrijf (excl. belastingen)
  - Inkoop gas 0,67€/Nm3 (5% korting op prijsplafond wegens grootschalige inkoop)
  - Inkoop elektriciteit 0,19 (5% korting op prijsplafond wegens grootschalige inkoop)
- Warmtetarieven levering (wordt gereguleerd door het ACM, Prijsplafond ACM tarieven 2023 excl. 21%BTW)
  - Warmtetarief, 39,16€/GJ
  - Vastrecht, 454,12€/jaar
  - Meettarief, 25,37€/jaar
  - Vergoeding huur afleverset, 116,43 €/jaar (niet gereguleerd door ACM)

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

Qirion

7.5. Investeringskosten

Er zijn meerdere scenario's doorgerekend om te toetsen wanneer een collectieve warmteoplossing op basis van een buurtwarmtepomp haalbaar is. Om de onrendabele top van het warmtebedrijf te dekken wordt een bijdrage gevraagd in de investeringskosten aan de bewoners. Enkel voor Leermolensenk en Delhoevelaan wordt gedurende 30 jaar een positieve geldstroom gerealiseerd vanaf 90% aangesloten woningen. Dit scenario is daarom minimaal nodig. Een 70% aansluitgraad is normaliter waar vanuit wordt gegaan als realistische aansluitgraad en is tevens doorgerekend. Ter illustratie is ook het scenario met een 100% aansluitgraad doorgerekend om te laten zien wat het maximaal haalbare is. Voor Leermolensenk en Delhoevelaan zijn dus drie scenario's doorgerekend, namelijk met 70%, 90% en 100% aansluitgraad. Voor de Moestuin zijn twee scenario's doorgerekend, namelijk die met 70% en 100% aansluitgraad, waarvan beide geen positieve geldstroom hebben. De gebruikte uitgangspunten zijn in de tabellen weergeven.

Gemeente Rozendaal heeft uitgesproken dat de wegen waar asfalt wordt opengebroken klinkers voor in de plaats kunnen komen. Hier is dus gerekend met de kosten voor het terugleggen van klinkers i.p.v. asfalt. In bijlage 13.8 worden de kosten voor het warmtenet verder opgesplitst ter indicatie van mogelijke koppelkansen.

Een warmte afleverset zal op het bestaande leidingsysteem aangesloten worden en gasvoorzieningen dienen verwijderd te worden. De benodigde aanpassingen dienen per situatie bepaald te worden en dienen door de bewoner zelf betaald te worden. In de tabel staat een gemiddelde prijs opgegeven voor het aanpassen van het inpandig leidingwerk.

Leermolensenk en Delhoevelaan	100% aangesloten	90% aangesloten	70% aangesloten
Aantal aansluitingen	216	194	151
Warmtenet	3.742.000	3.742.000	3.742.000
Aansluitleidingen	1.080.000	970.000	755.000
Afleversets	432.000	388.000	302.000
Buurt Warmtepomp Systeem	1.285.000	1.285.000	1.285.000
Warmtepompen (+herinvestering)	400.000	400.000	400.000
ISDE subsidie	-49.500	-49.500	-49.500
Totaal investeringskosten	5.604.500	5.450.500	5.149.500
Investeringskosten per aansluiting vanuit de bewoner (BAK)	**33.030**	**37.500**	**50.730**
Aanpassen inpandig leidingwerk t.b.v. aansluiting	**4.000**	**4.000**	**4.000**

De Moestuin	100% aangesloten	70% aangesloten
Aantal aansluitingen	89	62
Warmtenet	1.887.140	1.887.140
Aansluitleidingen	445.000	310.000
Afleversets	178.000	124.000
Buurt Warmtepomp Systeem	1.028.000	1.028.000
Warmtepompen (+herinvestering)	320.000	320.000
ISDE subsidie	-39.600	-39.600
Totaal investeringskosten	3.818.540	3.629.540
Investeringskosten per aansluiting vanuit de bewoner (BAK)	**40.511**	**55.105**
Aanpassen inpandig leidingwerk t.b.v. aansluiting	**4.000**	**4.000**

7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp

Qirion

7.6. Samenvatting en Conclusie

Samenvatting

Er zijn een aantal factoren die de financiële haalbaarheid beperken:

- Veel leidinglengte per woning in elke buurt met als gevolg:
  - Hoge investeringskosten
  - Veel warmteverlies
- Relatief hoge kosten voor de bron in De Moestuin (door het lagere aantal aansluitingen) t.o.v. Leermolensenk en Delhoevelaan
- Naar verwachting neemt de warmtevraag in de toekomst af terwijl de onderhoudskosten door inflatie zullen stijgen

Conclusie

- Enkel voor een warmtenet in Leermolensenk en Delhoevelaan waar 90% of meer van de woningen aan het warmtenet aangesloten zijn, is er een positieve geldstroom gedurende 30 jaar
- In de Moestuin zal een warmtenet met een buurtwarmtepomp in elk scenario operationeel verlies leiden gedurende 30 jaar

Een aantal factoren die de financiële haalbaarheid kunnen verbeteren:

- Meer landelijke financiële (fiscale) sturing/ondersteuning, subsidies, innovaties en marktontwikkelingen
- Investeringskosten kunnen omlaag door koppelkansen in de aanleg
- Slimmere tarievenstructuur, dynamisch en goedkoper inkopen van elektra en gas, en evt. buffering op grotere schaal om de productiekosten voor de warmte te verlagen

8. Haalbaarheidsstudie Hybride Warmtepomp

8.1. Inleiding

De hybride warmtepomp wordt gekoppeld aan de binneninstallatie naast de bestaande **gasketel** en neemt **ruimte** in binnen en buiten de woning. Een hybride warmtepomp heeft dezelfde werking als een **lucht-water warmtepomp**. De hybride warmtepomp levert het basisvermogen voor ruimteverwarming, mocht de buitentemperatuur te laag zijn, bijvoorbeeld 5 graden of lager, dan neemt de cv-ketel de functie ruimteverwarming over. Tevens voorziet de bestaande cv-ketel in warm tapwaterbereiding. Voor de warmtepomp zal er een buiten-unit nodig zijn, deze produceert **geluid** dat aan wettelijke eisen moet voldoen om overlast te voorkomen (<40dB bij de buren). Hier dient in de plaatsing rekening mee te worden gehouden door deze op de juiste locatie te plaatsen of af te schermen (zie dezelfde geluidscontouren voor All-Electric op hoofdstuk 9.2).

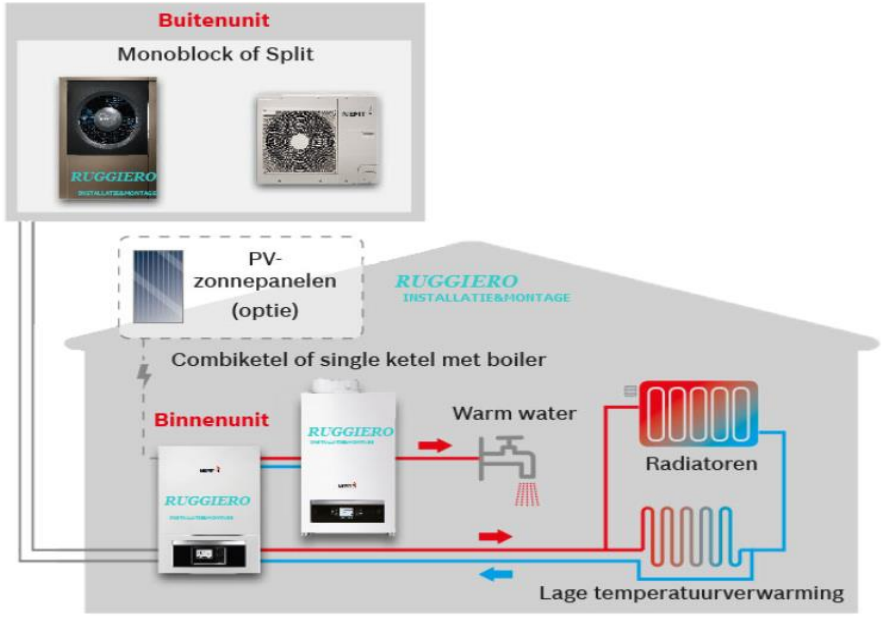

Voorbeeldopstelling hybride warmtepomp (met optioneel PV) (bron: nefit.nl)

Een voorbeeld van twee type buiten-units. Bron: Energieplein

8. Haalbaarheidsstudie Hybride Warmtepomp

8.2. Uitgangspunten

- Aangenomen warmtevraag is zoals eerder aangegeven de huidige warmtevraag ruimteverwarming – 20%. De warmte nodig voor tapwater bereiding wordt niet gereduceerd en is geschat op 10-11 GJ
- Bij een hybride lucht-water warmtepomp zijn naast de installatie verder geen aanpassingen nodig aan de woning
- 60% van de warmtevraag wordt ingevuld met de warmtepomp, en dus elektriciteit. De overige 40% met de ketel en dus aardgas (op korte termijn. Dit kan op langere termijn vervangen worden door waterstof of biogas).
- De COP van de warmtepomp is 3,8 in de hybride opstelling
- Het rendement van de aardgas ketel is 95%

	Totale warmtevraag per woning (GJ)
Leermolensenk	50,0
Delhoevelaan	55,8
De Moestuin	52,4

8. Haalbaarheidsstudie Hybride Warmtepomp

8.3. Investeringskosten

- Er wordt uitgegaan van € 8.731,- investeringskosten voor het bijplaatsen en installeren van een warmtepomp bij een bestaande ketel
- Bij de hybride warmtepomp zijn er vaste jaarlijkse kosten voor de elektriciteit en gasaansluiting
- Voor de variabele verbruikskosten wordt gerekend met de prijsplafondprijzen van 2023
- Mogelijke subsidies voor de installatie van de individuele hybride warmtepomp:
  - *"Per 1 januari 2022 is de ISDE-subsidie voor isolatiemaatregelen en (hybride) warmtepompen met een vermogen groter dan 1 kW … 30% van de gemiddelde totale investeringskosten."*
    Bron: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energie-thuis/vraag-en-antwoord/krijg-ik-subsidie-voor-een-warmtepomp
- Isolatiemaatregelen zijn niet nodig, maar indien men vooraf meer investeert in isolatiemaatregelen dan kunnen de variabele kosten lager uitvallen

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.1. Inleiding

In het All-Electric scenario wordt in deze studie uitgegaan van een **lucht-water warmtepomp**. Deze werkt op elektriciteit en haalt daarmee warmte uit de buitenlucht. Dit wordt omgezet naar bruikbare warmte voor het verwarmen van je woning en het bereiden van warmtapwater. Er zijn ook warmtepompen die warmte uit de bodem kunnen halen. Met warmtepompen is het noodzakelijk om de woning **goed geïsoleerd** te hebben. Tevens is een warmteafgifte systeem dat op **lage temperatuur** (**<50ºC**) werkt noodzakelijk zoals convectoren of vloerverwarming.

Een warmtepomp bestaat uit twee delen: een binnen-unit en buffer en een buiten-unit. Hiervoor is **ruimte** nodig in en om de woning. De benodigde ruimte voor een binnen-unit en de buffer is vaak vergelijkbaar met de huidige gasketel plus een koelkast. De buiten-unit produceert **geluid** dat aan wettelijke eisen moet voldoen om overlast te voorkomen (<40dB bij de buren). Hier dient in de plaatsing rekening mee te worden gehouden door deze op de juiste locatie te plaatsen of af te schermen.

Een voorbeeld van twee type buiten-units. Bron: Energieplein

Een voorbeeld van de binnen-unit en een buffervat. Bron: Energieplein

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.2. Ruimtelijke Inpassing

- Indicatie van mogelijke locaties (buiten rood gebied) voor de buitenunits van individuele lucht-water warmtepompen indien geplaatst ter hoogte van het maaiveld zonder obstakels volgens de wetgeving van maximale geluidsdruk aan de perceelgrens
- De woningcorporatiewoningen delen één perceel waardoor er meer ruimte lijkt te zijn dan werkelijk mogelijk is
- Omdat er ook 3 tot 5 meter afstand van de huizen van de buren aangehouden moet worden, zullen lucht-water warmtepompen een uitdaging worden bij de rijwoningen
- Geluid is een uitdagende factor voor lucht-water warmtepompen en dient per situatie bekeken te worden

Geluidsbuffer 4m rondom perceelgrenzen Leermolensenk en Delhoevenlaan

Geluidsbuffer 4m rondom perceelgrenzen De Moestuin

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.3. Elektriciteitsnet

Momenteel zijn er nog geen middenspanningsruimtes (MSR) of kabels die volledig belast zijn.

Het is aannemelijk dat het net verzwaard moet worden. Wanneer en in welke mate is afhankelijk van de hoeveelheid warmtepompen, zonnepanelen en laadpalen in Rozendaal.

- Als er veel zonnepanelen worden geïnstalleerd, zal het elektriciteitsnet hiervoor al verzwaard worden. Hetzelfde geldt voor de installatie van laadpalen voor elektrisch vervoer
- Om te voorkomen dat het elektriciteits-distributienet verzwaard wordt, dan moet terug levering door zonnepanelen en het laden van elektrisch vervoer centraal in de wijk gebeuren, zodat alleen tot dat punt het elektriciteitsnet verzwaard moet worden

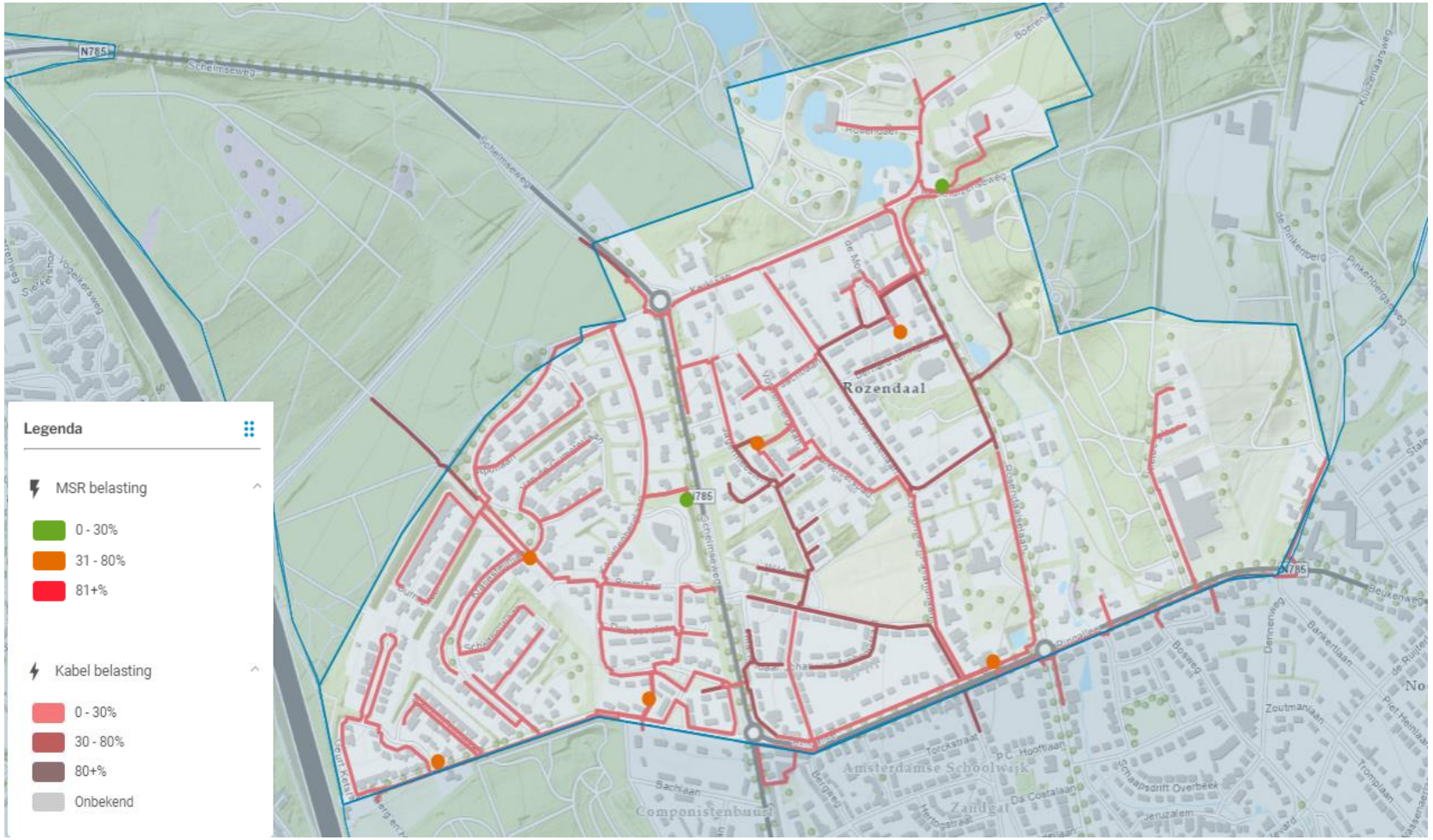

Huidige belasting middenspanningsruimtes (MSR) en laagspanningskabels. (bron: buurtanalysetool Liander)

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.3. Elektriciteitsnet

Het toepassen van een collectief warmtenet voorkomt waarschijnlijk geen verzwaring van het elektriciteitsnet voor 2050 (zie onderstaande figuren). Bij het All-Electric scenario (links) moeten twee stations verzwaard en vijf nieuwe stations geplaatst worden. In het geval van een warmtenet (rechts) is het nodig om twee stations te verzwaren en vier nieuwe stations te plaatsen. Hier zit weinig verschil tussen en dus zal het extra vermogen van zonnepanelen en laadpalen een reden zijn om het elektriciteitsnet uit te breiden.

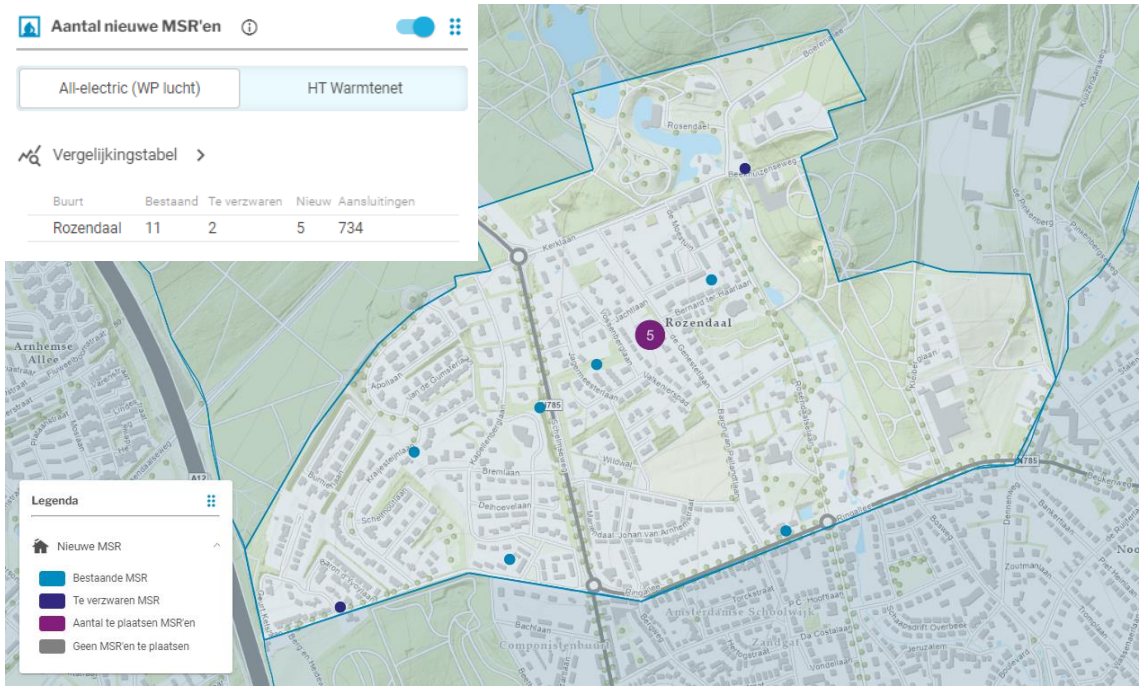

Verwachte benodigde uitbreidingen van de Middenspanningsruimtes (MSR) in het geval van All-electric warmteoplossingen en installatie zonnepanelen in Rozendaal voor 2050. (bron: buurtanalysetool Liander)

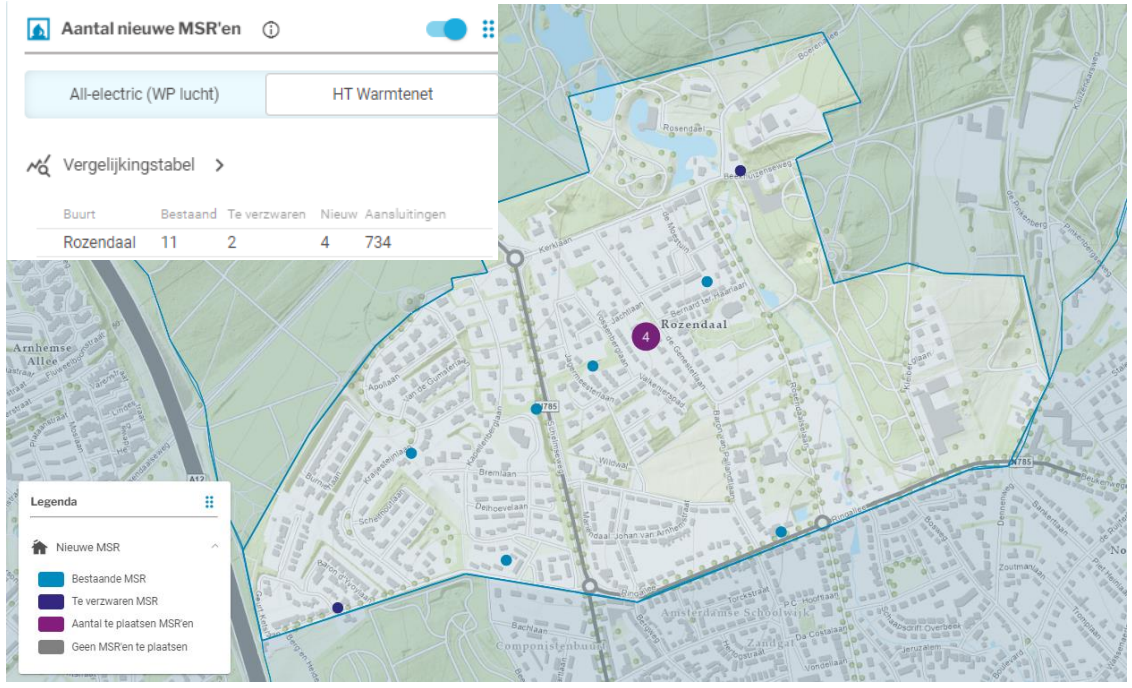

Verwachte benodigde uitbreidingen van de Middenspanningsruimtes (MSR) in het geval van een Hoog Temperatuur (HT) warmtenet en installatie zonnepanelen in Rozendaal voor 2050 (bron: buurtanalysetool Liander)

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.4. Uitgangspunten

De All-Electric optie gaat uit van een lucht-warmtepomp, om het huis comfortabel te kunnen verwarmen dient deze geïsoleerd te zijn, een passend warmteafgifte systeem te hebben en te zijn voorzien van een volledig mechanisch ventilatiesysteem.

- Vereiste energetische kwaliteit van de woning wordt gebaseerd op een RVO standaard (in lijn met advies van de werkgroep)
- De kosten zijn bepaald op basis van kentallen
- De oppervlaktes van de woningen in De Moestuin en Delhoevelaan zijn gebaseerd op de voorbeeldwoningen van het RVO. De Leermolensenk woning is gebaseerd op de voorbeeldwoning vanuit de werkgroep
- Wat de huidige energetische kwaliteit van de woningen is dient op individuele basis in kaart gebracht te worden

	De Moestuin	Delhoevelaan	Leermolensenk		Energetische Kenmerken	
	Tussen Rijwoning 1946-1964	Twee-onder-één-kap <1964	Twee-onder-één-kap Werkgroep			
Gebruiksoppervlakte	97,8	122,9	102,8	m2	-	
Begane Vloer	44,2	66,6	42,8	m2	3,5	m2K/W
Gesloten gevel	39,8	87,3	94,3	m2	1,7	m2K/W
Dak hellend	48	53,6	50	m2	3,5	m2K/W
Dak plat		20,7	0,0	m2	3,5	m2K/W
Ramen	19,9	22,9	18,3	m2	1,4	W/m2/K
Kierdichting					0,4	dm3/sm2
Ventilatie					Volledig Mechanisch	
Afgiftesysteem					Convectoren	
Warmtebehoefte ruimteverwarming	37,2	53,3	53,3			kWh/m2
	23,1	34,6	29,7			GJ

Gebouw- en energetische kenmerken van geselecteerde woningen

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.5. Investeringskosten Delhoevelaan

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Twee-onder-één-kap <1964	
Totaal Isolatie	€ 20.656
Vloer	€ 3.225
Gevel	€ 2.644
Dak Hellend	€ 5.350
Dak Plat	€ 5.808
Ramen	€ 3.628
Kierdichting	€ 2.619
Ventilatie	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 5.163
Totaal Renovatie pakket	**€ 33.485**
L/W warmtepomp	€ 15.159
Totale investeringskosten	**€ 48.644**
Totaal ISDE subsidie isolatie (indicatie van totaalpakket isolatiemaatregelen)	€ -6.700
Totaal ISDE subsidie warmtepomp (indicatie)	€ -4.500
Investeringskosten incl. subsidie	**€ 37.444**

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Twee-onder-één-kap <1964

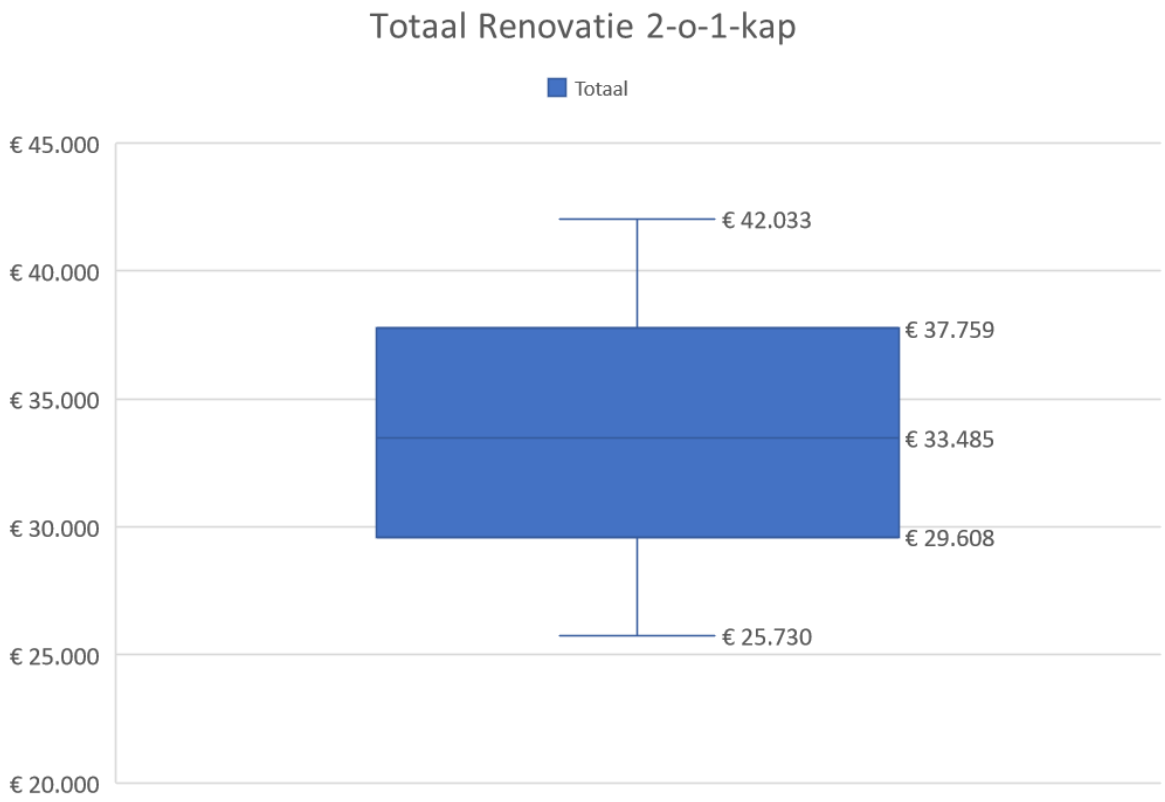

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.5. Investeringskosten Leermolensenk

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Twee-onder-één-kap Werkgroep	
Totaal Isolatie	€ 12.824
Vloer	€ 2.074
Gevel	€ 2.855
Dak Hellend	€ 4.991
Ramen	€ 2.903
Kierdichting	€ 2.619
Ventilatie	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 5.163
Totaal Renovatie pakket	**€25.652**
L/W warmtepomp	€ 15.159
Totale investeringskosten	**€ 40.811**
Totaal ISDE subsidie isolatie (indicatie van totaalpakket isolatiemaatregelen)	€-6.200
Totaal ISDE subsidie warmtepomp (indicatie)	€-4.500
Investeringskosten incl. subsidie	**€ 30.111**

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Twee-onder-één-kap werkgroep

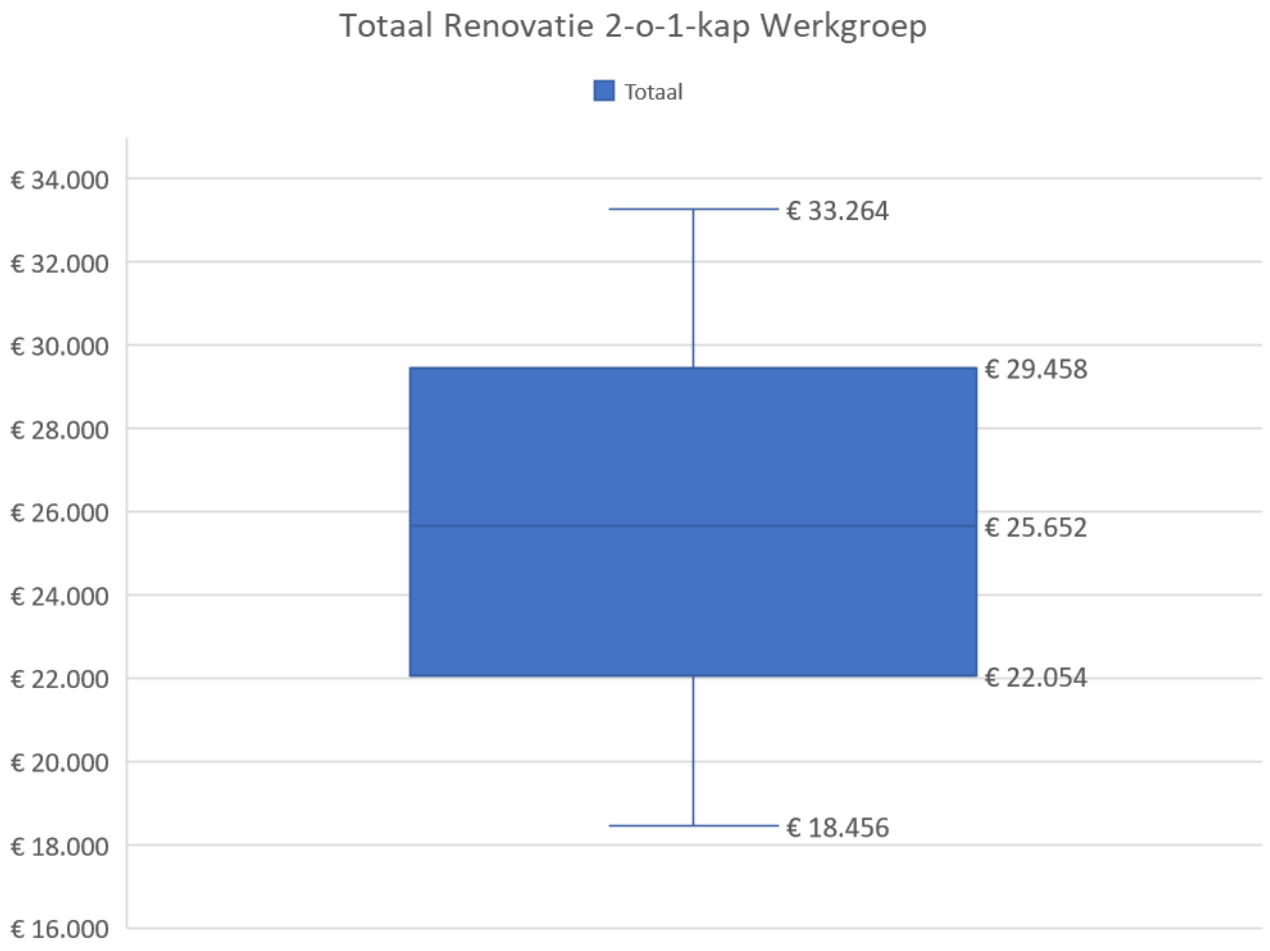

9. Haalbaarheidsstudie All-Electric

9.5. Investeringskosten De Moestuin

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Tussen Rijwoning 1946-1964	
Totaal Isolatie	€ 11.282
Vloer	2.142
Gevel	1.205
Dak Hellend	4.791
Ramen	3.144
Kierdichting	€ 2.619
Ventilatie	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 5.163
Totaal Renovatie pakket	**€ 24.111**
L/W warmtepomp	€ 15.159
Totale investeringskosten	**€ 39.270**
Totaal ISDE subsidie isolatie (indicatie van totaalpakket isolatiemaatregelen)	€-4.350
Totaal ISDE subsidie warmtepomp (indicatie)	€-4.500
Investeringskosten incl. subsidie	**€ 28.920**

Kosten Verduurzamingsmaatregelen Tussen Rijwoning 1946-64

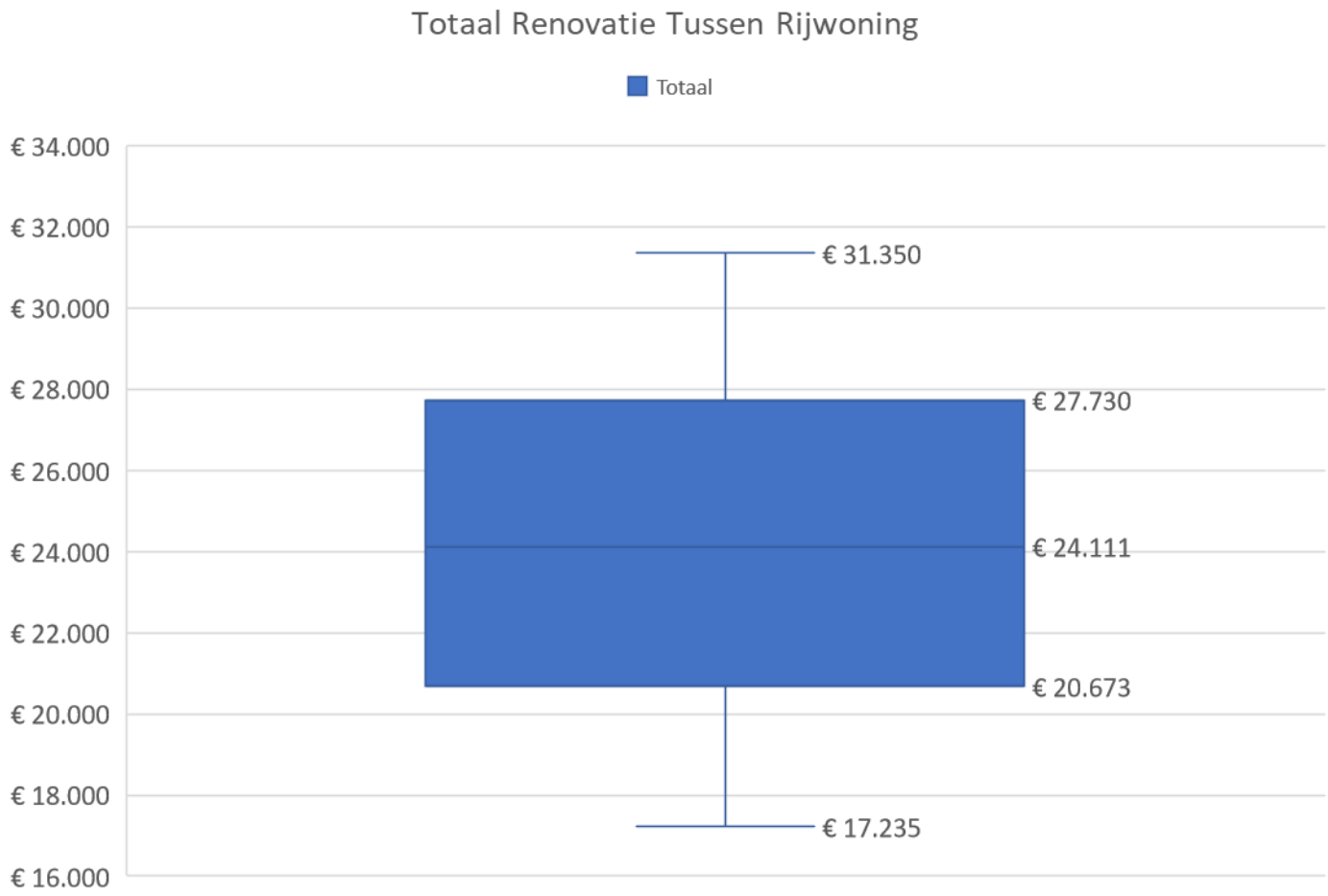

10. Vergelijking

10.1. Inleiding

Sommige opties vergen een grote investering vooraf, terwijl andere juist meer verbruikskosten hebben. Om de juiste inzichten voor een duidelijk handelingsperspectief te bieden worden de opties vergeleken op:

- Eenmalige investeringskosten inclusief subsidies; wordt vergeleken om zo de best passende financiële keuze te maken
- Total Cost of Ownership (TCO); wordt vergeleken om zo de financieel meest voordelige keuze te maken over de lange termijn voor de eindgebruiker
- CO_2-reductie; om zo inzicht te krijgen in de meest duurzame optie

10. Vergelijking

10.2. Investeringskosten en subsidies

Een deel van de vergelijking bestaat uit de eenmalige investeringskosten, echter is het belangrijk om ook te kijken naar de variabele kosten per optie, wat op de volgende slides wordt weergegeven, in de TCO's.

	Buurt	Eenmalige investeringskosten	Subsidie (ca.)	Totaal incl. subsidies
Buurt warmtepomp	Leermolensenk	€41.500	€9.235	**€32.265**
	Delhoevelaan	€41.500	€9.235	**€32.265**
	Moestuin	-	-	**-**
Individueel Hybride WP	Alle drie	€8.731	€2.619	**€6.112**
Individueel All-Electric WP, met nodige isolatie	Leermolensenk	€40.811	€10.700	**€30.111**
	Delhoevelaan	€48.644	€11.200	**€37.444**
	Moestuin	€39.270	€8.850	**€30.420**
Individueel All-Electric WP, zonder extra isolatie	Alle drie	€15.159	€4.548	**€10.611**

Tot max. 25.000 euro kan voor verduurzamingsmaatregelen aan de woning tegen gunstige voorwaarden geleend worden via het warmtefonds.

Meer informatie over de subsidie mogelijkheden staat in de bijlagen.

10. Vergelijking

10.3. Uitgangspunten

TCO berekening

- De referentie HR-ketel gaat ook uit van 20% reductie in de warmtevraag
- Voor koken rekenen we 474 kWh per jaar per woning
- Warm tapwaterbereiding vraagt ca. 2.800kWh (10 GJ) per woning (gemiddeld 21% van totale warmtevraag)
- Voor het elektraverbruik wordt uitgegaan van het huidig verbruik, CBS data uit 2020
- Twee verschillende afschrijftermijnen:
  - Renovatiemaatregelen en ombouw MES: 30 jaar
  - Warmtepompen en overige technische installaties: 15 jaar
- Onderhoudskosten van de technische installaties zijn 1,5% van de initiële investering, per jaar
- Voor de energieprijzen wordt gerekend met de prijsplafond prijzen van 2023, namelijk:
  - 0,40 euro/kWh elektriciteit
  - 1,45 euro/m3 aardgas
  - 47,38 euro/GJ warmte

- De vaste lasten per jaar bestaan uit het vastrecht + leveringstarieven:
  - 419,39 euro/jaar voor elektriciteit
  - 312,17 euro/jaar voor aardgas
  - 580,33 euro/jaar voor warmte
  - Teruggave energiebelasting 596,85 euro/jaar

CO_2-reductie berekening

- CO_2-reductie is bepaald door de Nederlandse energiemix. De reductie is groter wanneer men enkel CO_2 neutrale energie inkoopt
- Voor de CO_2 uitstoot rekenen we met de emissie van 1 kWh aardgas en de inschatting van de uitstoot voor 1 kWh elektra in 2030, namelijk: 0,19 kgCO_2/kWh voor aardgas én 0,19 kgCO_2/kWh voor elektra

Bron: Nationale Energieverkenning 2017 | PBL Planbureau voor de Leefomgeving

10. Vergelijking

10.4. Total Cost of Ownership – Leermolensenk

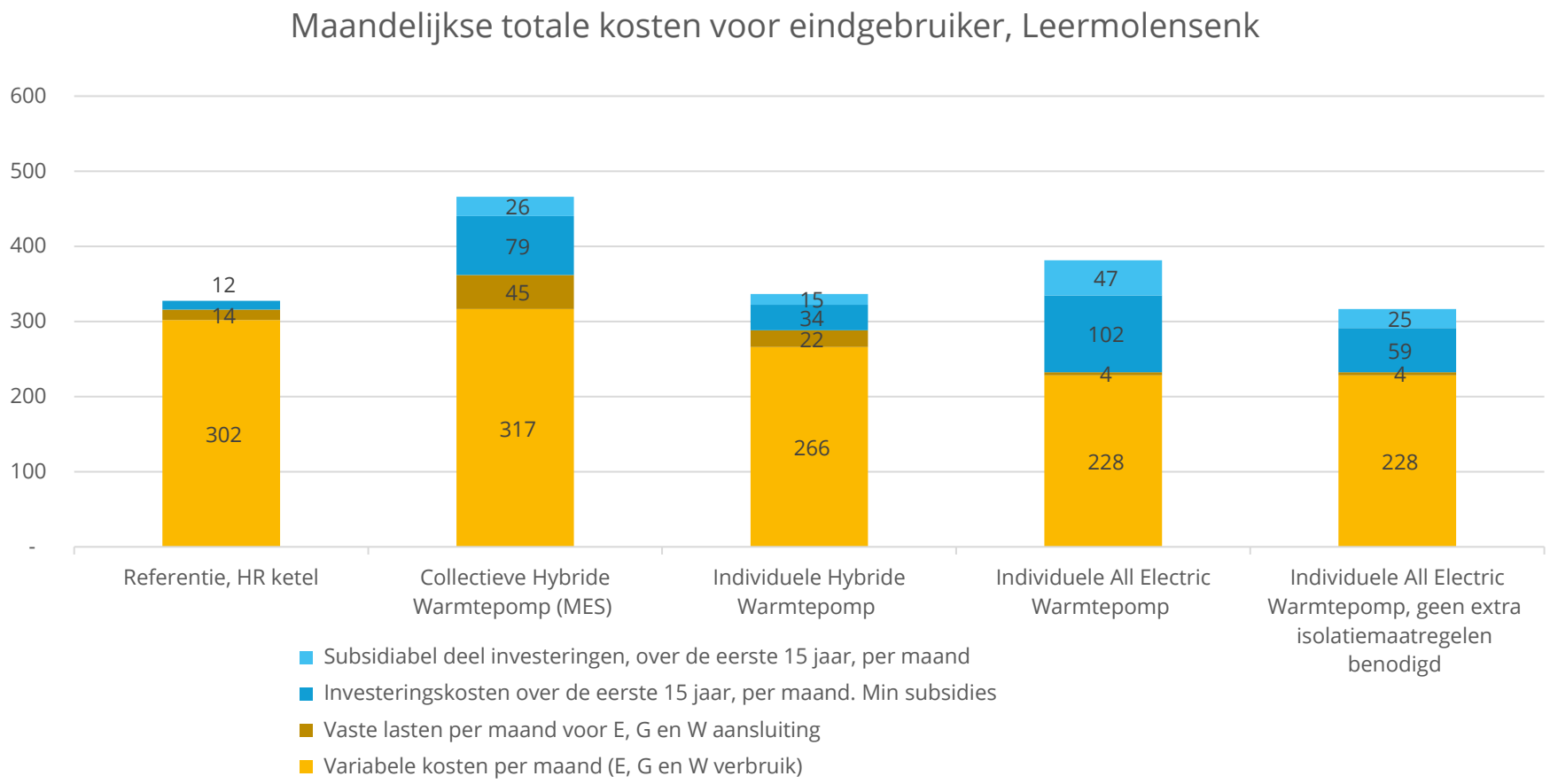

10. Vergelijking

10.4. Total Cost of Ownership – Delhoevelaan

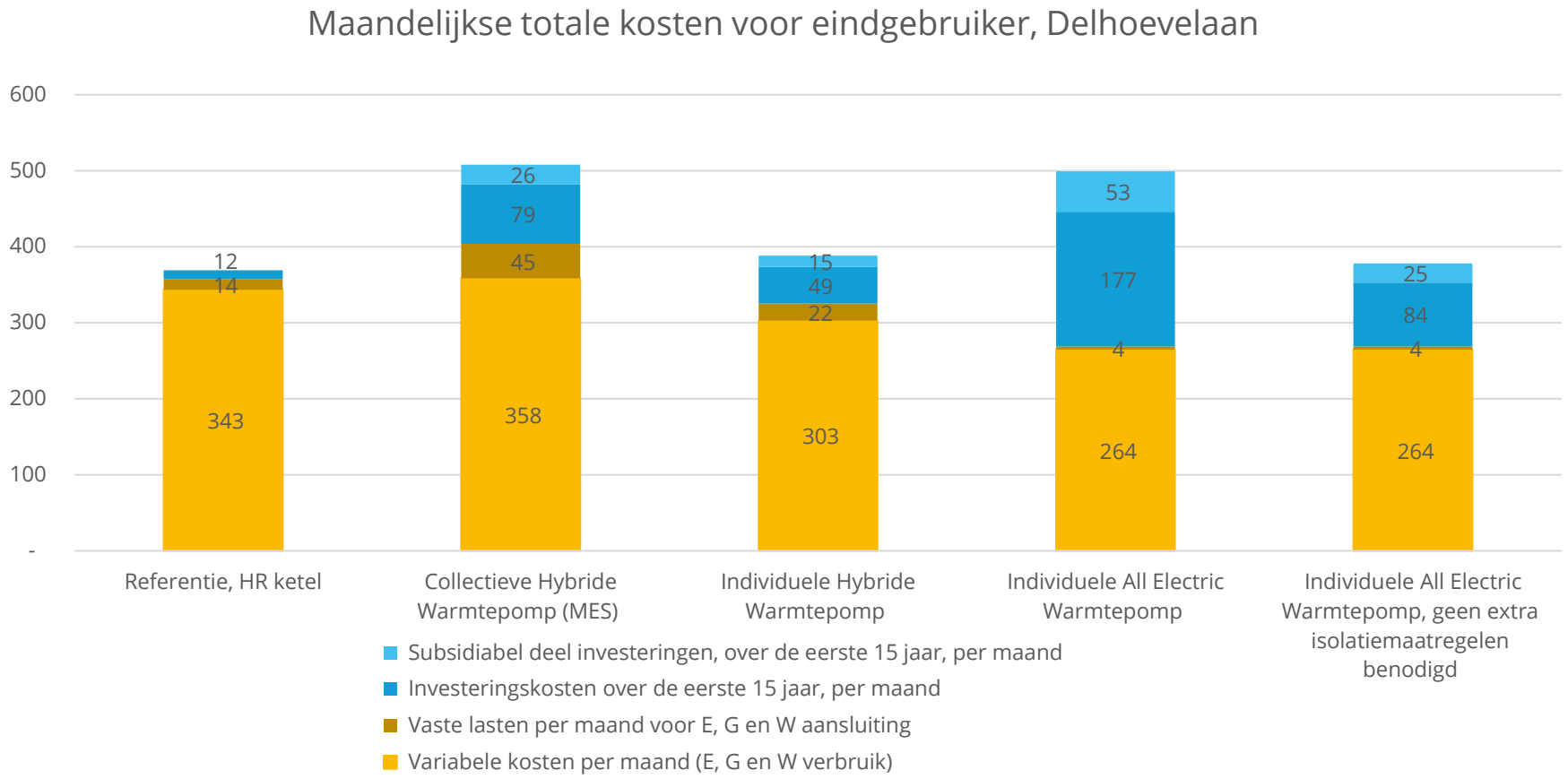

10. Vergelijking

10.4. Total Cost of Ownership – De Moestuin

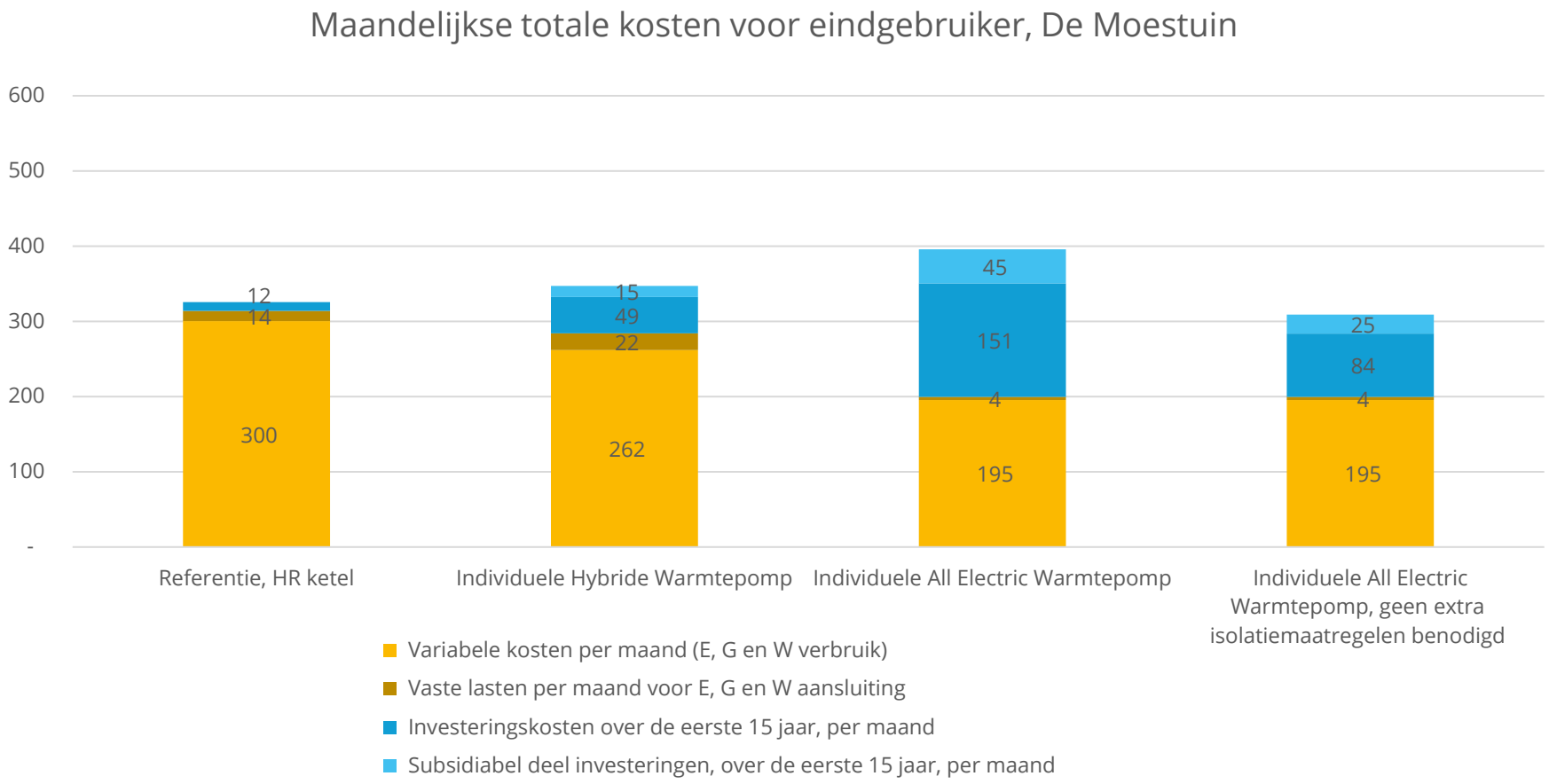

10. Vergelijking

10.5. CO_2-uitstoot – Leermolensenk

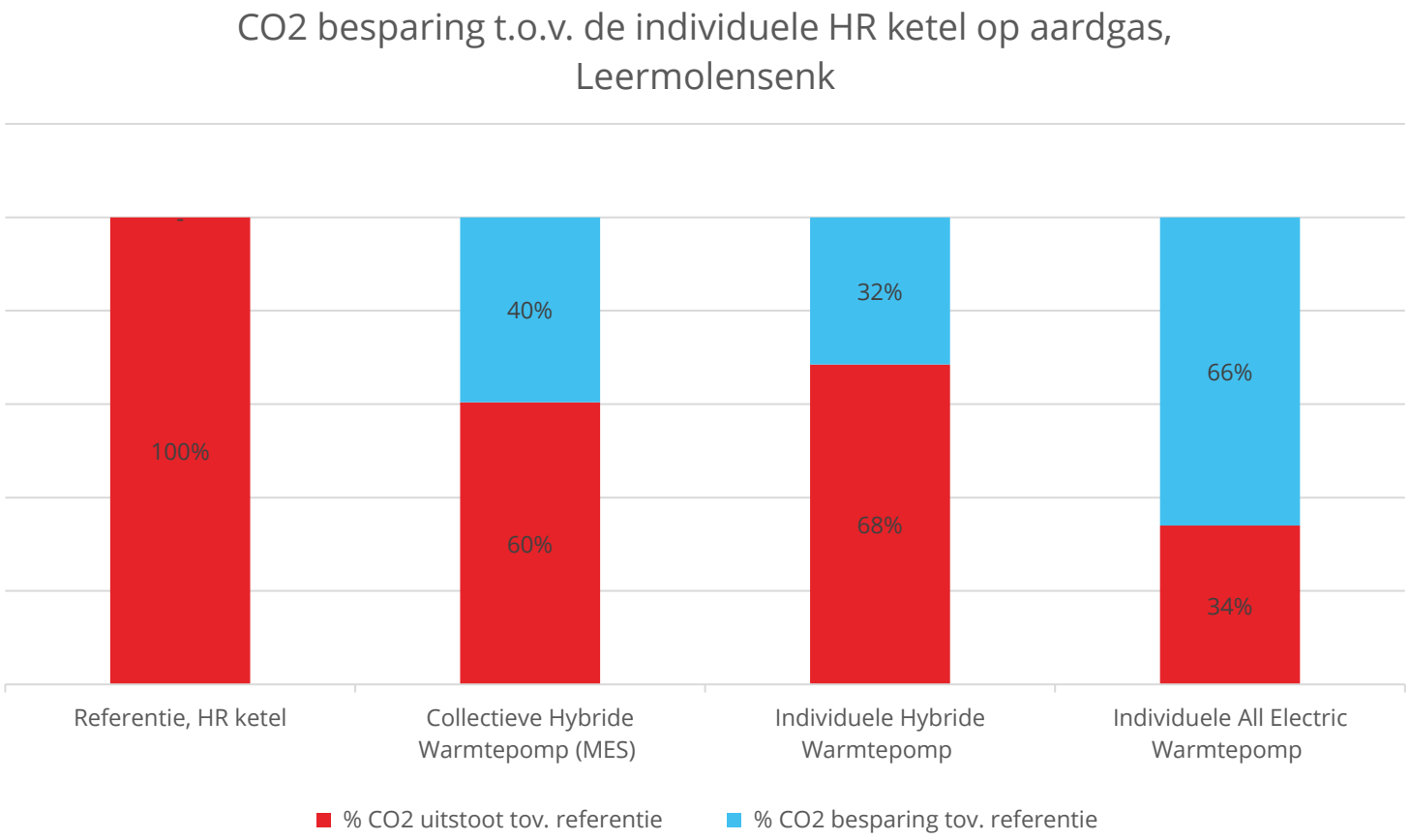

10. Vergelijking

10.5. CO_2-uitstoot – Delhoevelaan

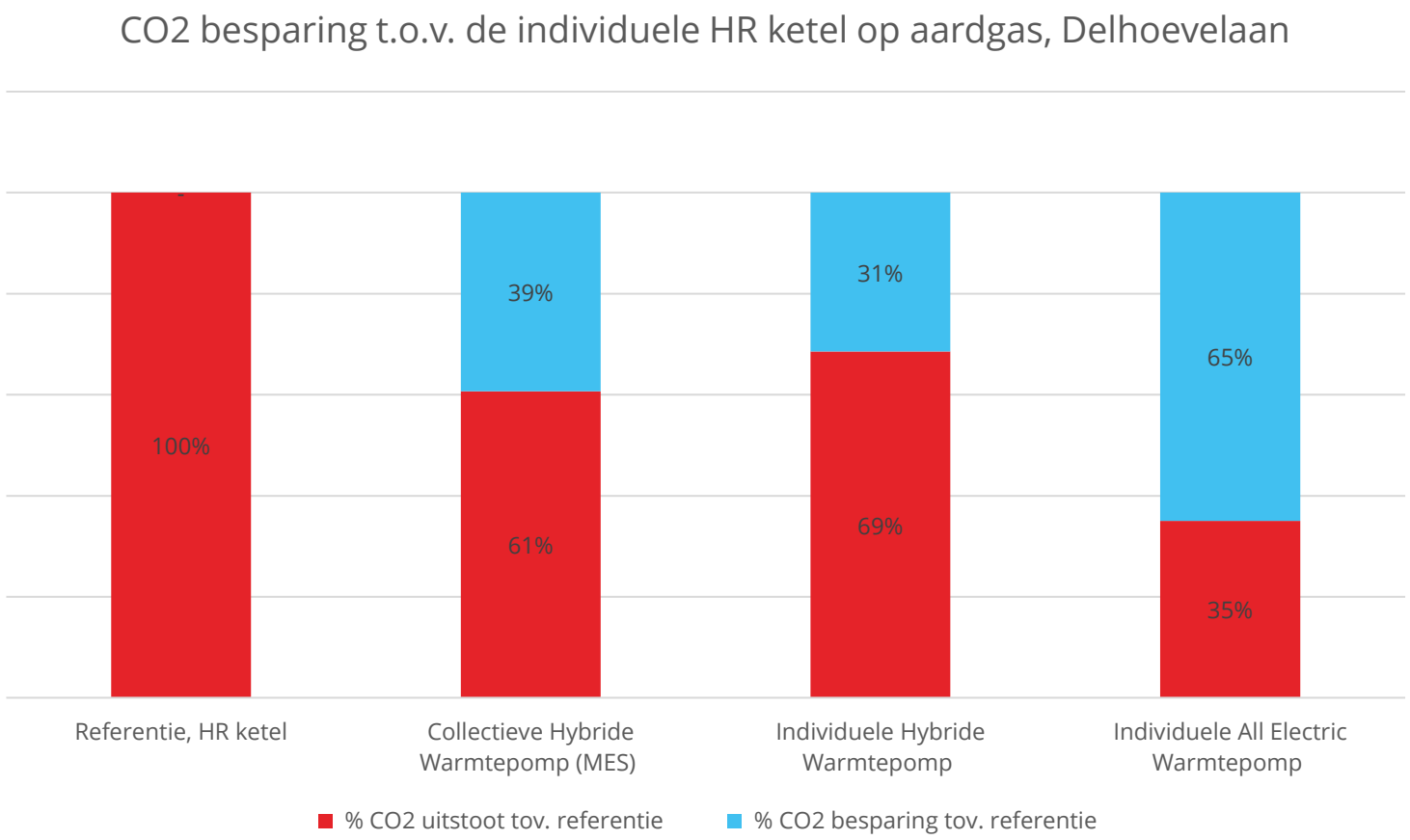

10. Vergelijking

10.5. CO_2-uitstoot – De Moestuin

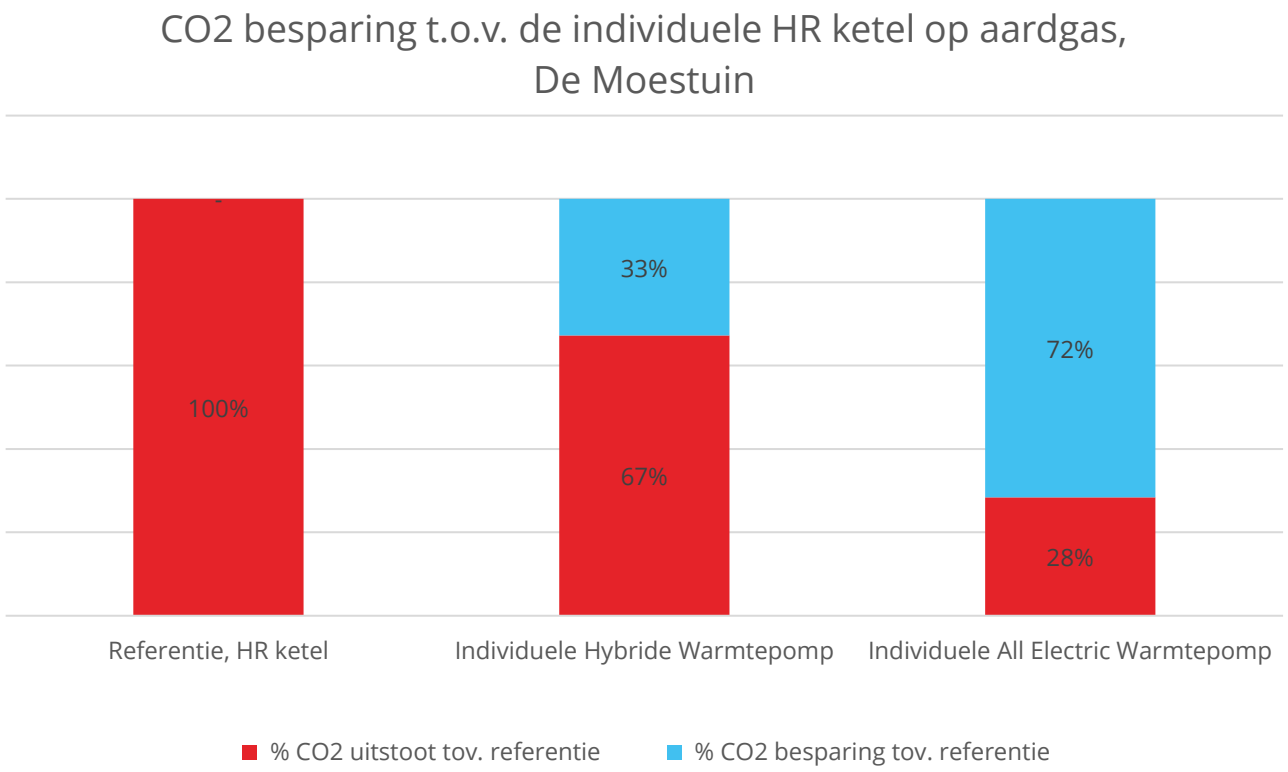

11. Samenvatting / hoofdpunten

Qirion

Collectieve Buurt Warmtepomp

- Positieve business case is enkel mogelijk voor Leermolensenk en Delhoevelaan bij een hoge participatiegraad (>90%)
- Vereist hoge investeringen vooraf
- CO_2-uitstoot is lager dan individuele hybride warmtepompen en hoger dan individuele lucht-water warmtepompen
- Straten zullen tijdelijk opengebroken worden en asfalt wordt vervangen door ander wegdek
- Isolatiemaatregelen niet noodzakelijk, wel mogelijk aanpassingen aan het inpandig leidingwerk nodig

Hybride warmtepomp

- In de TCO het voordeligst voor de kosten eindgebruiker per maand
- Gebruikt het meeste aardgas van alle opties en daarmee ook de hoogste CO_2-uitstoot
- Vereist de minste aanpassingen aan de woningen en de openbare ruimte
- Vereist meer ruimte dan de huidige situatie in de woning om de warmtepomp te plaatsen
- Een buitenunit wordt geplaatst
- Twee apparaten om te onderhouden

All-Electric

- Meest voordelig in verbruik
- Vereist mogelijk hoge investeringen, afhankelijk van al bestaande isolatiemaatregelen
- Grootste CO2-reductie van de drie opties, en nog meer haalbaar door de inkoop van hernieuwbare elektriciteit
- Vereist de meeste aanpassingen aan de woningen
- Vereist meer ruimte dan de huidige situatie in de woning voor de warmtepomp en een buffervat
- Een buitenunit wordt geplaatst waarbij rekening gehouden dient te worden met de wettelijke geluidseisen bij de buurpercelen en woningen. Voor rijwoningen wordt dit mogelijk problematisch
- Grootste vraag uit het elektriciteitsnet

12. Doorkijk

- De kwantitatieve resultaten uit dit rapport dienen als puzzelstuk in de keuze voor de warmteoplossing
- In de vervolgstappen zullen deze inzichten gewogen worden en aangevuld worden met kwalitatieve factoren
- Wanneer er keuzes worden gemaakt voor een specifieke warmteoptie dienen deze per woning bekeken te worden en verder worden uitgewerkt. De getallen in deze studie zijn momentopnames en indicatief

13. Bijlagen

13. Bijlagen

13.1. Verduurzamingsmaatregelen Delhoevelaan

	Min	Max	Gemiddelde
Vloer	€ 2.256	€ 5.063	€ 3.225
Gevel	€ 2.175	€ 3.233	€ 2.644
HR++	€ 3.567	€ 3.689	€ 3.628
Dak Plat Buitenzijde	€ 5.666	€ 6.038	€ 5.808
Dak Hellend Binnenzijde	€ 3.939	€ 6.625	€ 5.350
Kierdichting	€ 1.694	€ 3.973	€ 2.619
Ventilatie	€ 3.192	€ 6.379	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 3.241	€ 7.032	€ 5.163

Er zijn maatregelen gekozen die voldoen aan de energetische eisen voor All-electric oplossingen.
Dit zijn kentallen voor maatregelen incl. materiaal, materieel en arbeid van Q4 2022.
Marktprijzen kunnen hoger uitvallen.
Per woning zal bekeken moeten worden welke maatregelen nodig zijn en wat hiervan de kosten zijn.

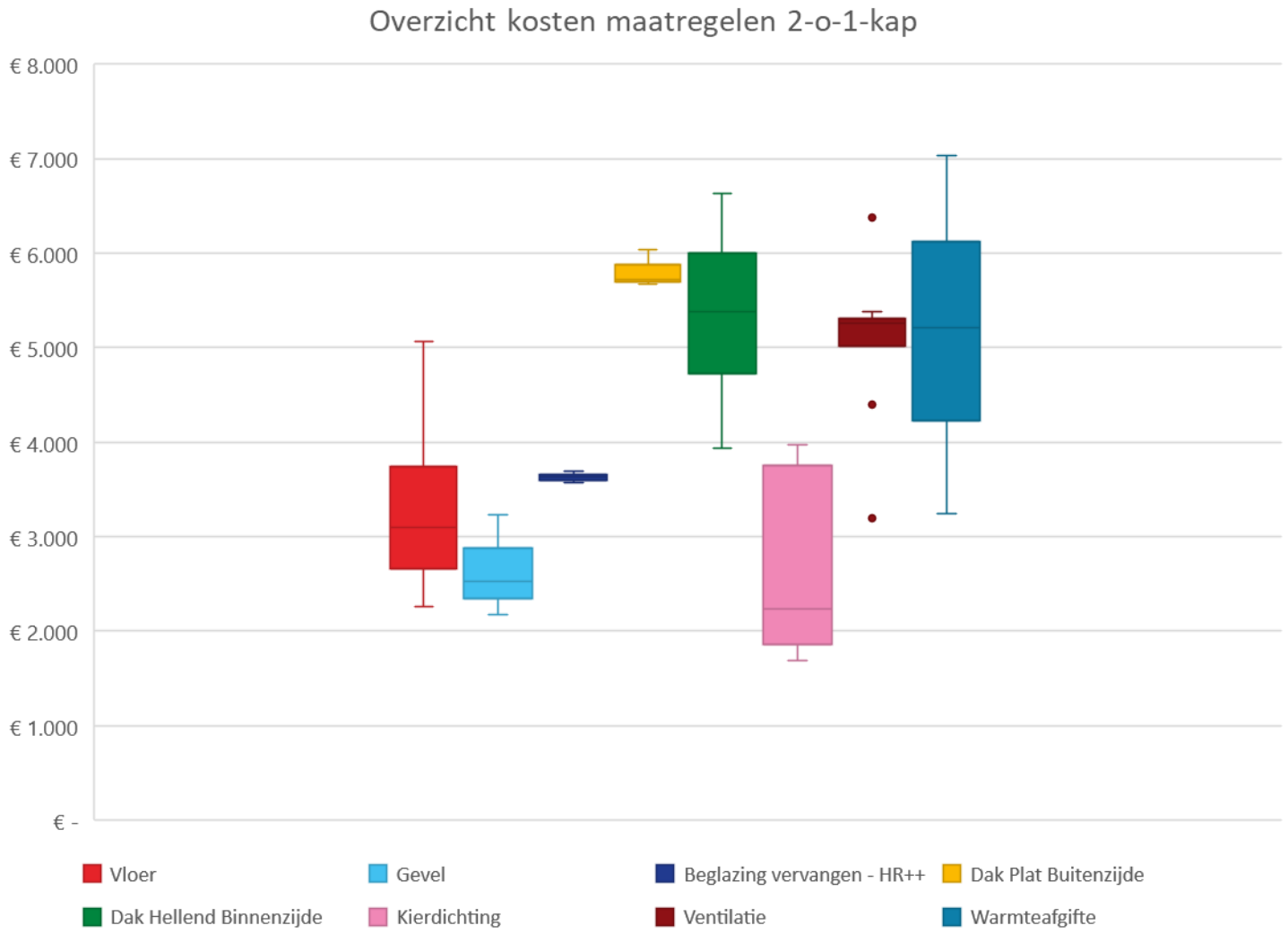

13. Bijlagen

13.2. Verduurzamingsmaatregelen Leermolensenk

	Min	Max	Gemiddelde
Vloer	€ 1.451	€ 3.255	€ 2.074
Gevel	€ 2.350	€ 3.492	€ 2.855
HR++	€ 2.854	€ 2.952	€ 2.903
Dak Plat Buitenzijde	€ -	€ -	€ -
Dak Hellend Binnenzijde	€ 3.674	€ 6.180	€ 4.991
Kierdichting	€ 1.694	€ 3.973	€ 2.619
Ventilatie	€ 3.192	€ 6.379	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 3.241	€ 7.032	€ 5.163

Er zijn maatregelen gekozen die voldoen aan de energetische eisen voor All-electric oplossingen.
Dit zijn kentallen voor maatregelen incl. materiaal, materieel en arbeid van Q4 2022.
Marktprijzen kunnen hoger uitvallen.
Per woning zal bekeken moeten worden welke maatregelen nodig zijn en wat hiervan de kosten zijn.

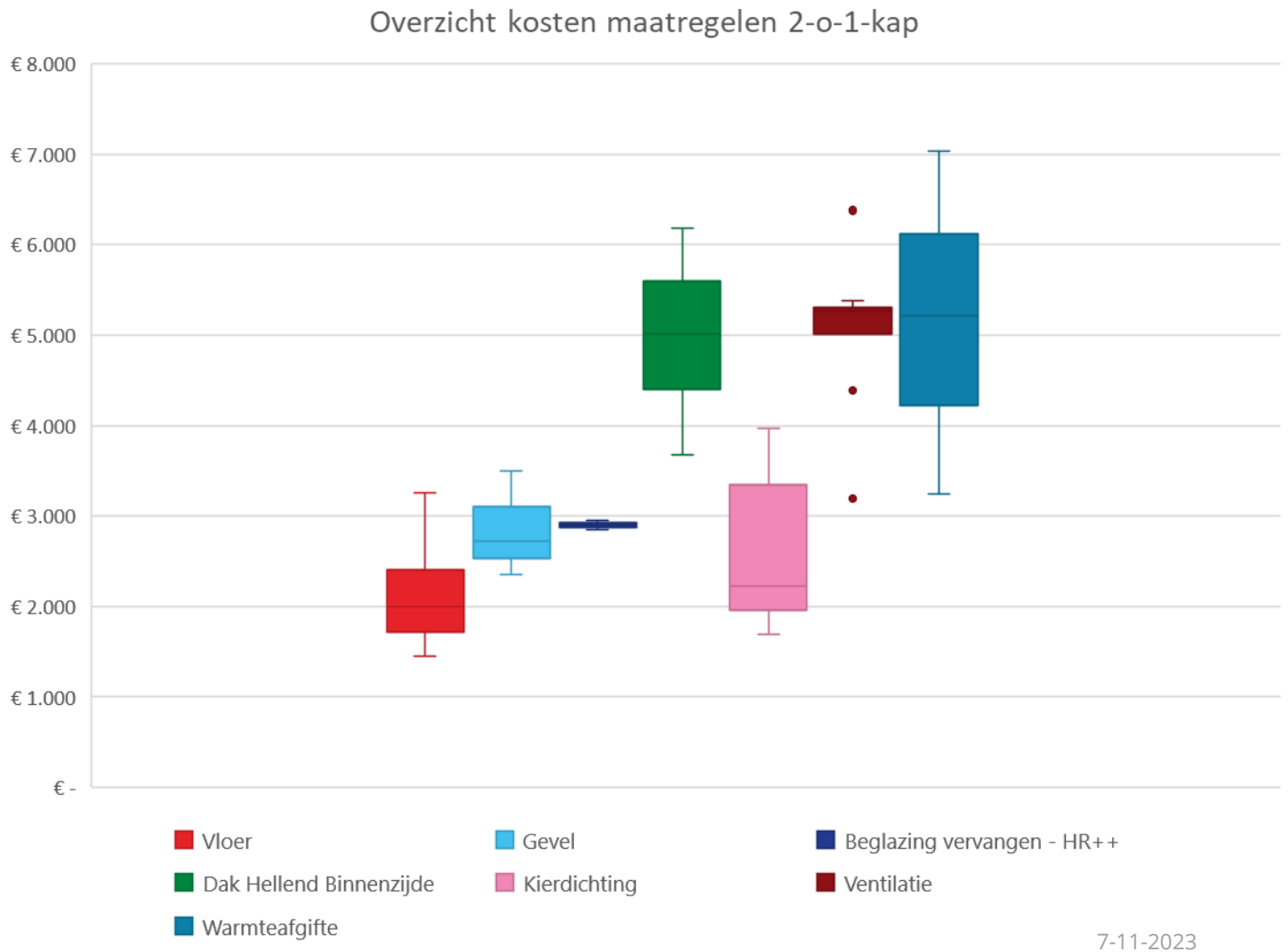

13. Bijlagen

13.3. Verduurzamingsmaatregelen De Moestuin

	Min	Max	Gemiddelde
Vloer	€ 1.498	€ 3.362	€ 2.142
Gevel	€ 992	€ 1.474	€ 1.205
HR++	€ 3.091	€ 3.197	€ 3.144
Dak Plat Buitenzijde	€ -	€ -	€ -
Dak Hellend Binnenzijde	€ 3.527	€ 5.933	€ 4.791
Kierdichting	€ 1.694	€ 3.973	€ 2.619
Ventilatie	€ 3.192	€ 6.379	€ 5.047
Warmteafgifte	€ 3.241	€ 7.032	€ 5.163

Er zijn maatregelen gekozen die voldoen aan de energetische eisen voor All-electric oplossingen.
Dit zijn kentallen voor maatregelen incl. materiaal, materieel en arbeid van Q4 2022.
Marktprijzen kunnen hoger uitvallen.
Per woning zal bekeken moeten worden welke maatregelen nodig zijn en wat hiervan de kosten zijn.

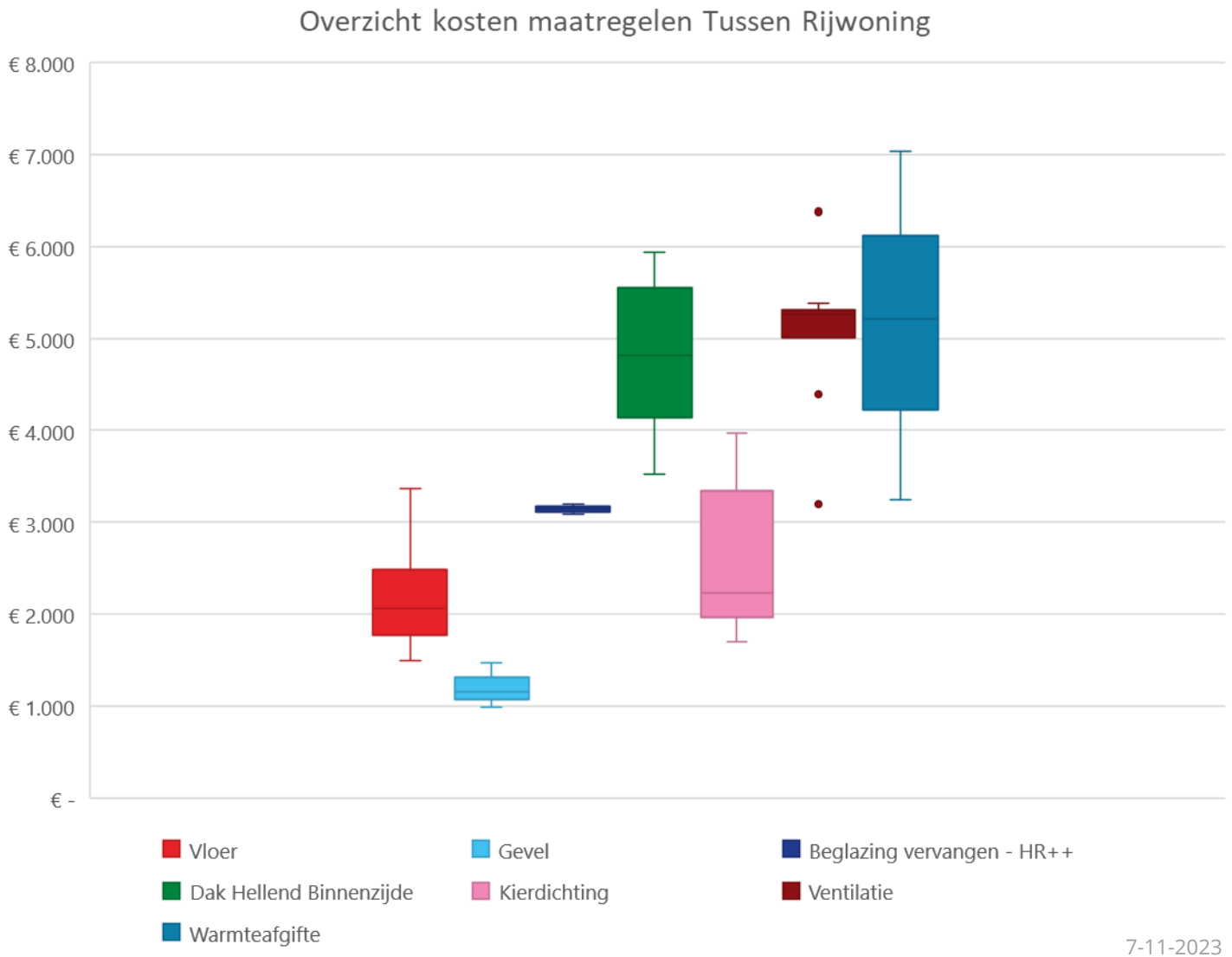

13. Bijlagen

13.4. Subsidies

	Max. bedrag	Subsidie	Opmerking
Collectief systeem	€6.000 per aansluiting	WIS	Beschikbaar voor eigenaar van een toekomstig warmtenet tot 45% van de totale kosten van het warmtenet
	€3.325 per aansluiting	ISDE	Beschikbaar voor particuliere woningeigenaren
	€5.000 per aansluiting	SAH	Beschikbaar voor de verhuurders van woningen (particulieren, VVE's, woningcorporaties)
Isolatiemaatregelen	€100 tot €7.000 per woning	ISDE	Beschikbaar voor woningeigenaren. Hoogte is sterk afhankelijk van de te nemen maatregelen en de combinatie ervan of dat het wordt gecombineerd met een warmtepomp, warmtenet aansluiting of zonneboiler. Meer informatie is te vinden op de website van het RVO over ISDE maatregelen: ISDE: Isolatiemaatregelen woningeigenaren (rvo.nl)
Lucht-water Warmtepomp	€4.500	ISDE	Tot 30% van de aanschafkosten voor de woningeigenaar. Het RVO publiceert een meldcode lijst per type warmtepomp met indicatieve subsidiebedragen. Meer informatie is te vinden op de website van het RVO over ISDE maatregelen: ISDE: Stappenplan aanvragen woningeigenaren (rvo.nl).
Hybride Warmtepomp	€2.500	ISDE	Tot 30% van de aanschafkosten voor de woningeigenaar. Het RVO publiceert een meldcode lijst per type warmtepomp met indicatieve subsidiebedragen. Meer informatie is te vinden op de website van het RVO over ISDE maatregelen: ISDE: Stappenplan aanvragen woningeigenaren (rvo.nl).
Algemeen	Lening tot €25.000 per woning	Warmtefonds	Lening voor isolatie, ventilatie, warmteafgifte, warmteproductie en zonnepanelen onder gunstige voorwaarden, in sommige gevallen tegen 0% rente en fiscaal aftrekbaar. Voor meer informatie is de site van het warmtefonds te raadplegen: Energiebespaarlening voor particulieren - Warmtefonds
	€500-1000	Subsidie duurzaamheidsadvies voor monumenten	Tot 50% subsidie voor advies verduurzaming van monumentale panden

Tevens zijn er verscheidene fondsen beschikbaar, kijk hier: Energiesubsidiewijzer: vind eenvoudig subsidies en leningen | Verbeterjehuis
Houdt rekening met de volgende looptijden van een aantal subsidies:
WIS: Opent 1 juni 2023 en sluit 16 december 2023
ISDE: Budget wordt jaarlijks bepaald en loopt tot 2030
SAH: Loopt nog tot 31 december 2023, wordt mogelijk verlengd met 2 jaar

13. Bijlagen

13.5. Buurtpaspoort De Moestuin

De Woningvoorraad

83 woningen, 37 corporatiewoningen en 13 particulier huurwoningen

Verdeling woningtype

	Totaal	Particulier	Corporatie
Appartement	-		
Rijwoning hoek	16	Onbekend	Onbekend
Rijwoning tussen	18	Onbekend	Onbekend
Twee-onder-één-kap	34	Onbekend	Onbekend
Vrijstaand	15	Onbekend	Onbekend

Verdeling bouwperiode

	Totaal	Particulier	Corporatie
Voor 1946	12		
1946-1974	59		
1975-1991	11		
1992-2006	-		
na 2006	1		

Buurtpaspoort Warmtetransitie De Moestuin

Energielabels woningen

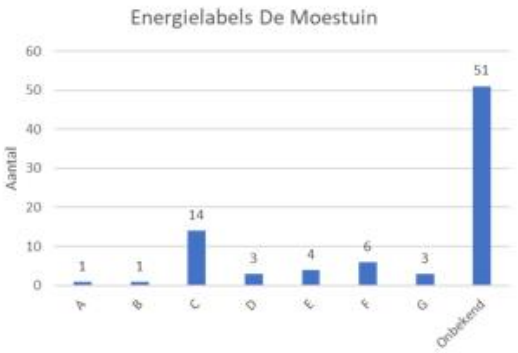

Ondergrondse Infrastructuur

Vervangingsplanning gasnet:

Capaciteit elektriciteitsnet:

Onderhoudsplanning riolering/bestrating:

Elektriciteits- en gasverbruik (2020)

	Elektriciteit (kWh)	Gas (m³)
Appartement	-	-
Rijwoning hoek	2220	1910
Rijwoning tussen	2160	1870
Twee-onder-één-kap	2900	2260
Vrijstaand	3650	2284

Buurt specifieke kenmerken

Kansrijk voor collectieve warmte wegens:
- Hoge concentratie corporatiewoningen
- Veel woningen gebouwd tussen 1946-1974

Warmtebronnen volgens warmte transitie visie

1. Collectieve Hybride Warmtepomp
2. Individuele Hybride Warmtepomp
3. Individuele Warmtepomp

Beschikbare warmtebronnen: Geen lokale warmtebronnen

13. Bijlagen

13.6. Buurtpaspoort Leermolensenk

Qirion

De Woningvoorraad

124 woningen, 0 corporatiewoningen en 7 tot 11 particulier huurwoningen

Verdeling woningtype

	Totaal	Particulier	Corporatie
Appartement	2	2	-
Rijwoning hoek	24	24	-
Rijwoning tussen	13	13	-
Twee-onder-één-kap	80	80	-
Vrijstaand	5	5	-

Verdeling bouwperiode

	Totaal	Particulier	Corporatie
Voor 1946	18	18	-
1946-1974	104	104	-
1975-1991	-	-	-
1992-2006	-	-	-
na 2006	2	2	-

Buurtpaspoort Warmtetransitie Leermolensenk

Energielabels woningen

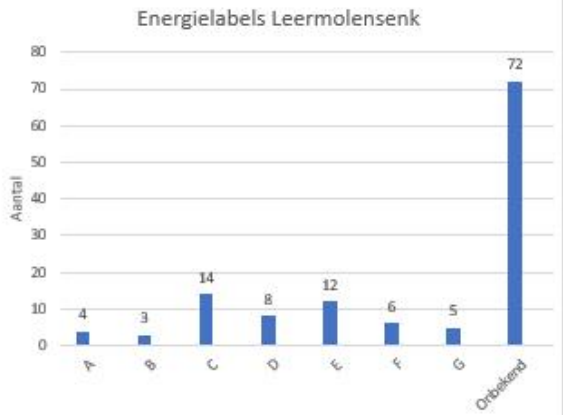

Ondergrondse Infrastructuur

Vervangingsplanning gasnet:

Capaciteit elektriciteitsnet:

Onderhoudsplanning riolering/bestrating:

Elektriciteits- en gasverbruik (2020)

	Elektriciteit (kWh)	Gas (m³)
Appartement	4140	2510
Rijwoning hoek	2870	1850
Rijwoning tussen	2870	1870
Twee-onder-één-kap	3100	2020
Vrijstaand	4050	2560

Buurt specifieke kenmerken

Kansrijk voor collectieve warmte wegens:

- Veel woningen gebouwd tussen 1946-1974
- Relatief dichtbevolkt
- Actieve buurt

Warmtebronnen volgens warmte transitie visie

1. Collectieve Hybride Warmtepomp
2. Individuele Hybride Warmtepomp
3. Individuele Warmtepomp

Beschikbare warmtebronnen: Geen lokale warmtebronnen

13. Bijlagen

13.7. Buurtpaspoort Delhoevelaan

De Woningvoorraad

91 woningen, 0 corporatiewoningen en 5 tot 6 particulier huurwoningen

Verdeling woningtype

	Totaal	Particulier	Corporatie
Appartement	-	-	-
Rijwoning hoek	22	22	-
Rijwoning tussen	24	24	-
Twee-onder-één-kap	37	37	-
Vrijstaand	8	8	-

Verdeling bouwperiode

	Totaal	Particulier	Corporatie
Voor 1946			-
1946-1974	91	91	-
1975-1991	-	-	-
1992-2006	-	-	-
na 2006	-	-	-

Buurtpaspoort Warmtetransitie Delhoevelaan

Energielabels woningen

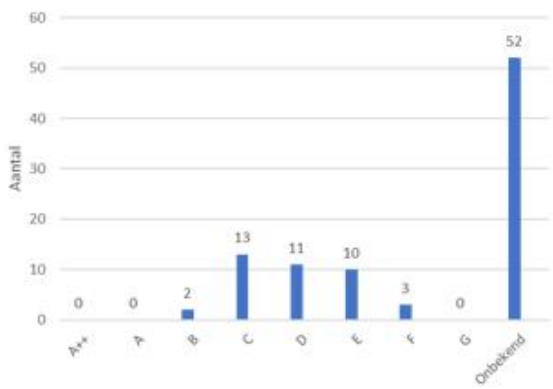

Ondergrondse Infrastructuur

Vervangingsplanning gasnet:

Capaciteit elektriciteitsnet:

Onderhoudsplanning riolering/bestrating:

Elektriciteits- en gasverbruik (2020)

	Elektriciteit (kWh)	Gas (m^3)
Appartement	-	-
Rijwoning hoek	3480	2230
Rijwoning tussen	3465	2210
Twee-onder-één-kap	3790	2340
Vrijstaand	4180	2810

Buurt specifieke kenmerken

Kansrijk voor collectieve warmte wegens:

- Veel woningen gebouwd tussen 1946-1974
- Relatief dichtbevolkt
- Actieve buurt

Warmtebronnen volgens warmte transitie visie

1. Collectieve Hybride Warmtepomp
2. Individuele Hybride Warmtepomp
3. Individuele Warmtepomp

Beschikbare warmtebronnen: Geen lokale warmtebronnen

13. Bijlagen

13.8. Verdeling Kosten Distributienet

Er zijn koppelkansen in de aanleg van een distributienet om kosten mee te besparen.

De materiaalkosten, aanlegkosten en de engineering van het distributienet vormen samen grofweg 78% van de totale kosten voor beide warmtenetten. Hier valt geen kostenbesparing te halen met samenloop van andere werkzaamheden.

De andere kosten vormen grofweg 22%. Waarvan de verharding (klinkers, tegels, asfalt etc.) het grootste voordeel oplevert als dit samenloopt met andere werkzaamheden (zoals vervanging van het riool of straatvernieuwing). Mogelijk zijn er ook koppelkansen in de benodigde onderzoeken en vergunningen te behalen (denk hierbij bijvoorbeeld aan archeologie, stikstofberekeningen, strategisch omgevingsmanagement).

	Verdeling kosten	De Moestuin	Verdeling kosten	Delhoevenlaan Leermolensenk
Materiaalkosten	11,8%	€ 221.849	13,2%	€ 493.610
Aanlegkosten (incl. winst , risico, excl. verhardingen)	58,0%	€ 1.094.229	59,6%	€ 2.232.030
Engineering	7,4%	€ 140.000	5,0%	€ 185.280
Verharding verwijderen en terugbrengen	16,9%	€ 319.238	16,7%	€ 625.383
Onderzoeken, vergunningen, overig	5,9%	€ 111.823	5,5%	€ 206.016
Totaal		€ 1.887.140		€ 3.742.318

Aan
Gemeente Rozendaal
Van
Alwin Ven, van der

Memo

Contactpersoon
Alwin Ven, van der

Datum
16 november 2023

Betreft
BUP Rozendaal_Rapportage Haalbaarheidsstudie

Context

Afgelopen juli is de rapportage van een haalbaarheidsstudie naar warmteoplossingen voor Rozendaal opgeleverd door Dep (destijds nog Qirion EC) aan de gemeente Rozendaal en diens bewoners. Op deze rapportage zijn vragen en opmerkingen ontvangen die hier in deze memo behandelt zullen worden. Deze memo begeleidt een aangepaste versie van de rapportage: *"BUP Rozendaal_Rapportage Haalbaarheidsstudie_Qirion EC_Definitief_v1.1".*

Vragen en opmerkingen

	Reactie	Antwoord
	Ad 5. Warmteopties selecteren	
1.	pag. 6 socialiseren van de kosten voor bewoners → komt niet tot uiting in de doorrekeningen lijkt mij voor Collectieve Buurt Warmtepomp. Is dit een correcte waarneming?	De eenmalige investeringskosten zijn voor alle woningen gelijkgesteld, op buurtniveau is dit te zien als socialisering van de kosten. Dit is socialisering op een kleinere schaal dan gas- en elektriciteitsaansluitingen, die gesocialiseerd worden over alle aansluitingen in beheer van één netbeheerder.
2.	Vereiste isolatiemaatregelen: door de hele rapportage heen blijft bij mij de vraag wat is er nodig aan vereiste isolatiemaatregelen, naast de prima opsomming in de bijlagen: wanneer voldoet de woning en wie schakel je daarvoor in. Wat is bijvoorbeeld 'kierdichting', hoe ga je na of de ventilatie voldoende op orde is? Zelf hebben wij in de afgelopen 20 jaar al veel gedaan maar is het genoeg?	Wij verwachten dat een woning met isolatie, die voldoet aan de waardes gegeven in 9.4., All-Electric kan gaan. Deze studie heeft als doel om in kaart te brengen wat op buurtniveau de beste optie is voor de bewoners zodat daar verdere plannen op gebaseerd kunnen worden. Een vervolgstap kan zijn om collectief een adviseur in te schakelen die per situatie kan bepalen wat er gedaan moet worden.
	Ad 6. Haalbaarheidsstudie	
3.	pag. 8 In de gehele rapportage komt 'geluid' een aantal keren terug. Het lijkt, vooral voor tussenwoningen, een probleem.	Klopt, geluid is met name voor tussenwoningen een uitdaging. Verwachting is dat de warmtepompen zich

	Klopt deze constatering? En welke oplossingen zijn denkbaar?	gaan schikken naar de wens van de markt en stiller zullen worden. Omdat schermen, muren, hagen en dergelijke ook invloed hebben op geluid is elke locatie uniek en deze kunnen mogelijk oplossingen bieden. De locatie van de warmtepomp dient goed overwogen te worden, dat kan met een installateur bepaald worden.
4.	Is het een optie om per huizenblok van 3 (of meer) woningen één warmtepomp te installeren met aftakkingen naar 3 (of meer) woningen?	Voor tussenwoningen zou een centrale warmtepomp inderdaad uitkomst kunnen bieden mocht geluid problematisch blijken. Organisatorisch (eigenaarschap, beheer, verdeling kosten en dergelijke) brengt dit mogelijk uitdagingen met zich mee. Zeker een kansrijke optie om verder te verkennen met een installateur en mogelijk voor woningcorporatie makkelijke te organiseren dan voor particulieren.
5.	pag. 9: In Didam is 70% van de woningen aangesloten op het Warmtenet → in Leermolensenk wordt uitgegaan van > 90%. Is dit haalbaar? Het lijkt mij (te) hoog gegrepen.	Een aansluitgraad van 90% is hoog in vergelijking met andere nieuwe warmteprojecten in bestaande bouw. Of het haalbaar is hangt geheel af van de bereidheid van bewoners en de middelen die worden ingezet om bewoners mee te krijgen. De aansluitgraad van 90% is gekozen om een positieve geldstroom te behalen voor een fictief warmtebedrijf.
6.	pag. 10: hoge isolatiegraad → wat is hoog? Is mechanische ventilatie voor alle woningen mogelijk? En kost het niet veel extra energie? Wat wordt bedoeld met mogelijke aanpassing afgiftesysteem naar convectoren of vloerverwarming? Is deze laatste post gelijk aan 'warmteafgifte' in bijlage 13.2?	De benodigde isolatiewaardes staan in paragraaf 9.4.. Mechanische ventilatie is technisch mogelijk in elke woning, maar mogelijk niet wenselijk doordat er extra leidingen gelegd moeten worden (over bijvoorbeeld het plafond). Extra energieverbruik voor de mechanische ventilatie is minimaal in verhouding met de totale energievraag in een woning. Het afgiftesysteem hoeft niet in alle gevallen aangepast te worden, daarom spreken we van een mogelijke aanpassing naar convectoren of vloerverwarming. Veel radiatoren zijn vroeger te groot gedimensioneerd en kunnen nadat de woning goed is geïsoleerd mogelijk ook voldoende warmte afgeven om het behaaglijk warm te hebben in de woning. Dit zal per geval bekeken moeten worden. De kosten voor de aanpassing

		afgiftesysteem zijn gelijk aan de post 'warmteafgifte' in de bijlage 13.2..
	7. Haalbaarheidsstudie Collectieve Buurt Warmtepomp	
7.	pag. 11: Zijn er voorbeelden waar gemeenten (en bewoners) een warmtebedrijf hebben opgericht?	Enkele voorbeelden zijn: • Warmtenetwerk Didam (Gemeente Montferland en Firan), • Traais Warmtenetwerk (eigendom van Traais Energie Collectief dat in eigendom is van bewoners zelf) • Stadsverwarming Purmerend (100% gemeente), • Gemeente Hengelo werkt samen met Ennatuurlijk en Firan, • WarmteStad (gemeente Groningen en Waterbedrijf Groningen), • Warmtenetwerk Harderwijk (gemeente Harderwijk, Duurzame Energienetwerken Gelderland (DENG))
8.	pag. 14: sCOP warmtepomp: 2,7 = is dit 'zuinig' genoeg of wordt het duurder als wordt uitgegaan van bijvoorbeeld sCOP5 Wat betekent rendement en back-upketel 87%?	Als een hogere sCOP te behalen is dan wordt de warmteproductie goedkoper (hoger sCOP=hogere efficiëntie). De investeringskosten zullen wel hoger worden bij dit soort warmtepompen. De back-upketel is een gasketel, deze hebben een efficiëntie, ook wel rendement genoemd.
9.	pag. 15: disconteringsvoet (2%): betekent dit percentage waarmee je toekomstige cashflows contant maak? Verwachte rendement investering? Risico van de investering? Of is het een potje voor extra tegenvallers?	De disconteringsvoet is verkeerd opgenomen in de presentatie, dit was geen uitganspunt in deze business case, en wordt dus ook verwijderd uit de presentatie. De rendementseis van 6% is de waarde waarmee de contante waarde wordt berekend.
10.	Opgenomen is inkoop gas: 0,67 / Nm3 en inkoop elektriciteit 0,19 Nu is inkoop gas 0,342 (bijna de helft) Nu is inkoop elektriciteit 0,39 per kWh in juli 2016 0,19. Waar komt dit verschil vandaan?	Het verschil komt door de keuze voor een referentiepunt. Als referentiepunt hebben we voor de kosten van de productie van warmte de prijsplafondprijzen (met korting) genomen voor de inkoop van gas en elektriciteit. In lijn daarmee zijn we ook uitgegaan van het

		prijsplafond warmtetarief (die weer is gebaseerd op de plafondprijzen van gas).
11.	pag. 16: Wat is een positieve geldstroom? En voor wie is deze positief? Het lijkt mij dat de investeringskosten voor Collectieve Buurt Warmtepomp per woning (te) hoog zijn. Is dit een realistische optie voor bewoners?	We gaan uit van een warmtebedrijf dat de buurtwarmtepomp en het warmtenet exploiteert. Voor die fictieve partij hebben we de geldstromen bepaald. Positieve geldstroom betekent dat er meer geld inkomt dan dat het een (nog fictief) warmtebedrijf operationeel kost. Of het collectieve systeem realistisch is hangt sterk af van de hoeveelheid aangesloten woningen en de verhouding tussen de productiekosten en de warmteprijs voor de bewoners. Omdat het risico groot is en de marges klein achten wij het onwaarschijnlijk dat een marktpartij een collectieve buurtwarmtepomp interessant zal vinden zonder significante dekking en/of garantiestelling middels publieke gelden.
12.	pag. 17: Dynamische inkopen kunnen denk ik de financiële haalbaarheid ook verslechteren door 'verkeerd' te gokken. Is dit een risico?	Bij dynamisch inkopen gaan we er vanuit dat het systeem zo wordt ingeregeld dat men tegen de laagste tarieven inkoopt. De productiekosten lopen dan mogelijk meer mee met de marktfluctuaties dan als er vaste prijsafspraken worden gemaakt. Dit risico is te minimaliseren, maar er blijft een restrisico. Wat hierin acceptabel is, is door een warmtebedrijf te bepalen.
	8. Haalbaarheidsstudie Hybride Warmtepomp	
13.	pag. 18: Is een zonnecollector (eventueel per woning) een optie om minder gas te verbruiken voor tapwater? En ook wellicht een goedkopere optie?	Een zonnecollector is een optie om het gasverbruik te reduceren. Zoals toegelicht in de tabel op pagina 7 (PVT) is dit geen volledig alternatief omdat dit niet jaarrond beschikbaar is. Wel heeft een bewoner hier een kanttekening bij geplaatst (en een systeem voorgesteld dat wel een volledig alternatief zou kunnen zijn (zie vraag 22).
14.	pag. 19: COP warmtepomp 3,8, op pagina 14 staat sCOP warmtepomp 2,7. Graag het verschil uitleggen.	De warmtepomp die deel is van een hybride opstelling (pag. 19) levert een kleiner deel van de warmtevraag en wordt anders ingezet waardoor diens efficiëntie hoger is dan de collectieve buurt warmtepomp (pagina 14).

15.	Zijn er (hybride) warmtepompen met een lager vermogen dan 1kW? Na een snelle check bij diverse leveranciers blijkt dat dit vermogen niet bij alle warmtepompen wordt vermeld, dat is lastig voor een bewoner die tot aanschaf zou willen overgaan.	Warmtepompen met als doel om woningen van warm water te voorzien en een vermogen lager dan 1kW zien wij ook niet op de markt. De vermogens van warmtepompen staan doorgaans op de energielabels of dan wel in de technische documentatie ervan. Voordat men overgaat op de aanschaf van een warmtepomp raden wij aan om met een installateur de mogelijkheden per situatie te verkennen.
	9. Haalbaarheidsstudie All-Electric	
16.	pag. 23: Voor wie zijn de kosten voor het verzwaren van het net? Voor de netbeheerder, gemeente en/of bewoners?	Kosten voor het verzwaren van het net liggen bij de netbeheerder.
	10. Vergelijking	
17.	pag. 31: De genoemde energieprijzen zijn niet hetzelfde als op pagina 15. Wat is het verschil?	De prijzen op pagina 15 zijn voor zakelijke grootverbruikers (dus het tarief excl. energiebelasting en dergelijke + hier wordt gerekend met een korting).
18.	pag. 32: Waarom zijn de TCO van MES zoveel hoger dan de andere opties. Zit dat vooral in de leidingen en aanpassen wegen?	De TCO van de MES ligt inderdaad veel hoger door de investeringskosten voor het aanleggen van alle leidingen om woningen aan te sluiten.
19.	Opvallend vind ik dat de individuele All-Electric de laagste kosten laat zien en laagste CO2 uitstoot (wel hoge investering in isolatie als bewoner nog niets heeft gedaan). Mijn vraag blijft hoe je weet of je All-Electric kunt gaan?	Deze studie heeft als doel om in kaart te brengen wat op buurtniveau de beste optie is voor de bewoners zodat daar verdere plannen op gebaseerd kunnen worden. Wij verwachten dat een woning met isolatie, die voldoet aan de waardes gegeven in 9.4., All-Electric kan gaan. Een vervolgstap kan zijn om collectief een installateur in te schakelen die per situatie kan bepalen wat er gedaan moet worden.
	11. Samenvatting / hoofdpunten	
20.	Mijn eerste, wellicht niet 100% onderbouwde, conclusies zijn: MES - onrealistische optie vanwege hoge participatiegraad (>90%). - (te) hoge investeringskosten - Verlaging CO2 uitstoot valt tegen Hybride individuele warmtepomp - Hoogste CO2 uitstoot is betrekkelijk in vergelijking met MES: 68% vs 60% All Electric individueel	Zie antwoord op vraag 5 en 11 voor opmerkingen over de conclusies voor de buurtwarmtepomp. Zie antwoord op vraag 2 en 19 voor all-electric.

	Mijn belangrijkste vraag blijft: wat moet je (nog) doen in je woning	
21.	PVT lijkt afgeschreven omdat alleen een PVT boiler is benoemd. Is dat wel terecht? Collectieve aardbron per 2-4 woningen is bijvoorbeeld toepasbaar in de Moestuin, waar luchtwater komt te vervallen wegens geluidsoverlast en wettelijk minimale afstand van buitenunit tov erf grens	Zie antwoord op vraag 13 voor de PVT-boiler. Zie antwoord op vraag 4 voor collectief op een aardbron.
22.	Als aanvulling op 9.1 op pagina 21 is een foto gedeeld van een PVT-systeem in combinatie met een warmtepomp. Als opmerking 9.2 op pag 22: bij dit systeem is geluidsoverlast niet meer de uitdaging	Hiermee is inderdaad geen probleem met het geluid van een buiten-unit van een lucht-water warmtepomp. Deze optie is zeker interessant om te overwegen in de overstap naar all-electric. Onze verwachting is wel dat de investeringskosten hiervan hoger zijn dan de lucht-water warmtepompen. Met een installateur dient per situatie bekeken te worden of dit een technische en financieel mogelijke optie is. Mogelijk is een knelpunt voor rijwoningen de verhouding van het dakoppervlak t.o.v. het benodigde warmtevermogen.
24.	Op pagina 46 is het corporatiebezit niet meegenomen	Het is van de 29 corporatiewoningen niet exact bekend welke woningen in bezit zijn van de woningcorporatie, daarom stonden deze niet aangegeven bij de onderverdeling in woningtypes. Er is nu expliciet benoemd dat dit onbekend is.
25.	Als je kijkt naar waar ‘we’ naar toe moeten (CO_2 neutraal) dan is de cruciale vraag wie ‘we’ zijn en welke rollen er opgesteld moeten worden die vorm gaan geven aan die noodzakelijke veranderingen. Het zal dan vaak gaan om het individuele en het collectieve. Om het vrijwillige en het verplichte. Om wie wat wil en wie wat moet betalen. En hopelijk brengt het ook een gemeentelijk/maatschappelijk (Nuts) model dat (ook) toekomstbestendig is. Beetje abstract en het hoort zeker niet thuis in de opdracht die Qirion heeft gekregen.	Terecht punt en inderdaad buiten de scope van onze studie. Wetgeving die de warmtetransitie kan stimuleren, zeker de collectieve weg, is nog in de maak en biedt hopelijk meer handvatten en duidelijkheid op het vlak van rollen, verantwoordelijkheden, verdeling van de kosten en baten, en verplichten en rechten. Mocht men kiezen voor een collectieve oplossing dan is het aan de bewoners en gemeente om te bepalen welke organisatievorm hierin wenselijk is (bijvoorbeeld een lokale energiecorporatie van bewoners, een gemeente, het Gelders Warmte Infra Bedrijf, of een samenwerking van deze partijen)
26.	Neem als voorbeeld de kosten van het aanleggen van het warmtenet (tabellen pag. 16). Wellicht dat die grotendeels komen te vervallen wanneer de gemeente de riolering in die straten gaat vervangen (moet ook gebeuren!) en bijvoorbeeld	We splitsen de investeringskosten van het leidingnet verder op in een extra bijlage om hier meer inzicht in te bieden. Zie bijlage 13.8, en de verwijzing daarnaar op pag. 16)Mocht er gekozen worden voor de

	alleen de materiaalkosten en het laswerk (om het plaatje simpel te houden) ten laste van de Collectieve Buurt Warmtepomp komen. Dit soort suggesties kunnen prima in hoofdstuk 10 worden opgenomen als aanbeveling voor de vervolgdiscussie tussen de Gemeente en de inwoners.	collectieve buurtwarmtepomp doen we de suggestie om contact te zoeken met het Gelders Warmte Infra Bedrijf (GWIB). Het GWIB zet zich in om gemeenten te helpen in de ontwikkeling van warmtenetten middels kennis, projectleiding, financiering en/of het verlagen van de onrendabele top door schaalvoordeel. Buiten het GWIB en de eerder genoemde subsidies is er voor een toekomstig warmte(net)bedrijf ook nog een mogelijkheid om aanspraak te doen op financieringsinstrumenten van de BNG bank.
27	Hoe zit het met seizoensopslag van energie?	Seizoensopslag van warmte is een relatief kostbare investering, die kan helpen om warmtesystemen te optimaliseren op bijvoorbeeld kosten en duurzaamheid. We verwachten niet dat, gezien de al hoge kosten van een warmtesysteem, dat dit de haalbaarheid significant zal verbeteren.
28	Hoe zijn de aannames voor de isolatiegraad collectieve optie tot stand gekomen?	Er is geen specifieke isolatiegraad aangenomen in de collectieve optie. Wel is er een aanname gedaan over de reductie van de warmtevraag in het gebied van 2% per jaar vanaf 2020 (het jaar van de gebruikte verbruiksdata) tot en met 2030. Dit is hoger dan de verwachte reductie van ruwweg 1,25% beschreven in de 'Klimaat- en Energieverkenning 2021' van het PBL (pag. 142), omdat we verwachten dat men in Rozendaal vooruit zullen lopen op deze trend door eerder isolatiemaatregelen en gedragsveranderingen door te voeren.

Kopie aan: Spectrum partner met elan

WEGING VAN DE OPTIES VOOR DE WARMTEVOORZIENING

TERUGKOPPELING EN VOORUITBLIK

OVER DIT DOCUMENT

- Dit document is een terugkoppeling over
  - Het *proces* van beoordeling van de kwalitatieve aspecten van de warmteopties
  - De *uitkomsten* – overeenstemming en verschillen in weging en waardering,

En een *vooruitblik* op de vervolgstappen.

Het is bedoeld als basis voor een discussie binnen de groep bewoners betrokken bij de beoordeling van de opties die door Qirion zijn uitgewerkt.

Op basis hiervan wordt een document opgesteld dat door de betrokken ambtenaar, Dirk Wim, wordt gebruikt om een stuk voor B&W en de raad op te stellen.

INHOUD

1. Begrip voor de ‘setting’
2. Proces
3. Uitkomst
4. Vervolgstappen

1) SETTING: OPGAVE VAN GEMEENTE, ACTIE VOOR BEWONERS

Duurzaamheid en energie-transitie zijn ingewikkelde thema's – veel betrokkenen, veel afhankelijkheden

Landelijke overheid geeft een opdracht aan de gemeente, maar uiteindelijk moeten de burgers in actie komen

Speelt zich voor een belangrijk deel in de ver(de)re toekomst

2) PROCES – OMGAAN MET ONZEKERHEID

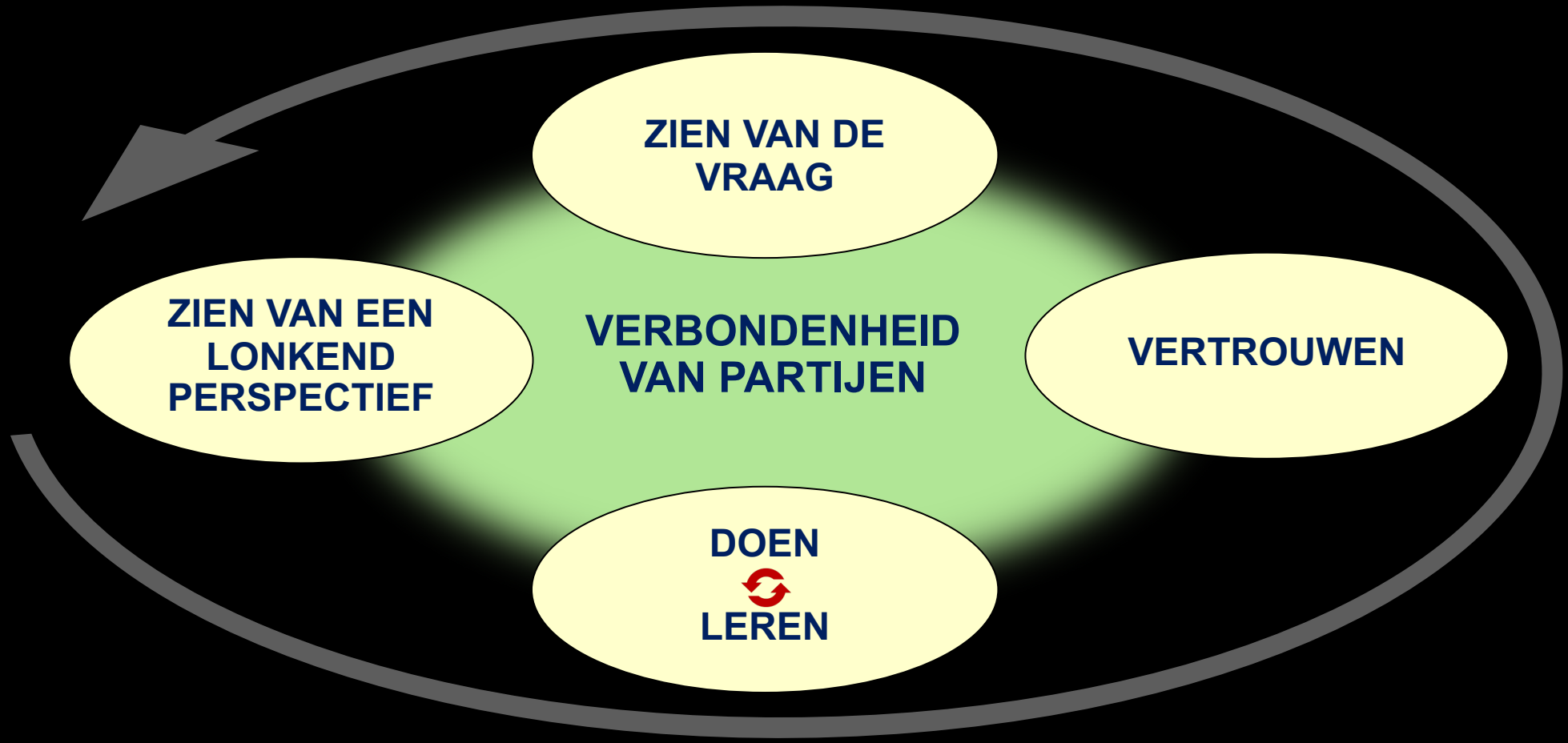

3) PROCES – OMGAAN MET ONZEKERHEID

- Bij de start van het proces is veel nog onzeker
- We willen snel actie en duidelijkheid,
- Niet te lang blijven ‘hangen’
- Maar hoe vroeger je beslist hoe groter het risico op verkeerde beslissingen

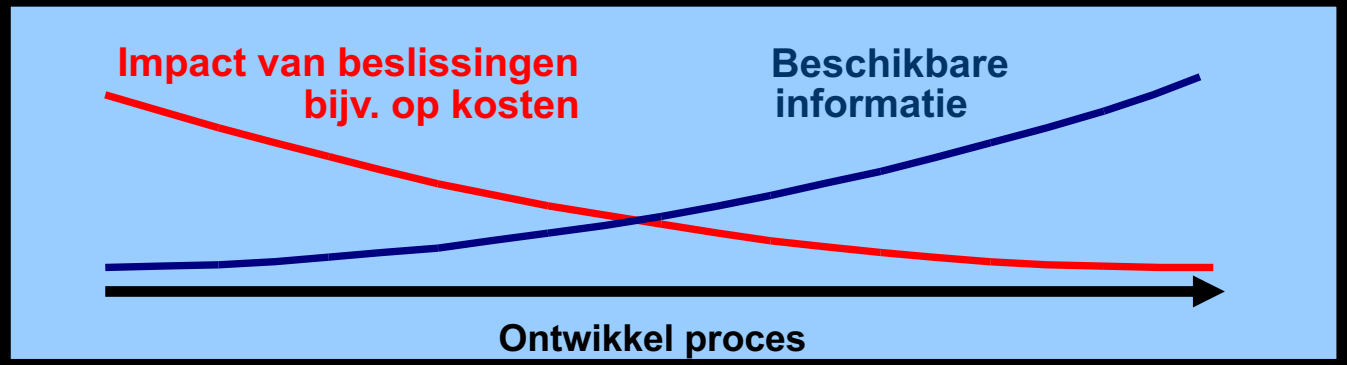

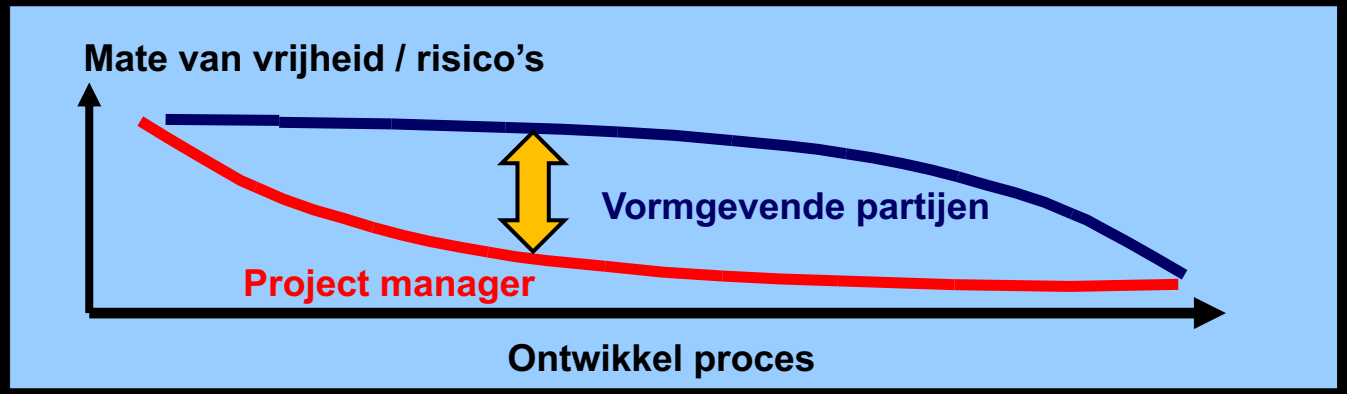

4) PROCES – TOEWERKEN NAAR GEDRAGEN OPLOSSINGEN

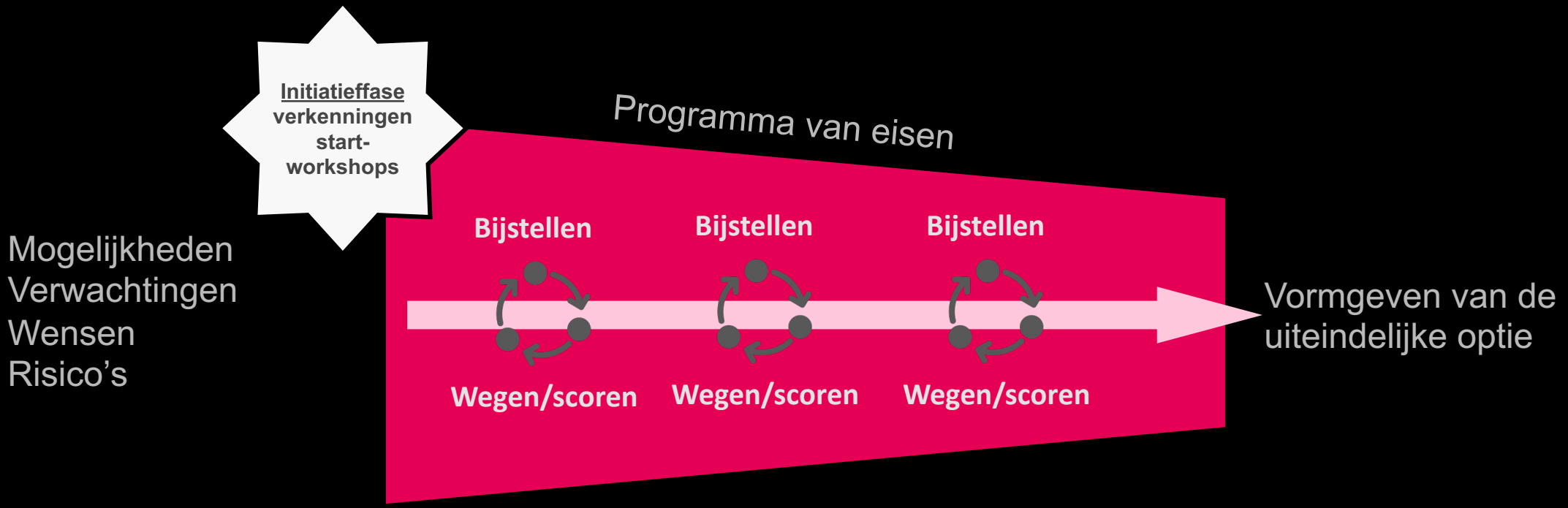

5) PROCES - FASERING

- Doen wat nu al kan omdat het duidelijk is, omdat het in alle scenario’s nuttig is
- Verder uitzoeken wat onduidelijk is
- Opties doorontwikkelen op basis van de inzichten en discussies

6) UITKOMST – EERSTE ORDENING VAN OPLOSSINGEN

MCDM 23	Beoordelingsaspecten en waardeanalyse															
Project:	Energietransitie gebouwde omgeving buurtniveau								23 april 2023							
oordeel van:	inwoners voor de met A gelabelde aspecten															
					Groep 2				Groep 1							
HOOFDASPECTEN	belang		SUBASPECTEN	belang	score optie 1	score optie 2	score optie 3	belang	score optie 1	score optie 2	score optie 3					
	groep 2	groep1														
eindsituatie	10	10	reductie E-vraag kan	8	9	9	1	8	9	3	1					
gemak, zekerheid van warmtevoorzier		10	technische kwaliteit warmteoptie	10	9	3	9	6	3	1	3	8	6	2	6	
			ruimtebeslag	4	3	9	9	6	3	3	9	5	3	6	9	
			leveringszekerheid en teruglevering	10	3	9	9	10	3	3	9	10	3	6	9	
			ontzorgen in gebruiksfase	6	3	3	9	4	3	3	3	5	3	3	6	
realisatieproces	6	4	kwaliteit uitvoerende partijen													
duidelijkheid, soepele uitvoering		5	communicatie over uitvoering													
			overlast tijdens uitvoering	6	1	3	3	4	3	9	1	5	2	6	2	
			kwaliteitszorg tijdens uitvoering													
			optie collectieve aanpak	10	9	3	1	6	3	3	3	8	6	3	2	
woonkwaliteit	10	10	thermisch comfort winter	10	9	9	9	10	3	9	9	10	6	9	9	
wooncomfort en gemak		10	thermisch comfort zomer	10	3	3	3	8	9	0	0	9	6	1,5	1,5	
			geluidshinder	6	1	1	3	8	1	3	3	7	1	2	3	
			binnenluchtkwaliteit	8	1	1	9	8				8	1	1	9	
			esthetische kwaliteit	4	1	3	9	6	1	1	3	5	1	2	6	
			gebruiksgemak, bediening	6	9	9	9	4	3	3	1	5	6	6	9 of 1	
financiële aspecten	10	8	exploitatie- en beheerkosten	8	3	3	1	10	9	9	3	9	6	6	2	
kosten, transparantie, financiering		9	structuur medezeggenschap	8	9	9	3	8	9	9	3	8	9	9	3	
			kosten voor bewoners													
			financierbaarheid	10	1	3	9	10	3	9	1	10	2	6	5	
begeleiding inwoners	6	6	loketfunctie	6	3	1	9	4	1	1	1	5	2	1	5	
		6	ontzorging individueel (financiering, hobbels)	10	9	9	3	8	1	1	1	9	5	5	2	
			communicatie met uitvoerders													
			nazorg													
vertrouwen	8	6	gekozen oplossing	10	3	3	9	6	9	9	3	?				
		7	participatieproces	8	3	3	3	8	3	3	1	8	3	3	2	
			vertrouwen in partijen	10	3	3	3	10	3	3	1	10	3	3	2	
			onafhankelijkheid en zeggenschap	8	3	3	1	8	9	9	1	8	6	6	1	

Optie 1 All E	Optie 2 Hybr	Optie 3 Coll
4,6	4,6	4,3

Belang hoofdaspecten

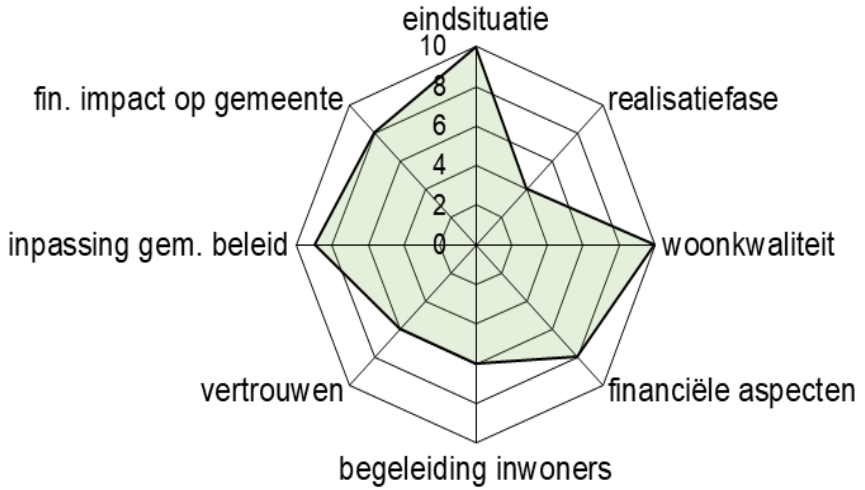

Oordeel hoofdcriteria Optie 1 - All electric

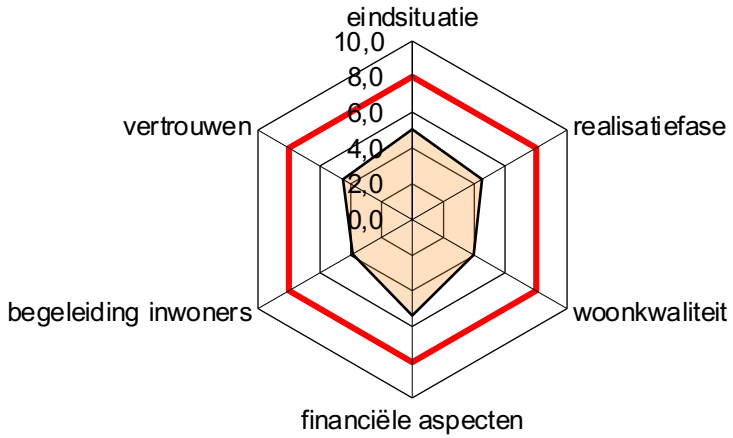

Oordeel hoofdcriteria Optie 2 - Hybride

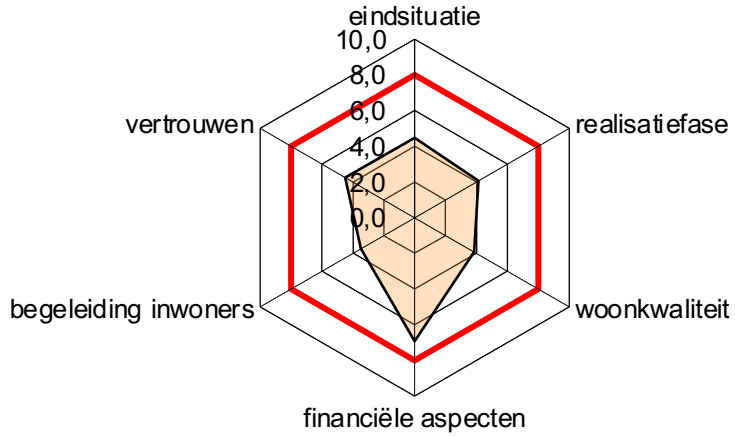

Oordeel hoofdcriteria Optie 3 - Collectieve voorziening

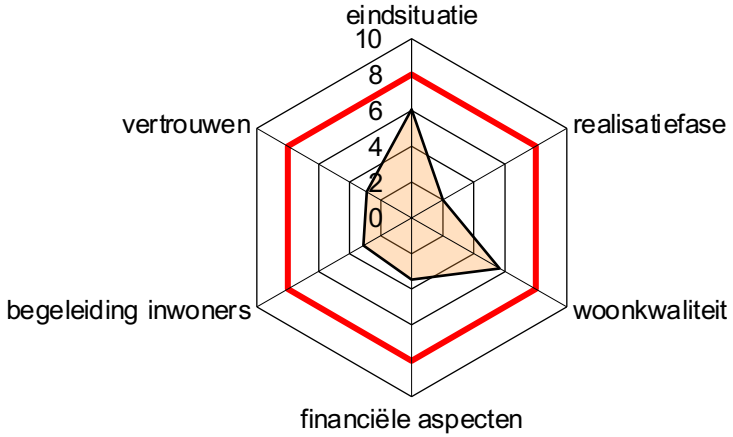

7) UITKOMST – WAAR LOPEN DE MENINGEN UITEEN

Belang subaspecten

- Technische kwaliteit warmteoptie (eindsituatie): 6 - 10
- Optie collectieve aanpak (realisatieproces): 6 - 10
- Gekozen oplossing (vertrouwen): 6 - 10

Weging van de oplossingen

- Thermisch comfort zomer
- Binnenluchtkwaliteit
- Gebruiksgemak, bediening
- Financierbaarheid
- Loketfunctie
- Ontzorging individueel (financiering, hobbels)
- Gekozen oplossing

8) UITKOMST – WAT MOETEN WE HIERMEE?

- Gericht informatievoorziening verbeteren over de oplossingen op de punten van verschil
- Alle oplossingen aanscherpen en/of combineren
  - Ruimtebeslag van ‘warmtepomp unit binnen’ verkleinen
- Voorwaarden aan oplossingen verbinden
  - Vb: collectief alleen indien gekoppeld aan infrastructurele werkzaamheden

9) VERVOLGSTAPPEN – FASERING EN AAN DE SLAG

Doen wat nu al kan omdat het duidelijk is, omdat het in alle scenario's nuttig is

Verder uitzoeken wat onduidelijk is

Opties doorontwikkelen op basis van de inzichten en discussies

Begin nu met organisatie van
- voorlichting,
- promotie,
- collectieve inkoop, en
- uitvoering van isolatie

Zorg voor informatie over
- subaspecten waarover verschil van inzicht bestaat irt de opties

Werk de 3 opties verder uit op een paar aspecten die een hoge weging hebben en een (relatief) lage score
Beoordeel de technische en economische haalbaarheid van de verbeteringen

10) ZORG VOOR HET GOEDE KADER

Onthoud het lonkend perspectief en schetst het grote kader. Toon leiderschap!

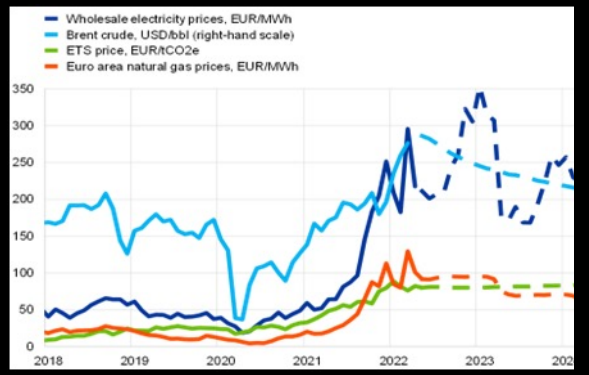

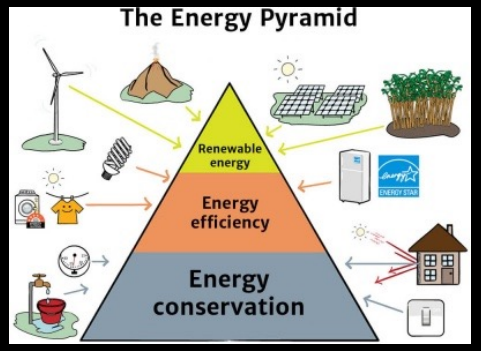

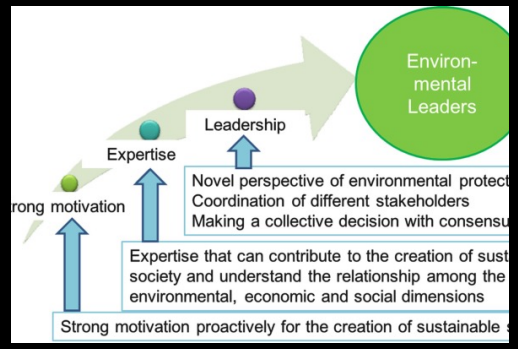

Activiteitenoverzicht Rozendaal Energieneutraal 2024

Activiteiten 2024	**Wie, wat, waarom en**	**wanneer**	**Kosten** **(indicatie)**
Spoor 1 Energiebesparing			
Huis energiezuiniger (gedrag & maatregelen) en aardgasvrij maken	Een aardgasvrije toekomst is een ambitie van nationale en lokale overheden, maar de woningeigenaar moet het uitvoeren. Hoe helpen wij hierbij? Bestaande lokale kennis benutten. Maak een hulpmiddel voor bewoners bij de keuze voor isolatie (o.a. i.s.m. werkgroep duurzaam Rozendaal). Eerdere monitoring en energiescans informatie (door m.n. de werkgroep Duurzaam Rozendaal gebruiken en herhalen. Organiseer goede lokale monitoring t.b.v. voortgang & enthousiasme. Straat-gewijze aanpak lijkt zinvol voor advies en isolatiepakketten (waar mogelijk koppeling aan bestaande “buurtteams”) Rol **gemeente**: Organiseer en faciliteer concrete actie in raad en daad (zie navolgende actiepunten)	2024	p.m.
Verbeteren informatie m.b.t. energie besparing en warmteopties via o.a. - Gemeentelijke website, bijvoorbeeld via een digitaal **energieloket**	**Gemeente** i.s.m. regio (energieloket) Zie Regionaal Energieloket (a la Rheden) Gemeente Rheden | Regionaal Energieloket Een website alleen is niet genoeg. Persoonlijke aandacht is ook nodig (bijv. specifiekere informatie, koffie, gesprek, flyer, bijeenkomst)	Q2	7500

Activiteitenoverzicht Rozendaal Energieneutraal 2024

	Elke globale informatie op website moet uitkomen bij specifiek persoonlijk advies, actie of bijeenkomst		
Gezamenlijke inkooptrajecten voor o.a. isolatiemaatregelen, glas en zonnepanelen/warmtepompen Lokale expertise gebruiken bij beoordelen aanbesteding (bijv. m.b.t. ventilatie of binnenklimaat)	**Gemeente** (i.s.m. bewoners en/of lokale energiecoöperatie) Aanhaken bij externe trajecten bijv. via Regionaal Energieloket of Rijn-IJssel energie coöperatie	2024 Q3 & Q4	7500
Voortzetten van de huidige financiële ondersteuning via de gemeentelijke & landelijke **Duurzaamheidslening**	**Gemeente** & SVN & nationaal	2024	2500
Tegengaan **Energiearmoede** (= SPUK-project)	**Gemeente** i.s.m**. Portaal** & **Energiebank Arnhem**	Q1 & Q2	5000 + SPUK subsidie
Huurwoningen/ (mn De Moestuin)	Brandbrief aan **Portaal** is door gemeente verzonden/ Welke stappen zijn nog meer mogelijk? Verduurzaming van de huurwoningen loopt nu vertraging op! In sommige gevallen is extra (persoonlijke) aandacht nodig. Bijvoorbeeld bij taalbarrières.		pm
Energie advisering Soms maatwerk, maar waar mogelijk ook standaard adviezen of isolatiepakketten aanbieden	**Gemeente**, particulier en i.s.m. **Rijn IJssel Energiecoöperatie** **Gemeente** subsidieert eerste 100 adviezen tegen gereduceerd tarief. Eventueel aanvullende themabijeenkomsten organiseren m.b.t. bijvoorbeeld warmtepomp, CV-tuning of isolatie	2024	8.000
Uitvoering en aanwending subsidie **Nationaal Isolatie Programma**	**Gemeente** i.s.m. bewoners en Rheden	2024-2026	5000

Activiteitenoverzicht Rozendaal Energieneutraal 2024

Proces is in afwachting van Ecologisch onderzoek t.b.v. isolatie-projecten	**Gemeente**, particulier en i.s.m. Rheden & Arnhem Coördinatie via GMR/ **Provincie** aan zet!	Q3 en Q4	
Spoor 2 Warmteopties in beeld			
Voor- en nadelen en kansrijkheid warmteopties monitoren - Collectief warmtenet - All electric warmtepomp - Hybride warmtepomp	**Gemeente** houdt vinger aan de pols.	2024	pm
Quick scan mogelijke alternatieve opties & innovaties (kleinschaliger warmtenet/ waterstofketels)	Geen actief eigen nader onderzoek. Bij eventueel buurtinitiatief wel ondersteunen.	2024	
Nadelen korte termijn optie hybride warmtepomp voorkomen (geluid, visuele hinder, netcongestie)	Vergunningverlening & Toezicht	2024	
Samenwerking buurgemeente (Rheden) m.b.t. warmteopties aangrenzende wijken	**Gemeente** & Rheden	Q2 2024	pm
Spoor 3 Collectieve beweging			
1) Onderzoeken meerwaarde (energie)coöperatie	**Gemeente** i.s.m. werkgroep duurzaam Rozendaal, Zonneroos e.a.	2024	pm
2) Uitbouwen thema's (groen, water, mobiliteit, ontmoeting, sociaal e.d.)	Deze aanpak is breder dan alleen het thema energie/ energietransitie. Richt zich op brede duurzaamheid ("voor de kinderen van onze kleinkinderen"). **Gemeente** i.s.m. **Werkgroep duurzaam Rozendaal**	2024	5000

Activiteitenoverzicht Rozendaal Energieneutraal 2024

Toelichting kosten:

Het totaal aan geïndiceerde kosten cumuleert tot het bedrag van €40.750. Daarnaast voorzien we een reeks PM-posten die we gezamenlijk ramen t.b.v. € 20.000. We verwachten vooralsnog dat deze kosten niet onder de CDOKE-regeling vergoed kunnen worden. We sluiten niet uit dat financiering van onderdelen van te maken kosten toch ook via de CDOKE-regeling mogelijk blijkt. In hoeverre dit daadwerkelijk het geval is kan pas worden beoordeeld als uitvoering wordt gegeven aan de activiteiten. Een financieel totaaloverzicht over de meerjarenagenda energietransitie wordt in samenhang met een voorstel voor de aanpak over 2025 voor begrotingsbehandeling aan de raad aangeboden.

Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Elektrische deelauto in Rozendaal

Adviseur	: Dirk-Wim in 't Hof	**Datum B&W**	: 13 februari 2024
Programma	: Volksgezondheid en Milieu	**Datum Raad**	: 19 maart
Portefeuillehouder	: Tineke van der Pas	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Een van de ambities in het coalitieakkoord Rozendaal betreft de introductie van een of meer elektrische deelauto's. Op 31 oktober 2023 stemden burgemeester en wethouders in met de uitvoering van een behoefte peiling onder onze inwoners en bedrijven en is de intentie uitgesproken om als gemeentelijke organisatie mee te doen met het deelauto-concept.

Gevraagde beslissing
1. Kennis te nemen van het elektrisch deelauto-concept van OnzeAuto.
2. 9000 euro beschikbaar te stellen vanuit de reserve energietransitie voor deelname aan en de introductie van een elektrische deelauto in 2024.

Wat willen we bereiken?
Het doel is om in 2024 twee elektrische deelauto's in Rozendaal te realiseren. We voorkomen hiermee de aanschaf van (tweede) auto's. We verlichten de parkeerdruk (1 deelauto's vervangt gemiddeld zo'n 6 auto's) en besparen op CO_2-uitstoot (de deelauto is elektrisch). Door de mobiliteitsvraag van de gemeente zelf (ambtenaren, college- en raadsleden) kunnen we een basis leggen voor de gemeente. Bewoners wordt aangeboden om van deze voorziening gebruik te maken en maken op deze wijze kennis met elektrisch deelvervoer. Daarmee beogen we de mobiliteit in onze gemeente te stimuleren zonder dat dit leidt tot meer (geparkeerde) voertuigen. We starten hiervoor een behoeftepeiling en doen als organisatie mee aan het gebruik van de elektrische deelauto. Voor het direct plaatsen en gebruiken van een elektrische deelauto is een aanbod gedaan door OnzeAuto.

Argumenten
1 <u>Zelf gebruik maken van elektrisch deelvervoer sluit aan bij onze duurzaamheidsambities</u>
Wij willen een of meer elektrische deelauto's introduceren in Rozendaal als bijdrage aan een duurzamere en flexibele mobiliteit. Hiermee spelen we in op ontwikkelingen richting deeleconomie waarin bezit niet automatisch een voorwaarde is voor gebruik. Als gemeente kunnen we hierbij het goede voorbeeld geven door zelf gebruik te maken van een elektrische deelauto.

2 <u>Voor Rozendaal is een voorstel op maat opgesteld</u>
Er is contact opgenomen met meerdere marktpartijen zoals Greenwheels en Mywheels. Zij hebben laten weten geen rol te willen spelen bij de plaatsing van een deel-auto in Rozendaal gezien het

geringe aantal potentiële gebruikers. Er is daarom contact gezocht met een marktpartij (OnzeAuto) met specifieke kennis van de introductie van deelauto's in kleinere gemeenten. Met deze aanpak werken we vraag-gestuurd, dat is volgens deze organisatie de enige wijze waarop deelmobiliteit in meer rurale gemeenten kan plaatsvinden. Het is daarbij belangrijk om via interesse-peilingen de vraag wel manifest te maken. Alleen bij voldoende vraag wordt deelmobiliteit ingevuld. Door zelf actief te participeren kan de gemeente het goede voorbeeld geven en de kans op plaatsing van de deelauto's vergroten. Voor onze organisatie geldt dat alle collega's gebruik kunnen maken van de deelauto voor dienstreizen, inclusief college, raads- en commissieleden.

3 Deelvervoer kent veel voordelen

De belangrijkste voordelen van elektrisch deelvervoer zijn het verminderen van parkeerdruk, minder CO_2-uitstoot dan fossiel aangedreven voertuigen. Ook is het goedkoper dan het aanschaffen van een eigen (extra) auto.

4 Ook zakelijke deelnemers kunnen deelnemen aan het deelauto-concept van "OnzeAuto"

In het deelauto-concept van OnzeAuto is het ook voor bedrijven en instellingen mogelijk om te participeren. Hierdoor leveren we samen met particulieren en bedrijven een bijdrage aan de transitie van bezit naar gebruik en van fossiel naar elektrisch. Er zijn verschillende maandelijkse rijtegoed-opties mogelijk. Voorgesteld wordt om te starten met een maandelijks rijtegoed van 250 euro. Het rijtegoed kan na de proefperiode van 1 jaar desgewenst worden bijgesteld.

5 Er is een geschikte laadlocatie beschikbaar voor de deelauto

Het voorstel is om te starten met de plaatsing van één elektrische deelauto om de interessepeiling in 2024 onder inwoners te ondersteunen Deze elektrische deelauto heeft een laadlocatie- en een parkeerplaats nodig. Omdat we als gemeente de eerste gebruikers van de deelauto zijn wordt voorgesteld om hiervoor de laadlocatie nabij de kerk (De Moestuin/Kerkstraat) te gebruiken. Dit heeft als nadeel dat we de helft van deze laadlocatie onttrekken voor andere elektrische auto-gebruikers. Daar staat tegenover dat het aantal laadpalen in 2024 wordt uitgebreid met twee extra laadlocaties. Waarvan een nabij deze laadlocatie (= Kerklaan tegenover gemeentehuis). Indien tijdens of na de interessepeiling een tweede elektrische deelauto haalbaar wordt geacht door OnzeAuto, plaatsen zij een tweede auto. Hierbij wordt rekening gehouden met de waar de meeste deelnemers wonen en welke laadlocaties hier beschikbaar zijn.

6 Het zichtbaar aanwezig zijn van een deelauto heeft een positieve invloed op de communicatie en deelname-verwachting

We starten met een behoeftepeiling onder inwoners om deel te nemen aan de deelauto. Daarbij is het fijn om direct zichtbaar een deelauto aanwezig te hebben. Bovendien kan de deelauto direct worden gebruikt door geïnteresseerden. Normaliter wordt een deelauto pas geplaatst bij 10-15 deelnemers. OnzeAuto biedt aan om tegen een maandprijs van 750 euro direct een deelauto in Rozendaal te plaatsen. Uitgaande van een zakelijk rijtegoed van 250 euro betekent dat dat een aanvullende maandelijkse inleg van 500 euro nodig is.

Kanttekeningen

1 Het is nog onzeker of Rozendaal geschikt is voor een rendabel deelauto-concept
Rozendaal is een kleine gemeente. Dat heeft soms voordelen ten aanzien van communicatie en sociale cohesie, maar kent ook nadelen met betrekking tot de hoeveelheid potentiële deelnemers. Voor een succesvolle introductie van elektrische deelauto's via het concept van "OnzeAuto" zijn zo'n 15-20 deelnemers nodig. Op dit moment is niet zeker of dit aantal enthousiastelingen wordt bereikt. Over 12 maanden trekken we, mede op basis van de uit te voeren behoeftepeiling, hierover een conclusie.

2 Gezien de kosten zijn ook andere alternatieven denkbaar
Een maandelijkse bijdrage van 500 euro bovenop het rijtegoed van 250 euro doet vermoeden dat er ook goedkopere alternatieven mogelijk zijn. Bijvoorbeeld door de aanschaf of lease van een eigen elektrische auto. Leasekosten voor een vergelijkbare auto bedragen ongeveer 400 euro per maand. Aanschafkosten variëren afhankelijk van het type auto tussen de 35.000 en 40.000 euro. Daar komt nog bij dat bij gebruik van het OnzeAuto-concept alle praktische en juridische bijkomstigheden zijn afgedekt zoals onderhoud, verzekeringen, brandstofgebruik en de ontwikkeling en het gebruik van een administratief systeem van autodelen. Want de auto dient immers ook door derden te kunnen worden gebruikt. De meerkosten a 500 euro per maand tijdens de proefperiode zijn tijdelijk en ook bedoeld om de introductie van de deelauto te ondersteunen door de directe zichtbaarheid van de auto binnen de gemeente. Na de proefperiode (= 12 maanden) en behoeftepeiling resteert alleen een maandelijkse rijtegoed bijdrage van 250 euro.

Wat gaan we daarvoor doen?
In samenwerking met OnzeAuto starten we een behoeftepeiling, wordt er direct een elektrische deelauto geplaatst en maken we als gemeentelijke organisatie gebruik van de deelauto.

a) Planning
De aanpak bestaat uit een proefperiode van 12 maanden waarbinnen we op zoek gaan naar ongeveer 15 participanten om te komen tot de plaatsing van 2 elektrische deelauto's in Rozendaal.

OnzeAuto start, samen met Gemeente Rozendaal, een onlinecampagne en roept inwoners op om zich te melden voor een deelinitiatief. OnzeAuto zorgt daarbij voor een lokale aanpak (met lokale websites en voorinschrijvingen). De eerste deelnemers krijgen een (gratis) rijtegoed. De aankomende 12 maanden gaan we starten met de behoeftepeiling onder inwoners en het zelf deelnemen aan het deelauto-concept. Indien er voldoende animo is gevonden kan het deelauto-concept worden doorgezet. De extra maandelijkse inleg vanuit de gemeente is dan niet meer nodig. Na de proefperiode kan desgewenst ook de hoogte van het rijtegoed worden aangepast.

b) Evaluatie
De introductie betreft een proefperiode van 12 maanden waarna we beslissen of er voldoende animo is voor de plaatsing van elektrische deelauto's in Rozendaal.

c) Participatie en communicatie
De behoeftepeiling betreft een online aanpak om deelauto-deelnemers te werven. Vanuit de gemeente ondersteunen we de aanpak door o.a. publicaties in In de Roos. Het direct plaatsen van een elektrische deelauto in de openbare ruimte vergroot de zichtbaarheid en draagt naar verwachting bij aan extra enthousiasme onder potentiële deelnemers.

d) Publicatie verplicht?
N.v.t

Wat mag het kosten?
Om als gemeente Rozendaal voor al onze medewerkers een rijtegoed aan te bieden zijn verschillende opties beschikbaar. Voorgesteld wordt om te starten met een maandelijks rijtegoed van 250 euro en te monitoren of dit aansluit bij het gebruik van de deelauto in de dagelijkse praktijk.

Om direct een elektrische deelauto zichtbaar te hebben voor andere potentiële deelnemers is een maandelijks bedrag van 750 euro nodig. Uitgaande van een rijtegoed van 250 euro is dan nog een bijdrage van 500 euro per maand nodig. Deze bijdrage geldt voor de periode van 12 maanden. Binnen die tijd weten we of er voldoende animo is om het deelauto-concept in Rozendaal voort te zetten. Voorgesteld wordt de kosten voor deelname en het direct plaatsen van de elektrische deelauto a 9000 euro gedurende de proefperiode van 12 maanden te bekostigen uit de reserve energietransitie.

Indien de deelname na de proefperiode van 1 jaar bevalt is het logisch om de jaarlijkse deelnamekosten (= rijtegoed) te financieren vanuit een ander, structureel, budget van waar uit bijvoorbeeld de huidige km-vergoeding wordt betaald. Wij doen daarvoor t.z.t. een nader voorstel.

De kosten voor de proefperiode (á 12 x 750 euro) passen binnen het inkoopbeleid waarbij voor dit bedrag een enkelvoudige offerte volstaat. Bovendien blijkt uit de marktconsultatie dat er geen andere partijen beschikbaar en/of geïnteresseerd zijn.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlagen

1. Infographic voordelen autodelen (zie onder aan dit document!)
2. Aanbod OnzeAuto t.b.v. uitvoering interessepeiling (= reeds besloten door B&W & RIB d.d. 31 oktober 2023)
3. Raadsbesluit

Bijlage 1

Zo werkt autodelen met de buurt | OnzeAuto

https://www.onzeauto.com/autodelen

Raadsbesluit

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Elektrische deelauto in Rozendaal

De raad van de gemeente Rozendaal, gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 februari 2024**.**

Besluit

1. Kennis te nemen van het elektrisch deelauto-concept van OnzeAuto.
2. 9000 euro beschikbaar te stellen vanuit de reserve energietransitie voor deelname aan en de introductie van een elektrische deelauto voor een proefperiode van 12 maanden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de gemeenteraad van Rozendaal d.d. 19 maart 2024.

Klaas Schaap,
griffier

Ester Weststeijn,
burgemeester

Voorstel deelmobiliteit Rozendaal

16 oktober 2023

Geachte heer D. in ‘t Hof,

Op basis van ons gesprek tref je hieronder een voorstel aan voor de introductie van deelmobiliteit in Rozendaal met de vraaggestuurde aanpak van OnzeAuto en de inzet van deelmobiliteit voor het gebruik door Gemeente Rozendaal zelf.

Vraagstuk
Rozendaal streeft naar minder geparkeerde auto’s. Tweede of zelfs derde auto’s zijn niet ongebruikelijk in een huishouden. De behoefte aan deelmobiliteit is ontstaan bij een aantal actieve bewonersgroepen in de gemeente. Wellicht is er ook zakelijke interesse en wil de gemeente voor eigen mobiliteit ook zelf meedoen.

Deelmobiliteit met elektrische auto’s is een van de instrumenten om het bestaande autogebruik terug te dringen en te verduurzamen. Door het delen van elektrische auto’s kunnen de kosten van de energietransitie (van fossiel naar elektrisch rijden) sterk worden verlaagd. Dit geldt voor particulieren, maar uiteraard ook voor bedrijven, die we graag uitnodigen om te participeren in de deelinitiatieven.

Doel
OnzeAuto wil haar vraaggestuurde aanpak richten op zakelijke en particuliere deelnemers. Juist de combinatie van zakelijk en particulier gebruik blijkt in de praktijk relevant en goed realiseerbaar. Samen met Gemeente Rozendaal willen we deze doelgroepen meenemen in de transitie naar elektrisch deelvervoer. We beogen niet een onderzoekstraject, maar daadwerkelijke conversie naar gebruik op die lokaties die het meest kansrijk zijn.

Het doel is heel concreet om in zes maanden tijd 2 tot 3 deelinitiatieven in de verschillende wijken/buurten van Gemeente Rozendaal te lanceren. Dat is ambitieus, maar ook noodzakelijk om vaart te maken.

Aanpak
OnzeAuto maakt graag kennis met deze bewonersgroepen, maar wellicht kunnen bedrijven en de gemeente ook direct aansluiten om zo een belangrijke basis te leggen onder de vereiste bezetting van de in te zetten deelvoertuigen.

© OnzeAuto 2023

Daarnaast start OnzeAuto samen met Gemeente Rozendaal een onlinecampagne en roept inwoners op om zich te melden voor een dergelijk deelinitiatief. We zorgen daarbij voor een lokale aanpak (met lokale websites en voorinschrijvingen). Het resultaat van een dergelijke interessepeiling laten wij zien met een zogenaamd heatmap, met locaties op postcode niveau waar bewoners zich gemeld hebben. Daarna vervolgen wij, voor eigen rekening en risico, het traject en stimuleren we met verschillende iteraties deze inwoners naar een serieuze deelgroep van minstens 15-20 personen, met perspectief op verdere doorgroei. We gaan actief op zoek naar ambassadeurs en lokale organisaties om zich daarbij aan te sluiten. De eerste deelnemers krijgen een rijtegoed.

Vereiste middelen
OnzeAuto zal de campagne vormgeven en vraagt Gemeente Rozendaal en andere lokale stakeholders (coöperatie, buurtclubs, zorginstellingen en woningcorporaties) om hun kanalen (online en offline) actief in te zetten om voldoende inwoners te bereiken. Deze medewerking is uitermate belangrijk, OnzeAuto wil haar initiatieven graag lokaal borgen.

Voor deze campagne vragen wij € 2.500, ex btw voor de interessepeiling en €2.300 voor de inrichting van het gebruik van de deelauto's door de gemeentelijke organisatie en een tegoed voor de eerste particuliere autodelers:

- Online en offline communicatie om zoveel mogelijk inwoners te bereiken, bijvoorbeeld met buurtbrieven. OnzeAuto maakt daarbij ook gebruik van Google Ad's;
- Projectmatige inzet vanuit OnzeAuto om zoveel mogelijk inwoners te bereiken, deelgroepen te faciliteren en initiële autodelers te betrekken;
- Een geanonimiseerde heatmap met locaties van geïnteresseerde bewoners op postcode niveau;
- Een website met een digitale inschrijving voor alle medewerkers, collegeleden en raadsleden van gemeente Rozendaal;
- Rijtegoeden van € 25 voor 30 eerste gebruikers.

Ook vragen wij Gemeente Rozendaal om ondersteuning bij de snelle realisatie van toegewezen parkeerplaatsen en de vereiste laadinfrastructuur, waar dat nodig is. We begrijpen dat hiervoor al locaties beschikbaar zijn.

Particuliere deelnemers
OnzeAuto werkt met een rijtegoedenmodel. Particulieren kunnen zich met een zelfgekozen rijtegoed inschrijven voor het gebruik van de deelvoertuigen. We verwijzen hiervoor graag naar onze website, waar alle voorwaarden en mogelijkheden uitvoerig worden beschreven.

Zakelijke deelnemers
Voor het feitelijke gebruik door zakelijke deelnemers hanteren we – hetzelfde als bij particulieren - een getrapt rijtegoedenmodel; alle gebruik, binnen en buiten het maandelijks te betalen rijtegoed, wordt tegen een vast uur- en km-tarief verrekend, zie onderstaande tabel. In aanvulling hierop rekent OnzeAuto een eenmalige bijdrage van €250 voor de inrichting van het initiatief voor een werkgever.

Het maakt dan niet uit hoeveel medewerkers zich inschrijven.

Rijtegoed per maand	**€ 250**	**€ 500**	**€ 750**	**€ 1000**	**€ 1500**	**€ 2000**
Tarief €/uur	€ 4,00	€ 3,50	€ 3,25	€ 3,00	€ 2,75	€ 2,50
Tarief €/km (C en D)	€ 0,26-0,30	€ 0,26-0,30	€ 0,26-0,30	€ 0,26-0,30	€ 0,26-0,30	€ 0,26-0,30

*Categorie C is een Peugeot e208, categorie D is een Hyundai Kona of Renault Megane E-Tech.

De verrekening vindt maandelijks plaats, via een automatische incasso. Vooraf wordt een rijtegoed in rekening gebracht en de feitelijke ritten worden verrekend vanuit dit opgebouwde tegoed. Niet gebruikte tegoeden gaan automatisch tot maximaal 6 maal het bedrag van het maandelijkse rijtegoed mee naar de volgende maand.

Gemeente Rozendaal als deelnemer
Gemeente Rozendaal kan als werkgever met hetzelfde model meedoen. Daarmee laat Gemeente Rozendaal zien dat ze zelf actief meedoet, zonder dat ze hiervoor extra kosten maakt. Immers, deze kosten komen in de plaats van de inzet van leaseauto's en onkostenvergoedingen voor het gebruik van privéauto's.

Onze oplossing is vraaggestuurd. Het zou kunnen dat enkele auto's volstaan, maar het aantal zal in de praktijk meebewegen met de daadwerkelijke vraag. Als de vraag groter wordt is het relatief eenvoudig om binnen enkele weken auto's bij te plaatsen.

We vernemen graag voor welk maandelijks rijtegoed de gemeente zelf meedoet.

Overige voorwaarden

OnzeAuto heeft voor elke te plaatsen deelauto een gereserveerde parkeerplek met parkeervergunning en passende laadinfrastructuur nodig. Er is per auto/locatie een lokale beheerder aanspreekbaar. Het gaat hier om kleine, niet complexe beheeractiviteiten, als verlengstuk van de centrale helpdesk van OnzeAuto. Gebruikers kunnen 24x7 rekenen op ondersteuning bij het gebruik van het deelsysteem.

Elke deelnemer dient een gebruikersovereenkomst te sluiten met OnzeAuto. OnzeAuto verstrekt daartoe een link naar een digitale inschrijvingsmodule. De deelnemer accepteert in deze overeenkomst de gebruiksvoorwaarden, de (eventuele) gebruikstarieven en de privacy voorwaarden van OnzeAuto. Na acceptatie van de deelnemer door OnzeAuto ontvangt de deelnemer zijn of haar gebruikersovereenkomst en aanwijzingen voor het activeren van het gebruikersaccount. Vanaf dat moment zijn de toegewezen deelauto's te reserveren.

De gebruikers van de deelauto's zijn goed verzekerd. Het eigen risico per gebeurtenis bedraagt €400.

Voor de diensten van OnzeAuto geldt een directe en beperkte aansprakelijkheid, tot het bedrag waarvoor OnzeAuto is verzekerd. OnzeAuto is nooit aansprakelijk voor indirecte

schade, en OnzeAuto is in geen geval aansprakelijk voor kosten als gevolg van het niet beschikbaar zijn van een voertuig.

De auteursrechten en andere intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de door OnzeAuto aangeboden oplossingen blijven eigendom van OnzeAuto. OnzeAuto gaat met de grootst mogelijke zorgvuldigheid om met persoonsgegevens. De uitgebreide privacyverklaring staat op de website van OnzeAuto.

Wij zien uit naar je reactie.

Met vriendelijke groet,

Marcel Kloprogge
marcelkloprogge@onzeauto.com
06-52022684

© OnzeAuto 2023